Paul Féval-fiul

ROMANUL LUI LAGARDÈRE

MARIQUITA

Partea întâi — Strămoşul

Capitolul I - Strigătul bătrânului duce

Într-una din pieţele mândrului oraş Burgos — patria Cid-ului[1] — se formase un cerc în jurul a două fete tinere — două gitane. Una dintre ele dansa cu graţie fermecătoare un fandango — şi, pentru a o admira, nu se aflau acolo decât conducători de catâri, aguadori şi guvernante; clădirea Căpităniei Generale avea toate ferestrele deschise şi împodobite cu señoritas care aruncau bănuţi şi-şi întrerupeau fluturarea evantaielor pentru a aplauda.

Burgos-ul iubeşte muzica, sunetul tamburinelor şi clinchetul clopoţeilor. Legenda Campeador-ului[2] a strecurat în inima fiecăruia dintre locuitorii săi un suflu poetic care, nereuşind întotdeauna să găsească un ritm în zăngănitul spadelor, ia ca pretext tot ce alcătuieşte simfonia pocnetului castanietelor şi a vocilor de aur, pentru a se ridica la înălţimea nenumăratelor campanile ale căror clopote bat ziua întreagă. În nici un alt oraş din Spania nu se aude dangătul atâtor clopote ca în Burgos.

Cele două gitanite care atrăgeau astfel gloata nu se asemănau prin nimic. Cea care dansa era brună, suplă şi uşoară; gura îi era proaspătă, ochii strălucitori şi, uneori, un râs scurt îi izbucnea de pe buze, ca un pocnet de bici.

---

[1] *Cidul* (*cid* = cuvânt arab care înseamnă senior, domn): RUY DIAZ DE BIVAR, supranumit *Cid-ul Campeador*: era spaniol (1026–1099); s-a făcut remarcat în serviciul regilor Castiliei. Legenda a făcut din acest personaj tipul onoarei cavalereşti şi al curajului spaniol. Corneille a folosit subiectul în tragedia *Cidul*. (n.t.)

[2] *Campeador* (lb. spaniolă) = campionul. Porecla dată Cid-ului. (n.t.)

Cealaltă era foarte blondă şi nu avea nici aceeaşi privire îndrăzneaţă, nici aceeaşi obişnuinţă de a se afla în faţa unei mulţimi. Curiozitatea spectatorilor părea că o apasă ca o insultă adusă frumuseţii ei, ca un viol al întregii sale fiinţe. Se aplecă să adune banii şi nici măcar nu mulţumea, într-atât era de obosită, dar simpatia tuturor se îndrepta mai mult spre ea decât spre cealaltă, căci o vedeau suferind şi bănuiau că era o martiră.

De ce nu se afla acolo micul marchiz de Chaverny? Dar, de fapt, este îndoielnic că s-ar fi bucurat prea mult s-o recunoască în fata brună pe dona Cruz — dona Cruz, care cânta, scutura clopoţeii tamburinei sale, îşi rotunjea braţul gol, îşi cambra piciorul fin. Ea oferea atât diletanţilor cât şi oamenilor de rând din Burgos minunatul spectacol al dinţilor ei albi, al pieptului ei pietros, strălucitorul poem al trupului ei feciorelnic, în timp ce sufletul ei — ca şi cel al lui Christos, al cărui chip, atât de cunoscut, poate fi văzut pe pereţii catedralelor — era stăpânit de o tristeţe de moarte.

Şi, oare, acea blondină care-şi plecă fruntea palidă pentru a aduna de pe pavaj câţiva maravedis, să fi fost Aurore de Nevers, cea mai bogată moştenitoare din Franţa?

De ce se aflau acolo amândouă, îndurerate şi deznădăjduite? Ar fi acelaşi lucru cu a te întreba de ce există pe lume învinşi ai vieţii, oprimaţi şi victime!

Când, după câteva clipe, se reîntoarseră în camera modestă pe care o plătiseră pentru o noapte, Flor îşi aruncă tamburina într-un colţ, cu un gest dispreţuitor. Aceasta nu mai era pentru ea discul sonor şi vibrant cu care se acompania odinioară în spatele palatului Alcazar din Madrid — devenise un nou instrument de tortură, o suferinţă adăugată tuturor celorlalte.

Cu tot curajul ei real, nu-şi putuse reţine acest gest de oboseală care-i trăda starea sufletească, şi doar când văzu că fruntea prietenei sale se întunecă şi mai mult, îşi reaminti că avea datoria de a rămâne curajoasă şi tare.

— Socoteşte-ţi câştigul, spuse cu o veselie prefăcută. Astă-seară cred că suntem aproape bogate.

Tot aşa cum Flor îşi aruncase tamburina, ceva mai înainte, tot astfel Aurore de Nevers lăsă să cadă pe masă monedele care-i ardeau mâinile şi buzunarele: printre ele se aflau ochavos,

maravedís, destul de multe pesetas, şi chiar şi un dublon de aur, care strălucea printre piesele de cupru.

— Nu trebuie să dispreţuim aceşti bani, spuse cu seriozitate dona Cruz. Ei sunt cei care ne vor salva.

— Vor avea, oare, mai multă putere decât logodnicii noştri? şopti Aurore.

— Nu, dar cel puţin ne vor ajuta să-i regăsim sau să ajungem la frontieră.

— Frontiera?… Când vom sosi acolo?

— Mâine, dacă nu intervine nimic. De ce nu este aici şi sărmana Mariquita, pentru a ne arăta drumul?

— Ne promisese să ni-l aducă pe Lagardère; dar zilele au trecut şi Henri nu a venit! Ţi-a spus că-l trimisese spre noi pe domnul de Chaverny — dar nu l-am văzut nici pe marchiz… Este adevărat că ne-a ajutat să evadăm, dar de ce, în ultima clipă, nu ne-a mai însoţit, aşa cum ne înţelesesem?

O mare tristeţe se zugrăvi pe chipul donei Cruz.

— Durerea te face să fii nedreaptă, spuse. Cine ştie dacă nu cumva Mariquita, suferă, dacă nu a fost rănită pentru că a vrut să ne salveze?

— Rănită?

— Mă tem că da. Când s-a prăbuşit castelul, ea se afla pe scara subterană, şi poate că în clipa asta, mai este încă acolo, zidită de vie. Poate că, mai adineauri, în timp ce cântăm, ea îşi dădea ultima suflare, pronunţându-ne numele?

Lacrimi grele i se rostogoliră pe obraji — regrete care nu vor răsplăti niciodată devotamentul prietenei.

— Zidită de vie! exclamă domnişoara de Nevers, înfiorându-se. Nu spune aşa ceva, Flor, taci!… Ar fi mult prea îngrozitor!… Jură-mi că nu este aşa, că ai vrut să mă pedepseşti pentru ceea ce am spus…

Hohotind de plâns, căzu în braţele gitanitei, care o legănă la piept, încercând s-o consoleze.

— Sper s-o revăd, îi spuse, dacă Dumnezeu a făcut o minune!

— Cum îţi explici catastrofa? întrebă Aurore. Castelul acela, care s-a prăbuşit aşa, în spatele nostru?

— Habar n-am, nu înţeleg ce s-a-ntâmplat; dar cred că Peyrolles a murit şi, împreună cu el, şi don Pedro.

— Tatăl Mariquitei… Vezi, dragă Flor, că port ghinion tuturor celor care-mi vor binele: lui Lagardère, lui Chaverny, ţie, tuturor!… Ar fi fost mai bine să rămân în turn!

— Proastă mică! Bucură-te că, cel puţin, i-ai purtat ghinion lui Peyrolles… Dacă a fost îngropat sub ruinele castelului Peña del Cid şi dacă nu-l întâlnim pe Gonzague, mâine vom fi la Bayonne!

* * *

Înainte de a istorisi mai departe, trebuie să explicăm de ce turnul sarazin, care părea că va dura încă multe secole, profilându-şi umbra deasupra văii, se prăbuşise ca un copac bătrân, cu trunchiul putred.

Cele două fete nu puteau bănui cauza şi ştiau un singur lucru: că fuseseră ajutate să fugă la timp pentru a nu fi ele primele victime. Aveau toate motivele să creadă că acea catastrofă nu fusese o simplă întâmplare, ci — poate — opera Mariquitei.

Imediat după ce, cu câteva zile în urmă, Chaverny o părăsise la baza Turnului Nou din Saragossa, ea pornise în căutarea lui Lagardère, străbătând munţi şi văi. Dar în zadar îşi însângerase picioarele tot parcurgând drumurile, scotocind satele — trebuise să se resemneze şi să, se întoarcă la Peña del Cid, temându-se ca nu cumva Chaverny să le fi luat de acolo pe domnişoara de Nevers şi pe însoţitoarea sa.

Le-a regăsit acolo pe amândouă, plângând şi fără a-l fi văzut nici pe marchiz, nici pe cavaler. Şi-atunci, în mintea ei a încolţit un gând pe cât de îndrăzneţ, pe atât de generos şi-a jurat că-şi va salva prietenele, cu riscul propriei vieţi, punând în joc chiar şi viaţa tatălui său. Şi, cu simplitate, s-a dus să-i expună bătrânului duce planul său.

— Trebuie — i-a explicat — să se deghizeze în gitanite şi să fugă pe scara secretă; apoi le voi conduce chiar eu în Franţa. Dar întrevăd un obstacol: Peyrolles, a cărui vigilenţă va trebui s-o înşelăm…

— Ştiu cum s-o facem, replică bătrânul, cu glas înăbuşit.

— Spune!

— Îl voi omorî!

— Dacă este vorba să fie înjunghiat, exclamă gitana, eu sunt cea care trebuie să o facă — mâna ta nu are voie să fie mânjita; cea a unei gitane are timp să se purifice.

— Nu voi lovi nici pe la spate şi nici din umbră, continuă don Pedro. Până ieri încă, Peyrolles nu era decât oaspetele meu şi, deşi este un scelerat, eram dator să-l ocrotesc. Astăzi, războiul a schimbat situaţia dintre noi, dându-mi dreptul de a-l goni din casa mea şi datoria de a-l trata ca pe un duşman. Prietenelor tale le voi deschide cale liberă atacându-l faţă-n faţă şi cu sabia în mână.

— Nu, tată, nu aşa! strigă biata copilă agăţându-se de gâtul lui. El este mai puternic, mai viguros decât tine, şi spada îi e la fel de vicleană ca şi sufletul.

— Lasă, copila mea, eu mi-am trăit traiul! Nu mai însemn nimic, de vreme ce nu am fost chemat la Curte pentru a merge să combat cu armata. Sub jugul lui Alberoni, Spania a cunoscut, de câţiva ani, toate ruşinile: mâine va cunoaşte şi înfrângerea. Aş muri şi numai când aş vedea-o învinsă şi, dacă tot mi-a fost dat să mă lupt singur împotriva unui francez, şi dacă, în plus, acest francez este un criminal şi un laş, vreau să-mi iau partea mea din datoria ce nu mi se permite să mi-o îndeplinesc, făcând în acelaşi timp dreptate.

Mariquita cunoştea energia acestei firi pe care anii nu putuseră s-o slăbească; înţelese că era vorba de o hotărâre irevocabilă, ce n-ar fi putut fi schimbată de nici o rugăminte. Şi, totuşi, făcu o ultimă încercare.

— Mi-ar fi prea teamă să te văd murind, spuse. Nici domnişoara de Nevers, nici dona Cruz n-ar accepta salvarea cu acest preţ — ar aştepta să le fie adusă de evenimente şi de timp.

Bătrânul bătu din picior, cu iritare:

— Nu trebuie să le ceri părerea, vorbăreaţă mică. De altminteri, fie că vor vrea sau nu, eu îl voi provoca pe acel om!

— Tată!

— Am hotărât, şi ştii bine că nu-mi iau niciodată vorba înapoi. Dacă voi câştiga partidă împotriva intendentului lui Gonzague, toate vor fi cât se poate de bine; dacă norocul va fi de partea lui, iată instrucţiunile mele: în seara asta îl voi anunţa pe Peyrolles că vreau să-i vorbesc, la miezul nopţii, în curtea castelului. De îndată ce ne vei vedea împreună, le vei îndemna

pe tinere să fugă pe scara care duce în vale, iar tu însăţi te vei opri în subterana turnului sarazin; acolo se află patru butoaie de pulbere legate între ele printr-un fitil. O ferestruică spre curte îţi va permite să ne auzi cuvintele. Când voi striga: "Spania!", înseamnă că voi fi rănit de moarte!...

— Tată! Tată!... este groaznic! exclamă Mariquita, a cărei frunte se acoperi de o sudoare rece.

— Fii curajoasă, fii fiica mea! continuă bătrânul. Aşadar, după ce vei auzi acel semnal, să dai foc la pulbere şi să fugi cât poţi de repede; fitilul este îndeajuns de lung pentru a-ţi permite să ajungi lângă tovarăşele tale înainte de prăbuşirea castelului.

— Nu voi fugi!... Vreau să mor împreună cu tine!

— Îţi interzic!... Aş fi vrut să-ţi las, ca unică moştenire, acest vechi cuib de vulturi ce mi-a fost lăsate pentru a muri aici. Dumnezeu hotărăşte altfel. Nu-ţi va rămâne de la mine decât amintirea unui tată care te-a iubit mult şi care, pentru că nu ţi-a dat decât viaţa, te îndeamnă ca cel puţin să nu părăseşti niciodată drumul cel drept. Dacă prin asta îţi găseşti răsplata, va trebui să-i mulţumeşti lui Dumnezeu; dacă, dimpotrivă, recompensa va fi amară şi dureroasă, să-ţi aminteşti că tatăl tău, după ce a însemnat mult, n-a mai fost nimic şi că nu s-a plâns niciodată.

Aduse o casetă şi o deschise.

— Iată testamentul meu, spuse. Nu vei găsi în el decât o singură clauză, şi anume faptul că te recunosc ca unica şi iubita mea fiică. Nu am scris nimic despre bunurile mele confiscate; ele vor fi folosite pentru a plăti dezmăţul regelui şi al primului ministru; nu-ţi vor fi înapoiate niciodată!... Iată o şuviţă de păr a mamei tale, portretul său şi al meu... Asta este tot!... Dacă vei putea, vino uneori să te rogi pe ruinele castelului Peña del Cid, care va fi mormântul meu!

Mariquita, cu obrajii şiroind de lacrimi, căzu în genunchi lângă bătrân.

— Tată! Binecuvântează-ţi fiica, pentru a-i da curajul de a te asculta!

Bătrânul duce, şoptind o scurtă rugăciune, îşi puse mâinile pe creştetul copilei sale; apoi, ridicând-o, o strânse îndelung la piept.

Despre toate acestea — despre devotamentul ei şi al tatălui său — fata nu spuse nimic celor pentru care se sacrificau, decât

că trebuiau să se pregătească de fugă. Le explică doar ce aveau de făcut şi-şi stăpâni spaima care-i strângea inima, pentru a le linişti lor temerile şi a le convinge că salvarea nu depindea decât de ele.

Când don Pedro îi împărtăşi lui Peyrolles dorinţa sa de a discuta cu el la miezul nopţii în curtea de onoare, intendentul nu-şi ascunse mirarea faţa de acest mister.

— Pentru ce alegeţi acea oră şi acel loc? întrebă.

— Pentru că sunt cele potrivite. Dacă mi-ar fi posibil vă prezint chiar acum motivele, aş fi făcut-o deja. Această întâlnire are o importanţă capitală, atât pentru dumneavoastră, cât şi pentru mine. Să veniţi neapărat.

Până la ora indicată, factotum-ul lui Gonzague măsură camera în lung şi-n lat, frământat de o mie de gânduri. Se întreba dacă nu cumva gazda sa descoperise vreun complot pus la cale cu scopul de a o răpi pe domnişoara de Ne vers şi acum se oferea să-l dejoace, împreună cu el; sau dacă nu era, dimpotrivă, vorba despre un complot îndreptat împotriva lui? De fapt, aceasta era o ipoteză inadmisibilă, bătrânul fiind cinstit şi loial, incapabil de a se amesteca într-o acţiune criminală sau infamă.

Acest ultim gând îl făcu să aprecieze că şi unui ticălos îi prinde bine, câteodată, să se poată încrede în — loialitatea altuia — nimeni nu s-ar fi încrezut într-a lui, fără a avea apoi regrete!

Aşa încât îşi încinse sabia, strecură un pumnal sub vestă şi coborî în curte, pe care o găsi pustie.

Noaptea era liniştită, luna îşi răspândea lumina palidă peste lucrurile cufundate în tăcere, şi acestea aveau o înfăţişare de o mie de ori mai odihnitoare şi mai calmă decât în timpul zilei, când linia de demarcaţie dintre zonele arse de soare şi umbră este violentă şi crudă.

Miriade de puncte aurii sclipeau pe cer şi Calea Lactee se desfăşura ca un văl de mireasă. Când şi când, stelele căzătoare lăsau dâre prin spaţiu, întretăindu-şi curbele graţioase, descriind parabole pe care, în aceeaşi clipă, le urmăreau cu ochii elevii din Salamanca, poeţii din Murcia şi îndrăgostiţii din întreaga Spanie.

Peyrolles era indiferent la toate acestea. Nu resimţea nimic din acea fermecătoare şi paşnică emoţie pe care spectacolul unei nopţi frumoase îl dă sufletului, fiindcă sufletul lui nu era

doar neliniştit, ci era cuprins de frică! Cei a căror conştiinţă este încărcată se tem de ceea ce altora le procură bucurii.

Nu a rămas prea multă vreme singur. Don Pedro veni curând în faţa lui şi, ca şi el, îşi încinsese sabia. Statuia i se îndreptase, briza îi flutura părul alb ca neaua şi se îmbrăcase cu o splendidă vestă fără mâneci, din mătase brodată cu aur — ultim vestigiu al măreţiei trecute.

La vederea sa, Peyrolles încercă să zâmbească:

— Cu toată ciudăţenia acestei convorbiri nocturne, spuse, m-am conformat dorinţei dumneavoastră. Conversaţia noastră va fi lungă?

— Eternă! Domnule, răspunse cu gravitate ducele.

Domnul de Peyrolles crezu că interlocutorul său e nebun şi fu uimit să-l audă adăugind:

— De altminteri, această conversaţie va rămâne între noi şi nimeni nu o va repeta, nimănui, niciodată! Dacă n-aveţi nimic împotrivă?

La acest "dacă n-aveţi nimic împotrivă?", spus cu ironie, intendentul tresări, amintindu-şi fără să vrea că aşa îi vorbise Cocardasse la hanul *Mărul lui Adam*[3] atunci când el însuşi îi plătea pentru uciderea ducelui de Lorraine. Întrebă:

— Ce vreţi să spuneţi?

— Că înaintea venirii dumneavoastră aici — replică bătrânul — acoperişul acesta nu a fost niciodată murdărit prin adăpostirea unui impostor, a unui laş şi a unui asasin. Ar fi trebuit să vă gonesc încă din prima zi şi, totuşi, mă felicit că nu am făcut-o, căci altminteri v-aş fi scutit de această explicaţie supremă.

— Aşadar căutaţi ceartă, domnule? întrebă Peyrolles scoţând sabia din teacă.

— Aşa mă tem, pentru dumneavoastră; puneţi-vă însă la loc sabia, veţi avea timp s-o scoateţi când mă veţi vedea că vreau s-o folosesc pe-a mea.

— Nici măcar nu ştiu dacă aş putea să mă duelez cu dumneavoastră, fără a-mi înjosi rangul, spuse cu insolenţă intendentul.

— Singura dezonoare posibilă, dacă ne-am încrucişa spadele, ar fi pentru mine, domnule. Dacă sabia mea ar trebui

[3] Hanul *Mărul lui Adam*: vezi romanul *Cocoşatul* de Paul Féval. (n.t.)

să mai slujească, fie şi o singură dată, aş prefera s-o frâng şi să vă las să plecaţi, căci este făcută dintr-un oţel curat şi cel care a mânuit-o în cursul unei întregi vieţi încărcate de glorie nu a încetat nici o clipă să fie loial. În schimb, a dumneavoastră nu a fost niciodată nimic altceva decât nedemnul instrument al josniciei şi slugărniciei — astăzi vă serveşte pentru a păzi două fete tinere pe care, împreună cu stăpânul dumneavoastră, le-aţi răpit şi pe care le torturaţi.

Aşadar, cineva vorbise, dar cine anume? Peyrolles încercă să înfrunte furtuna şi zise, râzând batjocoritor:

— Cine v-a spus asta, şi de când?

— Chiar din ziua sosirii dumneavoastră la castel, ceea ce înseamnă că de atunci vă dispreţuiesc şi vă urăsc. Dar dacă aveam dreptul de a le elibera de sub jugul dumneavoastră, nu-l aveam şi pe cel de a mă considera judecător al faptelor dumneavoastră; aşa vă puteţi explica de ce v-am respectat persoana până în prezent. Astăzi, războiul declarat între Franţa şi Spania îmi îndepărtează toate scrupulele: nu mai suntem doar adversari personali, suntem duşmani prin voinţa regelui dumneavoastră şi hotărârea regelui meu!

— Şi, prin voinţa regelui dumneavoastră, reprezentaţi Spania? întrebă Peyrolles, cu o voce stridentă.

— O reprezint cu nobleţe, replică ducele, şi vă desfid să faceţi acelaşi lucru.

Factotum-ul lui Gonzague slobozi un râs ce sună fals:

— Mi s-a spus adesea că nobilii spanioli sunt îngâmfaţi. Astăzi am dovada — dacă sunteţi într-adevăr un hidalgo, lucru de care mă îndoiesc, de vreme ce vă ascundeţi numele!

— Numele meu! L-am ţinut sub tăcere atâta vreme cât a fost necesar; acum vi-l voi spune, ca să ştiţi cine vă va face onoarea de a vă ucide — sunt ducele Pedro y Gomez y Carvajal de Valedira, descendent al maurilor din Andaluzia, conte de Jean şi de Albarazin, grande de Spania!

— Iar eu…

— Ştiu… Vă numiţi Peyrolles, valet al lui Philippe de Mantoue, prinţ de Gonzague, trădător al regelui său şi al patriei sale — poate şi al Dumnezeului său?… — şi, ca şi dumneavoastră, un asasin şi un laş!

Vechiul ceas — şi el contemporan al maurilor — începu să-şi numere, lent, bătăile de miezul nopţii.

— În gardă! strigă bătrânul. Învingător sau învins, nu veţi ieşi viu de aici!

Cu toată invitaţia ce-i fusese făcută, Peyrolles nu-şi vârâse sabia în teacă. Văzându-l pe duce că-şi îndreaptă mâna spre propria-i spadă, nu-l aşteptă să şi-o scoată, ci întinse braţul şi fandă cu furie. Era o nouă crimă pe conştiinţa sa — nici nu le mai număra.

Don Pedro bătu aerul cu braţele şi, cu toată puterea ce-i mai rămăsese în pieptul străpuns dintr-o parte într-alta, lăsă să izbucnească strigătul suprem care era totodată semnalul dreptăţii, al răzbunării şi al sacrificiului:

— Spania!

Ciocanul care urma să facă să răsune ultimă bătaie a miezului nopţii nu avusese timp să cadă, când o explozie zgudui turnul care se prăbuşi într-un vacarm înspăimântător, îngropându-l sub dărâmături pe intendentul lui Gonzague.

Oamenii cinstiţi şi curajoşi de pe pământ se împuţinaseră cu unul: don Pedro de Vale- dira, care zăcea pe pământ, cu faţa spre cer, unde i se înălţase sufletul.

Peyrolles rămăsese îngropat sub mormanul de pietre şi pulbere care acopereau o parte din curte.

La o distanţă de douăzeci de paşi mai departe, Lagardère se prăbuşise, la rândul său, sosind tocmai la timp pentru a asista la catastrofă; acum, zăcând aşa, fără simţire, în faţa rămăşiţelor castelului Peña del Cid, părea că vrea să le păzească.

Aurore de Nevers şi dona Cruz, speriate dar libere, fugeau către nord.

Dar ce se întâmplase cu Mariquita?

Când auzise strigătul de agonie — totodată strigăt de eroism — care-i aducea, în acelaşi timp, confirmarea morţii tatălui său şi porunca de a-l răzbuna, biata copilă trebuise să-şi adune tot curajul pentru că inima să nu-i fie mai puternică decât voinţa şi pentru a apropia de fitil torţa pe care o ţinea în mână.

Nările şi buzele îi tremurau, expresia ochilor şi feţei îi devenise foarte dură — era tigroaica gata de luptă, şi mâna nu-i şovăia.

Totuşi, oricât de curajoasă ar fi o femeie, chiar în momentele în care viaţa îi este în joc, vine repede şi clipa în care nervii se relaxează, când slăbiciunea şi mila îşi reintră în drepturi. Jeanne d'Arc a fost deseori văzută plângând când, după câştigarea unei bătălii, nu mai zărea în jurul ei decât muribunzi sau morţi!

Gitana se gândi că-i promisese tatălui său să fugă; dar, chiar de-ar fi vrut, acum era prea târziu.

De-abia putu coborî câteva trepte, în timp ce fitilul sfârâia în spatele ei; picioarele îi erau nesigure, torţa i se clătina în mână. Ochii ei priveau rătăciţi şi nu mai vedeau nimic; urechile îi ţiuiau, iar creierul îi era gol — i se păru că va înnebuni!

Spaimă cumplită, de nedescris, a fiinţei care simte că-şi pierde minţile, că se apropie demenţa!

Timp de câteva secunde, Mariquita a suferit de o mie de ori mai mult decât dacă ar fi fost omorâtă, martirizată; decât dacă i s-ar fi smuls, una câte una, fâşii din carne.

Mintea era cea din care i se smulgeau fâşii, iar mâinile ei, crispate pe frunte, nu reuşeau să i-o păstreze.

Îşi chemă moartea şi, cum moartea nu venea, îşi pierdu cunoştinţa şi se rostogoli pe trepte în jos. Nu auzi explozia, zgomotul făcut de muntele ce crăpa şi se despica, de temelia turnului sarazin care se dislocă. Torţa, pe jumătate consumată, ardea alături de ea, riscând să-i dea foc la îmbrăcăminte, şi poate, avea să se stingă fără ca gitana să-şi recapete cunoştinţa? Şi-atunci în bezna aceea, ce s-ar întâmpla cu ea?

O spărtură de piatră care se desprinse din boltă o izbi în cap şi-i însângera fruntea, trezind-o din leşin.

— Ce s-a-ntâmplat? se întrebă, redeschizând ochii.

Îşi reaminti şi, recăpătându-şi pentru o clipă întreaga luciditate a minţii, se gândi că acum, când faptele se consumaseră, trebuia să încerce să le găsească pe Aurore de Nevers şi pe Flor.

Din nefericire, cumplita zguduitură ce se produsese în exterior avusese urmări până în măruntaiele pământului. Întreg contrafortul pe care era clădit castelul Peña del Cid se cutremurase până în temelii. Scara subterană era de acum înainte blocată la ambele deschideri şi Mariquita era zidită de vie, întocmai cum îşi exprimase temerile dona Cruz.

Micuţa gitană înţelese toată grozăvia situaţiei şi, pentru o clipă, i se păru că-i îngheaţă sângele în vine. Un geamăt îi scăpă de pe buze. Aşadar, avea să moară acolo de foame şi de frig, hrană pentru lilieci, bufniţe şi şobolani, fără ca nimeni să-i poată auzi strigătele, fără speranţă în vreun ajutor omenesc? De ce nu rămăsese mai degrabă lângă butoaiele cu pulbere a căror explozie i-ar fi spulberat trupul? De ce nu aşteptase căderea zidurilor care ar fi zdrobit-o?

Stând pe o treaptă, cu ochii în gol, cu părul despletit şi ţinându-şi genunchii cu mâinile, căuta un mijloc prin care ar putea s-o sfârşească imediat cu viaţa.

Se gândi mai întâi să-şi dea foc la îmbrăcăminte şi, fascinată de lucirea tremurătoare a torţei, rămase îndelung nemişcată. Nu: n-ar dura oare prea mult să moară aşa, în

flăcările care i-ar linge trupul, i l-ar umfla şi i l-ar face să sufere, poate, ore întregi, înainte de a-l transforma într-un cadavru?

Cu toate acestea nu-şi putea desprinde ochii de la acel unic punct luminos, care arunca asupra ei o lumină palidă şi care o hipnotiza, fără a-şi da seama că asta era nebunia care se apropia şi care îi cuprindea creierul ca într-un cerc de foc.

Deodată izbucni într-un hohot de râs strident, urmat de un urlet lugubru care umplu bolta, se repercută, ca un muget care-i făcu frică ei însăşi. Sub imperiul unei spaime fără seamăn, se năpusti, sări, se izbi de pereţi, căzu pentru a se ridica şi a cădea din nou, totul printre ţipete nearticulate, hohote de plâns şi râsete.

Dintr-un imbold negândit, instinctiv, atacă obstacolul, trase una câte una pietrele, pe care le aruncă în spate cu o putere pe care n-o mai avusese niciodată. Dar nebunia îi multiplica forţele; nu simţea greutatea blocurilor de stâncă, nu vedea că mâinile îi sângerau, că avea unghii smulse.

Torţa se stinsese, terminându-şi substanţa şi fiind — de fapt — inutilă, căci ochii Mariquitei vedeau în întuneric. Dar brusc, un suflu de aer îi biciui faţa — reuşise să facă o străpungere. O lărgi, trecu prin ea, coborî clătinându-se până în vale şi, când revăzu cerul, lumina şi câmpia, un urlet sălbatic îi scăpă din piept. Apoi începu să danseze rotindu-se în jurul său, până ce, epuizată şi zdrobită, se rostogoli la pământ.

Când îşi reveni, nu-şi mai aducea aminte nici de tatăl său, nici de Aurore de Nevers, nici de nimic, întunericul îi stăpânea mintea: înnebunise.

Urcă totuşi din nou către castel, pe drumul obişnuit, fără a-şi da seama ce o îndemna la asta. Pe marginea drumului se aflau ţărani, care aşteptaseră venirea zorilor pentru a veni să vadă cu ochii lor efectele catastrofei. Mariquita le spuse vorbe dezlânate şi fără şir.

Spaniolii, în ale căror vine mai curg picături de sânge oriental, nu-i privesc deloc cu duşmănie pe nebuni; dar nici nu merg până acolo încât să-i considere drept sfinţi; ba chiar, de câte ori le este posibil, se depărtează de ei cât pot de mult.

Misterioasa fată de la Peña del Cid, care niciodată nu putuse fi decât întrezărită şi din care legenda făcuse o vrăjitoare nu era, aşadar, decât o biată nebună? Asta îi liniştea şi-i dezamăgea totodată. Mulţi dintre ei nu pregetau totuşi să

afirme că sângele ce-i acoperea faţa şi mâinile provenea de la cine ştie ce afaceri cu iadul. Cu siguranţă, diavolul nu era străin de evenimentele din cursul nopţii şi de dispariţia turnului sarazin.

Şi astfel se face că, pe măsură ce nebună înainta, curioşii şi cumetrele îi lăsau drumul liber şi se reîntorceau grabnic ia ei acasă, pentru a evita vreo vrajă rea!

Mariquita înainta fără a se sinchisi de ei, oprindu-se din când în când să culeagă o floare din tufişuri, să vorbească norilor şi păsărilor.

Unul din batanţii uşii de la intrarea castelului se prăbuşise, şi gitana se opri la o distanţă de câţiva paşi, ca şi cum o amintire i se strecura în creier. Dar nu era vorba de aşa ceva, căci pentru moment o preocupa un singur lucru — prezenţa, în curte, a unui cal gata înşeuat, care păştea liniştit iarba crescută printre pietrele pavajului. Ea se pregătea chiar să se apropie de el pentru a-l mângâia când zări, întins la picioarele sale, un bărbat ce părea că doarme. Ar fi putut chiar să-l creadă mort, într-atât era de palid, dacă la strigătul ei nu şi-ar fi ridicat pleoapele care — prea grele, fără îndoială — se reînchiseră imediat.

Nebuna se opri pe loc, îşi aţinti privirea atentă asupra străinului şi, de astă dată din nou, s-ar fi putut spune că o lumină bruscă ţâşnise printre tenebrele minţii sale. Îşi trecu de mai multe ori degetele peste ochi, peste frunte şi apoi le duse la piept, în dreptul inimii, dar toată această pantomimă se încheie printr-un hohot de râs amestecat cu lacrimi. Pe urmă, biata fată îngenunche, săltă bustul bărbatului şi îl legănă uşor, fredonând un cântec bizar, foarte dulce. Fiindcă el nu se trezea, îi puse capul în poala ei şi începu să-l sărute cu dragoste, cu pasiune.

Contactul acestor buze calde, care păreau că vor să insufle viaţă celui care era gata să şi-o piardă, nu întârzie să-l facă să-şi recapete cunoştinţa şi, de îndată ce întredeschise ochii, el lăsă să-i scape un strigăt de uimire.

— Dormi, dormi, iubitul meu! îl linişti fata. A venit noaptea… vom pleca pe mare, vom pluti spre Orient… Cine eşti?

Mirat de aceste vorbe, el se ridică în capul oaselor, o privi îndelung şi văzu trecându-i prin ochi acea ciudată lucire ce se datorează demenţei.

— Nu mă recunoşti? o întrebă cu îngrijorare. L-ai uitat deci, pe cavalerul de Lagardère?

— Lagardère?... repetă ea, râzând. Da, asta se întâmpla acolo, când eram mică de tot...

— Ascultă-mă bine, zise Henri, şi încearcă să-ţi aminteşti... Ştii unde se află Aurore de Nevers?

Fata păru că înţelege şi făcu un efort de voinţă; dar memoria i se opunea.

— Aurore de Nevers? răspunse. Era o femeie bătrână care locuia tocmai în vârful turnului sarazin... A căzut, azi dimineaţă, şi au luat-o lupii...

— O ţii minte pe dona Cruz?

— Dona Cruz?... Dansează, fuge, îşi ia zborul... o văd... priveşte...

Dar vai! Ea arăta cu degetul un nor pe cer.

Cavalerul se întrebă cu spaimă în urma căror împrejurări înnebunise mica lui prietenă, ce dramă se petrecuse, chiar în acea noapte, în acest castel, sub ale cărui ruine era posibil să fie îngropată logodnica sa?

"Fără îndoială", îşi spuse cu groază, "aceasta este singura care a supravieţuit cumplitei catastrofe şi poate că şi-a pierdut minţile văzându-le murind pe Aurore şi pe Flor."

Mariquita era singura care ar fi putut să-i spună ce se întâmplase, şi Mariquita nu putea să vorbească, să-i destăinuie secretul de viaţă sau de moarte. Niciodată nu-şi simţise Henri inima atât de sfâşiată; pentru o clipă crezu că-şi pierde cunoştinţa, în timp ce capul i se pleca sub greutatea unei noi nenorociri, care era — poate — ultima.

— Pentru ce ai venit să mă smulgi din letargie?... spuse, împingând-o pe fată, care se agăţase de umărul lui şi care plângea şi râdea, rând pe rând, contemplându-l.

Sărmana pronunţă pe un ton tragic:

— Nu trebuie să mai dormi... Ea te aşteaptă!...

Era, cu adevărat, o lucire şi oare mintea îi va reveni?

Două cuvinte ar fi fost de ajuns pentru a-l pune pe Lagardère pe drumul cel bun, pentru a-l consola sau pentru a-l da pradă deznădejdii pentru totdeauna. O luă în braţe pe gitană şi, la rândul său, o legănă uşor.

— Fii liniştită, biata mea copilă, îi şopti. Haide, nu te voi abandona astfel, te voi lua cu mine şi ştiinţa te va vindeca... Dar fă apel la memoria ta şi spune-mi dacă Aurore trăieşte...

În acelaşi timp privea adânc în ochii gitanei, ca pentru a face să pătrundă în ei un fluid care să-i coordoneze gândurile, să-i renască amintirile dispărute.

Sub acea privire care îi poruncea să gândească şi să vorbească, pleoapele micuţei tremurară şi se închiseră, pentru a se redeschide curând, lăsând să se vadă nişte ochi ficşi în care se părea că este un licăr de inteligenţă.

Lagardère avu o clipă de speranţă când îi văzu buzele agitându-se; aşteptă cu îngrijorare să audă ce va spune.

— Trăieşte? întrebă.

— Trăieşte! răspunse Mariquita.

Cavalerul simţi că inima-i tresare de bucurie în piept.

Dar, imediat, gitana continuă:

— Eu sunt cea care a murit!... Acolo, pe scară... era mult praf de puşcă! Am fost înmormântată de vie! Doamne!... Tata!

Un ţipăt sfâşietor îi izbucni de pe buze şi Lagardère o sprijini să nu cadă. Ce era adevărat în ceea ce spusese? Cine era tatăl ei?

"Trăieşte!", afirmase ea. Dar, vai! spusese şi: "Eu sunt cea care a murit!..." Oare şi prima afirmaţie era la fel de falsă că cea de a doua?

Henri îi lăsă timp să se liniştească şi se hotărî să încerce orice pentru a limpezi acest mister, punându-i bietei nebune toate întrebările posibile.

— Şi Peyrolles? o întrebă pe nepregătite.

— Acolo!... răspunse ea, întinzând braţul către ruine.

Nici nu-şi terminase vorba, când din curtea castelului ieşi un bărbat, călare chiar pe calul lui Lagardère, şi trecu ca o furtună pe lângă acesta.

Cavalerul scoase un răcnet şi-şi trase sabia din teacă.

— Peyrolles! strigă.

În aceeaşi clipă, o flacără se aprinse în ochii Mariquitei care întinse un pumn ameninţător spre asasinul tatălui său.

— Peyrolles! urlă cu furie.

Dar acesta era deja departe şi rânjea.

* * *

Şi el fusese îngropat de viu: scăpase însă cu viaţă şi cu mintea întreagă. Îţi venea să crezi că şi chiar dacă întregul pământ s-ar fi prăbuşit în neant, trebuind să rămână o singură fiinţă vie, aceea va fi Peyrolles!

Într-adevăr, atunci când turnul sarazin se clătinase şi se prăbuşise peste el, intendentul fusese trântit cu putere la pământ şi rămăsese mult timp fără cunoştinţă. Şi cu toate acestea, după o vreme, reuşise să deschidă un ochi şi să-şi dea seama nu numai că nu murise, dar şi că nu avea nici o rană gravă.

Situaţia lui nu era mai puţin critică. O sudoare rece îi inundă fruntea; se simţi totuşi pierdut şi blestemă soarta care nu-l omorâse pe loc.

Se gândi să cheme în ajutor. La ce bun? Şi dacă cineva ar fi venit în ajutorul lui, situaţia nu s-ar fi schimbat. Ciuli urechea şi nu auzi nici un zgomot — era clar că, după explozie, ţăranii nu se vor grăbi prea tare să se apropie de castel, de care îi îndepărtau superstiţiile chiar şi în timpuri obişnuite. Presupunând că măcar unul — unul singur, mai îndrăzneţ decât ceilalţi — ar fi venit până acolo, era inutil să cheme căci, fără îndoială, vocea care ieşea din ruine l-ar fi făcut s-o ia la goană.

"Şi de-ar fi o sută care să vrea să mă salveze", gândea Peyolles, "toţi ar vrea să pună mâna la treabă, şi în felul acesta n-aş fi zdrobit decât cu atât mai repede."

Lăsând la o parte rarele ocazii în care se aflase faţă-n faţă cu cavalerul de Lagardère, intendentul lui Gonzague nu se simţise niciodată atât de aproape de moarte — o moarte îngrozitoare, care oferea două alternative: zdrobirea sub pietre sau înfometarea. A încerca s-o evite pe cea de a doua, ar fi însemnat s-o dezlănţuie pe prima, şi ambele s-ar uni pentru a-l termina, atunci când — cu măruntaiele chinuite de foame şi de sete, arzând de febră şi dorind cu orice preţ să se salveze — ar fi silit să încerce ceea ce pe moment i se părea că este imposibil.

La gândul acesta, frica îi înfipse un junghi în inimă şi dinţii îi clănţăniră cu un zgomot ca de castaniete. Dar o rază de soare, strecurată printre dărâmături, îi atinse ochii, redându-i o oarecare speranţă: nu eşti încă în mormânt, atâta vreme cât

mai vezi un petic de cer albastru şi mai poţi comunica cu oamenii!

Şi atunci dori cu ardoare să apară cineva, fie şi un duşman, fie chiar şi Lagardère! Acesta l-ar salva mai întâi, chit că pe urmă l-ar ucide, dar n-ar face-o fără a-l lăsa să se apere. Şi, oricum, o lovitură de spadă îi ar fi, oare, preferabilă morţii cumplite şi lente care-l ameninţa?

Reuşi să ridice puţin capul şi văzu cadavrul lui don Pedro de Valedira, pe care-l asasinase, întins pe jos în curte, cu braţele larg deschise.

— Mi-a spus — şopti ca pentru sine — că nu voi ieşi viu de aici!... Să fie adevărat, şi prevedea el oare că răzbunarea lui va consta în suferinţa mea?

În acelaşi timp se gândea la domnişoara de Nevers şi la dona Cruz şi se întreba dacă, asemeni lui, erau îngropate în ruine, sau dacă nu cumva, în timp ce el asculta acuzaţiile lui don Pedro, acesta nu le făcuse scăpate?

"Dacă au murit", se gândea, "numai întâmplarea a făcut ca eu să nu le împărtăşesc soarta, iar prinţul nu mă va putea acuza. Dacă, dimpotrivă, ele au fugit, aş putea să-i spun că mi-am riscat viaţa ca să dejoc acest plan pus la cale dinainte şi al Cărui succes ar fi putut fi asigurat numai prin moartea mea."

Dar cum gândul acesta îl readucea la situaţia lui actuală, adăugă cu tristeţe:

"De ce să-mi fac griji în legătură cu ce au devenit cele două tinere, de ce să-mi pregătesc viitorul, când existenţa mea nu mai atârna decât de un fir şi când acest fir mai are puţin şi se va rupe?"

Rămase mult timp nemişcat, inconştient, neaşteptând nimic de la soartă, decât cataclismul final pe care-l putea provoca un atom: o simplă rafală de vânt sau chiar propria greutate a grămezii de materiale.

Zgomotul unor copite de cal izbind în caldarâmul curţii îl trezi din amorţeală. Privi prin crăpătura dintre dărâmături şi putu să constate că acolo se afla, într-adevăr, un cal, gata înşeuat şi cu căpăstru, dar fără călăreţ. S-ar fi spus că se afla acolo special pentru a fi folosit de Peyrolles, în cazul în care totuşi acesta ar fi putut ieşi din impasul în care se afla.

Atât era de ajuns pentru a da puţin curaj inimii sale de iepure; ameninţarea care-i atârna deasupra capului îl obliga să nu neglijeze această ultimă şansă de salvare. De altminteri, nu risca decât să nu reuşească şi era mai bine să-şi încerce norocul, decât să aştepte moartea într-o inacţiune care nici măcar nu micşora primejdia.

Aşa încât încercă să se strecoare cu precauţie, dând la o parte sfărâmăturile de lemn, de pietre şi de tencuială care-l ţineau ca într-o închisoare. De la prima tentativă, o pârâitură sinistră îl făcu să înţepenească, palid şi tremurând.

Bolta, care de-abia se mai susţinea, se lăsa în jos cu câteva picioare, ajungând să-i apese pe şale. Poziţia devenea de nesuportat — nu-i mai rămânea decât să se sprijine într-o mână, încercând cu cealaltă să înlăture dărâmăturile din faţa lui. Salvarea nu-i depindea decât de rapiditatea cu care avea să facă acea mişcare. Treaba i se părea atât de dificilă, încât şovăi şi se pregăti să cheme în ajutor. Dar emoţia îi era prea mare şi din gâtlej nu-i ieşi nici un sunet, ci doar un soi de geamăt înfundat, ca cel al unei fiare încolţite.

Un cerc de foc îi strângea tâmplele; simţi că tot sângele i se duce la inimă; apoi, cu acea energie bestială pe care o dă disperarea, împins mai ales de instinctul pentru viaţă şi de frică de moarte, se năpusti înainte!...

În cele din urmă, dărâmăturile se prăbuşiră... Peyrolles, în picioare — învingător asupra oamenilor şi a naturii — îşi îndreptă trupul şi putu să-şi râdă, încă o dată, de moarte.

Deodată, auzi răsunând la câţiva paşi de el vocea cavalerului de Lagardère. Se înfioră. Oare nu scăpase dintr-un pericol atât de mare decât pentru a cădea într-altul, şi mai înspăimântător?

Nu! Căci acum îi era îndeajuns să folosească viclenia, fugind de o primejdie cu atât mai puţin iminentă, cu cât duşmanul său era departe de a bănui prezenţa lui acolo. Dar curajul ce se năştea în el era sporit de succesul obţinut şi de norocul prin care reuşise să scape din pericolul care-l ameninţase şi se crezu invulnerabil. Îi trecu prin minte că acum avea prilejul să-l atace pe nepregătite pe Lagardère, lovindu-l mişeleşte, aşa cum făcuse şi cu bătrânul duce de Valedira.

Totuşi, şovăi. Deoarece îşi pierduse sabia, o luă de jos pe cea a lui don Pedro — spadă vitează şi cinstită care, după cum

spusese bătrânul, nu trebuia să mai slujească vreodată şi care, poate, avea să săvârşească o crimă.

Dar o gândire mai înţeleaptă îl făcu pe Peyrolles să-şi schimbe planul; după ce triumfase atât de miraculos asupra morţii, nu îndrăzni nici s-o dea altuia, nici s-o braveze din nou el însuşi. Există împrejurări în care o îndrăzneală prea mare atrage o pedeapsă imediată!

În acele clipe, ar fi ucis pe oricine, cu excepţia lui Lagardère; un instinct ascuns îi spunea că dacă l-ar ataca pe acesta, fie şi pe la spate, el ar fi învinsul.

Calul începu, brusc, să necheze. Peyrolles se apropie de el, îl încălecă şi, asemănător călăreţilor din cavalcadele macabre despre care povestesc vechile legende germane, dispăru în goană mare, urmărit de ameninţarea cavalerului de Lagardère şi de blestemele Mariquitei, nebuna.

Capitolul III - Gitanele

Vestea despre dispariţia cavalerului de Lagardère se răspândise în armata ducelui de Berwick cu viteza fulgerului. Pentru a cinsti rămăşiţele pământeşti ale acelui viteaz pe care-l credea mort în luptă, mareşalul — stând pe un trunchi de copac şi înconjurat de statul său major, de Chaverny, de profesorii de scrimă şi de basc — porunci să-i fie aduse cadavrele tuturor francezilor şi spaniolilor ucişi şi care zăceau pe câmpul de bătaie, în aşteptarea înmormântării lor.

Cavalerul nu se afla printre cei morţi!

Era de neacceptat gândul că duşmanul l-ar fi putut face prizonier, deoarece el căzuse de pe cal înainte de a ajunge în liniile duşmane, iar tovarăşii săi merseseră mai înainte, în urmărirea spaniolilor.

Chaverny era consternat: după atâtea peripeţii prin care trecuse pentru a-l găsi pe Henri, nici măcar nu avusese timp să-i spună tot ce ştia în legătură cu Aurore de Nevers, şi iată că Lagardère dispăruse din nou. Cine ştie când îl va revedea?

Misterul care învăluia această absenţă de neînţeles tulbura în asemenea măsură mintea marchizului, încât nu era în stare să ia o hotărâre.

— Ce intenţionaţi să faceţi, domnule? îl întrebă mareşalul, văzându-i perplexitatea.

— Cinstit vorbind, habar n-am, domnule... Dacă Lagardère nu se va întoarce printre noi până în două zile, îmi voi pierde speranţa.

— Ei! Pe toţi dracii! Mort?!... Micuţul?!... strigă Cocardasse, cu vocea sa de stentor. Domnul marchiz de Chaverny greşeşte — nu trebuie să ne îndoim de el şi nu ne vom pierde speranţa... va reveni, pe cinstea mea! Şi dacă cineva vrea să facă prinsoare împotriva lui Cocardasse pe cincizeci de sticle de vin dintr-ăsta de pe-aici, că micuţul se va întoarce mai bine dispus decât Amable şi decât mine...

— Le am, îl întrerupse prinţul de Conti, şi tu le vei bea, prietene!

— Sfinte Doamne! Pe loc — asta-i tot atât de adevărat pe cât este că mor de sete!... Dar nu voi destupa pe cea dintâi din aceste cincizeci de sticle atâta vreme cât Lagardère nu va fi aici, ca să ciocnească cu noi!

— Şi când se va întâmpla asta?

— Peste două sau trei zile. În orice caz, am fi mai folositori alături de el decât aici, şi părerea mea, puişorule — zise, adresându-i-se lui Passepoil — este că ar trebui să dăm o raită prin părţile acelea.

Amable admira prea mult limbuţia de care dădea dovadă tovarăşul său în faţa celor mai mari căpetenii ale armatei, pentru a nu se grăbi să încuviinţeze:

— Ai dreptate, nobilul meu prieten Cocardasse, trebuie să mergem să-l căutăm.

— Ia te uită!... Pentru un normand nu eşti prea prost, puştiule...

— Iar tu nu eşti prea inteligent pentru un gascon...

— Vai de păcatele mele! Mi s-a spus mereu lucrul ăsta. Fără a mă lăuda, numai noi doi, bătrâne Passepoil, cunoaştem bine renghiurile pe care şmecherul acela de Mic Parizian le păstrează în tolbă pentru Gonzague şi banda lui.

— Adevărat, aprobă bunul Amable, în timp ce amicul său continua, adresându-se din nou mai-marilor armatei:

— Şi, domnilor, aş putea să vă spun unde va cina Lagardère diseară… dacă ar avea timp pentru aşa ceva!… Dar, mii de draci!… Cred că va avea altceva de făcut!

— Unde se află? se auziră exclamaţii din toate părţile.

— Întrebaţi-l pe domnul de Chaverny, oameni buni, chiar el este cel care i-a semnat foaia de drum!

— Cum aşa?

— Şoptindu-i unde trebuie să meargă, bineînţeles!

Micul marchiz se plesni peste frunte.

— Pe sfântul Dumnezeu! Ai dreptate, exclamă. I-am spus că domnişoara de Nevers se află la castelul Peña del Cid; ar fi inutil să-l căutăm în altă parte, şi vom porni la drum imediat.

— O! Nici aşa, se opuse gasconul. Vai de păcatele mele! Uite-l cum s-a aprins… Dumitale îţi revine cel mai bun loc, domnule de Chaverny: vei încerca înspre Huesca; Laho se va duce la Burgos, iar Passepoil şi — cu mine vom pleca spre Saragossa şi Teruel.

— Pentru ce vrei să ne despărţim în felul acesta?

— Pentru ce?… Când vom ajunge împreună la Peña del Cid, va fi trecut multă vreme de când micuţul o fi plecat de acolo, şi dumneata vei fi cel care va avea cele mai multe şanse să-l întâlneşti pe drumul către frontieră, unde cu siguranţă o va conduce pe domnişoara de Nevers. Dacă va coborî către sud, cinstea de a-l escorta ne va reveni nouă, iar cât despre Laho, ceva îmi spune că nu-şi va pierde timpul la Burgos.

— Bine gândit, spuse mareşalul cu glas scăzut şi făcând un pas către el.

După ce expuse acest plan strategic, gasconul — părând mai mulţumit de el însuşi decât un general care tocmai a pregătit o bătălie decisivă — îşi răsuci mustaţa, se proţăpi pe picioare şi, drapat în mantaua lui găurită, cu mâna proptită pe mânerul spadei, aşteptă să fie felicitat.

Mareşalul, bătându-l prieteneşte pe umăr, fu primul care-şi exprimă aprobarea:

— Toate acestea sunt foarte bune, prietene, dar se pare că uiţi că ne aflăm pe teritoriu duşman. Crezi că, aşa izolaţi cum veţi fi, veţi putea străbate întreaga Navarră şi Aragonul fără a fi opriţi pe drum?

Gasconul avu mare chef să ridice din umeri; din fericire ştia ce se cade şi ce nu, aşa că se mulţumi să zâmbească.

— Regimentul Royal-Lagardère trece peste tot, răspunse, cu îngâmfare. Pe toţi dracii! Cei care ar încerca să-l oprească n-ar apuca să le spună asta şi vecinilor lor!…

Toţi începură să râdă şi mareşalul îşi reluă vorba:

— Aşadar, răspunzi de succes?

— Monseniorul Conti poate să pregătească vinul spaniol şi vă garantez că, la întoarcere, lui Cocardasse îi va fi sete!… Dar, dacă s-ar întâmpla ca puştiul să vină aici înaintea noastră, ceea ce este foarte posibil, spuneţi-i să destupe câteva în sănătatea bătrânului său profesor de scrimă…

Fiecare strânse mâna acestui personaj ciudat, care se comporta de parcă toate onorurile i se cuveneau. În felul acesta creştea cu o sută de coţi în ochii prietenului său Passepoil.

De altminteri, Chaverny nu se jena să se bazeze pe el şi, în curând, toţi patru erau pe cai; atunci gasconul făcu un salut maiestuos cu pălăria lui jegoasă:

— Pe curând, domnii mei! strigă. La prima nevoie, regimentul Royal-Lagardère va fi prezent, cu toţi oamenii săi.

— Cu astfel de bărbaţi, spuse ca pentru sine Berwick, reintrând în cortul său, războiul nu mai este decât o joacă de copii.

După ce se sfătuiseră o clipă cu privire la modul în care trebuiau să acţioneze, cei patru tovarăşi se despărţiră. Cât despre Chaverny, acesta porni în galop, simţind că-n inimă îi renaşte speranţa de a o vedea în curând pe dona Cruz sau de a afla chiar din gura lui Lagardère că se află în siguranţă, împreună cu Aurore.

* * *

Misiunea care părea fi cea mai simplă, dar care — ţin realitate — era poate cea mai dificilă, era cea a lui Antoine Laho. Nimeni altul decât el nu ar fi fost mai nimerit pentru a o duce la îndeplinire. Într-adevăr, el vorbea spaniola încă din copilărie, iar costumul său basc nu putea atrage atenţia nimănui. Ca atare, el putea să-i evite pe Gonzague şi pe desfrânaţii lui; dar, chiar şi presupunând că i-ar întâlni, era puţin probabil că ei să-l recunoască şi nici nu ştiau că devenise tovarăşul credincios al lui Lagardère.

Nu fu scutit de a se ciocni, încă de la început, de câteva companii de cavalerie spaniolă, care chiar în acea dimineaţă fuseseră puse în derută şi care fugiseră cam în toate direcţiile; ceea ce nu-l împiedică să se amestece printre ei, ca şi cum ar fi fost indiferent faţă de ambele cauze, ba chiar să le indice locul în care aveau şanse să-şi regăsească regimentele respective.

Impasibilitatea lui firească îi era mult mai de folos decât vorbăria lui Cocardasse şi, cum drumul până la Burgos nu era prea lung, a mers liniştit, mânându-şi calul în trap mărunt.

A ajuns acolo seara, destul de devreme, i-a tras de limbă pe câţiva cerşetori — cei mai bine informaţi cu privire la evenimentele din oraş — apoi s-a dus să se culce. Nu trebuia să se întoarcă în tabăra militară decât după ce maeştrii de arme şi Chaverny vor fi avut timp să-şi facă cercetările prin Aragon, ceea ce ar fi necesitat două zile; asta, bineînţeles, doar dacă nu l-ar fi găsit el însuşi pe Lagardère, înainte de trecerea acestui răstimp.

A doua zi îşi reîncepu căutările şi, când veni seara, se convinsese că Henri nu apăruse în oraş. Fu foarte dezamăgit, ba chiar îl bănui pe Cocardasse că-şi rezervase cea mai bună pistă şi că-l trimisese acolo fără nici un rost, sau poate din motive necunoscute de el. Această presupunere îl jigni profund. Îşi promise că dacă şederea lui la Burgos se va dovedi inutilă, va avea o explicaţie "amicală" cu gasconul.

"Să avem răbdare până mâine", îşi spuse, "şi dacă până la amiază nu obţin nimic, mă voi întoarce la armată. În cazul în care domnul de Lagardère nu va fi înapoiat acolo, voi pleca la vânătoare pe cont propriu. Şi atunci vom vedea cine, dintre mine şi Cocardasse, va şti să-l găsească pe şeful nostru. În mod clar, gasconul este prea limbut. Dacă, atunci când are prilejul, se bate bine, apăi nu întotdeauna se poate spune acelaşi lucru despre felul în care vorbeşte şi acţionează!"

În noaptea aceea Antoine Laho n-a dormit bine şi dimineaţa s-a sculat foarte prost dispus. Cu toate acestea, când sosi oră pe care şi-o fixase pentru plecare, nu putu rezista dorinţei de a da o ultimă raită prin oraş.

Tocmai când ieşea, fu asaltat de o bandă de mici cerşetori, din aceia care mişună în toate oraşele spaniole, recitindu-şi eternul şi sfâşietorul refren:

Por Dios, señor, un cuarto! Una limosna![4]

Mai ales o puştoaică de vreo zece ani se înverşuna să-l bată la cap.

— Lasă-mă-n pace! îi strigă el la un moment dat. Ce vrei să faci cu banii pe care mi-i ceri?

O luminiţă se aprinse în ochii copilei:

— Vreau să-mi cumpăr o tamburină, ca să cânt şi să dansez ca gitanita pe care am văzut-o adineauri în faţa clădirii Căpităniei Generale.

În Spania sunt gitane cu miile şi, în afară de câteva al căror talent coregrafic este real, nu li se acordă, de obicei, decât o prea slabă atenţie. De ce oare, auzind vorbele cerşetoarei, bascul simţi dorinţa de a o vedea pe aceea? Mister al atracţiilor secrete!

— Aşadar, dansează bine? o descusu pe fetiţă.

— Dansează şi cânta minunat, vino să vezi!... Şi sunt două, dar cealaltă este tristă — cred că are o supărare mare, şi mi s-a părut că plângea.

Laho nu mai stătu să asculte.

— Condu-mă, îi ceru iute copilei, luând-o de mână. S-ar putea să-ţi capeţi chiar astăzi tamburina.

Ca un fulger, îi trecuse prin gând că poate avea să se afle în prezenţa celor două tinere pe care le căuta şeful său.

Fetiţa, înnebunită de fericire, sărea pe lângă el şi, din câţiva paşi, ajunseră în piaţa în care am văzut-o dansând pe dona Cruz.

Bascul le cercetă cu privirea pe cele două dansatoare şi tresări, întrebându-se:

"De ce se află aici, în timp ce Lagardère le caută la Peña del Cid? De ce sunt obligate să recurgă la mila publică?... Va trebui să mă lămuresc imediat şi, fără îndoială, voi putea să le fiu de ajutor. Era cât pe-aci să plec, să le las singure în Burgos, când s-ar putea ca ele să aibă nevoie de mine!"

Primul lui imbold fu să străbată prin mulţime şi să se aşeze printre cei din faţă. Se abţinu, gândindu-se că nu trebuia să se

---

[4] *Por Dios, señor, un cuarto! Una limosna!* (lb. spaniolă) = Pentru Dumnezeu, domnule, un bănuţ, o pomană! (n.t.)

facă recunoscut de către ele în acel loc, sub ochii tuturor, şi că, pentru propria lor siguranţă, era mai bine să stea la distanţă.

Când fetele se întoarseră la hanul în care urmau să-şi petreacă noaptea, bascul merse cu câţiva paşi în urma lor.

— Vrei să-ţi câştigi chiar acum tamburină? o întrebă pe micuţa cerşetoare, care se ţinea după el.

Acelaşi lucru ar fi fost s-o întrebe dacă i-ar face plăcere să posede bijuteriile reginei.

— Ce trebuie să fac? îl întrebă cu vioiciune.

— Un lucru de nimica. Să intri în han şi să spui că o doamnă din oraş te-a trimis ca să le transmiţi ceva gitanelor…

— E o minciună…

— Dar nu una prea gravă, răspunse Laho, zâmbind. De altminteri, minciuna sau tamburina: alege!

Alegerea era gata făcută şi fetiţa mai vru să ştie:

— Ce va trebui să le spun?

— Când te vei afla în camera lor, singură cu ele, le vei întreba dacă binevoiesc să primească imediat pe cineva al cărui nume…

Şovăi, înainte de a-şi spune numele.

— Deci, le iubeşti? întrebă copilă, cu surâsul acela şmecher al fetiţelor obişnuite cu viaţa liberă şi cu spectacolul dragostelor care cred că nu trebuie să se ascundă.

— Ce-ţi pasă? Le vei spune doar numele meu: Antoine Laho.

— Şi pe urmă?

— Asta-i tot. Când îmi vei aduce răspunsul, o să-ţi cumpăr obiectul pe care ţi-l doreşti, dar cu o condiţie…

— Care?

— Să nu vorbeşti cu nimeni despre toate astea…

Cu un gest maiestuos, aşa cum în Spania le au chiar şi copiii şi care-l făcu pe basc să zâmbească, mica cerşetoare îşi întinse mâna spre catedrală spunând:

— Pe Christos din Burgos, ţi-o jur!

Sprintenă, se strecură în han. Fiindcă nu era lăsată să intre, inventă o poveste întreagă, ba încă aminti şi numele unei doamne foarte bogate care voia cu orice preţ să cheme gitanele pentru a le face să danseze a doua zi în palatul său. Faţă de aceste afirmaţii, ghionţii care o aşteptau pe cerşetoare se

preschimbară, ca prin minune, în gesturi prevenitoare, pline de respect.

Peste un sfert de ceas, Laho îi înmână, sărutând-o, tamburina mult dorită, iar el însuşi era primit cu cea mai mare bucurie de către dona Cruz.

Aurore de Nevers, ghemuită într-un colţ, ca un animal rănit, cu frumosul ei cap între mâini, se ridică de îndată ce-l văzu:

— Unde este cavalerul de Lagardère? întrebă cu îngrijorare sfâşietoare.

Bascul înţelese că de răspunsul lui va depinde pentru ea speranţa care-i va da curaj să continue lupta, sau — dimpotrivă — deznădejdea care, poate, ar frânge-o pe loc. Aşa că zise:

— Acum două zile, era încă împreună cu noi, ne-a părăsit pentru a merge să vă caute acolo unde trebuia să vă aflaţi…

— Să ne caute unde?!… exclamă ea. Doamne Sfinte! Fă ca el să nu fi ajuns la Peña del Cid în clipa în care s-a prăbuşit turnul.

Aurore îşi frângea mâinile. Laho, care nu ştia ce se petrecuse în Aragon, îşi dădu seama că, desigur, o nouă dramă avusese loc în acel castel spre care plecase Lagardère. Nu vru să mărească neliniştea tinerei fete şi preferă — cel puţin pentru moment — să folosească un subterfugiu.

— Domnul de Lagardère, spuse, a plecat singur, fără a ne preciza unde se duce. Dar, în acest moment, domnul de Chaverny, Cocardasse şi Passepoil i s-au alăturat. S-ar putea chiar să se fi întors cu toţii la armată.

— La armată?

— Fără îndoială. Armata franceză este victorioasă în Spania, şi cavalerul este şeful unui regiment care şi-a dovedit deja vitejia şi a contribuit la victorie.

— Ce spuneţi? exclamă Aurore, cu o fulgerare de mândrie în ochi. Henri este colonel?…

— Nu am spus asta… Nu este colonel şi nici măcar căpitan, căci a refuzat — este pur şi simplu căpetenia regimentului Royal-Lagardère, care-i alcătuit din patru oameni: domnul de Chaverny, cei doi profesori de scrimă şi eu…

— Mereu eroic, mereu îndrăzneţ! şopti domnişoara de Nevers.

— Şi Chaverny este alături de el, sublinie dona Cruz cu mândrie. Surioară, ne vom duce la ei; prezenţa noastră îi va face să fie şi mai curajoşi.

— Taci! — dacă îi regăsim, să dea Domnul să nu ni-i răpească vreo ghiulea!

— Acum sunteţi libere? întrebă Laho.

— Ca nişte păsărele scăpate din colivie, răspunse gitana.

— Şi pe care s-ar putea să le pândească noi curse, adăugă Aurore. Dar cum se face că dumneata te afli la Burgos? Cine te-a trimis aici?

— Desigur Providenţa, care a vrut să vă ajut cu toate puterile mele!… Ar dura prea mult să vă explic…

— Şi totuşi, trebuie să ştim, continuă Flor. Ia loc şi să stăm de vorbă; povesteşte-ne tot ce s-a întâmplat de când am plecat din Bayonne şi, după ce-ţi vei încheia povestirea, o vei auzi pe a noastră.

Antoine ştia că, mai mult decât oriunde, în Spania zidurile au urechi. Se duse să se asigure că nimeni nu ascultă la uşă, apoi le puse pe tinere la curent cu toate faptele şi acţiunile cavalerului, încă de când trecuse dincoace de frontieră.

Tăcu o clipă auzind pe cineva trecând pe coridor — era un călător care probabil tocmai sosise şi pe care hangiţa îl conducea la camera sa. Când zgomotul încetă, îşi reluă istorisirea, coborând puţin vocea.

La rândul său, dona Cruz relată boala domnişoarei de Nevers, prizonieratul la Peña del Cid, promisiunile de devotament ale Mariquitei, care le adusese, pe rând, veşti despre Lagardère şi despre Chaverny, şi — în fine — evadarea, chiar în clipa în care turnul se prăbuşea pentru vecie, într-un zgomot cumplit.

Bascul asculta fără a scoate un cuvânt. Îşi păstra impasibilitatea, dar nu fără a neglija să facă unele aprecieri între fapte, trăgând concluzii referitor la trecut şi întocmind planuri pentru viitor.

— Ce s-a-ntâmplat cu Peyrolles? întrebă.

— A murit îngropat sub ruine. Cel puţin aşa credem, răspunse dona Cruz.

— Aşa să dea Dumnezeu! şopti bascul.

— Ce vom face acum? se interesă domnişoara de Nevers.

— Mâine dimineaţă, chiar în zori, veţi veni să mă întâlniţi în afara zidurilor cetăţii Burgos, la poarta Biscaya; vă voi aştepta acolo cu catâri şi, seara, vă voi încredinţa în mâinile domnilor de Lagardère şi de Chaverny, sau cel puţin în cele ale mareşalului Berwick. Odată ajunse în rândurile armatei franceze, nu veţi mai avea a vă teme de nimic, nici din partea lui Gonzague, nici din cea a lui Peyrolles.

— Dar Peyrolles a murit! întrerupse dona Cruz.

— Atâta vreme cât nu vezi corbii sfâşiind cadavrul duşmanului tău — spuse Antoine Laho, în mod sentenţios — trebuie să te temi încă de el.

— Nu l-am văzut pe cel al paznicului închisorii noastre, răspunse gitana, dar totul era pregătit pentru ca el să nu poată scăpa de moarte.

— Spada lui Lagardère nu era acolo, spuse Aurore, pentru a-i face în frunte gaura sângerânda numită "lovitura secretă a lui Nevers"!

— Dimpotrivă, ea nu era departe, replică munteanul, căci tocmai spre Peña del Cid s-a îndreptat cavalerul. Dar a ajuns prea târziu!

— Dacă Peyrolles n-a murit, sărmana mea Flor — spuse domnişoara de Nevers, îmbrăţişându-şi prietena — s-ar putea întâmpla să nu fim încă salvate.

Laho îşi dădu seama că le strecurase o nelinişte în suflet şi că ar fi fost mai bine să le liniştească, astfel încât să poată fi curajoase şi ţări:

— Este posibil — spuse cu glas scăzut — ca cei doi adversari să se fi întâlnit în împrejurimile castelului Peña del Cid, şi poate că acum Peyrolles zace la picioarele unei stânci. Totuşi, chiar dacă nu este aşa şi dacă-l vom întâlni în drumul nostru, pumnalul meu va fi în stare să-l pună pe fugă.

Cu aceste cuvinte îşi luă rămas bun, iar cele două tinere îngenuncheară pentru a se ruga.

Capitolul IV - Cuţit basc şi cuţite catalane

Un bărbat, cu urechea lipită de peretele subţire care despărţea camera ocupată de gitane de încăperea vecină, putuse auzi convorbirea şi colţurile gurii i se ridicaseră, într-un rânjet insolent, aproape diabolic.

Nu, cu siguranţă, cele două tinere nu văzuseră corbii sfâşiind corpul veninosului factotum al lui Gonzague, căci bărbatul care se afla acolo... era însuşi Peyrolles!

Plecând de la Peña del Cid, care fusese cât pe-aci să-i devină mormânt, cinstitul personaj se gândise că nu trebuia deloc să-şi caute stăpânul la Madrid, ci mai curând spre frontieră, acolo unde se dădeau lupte, unde spada lui Philippe de Mantoue se înroşea, fără îndoială, de sânge francez. Aşa încât mersese la întâmplare, fără a se sinchisi prea mult de soarta prizonierelor sale, care poate că nu mai trăiau — soluţie ce nu intra deloc în planurile lui Gonzague, dar pe care va trebui totuşi s-o accepte.

Dacă, dimpotrivă, ele mai erau în viaţă, el singur tot n-ar fi putut să i le ia din nou lui Lagardère — căci bănuia că acesta, împreună cu ducele de Valedira, ticluise complotul în vederea fugii lor. Într-adevăr, dacă Henri se alia printre ruine în momentul în care-l văzuse în tovărăşia Mariquitei, asta nu putea să însemne decât că toate detaliile evadării fuseseră pregătite dinainte.

Intendentul putea, deci, să se socotească norocos că mai trăia şi, deoarece — prin foiţa lucrurilor şi datorită propriei sale neputinţe — rolul său se sfârşise, era acum liber până când Gonzague, aflând veştile, va putea găsi mijloacele de a-şi reînhăţa prada.

Peyrolles îi era foarte devotat prinţului atunci când nu-i era ameninţată preţioasă-i piele, astfel încât singură lui grijă era să-i dea de urmă cât mai repede posibil, pentru a nu-şi lua singur nişte responsabilităţi cu privire la ce s-ar mai putea întâmpla. Se îndreptă, deci, către Vechea Castillie, informându-se în toate părţile, între — bând pe ţărani şi pe soldaţi despre locul în care s-ar putea afla Philippe de Mantoue — ştia bine că banda de desfrânaţi cu greu ar fi putut trece neobservată.

Cu toate acestea, se înşela şi nu avea să-l întâlnească Ape acel drum pe prinţ, deoarece acesta — prea puţin dornic să înfrunte mânia lui Lagardère şi a însoţitorilor — săi, avându-i alături doar pe baronul de Batz şi pe Lavallade, se întorsese la

Madrid, în speranţa de a-şi găsi acolo acoliţii, a căror lungă absenţă nu şi-o putea explica.

Peyrolles mergea, deci, la întâmplare, gustând plăcerea de a se simţi liber sub cerul cald, după ce fusese atât de aproape de întunericul veşnic.

Pentru toţi cei care invocă întâmplarea, există o regulă aproape constantă potrivit căreia aceasta vine mai ales în ajutorul ticăloşilor. Peyrolles fiind printre primii din cei mai mari nemernici, nu se putea să fie cât se poate de bine servit.

Aşa se face că nu avusese nici o preferinţă pentru hanul din Burgos la care se refugiaseră tinerele fete; şi totuşi, îl alese în mod foarte firesc, pentru că a fost cel dintâi pe care l-a văzut şi pentru că era obosit.

În felul acesta îi îndreaptă fatalitatea pe oameni, fie spre bine, fie spre rău, fără ca ei să ştie şi pentru că acesta este destinul.

Intendentul nu neglijă totuşi să se informeze dacă la han mai erau şi alţi călători, şi cine anume. Aceasta era o precauţie la care nu renunţa niciodată şi care îi permitea să caute găzduire în altă parte dacă ar fi dat peste unul dintre numeroşii săi duşmani, sau să se instaleze fără teamă dacă ştia că va găsi acolo vreun nemernic dintre cunoştinţele sale.

Este uşor de închipuit bucuria sa când a aflat că singurele ocupante erau două gitane care aveau să stea acolo doar în acea noapte şi când, printr-o presimţire diabolică, ghici că cele două erau Aurore şi dona Cruz. De altfel puse să-i fie descrise amănunţit şi se convinse pe deplin.

Micuţa cerşetoare trebuise să folosească minciuna şi darul convingerii pentru a pătrunde la tinere. Dar Peyrolles avea aur — argument mult mai eficace pentru a reuşi să le audă toate cuvintele şi să le supravegheze toate acţiunile.

Ceru, deci, să i se dea camera vecină cu cea pe care o ocupau gitanele, şi peretele despărţitor era atât de subţire, încât nu-i scăpă nimic din conversaţia cu Antoine Laho, cel puţin nimic din tot ce se spusese după ce el ajunsese în camera sa.

Auzind ameninţările pronunţate împotriva lui, rămase perplex.

"Băiatul ăsta" — se gândea — "nu pare să aibă o stimă prea mare pentru mine, şi aş fi foarte curios să-i ştiu numele: Mi se pare că am mai auzit undeva glasul acesta… Dar unde?… În

mod cert nu este al încrezutului acela de Cocardasse, nici al lui Passepoil, şi nu e nici timbrul lui de Chaverny… Şi, totuşi, omul ăsta este unul dintre apropiaţii lui Lagardère… Cine-o fi?"

De-abia ajunsese bascul pe stradă, că Peyrolles — care coborâse în urma lui cu paşi de lup — o şi descosea pe hangiţă, după ce, în prealabil, îi strecurase în mână o altă monedă de aur.

— Cine este bărbatul care tocmai a ieşit de aici? întrebă.

— Nu-l cunosc, señor.

Dacă spunea adevărul, o făcea pur şi simplu pentru că nu ştia cum să mintă. Ba mai mult, înşelându-se cu privire la intenţiile lui Peyrolles — care, în ochii ei, nu era decât un îndrăgostit gelos — bănui pe dată ce bani ar putea scoate de la acest om care întreba o droaie de lucruri.

De fapt, pentru proprietarul unui han, acesta este *a b c*-ul meseriei — confidenţele se plătesc în plus faţă de masă şi pat.

Intendentul fu convins că bună femeie îl cunoştea prea bine pe străin, dar că trebuia să plătească gras şi, cu un aer nepăsător, făcu să-i salte în mână câţiva dubloni ispititori.

— Te-a plătit ca să nu-i spui numele? o iscodi.

— Din păcate, nu! suspină castilliana, care păru să regrete amarnic că nu primise cu amândouă mâinile. A intrat aici cam acum o jumătate de oră, pentru a vorbi gitanelor din partea cuiva din oraş. Este tot ce ştiu despre el…

— Aşadar, e un locuitor din Burgos?

— S-ar putea, deşi îmbrăcămintea lui nu seamănă cu cea de pe aici. Nu m-aş mira să fie un basc.

Intendentul îşi scotoci prin amintiri. Era atât de departe de a se gândi la fratele Jacintei, încât osteneala îi fu zadarnică.

— Voi ieşi o clipă, spuse. Dacă va veni cineva să se informeze despre domnul de Peyrolles, îi vei răspunde că nu ştii despre cine vorbeşte. Nimeni nu trebuie să-mi cunoască prezenţa la han, mai ales gitanele.

Această recomandare îl mai costa un duro, dar nu se uita la bani când era vorba despre securitatea lui personală. Căci trebuie să remarcăm că ticăloşii au un respect deosebit pentru propria lor piele.

Intendentul se strecură în lungul zidurilor şi se duse la o cârciumă rău famată, unde mai fusese cândva ori pentru a cumpăra pistoale cu ţeavă scurtă şi conştiinţe de bandiţi.

În acea scară, în jurul mesei nu era lipsă de astfel de nemernici care stăteau în aşteptarea unor bani pe care să-i câştige cât mai puţin cinstit posibil. Aşa încât simpla prezenţă a unui gentilom în sala scundă şi plină de fum constituia o intrare în materie destul de clară pentru ca toate prezentările să fie inutile.

Peyrolles stătu o clipă locului pentru a scruta chipurile tuturor acelor lepădături — mozaic de beţivi, de mânuitori de spadă, de depravaţi, de cerşetori şi de hoţi. Era bun fizionomist: doar după mutra unui individ vedea ce-ar putea obţine de la el, cu condiţia să nu-i ceară să facă vreo faptă bună.

Cu vârful degetului, factotum-ul lui Gonzague alese cinci dintre ei, cu care se duse într-un colţ, să vorbească pe şoptite.

Tratativele durară foarte puţin — cei de aceeaşi teapă se înţeleg repede între ei. Pe masă se rostogoliră monede de aur pe care bandiţii le băgară la iuţeala în buzunare, şi clinchetul lor limpede era dovada că târgul fusese încheiat.

Peyrolles mai plăti şi de băut, apoi se ridică şi plecă, nu fără a-şi lua precauţia de a întoarce capul deseori, spre a se asigura că nu era urmărit. Într-adevăr, nu avea decât o încredere foarte limitată în noii săi slujitori care ar fi fost în stare ca, la un colţ de stradă, să-i demonstreze că acontul dat de el era prea mic şi, cu atare, aveau nevoie de toţi banii.

Se întoarse totuşi la han fără nici un necaz urcă până în camera sa în vârful picioarelor, pentru a nu fi auzit şi, după o masă copioasă pe care o comandase, se culcă şi adormi cu cugetul împăcat. Avea şi de ce, că doar tocmai pusese la cale o cursă mortală! Ceea ce nu-l împiedică pe acest muncitor neobosit ca a doua zi să fie în picioare în zori de zi, spre marea uimire a hangiţei, caic ar fi vrut să păstreze cât mai mult timp un călător ale cărui buzunare erau atât de bine garnisite.

— Mă voi întoarce peste două zile, spuse încălcând, pentru a o momi pe buna femeie şi astfel s-o împiedice să trăncănească. Până atunci, nimeni să nu ştie că am trecut pe aici.

Dădu pinteni calului şi dispăru după colţul străzii.

După câteva clipe, gitanele coborâră la nudul lor şi achitară modestele lor cheltuieli. Tristeţea care în ajun li se citea pe faţă dispăruse aproape cu totul. Ba chiar dona Cruz trecu pragul hanului fredonând un vechi cântec andaluz.

De îndată ce factotum-ul lui Gonzague ieşise din oraş, începuse să cerceteze drumul. În măsura în care i-o permitea bruma dimineţii, care acoperea câmpia. Era singurul — cel puţin în aparenţă — care asista, la o oră atât de matinală, la trezirea naturii şi, ca şi cum s-ar fi temut să nu tulbure tăcerea firii, se duse să se ghemuiască într-un tufiş de pe marginea drumului, unde nimeni nu i-ar fi putut bănui prezenţa.

Curând clopotele din Burgos anunţară slujba de dimineaţă. Soarele îşi arătă la orizont imensul său disc de aur. Oraşul şi câmpurile fură scăldate în lumină, păsărelele începură să cânte şi Peyrolles rămase nemişcat, cu ochii aţintiţi spre poarta Biscaya.

Nu trecu mult şi văzu ieşind pe acolo un cavaler care ţinea de căpăstru doi catâri înşeuaţi şi echipaţi cu tot harnaşamentul. Cavalerul se opri la nici cincizeci de paşi de locul în care stătea ascuns. După ce-l privi îndelung, îşi spuse:

"Aseară mi se păruse că i-am auzit vocea undeva... Astăzi, mi se pare că-i recunosc faţa... Ce naiba făcea omul ăsta când l-am mai întâlnit şi ce fel de joc face astăzi?"

Antoine Laho avea să-i demonstreze că — dintre toate jocurile — cel în care era cel mai expert era acela al pumnalului!

Într-adevăr, bascul văzu răsărind deodată în jurul său cinci cerşetori din aceia care, în Spania, întind mâna stângă, în timp ce cu dreapta lovesc, şi pe care un ochi exersat îi recunoaşte imediat drept ceea ce sunt. Îşi strecură cuţitul în mânecă şi aşteptă.

— *Por Dios! Señor, la caridad?*[5] începu să se milogească zdrenţărosul cel mai apropiat.

— Vezi-ţi de drum, îi porunci Laho. Între tine şi un om sărac, nu este loc decât pentru un bandit!

O privire plină de răutate fu singurul răspuns al milogului, a cărui mâna dreaptă dispăru sub hainele peticite.

— Señor, interveni un altul, dumneata singur ai trei animale de încălecat... e prea mult, vrei să-mi împrumuţi unul, ca să merg la San-Sebastian?

— Ţi-aş împrumuta, dacă vrei, un capăt de funie, ca să te duci să te spânzuri!

---

[5] *Por Dios! Señor, la caridad!* (lb. spaniolă) = Pentru Dumnezeu, domnule, milă! (n.t.)

Ceilalţi trei se strecuraseră prin spate.

— Am putea să ţi le luăm, zise unul din ei, pentru că nu e drept ca un om să aibă mai mult decât îi trebuie, în timp ce alţii nu au nimic… Picioarele îmi sunt obosite şi catârul ăsta m-ar purta de minune.

— Ia-l! răspunse Laho, calm.

În acelaşi timp lăsă pumnalul să-i alunece în mână şi, cu vârful lui, înţepă crupa animalului, care zvârli din copite, cu o forţă formidabilă: cerşetorul se rostogoli pe iarbă, cu pieptul zdrobit şi, cu un sughiţ, îşi dădu frumosul lui suflet.

— Asta o să-l înveţe că nu se încalecă pe la spate, spuse cu ironie bascul.

— Într-adevăr, e mai uşor prin faţă, replică un bandit, sărind la căpăstrul calului lui Laho.

Dar scoase imediat un strigăt de durere şi mâna lui crispată rămase agăţată de frâu, în timp ce braţul lui — retezat mai sus de încheietură — recădea, însângerat, lângă trup.

Mai iute ca gândul, bascul se lăsase la pământ, legase într-un singur nod toate căpestrele şi apoi se ridicase şi, înfipt bine pe picioare, cu cuţitul în mână, stătea în faţa bandiţilor uimiţi.

— Nu mai sunteţi decât trei, le spuse liniştit. Câte un catâr pentru fiecare. Vreţi să vi-i vând?

— Pe cât? întrebă cel mai puţin înfricoşat dintre cerşetori, căci felul de-a acţiona al tânărului începea să-i impresioneze serios.

— Nu prea scump — fiecare va plăti pentru câte unul cu propria sa viaţă!

De sub mantalele zdrenţuite ţâşniră pumnale.

— Plătim în avans, exclamă cel care vorbise ultimul. Iată un prim acont!

Ridică braţul şi soarele aruncă un fulger pe lama ce ameninţă pieptul bascului.

Aceasta evită lovitura, îşi ghemui trupul şi strigă eu glas răsunător:

— Dau înapoi restul!

Urmă o detentă furioasă a muşchilor picioarelor sale şi a braţului care i se întinse cu iuţeala fulgerului, apoi se auzi un strigăt de agonie şi un horcăit: cel de tal treilea trenţăros se prăbuşi cu pântecele spintecat, în vreme ce ceilalţi se retrăgeau cu mai mulţi paşi.

— Ghişeele pentru marea călătorie sunt încă deschise! strigă bascul. Cine mai vrea să plătească?

Din şanţul în care stătea ascuns, Peyrolles văzuse deja căzând doi dintre bandiţii tocmiţi de el; ceilalţi — dintre care unul era într-o stare jalnică, încât nu mai trebuia socotit — vor avea oare curajul de a se lăsa ucişi sau de a-şi ucide adversarul? Se îndoia. Se pregătea chiar să se ducă să le dea o mână de ajutor — spada lui ar fi învins cu siguranţă un om a cărui unică armă era un cuţit cu lamă scurtă.

Prudenţa îl opri, căci omul acela spusese în ajun: "Dacă-l vom întâlni pe Peyrolles în drumul nostru, pumnalul meu se va pricepe să-i scormonească pieptul."

Şi intendentul pricepea acum că aşa ceva era foarte posibil. Aşa încât se grăbea cu atât mai puţin să acţioneze, cu cât cele două tinere nici nu apăruseră încă.

"Pentru a pune mâna pe ele, sau cel puţin pe domnişoara de Nevers" — îşi spunea — "ar trebui ca apărătorul să le fie ucis sub ochii lor şi să se profite de uluială lor pentru a le răpi înainte de a putea primi vreun ajutor din Burgos."

Două strigăte simultane îl lămuriră că se apropia momentul în care va fi nevoit să intre în scenă. Aurore şi dona Cruz alergau cât le ţineau picioarele spre Antoine Laho, pe care cei doi bandiţi îl ameninţau.

— Grăbiţi-vă, li se adresă acestora bascul, cu ironie. Iată alţi cumpărători pentru catâri.

Peyrolles le promisese o sumă mare de bani pentru a-l ucide pe Laho şi una şi mai mare pentru a le lega fedeleş pe fete, care urmau să fie astfel transportate pe catârii lor; cerşetorii trebuiau să acţioneze repede dacă voiau să-şi câştige banii. Se consultară din priviri şi se năpustiră împreună asupra adversarului lor.

Dar bascul le ghicise mişcarea şi se aruncase, cu furie, înaintea unuia dintre ei. Cuţitul său, lansat în maniera mexicană, spintecă aerul şuierând şi se înfipse în ochiul drept al omului ţintit, care se clătină şi se prăbuşi ca un bou.

Fără a-şi încetini mişcarea, Antoine Laho trecu pe lângă trupul căzut, se aplecă, îşi reluă arma şi porni în urmărirea ultimului bandit, care fugea. Îl ajunse din urmă, îl trânti la pământ, îi propti un genunchi în piept şi, ridicând deasupra capului lama să însângerată, îi strigă:

— Te las cu viaţă, dacă-mi spui cine este laşul care v-a trimis — cinci oameni — să mă omorâţi?

— Nu-i ştiu numele, gemu cerşetorul; nu-l cunosc.

— Cum arată?… Vorbeşte şi spune tot, dacă nu vrei să mori.

Slăbi strânsoarea degetelor cu care încercuia gâtul banditului şi acesta făcu o mărturisire completă.

— Nu poate fi altul decât Peyrolles, murmură dona Cruz. Monstrul n-a murit!

Dar în timp ce Laho stătea aplecat asupra ultimului său adversar, în timp ce Aurore şi dona Cruz ascultau ce spunea acesta, un om se apropia, târându-se prin iarbă. Avea o mână tăiată, dar cealaltă era înarmată cu un pumnal — nimeni nu-l vedea şi nimeni nu-l auzea venind.

Nimeni?… Ba da… Peyrolles, care îl urmărea îngrijorat cu privirea, aşteptând clipa finală în care braţul lui se va ridica să lovească.

Ah! Sigur că-l va plăti bine pe omul acesta, care ştia să-şi învingă durerea pentru a câştiga suma promisă; care ştia să-şi uite mutilarea şi să se târască pe ciotul lui însângerat, pentru a-şi duce la îndeplinire treaba!

Antoine Laho era pe punctul de a se ridica, eliberându-l pe omul pe care-l ţinea — învins — sub genunchi. Dar nu avu timp, căci un cuţit catalan lung îi fu înfipt între omoplaţi; căzu cu faţa în jos, cu un geamăt surd.

Gitanele scoaseră un strigăt de groază… Le răspunse un strigăt de triumf — intendentul lui Gonzague îşi făcu apariţia.

— Pierdute!… suntem pierdute! exclamă Aurore, aruncându-se în braţele donei Cruz.

— Dimpotrivă, regăsite, răspunse Peyrolles cu un chicotit sinistru. Vă aşteptam aici de o oră, porumbiţelor.

Cerşetorul căruia Laho îi dăduse drumul era prea fericit că fusese iertat, pentru a nu o lua la goană. Efortul pe care asasinul bascului trebuise să-l facă pentru a se târî şi a lovi îl făcuse să cadă din nou, leşinat. Nu mai rămăseseră decât Peyrolles şi cele două femei. Ce avea să se întâmple cu aceste trei personaje?

— Iată că aveţi, gata pregătite, animale pe care să călătoriţi, spuse intendentul. Doar că ghidul nu va fi cel pe care l-aţi ales şi nu vă va conduce în acelaşi loc. Binevoiţi să încălecaţi şi să mă urmaţi.

Un hohot de râs strident izbucni de pe buzele gitanei şi, timp de un minut, ochii ei scăpărători îl intimidară pe Peyrolles.

— Destul cu laşităţile şi crimele! exclamă. Dacă până acum te-a protejat diavolul, la Bayonne şi la Peña del Cid, dacă Henri de Lagardère nu a putut încă să-ţi arunce stârvul ca hrană lupilor, nu înseamnă că nu ţi-a sunat ceasul… Mizerabilule! E timpul să se facă dreptate!

Nu mai era fata tânără ce poate fi torturată după plac, ci leoaica rănită care, cu o singură lovitură de gheară sau cu colţii, se va răzbuna pentru loviturile pe care le-a primit.

Intendentul întrevăzu necesitatea de a trece peste cadavrul ei pentru a o putea lua pe domnişoara de Nevers — prada vie a lui Gonzague.

Aceasta tremură, în timp ce Flor, cu părul despletit, cu pieptul înainte ca un scut, încleştându-şi degetele, ca o sublimă imagine a eroismului, profera ameninţări şi blesteme.

— Aurore de Nevers se află în paza mea, strigă cu voce tunătoare. Cât timp voi trăi, nici Gonzague, nici tu nu vă veţi mai prinde vreodată victima!

Cu o mişcare fulgerătoare, smulse pumnalul care fusese împlântat în spinarea lui Antoine Laho şi, dintr-un salt extraordinar, se repezi şi-l înfipse, până la plăsele, în pieptul lui Peyrolles.

— În numele Cerului! spuse un glas în spatele gitanitei. De ce l-aţi omorât pe omul acesta?

Aurore şi Flor se-ntoarseră deodată şi constatară cu uimire prezenţa, la câţiva paşi de ele, a două călugăriţe în veşminte austere şi care aparţineau, probabil, mănăstirii Las Huelgas.

Cea care vorbise astfel părea ea însăşi atât de uimită de propriul său curaj încât, în loc să aştepte răspunsul, se pregătea să fugă, speriată că vedea atâţia morţi şi nişte gitane care mânuiau — şi ele — cuţitul.

Într-adevăr, în această ţară în care fanatismul lumii religioase nu este egalat decât de duplicitatea şi josnicia sa, desigur că locatarele mănăstirilor — fiice ale Domnului — nu puteau să se înţeleagă cu gitanitele — fiice ale Satanei.

Cele dintâi se temeau, probabil, de cele din urmă; acestea le dispreţuiau pe primele şi, fiind femei, un acord între ele nu s-ar fi putut face decât în faţa unei primejdii comune, sau în faţa spectacolului morţii. În orice alte cazuri şi oriunde s-ar fi întâlnit, duşmănia născută din diferenţa de credinţe şi întreţinută de secole le obliga pe călugăriţe şi pe gitane să-şi întoarcă fi într-o parte capul atunci când drumurile li se încrucişau.

Dar exista un punct care le unea: caritatea nu tuturor le era accesibilă.

Oare cele două surori erau caritabile? Era de crezut, fiindcă se opriseră spontan printre acele cadavre, în mijlocul cărora nu mai rămăseseră în picioare decât două femei cărora ajutorul lor le putea fi util.

Ceea ce contribuise la decizia lor fusese faptul că o vedeau pe una dintre gitane stând îngenuncheată, cu mâinile împreunate, cu ochii aţintiţi spre cer şi rugându-se fierbinte, cu credinţă, în timp ce lacrimi grele îi scăldau chipul. Cu toată ciudăţenia faptului, cu siguranţă că acea gitană era creştină… Dar cealaltă, ale cărei mâini se mânjiseră de sânge?

După ce înfipsese pumnalul, flacăra din ochii donei Cruz nu se stinsese. Îşi dădea seama că răzbunase trecutul, că apărase

[6] *Santa-Maria-La-Real* (lb. spaniolă) = Sfânta-Maria-cea-Adevărată. (n.t.)

prezentul şi că, poate, asigurase viitorul; era mândră de fapta săvârşită şi mânia nu i se potolea în faţa trupului întins al lui Peyrolles, pe care ar fi vrut să-l mai lovească.

Călugăriţele înclinau să creadă că ea nu acţiona astfel din ferocitate şi nici din instinct, ci pentru o cauză sfânta sau, poate, pentru a se apăra.

— E adevărat, am ucis!… exclamă Flor privindu-şi mâinile înroşite. Mereu morţi!… Mereu victime!… Crima cheamă după sine crimă!… Fie ca tot sângele vărsat să cadă pe capul prinţului Philippe de Gonzague, marele ucigaş!

Îngenunche lângă basc, îşi lipi urechea de pieptul lui şi exclamă cu bucurie:

— Trăieşte! Vă implor, bunele mele surori, ajutaţi-mă să-l salvez şi Dumnezeu va ţine socoteală de asta.

— Şi ceilalţi?

— Şi-au meritat soarta!

— Dar cel pe care l-ai lovit?

— Ah! Acela! strigă dona Cruz neîmblânzită, îndreptându-şi trupul, dacă aş şti că n-a murit, i-aş da imediat lovitura de graţie!

Călugăriţele, speriate, făcură un pas înapoi şi se închinară.

— Trebuie să-ţi ierţi duşmanii, şopti una din ele.

— Pe ăsta, niciodată!… Nici chiar Dumnezeu nu l-ar ierta. Suntem amândouă creştine, să nu vă-ndoiţi de asta — şi totuşi, atâta vreme cât prin venele noastre va mai curge o picătură de sânge, eu şi tovarăşa mea îl vom blestema pe acest om, ca şi pe stăpânul său.

Reveni la Antoine Laho, îi sfâşie vesta şi dezgoli rana, tăind cămaşa în fâşii, cu ajutorul aceluiaşi pumnal fi care-l lovise. Apoi căută în jurul ei nişte ierburi simple pe care le mestecă şi le frecă între degete, făcând un fel de pastă pe care o puse peste rană pentru a opri sângele.

Călugăriţele îngenuncheaseră alături de ea şi, fără un cuvânt, o ajutau. Mai ales cea mai în vârstă cerceta şi apropia buzele rănii.

— Se pare că lovitura a fost deviată, şopti la un moment dat. Peste opt zile rănitul va fi pe picioare.

Aurore îi luă mâna şi i-o sărută:

— Mulţumesc, măicuţă. Acum, desăvârşiţi-vă opera de salvare. Unde să-l transportăm spre a-i da îngrijirile necesare însănătoşirii sale?

Ruga din glasul ei era atât de fierbinte, expresia chipului său era totodată atât de speriată şi de blândă, încât călugăriţele se consultară.

— Vom încerca imposibilul, spuseră. Dacă vom reuşi să-l săltăm pe acest biet băiat pe unul din catâri, va avea multe şanse să fie salvat.

Într-adevăr, animalele rămăseseră acolo, cu gâtul întins, adulmecând mirosul sângelui.

— Să plecăm; să plecăm repede, spuse dona Cruz, şi să lăsăm trecătorilor grijă de a-i culege pe ceilalţi. Trebuie să părăsim locul acesta fără să se ştie ce s-a întâmplat cu noi.

— Aveţi, deci, vreun motiv să vă ascundeţi? întrebă, cu suspiciune, călugăriţa cea mai vârstnică.

— O să vă spunem îndată, răspunse Flor. Unde vreţi să ne conduceţi?

— Acolo! zise călugăriţa, întinzând braţul către o mănăstire ale căror clopotniţe şi ziduri se puteau vedea şi care se afla la o distanţă de cel mult zece minute faţă de oraş, urmând cursul râului Arlançon.

Cu precauţii infinite, cele patru femei ridicară trupul îngreunat al bascului, reuşiră să-l salte pe spinarea unui catâr, apoi ciudatul alai se puse în mers. Din timp în timp, Flor îşi înmuia batista în râu şi spăla rana, în vreme ce însoţitoarele sale îl sprijineau pe rănit.

Peste un sfert de oră, făceau să sune clopoţelul de la poarta mănăstirii.

Acolo, o nouă complicaţie: într-adevăr, la vederea acestui neobişnuit cortegiu de călugăriţe, gitanite şi animale, înconjurând ceva ce putea fi corpul unui mort, sora-portar îşi ridică mâinile spre cer şi-şi făcu o cruce mare… Apoi, refuză să deschidă!

Regula aşezământului interzicea accesul în mănăstire oricărui bărbat, fie chiar şi decedat, ori ceea ce surorile lor aduceau, chiar ele, era cu adevărat un bărbat.

Poarta fiind închisă, ar fi trebuit să ai aripi ca să pătrunzi în mănăstire.

Mănăstirea Las-Huelgas-Santa-Maria-La-Real oferă un aspect dintre cele mai ciudate, cu intrarea sa cu creneluri, flancată de turnuri datorită cărora ar putea fi luată drept o imensă fortăreaţă. Arhitectura ei, amestecând stilul ogival cu cel bizantin, datează din secolul al XII-lea şi, din punct de vedere arheologic, este la fel de interesantă ca San Pedro, unde îşi dorm somnul de veci Cidul şi soţia sa Ximena, sau antica mănăstire Miraflores.

Santa-Maria-La-Real, din care războaiele de succesiune au făcut nişte ruine, adăpostea o comunitate de călugăriţe din ordinul Citeaux şi, pentru a pătrunde în incinta mănăstirii, chiar şi în tovărăşia călugăriţelor respective, era necesară permisiunea maicii-superioare.

Dona Cruz nu-şi putea stăpâni nerăbdarea în faţa porţii, în timp ce călugăriţele parlamentau cu încăpăţânata maică-portar.

S-a întâmplat ca însăşi maica-superioară să vină să vadă ce se petrecea la intrarea domeniului său şi, lucru şi mai uimitor, s-a nimerit să fie o femeie cu suflet nobil, cu simţăminte generoase şi care purta unul dintre cele mai mari nume ale Spaniei.

Titlul său de superioară a acelei mănăstiri — care poseda bogăţii imense — îi dădea prerogative atât de mari încât putea fi egală unor prinţese, chiar a unor regine, şi nu numai că avea jurisdicţia asupra propriei mănăstiri, ci şi asupra mai multor mănăstiri de bărbaţi. Nu răspundea de faptele sale decât în faţa Tribunalului Inchiziţiei, iar nobleţea ei sufletească ştia să se debaraseze, atunci când era cazul, de meschinăriile regulamentului.

Văzând privirea limpede şi sinceră a gitanelor, al căror costum i se păru a fi o deghizare, şi mai ales când văzu că era vorba de salvarea unui creştin care era, fără îndoială, în pericol de moarte, dacă nu cumva murise deja, nu mai şovăi şi le spuse:

— Intraţi, copilele mele, dacă nu aduceţi cu voi răutatea în această casă şi dacă ţelul vostru este binele. Ce doriţi?

— Pentru bărbatul acesta, mijloacele de a-l însănătoşi, răspunse cu blândeţe domnişoara de Nevers. Pentru noi, un adăpost timp de câteva zile, reculegerea şi tăcerea.

— Fiţi binevenite, mai zise maica-superioară. Aici, pacea va fi cu voi.

Porţile cele grele se închiseră din nou, punând o barieră între sărmanele fugare şi furtunile de afară; doar la gândul că sunt în siguranţă, se simţeau reconfortate.

Peste câteva clipe, bascul se afla în mâinile bătrânului medic care le îngrijea pe călugăriţele din acel sfânt lăcaş şi care fusese chemat de urgenţă.

— Unde mă aflu? întrebă el, deschizând ochii.

De obicei, această întrebare stârneşte zâmbete, căci romancierii au folosit-o până la abuz; în împrejurările date, ea era foarte firească, deoarece Antoine Laho revenea de departe şi se pomenise într-o celulă spaţioasă, a cărei arhitectură şi amenajare îi erau necunoscute.

O zări la căpătâiul său pe dona Cruz, care surâdea, şi-şi reaminti. Dar era atât de slăbit, încât de-abia putu pronunţa câteva cuvinte:

— Unde e ea?

— Acolo, în camera alăturată… Nu mai vorbi…

— Salvată! Mulţumesc!… murmură el.

— Da — salvată, şi dumneata la fel!

— Peyrolles?… mai întrebă.

— Peyrolles a murit!… L-am omorât cu mâna mea!… Odihneşte-te.

Doctorul o privi cu un amestec de uimire şi spaimă pe acea fată tânără şi frumoasă, a cărei mână — atât de fină — dăruise moartea şi care se lăuda cu ce făcuse. Era, fără îndoială, ori foarte curajoasă, ori o criminală; se înfioră.

Flor îi prinse privirea şi spuse, pe un ton foarte calm:

— Am făcut dreptate!… Sunt sigură că Dumnezeu m-a şi iertat.

Imediat după ce medicul cercetase rana şi făcuse un prim pansament, îl întrebă din ochi.

— Dacă viaţa acestui om este preţioasă pentru dumneata, răspunse cu glas scăzut la acea întrebare mută, mulţumeşte-i cerului, căci puţin a lipsit să nu moară pe loc; acum pot să afirm că-l voi salva.

Gitana îngenunche şi se rugă îndelung, apoi se alătură Aurorei şi, împreună, se duseră la maica-superioară.

Convorbirea lor a durat mult şi, în mod spontan, cele două fete îi destăinuiră martiriul lor. În scurt timp, lacrimile lor curate se amestecară cu cele ale femeii de elită care, înţelegându-le

suferinţele, le îndemnă să-şi pună speranţa în Cel care, până în cele din urmă, face să triumfe dreptatea.

După ce-şi încheiară istorisirea, le îmbrăţişă pe amândouă, zicându-le:

— Sărmanele mele copile, nicăieri nu aţi putea fi mai în siguranţă decât aici. Rămâneţi, până ce vă veţi recăpăta pacea sufletească, şi veniţi oricât de des să vă adăpostiţi inimile îndurerate lângă a mea, care — la rândul ei — a suferit. Durerile există de când lumea, şi fiecare durere atrage după sine propria-i recompensă; a voastră va veni curând, căci Dumnezeu este un Dumnezeu al dragostei, nu al nedreptăţii!

Dacă n-ar fi fost faptul că nu ştiau nimic în ceea ce-l privea pe cavalerul Henri de Lagardère, care fără îndoială le căuta şi care nu va şti să vină să le găsească acolo, Aurore şi dona Cruz ar fi fost fericite în acel azil în care, începând cu maica-superioară şi sfârşind cu ultima dintre călugăriţe, toţi căutau să le fie pe plac, să le facă să uite tristeţile şi durerile trecutului.

Mai ales pentru Aurore, atât de extenuată, şederea acolo era ca o odihnă binefăcătoare, care îi reîntărea curajul, îi dădea forţe noi pentru luptele viitoare, fiindcă de bună seamă va trebui să mai lupte!

De asemenea, tăria de caracter a lui Flor se călea în acea atmosferă de pace adâncă; viitorul i se părea mai puţin întunecat, fericirea — tot mai apropiată, cu fiecare zi ce trecea.

Dar, oricât ar fi dorit să facă în vreun fel ca Henri să afle locul în care se refugiaseră, erau nevoite să aştepte vindecarea lui Antoine Laho, pentru a fi el acela care să-l caute pe logodnicul domnişoarei de Nevers.

Momentul însănătoşirii nu putea fi departe, căci fizicul robust al bascului contribuia la înzdrăvenirea lui rapidă. Într-adevăr, curând fu în stare să se ridice şi să discute cu tinerele fete despre ce ar trebui făcut peste câteva zile...

* * *

Domnul de Peyrolles, al cărui suflet era prins zdravăn de trup — presupunând că într-al lui ar fi existat un suflet — nu murise nici de astă dată, ca şi alteori, când sfârşitul lui fusese atât de aproape!

Dacă pumnalul care-l lovise ar fi fost ţinut de mâna lui Laho şi nu de cea a lui Flor, cu siguranţă că intendentul s-ar fi dus pe lumea cealaltă. Dar gitanita nu cunoştea arta de a ucide un om dintr-o singură lovitură şi, deşi izbise cu toată puterea şi cu toată ura de care era însufleţită, lama alunecase pe o coastă, fără a atinge vreun organ vital.

Peyrolles avusese puterea să-şi scoată arma din rană şi leşinase, fără alt pericol pentru el, decât o hemoragie abundentă. Când, peste mai bine de o oră, redeschise în fine ochii, constată cu uimire că în jurul lui nu era în picioare nici o fiinţă vie şi că lipsea un cadavru: cel al apărătorului celor două fete.

În zadar îl căută cu privirea şi pe omul cu mâna tăiată, care — după ce-l înjunghiase pe Laho — căzuse din nou alături de acesta, pierzându-şi cunoştinţa.

Furia ce-l cuprinse în faţa acestei duble dispariţii fu cât pe-aci să-i provoace un nou leşin. Trebui să-şi adune forţele pentru a nu ceda durerii şi îngrijorării. Şi, totuşi, nefericita lui aventură n-avea să se mărginească la atât.

Izbuti să se sprijine într-un cot şi nu văzu, într-o parte, decât zidurile arse de soare şi clopotniţele oraşului Burgos. Dar în direcţia opusă zări, dimpotrivă, un călăreţ ce se îndepărta într-un galop turbat.

Era cu neputinţă să fie personajul împotriva căruia pusese el la cale acea cursă ce se întorsese contra lui, fiindcă — în acel caz — fetele ar fi trebuit să-l însoţească, or acesta fugea de unul singur.

Îşi concentră cât putu privirea şi, curând, îşi recunoscu propriul cal. Dar cine îl călărea?

Lui Peyrolles nu-i trebui mult timp ca să ghicească, mai ales când îşi dădu seama că vesta îi fusese tăiată, crestată într-o mulţime de locuri, cu deosebire în dreptul buzunarelor. Când, în cele din urmă, îşi duse mâna la centura de piele pe care o purta sub veşminte, chiar pe piele, şi în care-şi ascundea aurul şi acţiunile sale albastre şi roz de la banca lui Law, nu mai găsi nimic şi scoase un geamăt. Înţelese de ce lipseau morţi şi răniţi, ştia cine era cel care fugea şi pentru ce nu se îndrepta spre Burgos. Omul cu mâna tăiată îşi luase o plată mai mare decât i-ar fi dat Peyrolles — când te foloseşti de bandiţi, trebuie să te aştepţi la astfel de surprize.

Aceasta fu crudă pentru intendent, care nu numai că era rănit, dar fusese şi prădat, lăsat fără nici măcar un maravedis, şi nu mai avea nici cum să-şi urmărească hoţul, care dispăru curând la orizont. S

Descurajat, Peyrolles se lăsă din nou să cadă, frământat de gânduri triste: întâmplarea îl adusese la două degete de pradă pe care trebuia s-o recucerească; crezuse chiar că a prins-o şi că va putea s-o ducă, triumfător, lui Gonzague. Dar întâmplarea este capricioasă: uneori îi place să bareze brusc drumul pe care ea însăşi l-a deschis şi, de data aceasta, îl blocă atât de bine încât intendentul vedea ridicându-se în faţa lui obstacole de netrecut.

Dispariţia economiilor — rod al furturilor şi al veşnicelor sale intrigi — îl durea de o mie de ori mai mult decât rana făcută de pumnal. Lacrimi de furie îi umeziră ochii, rostogolindu-se în lungul naşului său ca un cioc de pasăre.

Printr-un fel de fatalitate, câmpia era pustie. Abia într-un târziu văzu un conducător de catâri care ieşea din oraş, îndreptându-se în direcţia lui.

Pe măsură ce omul se apropia, Peyrolles îl mânca din ochi, temându-se să nu-l vadă cotind deodată la dreapta sau la stânga, şi inima îi bătea gata să se spargă, de grăbit ce era să fie salvat.

De îndată ce spaniolul se apropie atât cât să-l poată auzi, Peyrolles îl imploră să se ducă la Burgos să ceară ajutor. Dar vai! Putu foarte curând să-şi dea seama ce înseamnă puterea aurului; acum nu mai avea ce oferi şi conducătorul de catâri nu era dispus să facă drumul înapoi, doar pentru a-i fi pe plac.

Câteva pesetas l-ar fi decis; rugăminţile nu-l impresionau; iar ameninţările, nici atât. Aruncă o privire indiferentă rănitului şi-şi văzu de drum.

Amintindu-şi cuvintele din biblie, Peyrolles constată cu amărăciune că probabil nimeni nu-i spusese acestui om povestea cu bunul samaritean.

Spaniolul avu totuşi o slabă remuşcare că părăsea un amărât care avea nevoie de ajutor.

— Dacă întâlnesc pe cineva care să meargă spre Burgos, îi spuse, o să-i dau de ştire. Ai răbdare, prietene, n-o să dureze mult…

Peyrolles îl văzu îndepărtându-se şi-l blestemă, fără a se gândi că el însuşi nu era singurul lipsit de milă, de vreme ce-şi găsise acum semenul.

În fine, se întâmpla să treacă pe acolo un aguador, care-i dădu să bea apă şi-i promise că va trimite pe cineva să vină să-l ia. Câteva clipe mai târziu sosiră nişte Fraţi ai Carităţii care-l luară, după ce îi puseră câteva întrebări.

— Nişte bandiţi m-au atacat, m-au prădat... le povesti intendentul. Pe mai mulţi i-am ucis, bărbăteşte, după cum puteţi vedea. Ceilalţi au fugit...

Fu culcat pe o targă şi aşa, înfrânt, incapabil să se mişte, se reîntoarse la Burgos de unde, cu câteva ore mai înainte, ieşise cu inima plină de o bucurie criminală.

Dar oricât de slăbit era din cauza sângelui pierdut, avea încă puterea să se gândească la răzbunare.

Pe Aurore o ura, desigur; nu uita totuşi că trebuia să-i respecte viaţa. Îl ura şi pe Lagardère, a cărui moarte era singura care-l putea scăpa de teama de a muri de lovitura secretă a lui Nevers. Dar era însetat de sângele donei Cruz, care-l vărsase pe al său, şi nici Gonzague, nici nimeni pe lume n-ar putea să-l împiedice — când s-ar ivi ocazia — s-o tortureze cu totul altfel decât prin glume ironice, pe acea vagaboandă culeasă când va dintr-o piaţă a Madridului şi care se înverşuna să-l ducă la pieire.

El însuşi, de acord cu Gonzague, fusese cel care o alesese spre a le sluji ca unealtă în îndeplinirea planurilor lor. Or, ea se întorsese într-atâta împotriva lor, încât îi ţinea în şah, astfel că ei trebuiau s-o ia în seamă aproape în aceeaşi măsură ca pe Lagardère.

"Prinţul" — îşi spunea — "a vrut să încălzească la sân un şarpe. Dacă nu-i zdrobeşte capul, va muri de muşcătura lui!"

Se gândi că poate tot de la ea i se va trage şi moartea lui, şi adăugă: "Dacă n-o va face el, o voi face eu!"

Pentru a duce la îndeplinire acest plan, ar fi trebuit cel puţin să ştie unde se afla dona Cruz, iar Peyrolles trebui să-şi mărturisească, amărât, că s-ar putea să dureze încă mult până să afle. Oricât de rapidă i-ar fi însănătoşirea, zilele vor trece fără ca el să-l poată preveni pe Gonzague şi, în acel timp, cele două fete nu vor sta să aştepte, iar Lagardère va acţiona şi el. Atunci când el însuşi va fi în stare să reia lupta din punctul în care o lăsase, poate că va fi prea târziu.

Pe tot parcursul drumului, Fraţii Carităţii îl consolau cu vorbe bune şi încurajări — nici măcar nu-i auzea, în inima lui nu era decât fiere şi mânie împotriva sorţii, împotriva lui Philippe de Mantoue, împotriva tuturor oamenilor, fără a-i excepta pe cei care, prin îngrijirile lor pline de devotament, aveau să-l smulgă morţii pe acest criminal odios, care nu era demn nici de eşafod şi care, spre binele omenirii, ar fi trebuit să fie lăsat să piară într-un colţ, ca un câine!

Capitolul VI - Papa Moscas[7]

Antoine îşi recuperase destul de bine forţele pentru a putea porni la drum în căutarea lui Lagardère. Problema dificilă era de a şti unde anume să-l caute şi asta depindea de evenimente despre care, de multă vreme, habar nu avea.

Veştile nu pătrund deloc în locaşurile în care trăiesc monahii şi în mănăstirea Las Huelgas nu se aflase nici măcar că Franţa era în război cu Spania. S-ar fi putut chiar ca războiul să se fi terminat, dar bascul credea, pe bună dreptate, că nu va putea să se lămurească în privinţa aceasta decât atunci când va trece de porţile acestui refugiu, pentru a reintra în viaţa activă.

Desigur, lăsând la o parte rana sa, petrecuse acolo ceasuri paşnice şi liniştite, pe care în alte împrejurări le-ar fi preţuit mai mult. Dar nu se putea odihni atâta vreme cât Aurore de Nevers nu va fi lângă cavalerul de Lagardère şi Flor nu-l va regăsi pe marchizul de Chaverny.

— Voi pleca mâine, le spunea într-o dimineaţă, stând între ele pe o bancă de marmură, în umbra unor arbori seculari.

Căci acum era prietenul lor, sprijinul lor, aproape un frate căruia îi puteau arăta întreaga recunoştinţă, deoarece le dăruise sângele său.

— Unde te vei duce? îl întrebă dona Cruz.

— Nu-mi voi putea alege ţinta decât atunci când voi şti unde se află armata. Este puţin probabil să mai întreprindă

[7] *Papa Moscas* (lb. spaniolă) = mâncătorul de muşte. (n.t.)

acţiuni în Biscaya, şi s-ar putea să n-o regăsesc, după multe ocolişuri, decât în Aragon, în Catalonia sau chiar la Madrid.

— Ce s-o fi întâmplat în tot acest timp? şopti Aurore. Cine ştie dacă Henri, obosind să ne tot caute în zadar, crezând că ne-a pierdut pentru totdeauna, nu a preferat — să-şi pună capăt suferinţelor, căutând în război o moarte glorioasă?

— Taci! replică Flor, nu ai dreptul să te îndoieşti de el, nici de Providenţă...

— Vorbesc astfel pentru că nu mă îndoiesc de inimă şi curajul său. Atâta vreme cât nu-l voi revedea, atâta timp cât nu mi se va spune, cel puţin, că trăieşte, voi tremura pentru el. Capcanele care-i primejduiesc viaţa sunt şi mai numeroase decât cele ce ne le ameninţă pe ale noastre, şi nu ştiu unde se află Gonzague şi ce crime va mai fi săvârşit de când ne-a părăsit pe stânca de la Peña del Cid.

— Nu trebuie să ne bazăm pe necunoscut, spuse Laho, şi tocmai de aceea este necesar să cunoaştem situaţia în momentul de faţă. Presupunând că nu-l voi găsi imediat pe domnul de Lagardère, nu se poate să nu-l întâlnesc pe domnul de Chaverny, sau pe cei doi profesori de scrimă — poate chiar pe toţi laolaltă.

— Să dea Domnul să fie aşa! murmură Flor. În cazul acesta, ne-am putea pregăti pentru fericire.

— În caz contrar, continuă Laho, vom porni toţi în căutarea sa şi, cu ajutorul Celui de sus, ne veţi vedea curând revenind la porţile acestei mănăstiri, din care dumneavoastră nu trebuie să ieşiţi sub nici un pretext.

— Ne vom petrece zilele privind peste ziduri, în aşteptarea dumitale — spuse Aurore — şi ne vom ruga pentru grabnica voastră întoarcere.

— Mai ales, să evitaţi a fi văzute, căci s-ar putea ca în jurul mănăstirii să dea târcoale duşmani pe care nu-i cunoaşteţi. Şi nu cumva să spuneţi cuiva numele dumneavoastră — am rugat-o, eu însumi, pe maica-superioară să nu le spună nimănui şi să interzică tuturor călugăriţelor să vorbească despre prezenţa dumneavoastră aici. Deoarece am luat toate aceste precauţii, rămâne să aveţi răbdare şi tărie, şi succesul va fi asigurat, doar dacă...

— Dacă?...

— Ei, Doamne!… S-ar putea prea bine să mi se facă seama, înainte de a-mi fi îndeplinit misiunea.

— Nu vorbi astfel…

— Trebuie să prevedem orice, replică el cu calm. Dacă de astăzi până într-o lună nu mă voi fi întors şi dacă nu veţi vedea pe nimeni dintre cei căutaţi de noi, încercaţi să ajungeţi, cum veţi putea, în ţinuturile basce, şi duceţi-vă la Bayonne, unde veţi fi apărate de sora mea Jacinta — aceasta va fi ultima dumneavoastră sursă de salvare.

A doua zi în zori, Antoine Laho era gata de plecare, îşi părăsise hainele de muntean, îmbrăcând o rasă călugărească — cea mai sigură deghizare în Spania.

Era încălţat cu sandale, călărea un catâr — pe care-l preferase calului său, pentru a nu atrage atenţia — iar, în centura de mătase ascunsă sub rasă înfipsese două pumnale care nu aşteptau decât să fie scoase din teacă. După câteva sfaturi de ultimă oră şi după ce-şi luase — rămas bun de la tinerele fete şi mulţumise maicii-superioare şi surorilor, se îndreptă către Burgos spre a afla ultimele ştiri în legătură cu războiul şi în ce direcţie era înţelept să-şi continue drumul.

Află că armata franceză, mereu victorioasă, cucerise întreg nordul Spaniei; că mareşalul de Berwick pusese stăpânire pe Urgel[8] şi pe o parte din Catalonia şi că, în cel mai scurt timp, campania militară va lua sfârşit.

Aşadar, în Catalonia trebuia să-l caute pe Lagardère şi pe tovarăşii săi.

Drumul pe care trebuia să-l străbată avea să dureze cu atât mai mult cu cât, în mod raţional, un călugăr nu putea călări cu viteza unui curier.

Pe de altă parte, nu avea timp de pierdut, mai întâi pentru a prelungi cât mai puţin posibil aşteptarea plină de îngrijorare a celor două fete; apoi, pentru a ajunge la armată înainte de plecarea lui Lagardère, care, cu siguranţă, nu va rămâne sub cort după încetarea ostilităţilor.

Totuşi, trecând prin faţa catedralei din Burgos, bascul îşi aduse aminte că trebuia să mulţumească cerului că scăpase de la moarte. Credinţa lui de muntean — naivă, dar solidă — îl făcea să se roage cu plăcere; sufletul său căpăta prin această

---

[8] *Urgel (denumit şi Seo de Urgel)*: oraş în Spania (Catalonia). (n.t.)

puterea necesară pentru a continua opera de devotament pe care o începuse.

Îşi legă catârul de unul din stâlpii exteriori şi intră în biserică, unde se duse să se prosterneze în faţa imitaţiei faimosului Christ făcător de minuni de la mănăstirea Augustinilor, făcut — după cum se spune — dintr-o piele de om umplută cu câlţi şi care a fost găsită, într-o zi, plutind pe mare, spre golful Biscaya[9].

Soarele, filtrându-şi razele prin vitraliile multicolore, făcea să strălucească veşmântul alb brodat cu aur, chipul osos şi plin de suferinţă al celui crucificat. Lumina cădea pe aurul tabernacolului, pe altare, pe grilajul di fier forjat al corului — lustruit de-a lungul vremurilor de mâinile credincioşilor; scormonea prin capelele laterale, de-a lungul pereţilor absidei, în criptele întunecoase, în care — luminând-o — scotea în relief marmura albă a mormintelor.

În jurul coloanelor gigantice ce se avântau spre boltă, preoţi, călugări, precum şi tot felul de oameni: discutau despre micile lor afaceri şi nu se gândeau deloc să se roage.

Căci trebuie să spunem că, în Spania catolică, biserica a fost — dintotdeauna — un fel de salon de conversaţie, de cochetării şi de întâlniri amoroase. Sub o înfăţişare de credinţă austeră, señoritas şi hidalgos, manolos[10] şi majos[11] nu respectau nici măcar apa sfântă din aghiasmatar.

Laho, îngenuncheat pe dalele de piatră, se ruga mai fierbinte decât toţi cei ce se aflau acolo. Venise deseori în această biserică şi, totuşi, niciodată nu trăise impresiile de astăzi, când se simţea răspunzător nu numai pentru fericirea, ci şi pentru viaţa celor două tinere cărora le închinase, în mod spontan, puterea, curajul, chiar existenţa sa.

După ce-şi încheiase rugăciunea, se pregătea să părăsească biserică fără a arunca măcar o privire spre sicriul Cid-ului, asupra splendidului cavou al lui don Pedro Fernando de Velasco, sau măcar asupra confesionalului regal în care, odinioară, veneau regii Castilliei în ajunul încoronării lor, spre a

---

[9] *Golful Biscaya*: Denumirea zonei spaniole a golfului Gasconiei, situat în sud-vestul Franţei. (n.t.)

[10] *Manolos* (lb. spaniolă) = tineri din cartierele mărginaşe ale Madridului. (n.t.)

[11] *Majos* (lb. spaniolă) = mahalagii din Madrid. (n.t.)

îngenunchea la picioarele unui preot, cerându-i iertarea greşelilor. Se îndrepta deja către una din uşile laterale, când ceasul bătu orele nouă: şi atunci, un strigăt ciudat tulbură liniştea, răsunând sub boltă, şi bascul se opri fără de voie în faţa minunii care, împreună cu sicriul Campeador-ului şi cu Christ-ul făcător de miracole, contribuie la celebritatea catedralei.

Papa moscas, adică *mâncătorul de muşte* din Burgos, este un automat construit din lemn de stejar, care face nişte strâmbături îngrozitoare, mugeşte, behăie, strigă şi mârâie de fiecare dată când bate ceasul. Legendele care pretind că-i explică originea, autorii şi cauzele sunt nenumărate. Unele sunt ridicole şi grosolane; altele, dimpotrivă, sunt aproape înduioşătoare; fără îndoială că nici una nu este cea adevărată.

Oamenii superstiţioşi şi creduli îi atribuie paternitatea lui Satan însuşi, care l-ar fi înjghebat pentru a o distra pe concubina unui mare demnitar de la catedrala Sfântul Petru din Roma. Distracţia era cel puţin bizară, şi dacă biata femeie ar fi fost condamnată la numeroase întrevederi cu acest monstru articulat, se poate presupune că a murit nebună. Se mai spune şi că sfântul Izidor, arhiepiscopul Sevilliei, a donat automatul oraşului Burgos, spre marea bucurie a castillienilor, obligându-l chiar pe diavol să i-l înmâneze.

Potrivit altei versiuni, *Papa moscas* a fost un personaj dintre cele mai însemnate care, sensibil la farmecele frumoasei Bianca de Castillia[12], se ducea în fiecare zi să-i tulbure gândurile pioase, la orele la care ea mergea la catedrală.

Avem noroc că, în zilele noastre, diavolul nu mai preschimbă în automate fioroase pe acei hidalgos care aruncă ochiade señoritelor şi manolos-ilor care lustruiesc dalele cu genunchii lor fini; căci de-ar fi aşa, în catedrala din Burgos s-ar putea vedea nu unul, ci mii de *Papas moscas*.

Este de crezut şi că în acea epocă Satan era mult mai puţin îngăduitor şi că nu permitea intrigi amoroase fără ordinele sale.

Ar fi plictisitor să înşirăm toate legendele şi, totuşi, există una care pare a fi, dacă nu cea mai raţională, cel puţin cea mai poetică. O redăm cu titlu de curiozitate:

---

[12] *Bianca de Castillia* (Blanche de Castille: 1188–1252): prinţesă castilliană, născută la Palencia; soţia lui Louis al VIII-lea şi mamă a lui Louis cel Sfânt (Louis al IX-lea). A fost de două ori regenta regatului şi a domnit cu înţelepciune şi fermitate. (n.t.)

* * *

Pe vremea lui Henri[13] al III-lea[14], o fată tânără, de o frumuseţe neasemuită, venea în fiecare zi să depună flori pe mormântul Cid-ului şi pe cel al lui don Fernando. Îngenunchea, vărsa şiroaie de lacrimi şi apoi pleca cu chipul strălucitor, aureolat de credinţă, şi cu ochii plini de un fel de beţie mistică, pentru a reveni a doua zi.

Regele a văzut-o şi s-a îndrăgostit de ea — era normal. Sub cerul arzător al Spaniei, inimile ard ca nişte vulcani.

Dar regele a vrut să-i declare dragostea să şi, de la primul cuvânt, tânăra a dispărut pentru totdeauna. Acum el era cel care plângea în fiecare dimineaţă, când venea la mormântul Cid-ului, unde spera s-o regăsească, îngenuncheată.

A trecut un an fără s-o revadă şi poate că ar fi uitat-o. Totuşi, într-o bună zi, când se rătăcise în timpul vânătorii şi când însoţitorii şi hăitaşii lui erau departe, şase lupi înfometaţi ieşiră în goană dintr-o pădure, sugrumară câinii şi se năpustiră asupra lui — era sigur că regele va pieri!

Deodată, din străfundurile pădurii, izbucni un strigăt îngrozitor, ascuţit, neomenesc, care se rostogoli din stânca în stâncă, din ecou în ecou, şi unul dintre lupi căzu omorât de o săgeată de archebuză, pe când ceilalţi, înspăimântaţi, o luau la fugă.

Henri îşi căută din priviri salvatorul şi rămase înlemnit în faţa unei arătări fantastice, o fiinţă imobilă, un fel de statuie contorsionată, ale cărei trăsături erau — contractate, cu ochii daţi peste cap, şi a cărei gură se deschidea şi se închidea fără a putea slobozi nici un sunet, decât, din când în când, un strigăt răguşit, înspăimântător, sinistru.

Şi cel mai curajos om ar fi avut de ce să tremure; totuşi regele nu se temu deloc, căci — după ce-l privise îndelung pe cumplitul personaj, viu sau fantomă, pe care-l avea în faţa

[13] Numele regilor francezi: Henric, Ludovic au fost schimbate, — conform ediţiei franceze —, în Henri, Louis. (nota lui BlankCd)

[14] *Henri al III-lea* (1551–1589): rege al Franţei între 1574–1589, nepot al lui Francisc I şi fiu al lui Henri al II-lea şi al Catherinei de Médicis. Ales rege al Poloniei în 1573, revine în Franţa în 1574 pentru a urma la tron fratelui său Charles al IX-lea. A murit asasinat de către un călugăr fanatic. (n.t.)

ochilor — crezu că o recunoaşte pe tânăra fată pe care o iubise cu atâta disperare.

Se repezi spre ea pentru a-şi exprima bucuria, dar ea îi întinse mâna palidă şi tremurândă, spunându-i:

— Îl iubeam pe don Fernando… îl iubeam pe Cid, adică tot ceea ce a fost nobil, generos şi curajos!… şi te iubeam pe tine, pentru că mi se părea că tu erai îs toate acestea laolaltă…

Nu putu spune mai mult şi căzu moartă. Cu toate acestea, înainte de a i se închide ochii, regele putu citi în ei acea expresie de iubire pasionată ce i se vedea atunci când părăsea mormintele din biserică.

Exact la un an după aceea, *Mâncătorul de muşte* — pe care-l fabricase un artist arab, la porunca lui Henri al III-lea — îşi luă locul în catedrala din Burgos, în faţa jilţului regal. Se strâmbă, striga şi urlă întocmai ca arătarea din pădure; exprima aceeaşi disperare, aceeaşi spaimă; dar orientalul care îl construise murise de deznădejde pentru că nu reuşise să-l facă să repete cuvintele de dragoste pe care fecioara le pronunţase înainte de a-şi da sufletul.

Şi astfel, geniul mecanicului se opreşte acolo unde începe sublimul.

* * *

Aceasta era opera ciudată, născută din dragostea unui rege catolic şi din creierul unui musulman, în faţa căreia se oprise bascul, printre multe alte persoane.

Deodată, simţi că păleşte şi se grăbi să-şi acopere — faţa cu glugă, ducându-se să se adăpostească în umbra protectoare a unei coloane.

Automatul de lemn, care nu-i mai speria nici pe copiii mici, nu contribuise cu nimic la tulburarea sa şi nu la el se uita tânărul. Ochii îi erau aţintiţi asupra unui bărbat slab şi descărnat, sprijinit într-un baston şi care abia se târa — un adevărat schelet ambulant — un fel de *Papa moscas* viu!

Căci acest bărbat era domnul de Peyrolles! Domnul de Peyrolles, pe care dona Cruz credea că-l omorâse şi a cărui rană se cicatrizase; domnul de Peyrolles, care venea acolo nu din credinţă, ci din lipsă de ocupaţie, pentru a-şi hrăni plictiseală pe caic o resimţea văzând că ticăloşiile îi fuseseră întrerupte.

Era sumbru, tăcut; o cută adâncă îi brăzda fruntea palidă, o contracţie nervoasă îi agita nasul ca un cioc de vultur şi ochii lui mici şi vicleni ocoleau lumina.

Redus la neputinţă, neştiind nici unde se afla Gonzague, nici unde fugise domnişoara de Nevers, şi trăind din mila Fraţilor Carităţii, care îl adăpostiseră şi îngrijiseră, el îşi dorea cu ardoare să se simtă repede destul de în putere pentru a merge — chiar şi pe jos, dacă ar fi trebuit — să se alăture lui Philippe de Mantoue şi desfrânaţilor acestuia.

Slăbiciunea şi izolarea sa constituiau pentru el un subiect de teamă perpetuă. Febra care-l ardea îl împingea să iasă, la orice oră din zi, spre a se informa, a încerca să afle veşti despre Gonzague şi, de asemenea, pentru a fugi de gândurile negre care-l asaltau. De cum ieşea pe uşă, tremura de frică să nu-l întâlnească pe Lagardère sau pe celălalt — pe necunoscutul care spusese că vrea să-i scormonească pieptul cu lama pumnalului său. Şi atunci se ducea să se refugieze în biserici, său mergea la întâmplare, cu ochii ficşi, cercetând feţele tuturor trecătorilor.

Monstrul din lemn de stejar îl hipnotizase. Poate că în acea maşinărie oribilă vedea imaginea propriei sale conştiinţe în care, în lipsa remuşcării, urlau răzbunarea şi ura?

Când era mai adânc cufundat în contemplare, un călugăr se apropie de el, îi atinse umărul, şi Peyrolles fu cât pe-aci să cadă.

— Sunteţi aşteptat la poarta Biscaya, îi şopti monahul la ureche. Veniţi.

— Cine mă aşteaptă?

— Veţi afla acolo. Luaţi-mi braţul.

Intendentul se dădu un pas înapoi:

— Nu ştiu cine sunteţi, spuse, şi nu vreau să vă urmez.

— Rasa pe care o port este pentru dumneavoastră o garanţie şi trebuie să vă inspire încredere.

— Cine-mi dovedeşte că vă aparţine?

— Haide, veniţi, insistă nerăbdător Laho, căci el era. Am să vă comunic lucruri importante: Philippe de Mantoue…

Intendentul tresări:

— Unde se află?

— La Lerida… trebuie să fiţi acolo peste trei zile.

Bascul spera să-l poată îndepărta pe Peyrolles de locul de refugiu al celor două tinere şi să-l atragă într-acolo unde se

ducea el însuşi, acolo unde ar fi putut să-l dea pe mâna lui Lagardère.

Desigur, ar fi preferat să-l ucidă pe loc; dar îl întâlnise tocmai în singurul loc care-l făcea intangibil, şi îşi dădea seama că în zadar ar încerca să-l atragă în afara zidurilor oraşului.

— De ce refuzaţi să mă însoţiţi? îl întrebă.

— Nu vă cunosc…

Antoine Laho se pregătea să-i spună că este un emisar a lui Gonzague, când ochii îi căzură pe imaginea lui Christos care murise pentru ispăşirea minciunilor oamenilor; în faţa Lui, nu îndrăzni să mintă.

Se gândi să nu părăsească oraşul înainte de a reuşi să-l găsească pe Peyrolles într-un loc în care l-ar putea ucide. Dar ţinând seama de starea de slăbiciune a adversarului său, aşa ceva ar fi fost o laşitate — îşi reproşa că putuse măcar să se gândească la un asasinat, în acel sfânt locaş.

Trebuia, aşadar, ori să renunţe la orice speranţă de a scăpa de el, ori să-l forţeze să părăsească Burgosul; şi totuşi, după ce reflectă, îşi dădu seama că poate era mai bine aşa. Într-adevăr, în mănăstirea de la Las Huelgas, Aurore de Ne vers era la adăpost de mârşăviile sale. Chiar şi presupunând că ar descoperi-o, pentru a o scoate de acolo i-ar fi trebuit un ordin regal, dar maica-superioară, bazându-se pe conştiinţa şi pe dreptul său, era în stare să refuze să dea ascultare chiar şi unei porunci din partea regelui. Mai ales pentru moment, factotum-ul lui Gonzague nu era în măsură să se adreseze tribunalului Inchiziţiei, al cărui sediu se afla la Madrid şi care era singurul în stare să-l investească cu puteri depline.

În aceste condiţii, nu era periculoasă rămânerea sa — pentru un timp — la Burgos, unde bascul sau ceilalţi îl vor regăsi curând, în alt loc decât în catedrală.

Ca urmare, Antoine Laho se aplecă spre Peyrolles şi-i spuse:

— Uită-te bine la acest monstru!… Mai înainte de a se fi strâmbat şi de a fi urlat de douăsprezece ori la ceasul amiezii, Gonzague şi cu tine veţi scoate, ca şi el, un strigăt de agonie!

Un tremur convulsiv îl scutură pe Peyrolles din cap până în picioare, făcându-l să se prăbuşească pe dale. Mai înainte ca lumea să se adune în jurul lui, călugărul era deja departe.

Capitolul VII - Cavalcada spre moarte

În vreme ce Peyrolles şi Laho erau imobilizaţi la Burgos din cauza rănilor lor, în timp ce domnişoara de Nevers şi dona Cruz aşteptau la mănăstirea Santa-Maria-La-Real salvarea cea atât de mult dorită sau noi dezamăgiri, ne întrebăm ce deveniseră celelalte personaje ale istorisirii noastre?

Îl lăsasem pe Henri de Lagardère la ruinele de la Peña del Cid, în tovărăşia Mariquitei, pe care promisese să n-o abandoneze şi a cărei soartă, deja legată de a sa prin această promisiune, avea să-i apropie în curând şi mai mult, datorită recunoştinţei.

Când îl văzuse pe Peyrolles fugind, putuse crede că acesta nu era, poate, singur în castel şi că dacă reuşise să iasă cu viaţă din ruine, ar fi fost posibil ca şi alţii să nu fi murit.

De altminteri, nu era oare îndreptăţit să păstreze o brumă de speranţă, atâta timp cât nu găsise dovada de netăgăduit că cele două tinere pieriseră îngropate sub dărâmăturile turnului maur?

Cu inima plină de o spaimă cumplită, pătrunse în curte, întrebându-se cu îngrijorare ce va găsi acolo.

Primul lucru pe care-l zări, fu un cadavru!

Mariquita îl urma pas cu pas, dar privea în gol şi nu părea să-şi dea seama de ce se întâmpla în jurul ei. Totuşi, deodată, scoase un ţipăt sfâşietor — un plânset lugubru în care se amestecau suferinţa şi nebunia — şi se repezi spic corpul ce zăcea la pământ. Acoperi cu sărutări faţa deja rece, mâinile îngheţate; încercă să ridice acel frumos cap albit, care părea să doarmă un somn paşnic. Dar vai! Ceafa era rigidă, ar fi trebuit să ridice întregul trup înţepenit.

O expresie de spaimă de nedescris contractă chipul gitanei; lacrimi grele i se rostogoliră pe obraji şi s-ar fi spus că, sub influenţa unei imense dureri, sărmana copilă îşi recăpătase, pentru o clipă, minţile.

— Tată! Tată!... răspunde-mi! gemea nenorocita. Priveşte, fiica ta mult-iubită s-a întors lângă tine; nu te va mai părăsi; va fi aici, ca să-ţi înveselească singurătatea, să-ţi îngrijească

bătrâneţile, să-ţi închidă ochii atunci când îţi va suna ceasul!… Tată!… Trezeşte-te, spune-mi că nemişcarea ta este o joacă!… Dacă este o joacă, înceteaz-o, mă îndurerează!…

Lagardère, foarte mişcat de înduioşătorul spectacol al sărmanei nebune care încerca să-l readucă la viaţă pe cel despre care spunea că-i este tată, se apropiase de ea. Îşi amintea că faţa îi vorbise despre bătrân, despre iubirea pe care i-o purta, despre datoria sfânta pe care şi-o impusese de a veni să-l viziteze o dată pe săptămâna. Se aplecă şi privi îndelung chipul mortului — îi era necunoscut, nu-l văzuse niciodată.

Încercând încă o dată să ridice capul cadavrului, pentru a-l săruta, Mariquita văzu deodată o pată roşie — pe vestă, în dreptul inimii, şi scoase un ţipăt răguşit, care i se stinse în gâtlej. Se ridică de jos, cu ochii rătăciţi, tremurând toată; apoi, apucându-l pe Lagardère de braţ, exclamă:

— Este tatăl meu!… Vulturul l-a ucis pentru că a vrut să-ţi salveze logodnica spre a ţi-o reda… Jură-mi pe cadavrul lui că-l vom răzbuna!

Prin acea denumire de "vultur" se referea la Peyrolles, al cărui nas avea o formă asemănătoare cu ciocul acelei păsări carnivore.

Hohotind de plâns, clătinându-se şi zdrobită, căzu în braţele lui Henri. Acesta o ajută cu blândeţe să se aşeze pe jos. Culese grinzi şi pietre din ruine şi îngrămădi deasupra cadavrului un fel de tumulus[15] care să-l apere de ciocurile păsărilor de pradă şi de colţii lupilor. După ce termină, înfipse deasupra două crăci în formă de cruce.

Chiar atunci, gitana redeschise ochii, revenindu-şi din leşin. Lagardère îngenunchease la picioarele mormântului pe care-l ridicaseră mâinile lui pioase. Se rugă pentru cel care, fără ca el însuşi s-o ştie, îi apărase cu eroism cauza. Ignora amănuntele tragediei ce avusese loc în acel vechi castel, dar înţelegea că Mariquita pregătise totul, împreună cu acest bătrân, în înţelegere cu Aurore, şi că numai Peyrolles putuse preschimba în moarte ceea ce fusese plănuit pentru viaţă.

Resimţea o adâncă recunoştinţă pentru cea care-i sacrificase existenţa tatălui său şi sănătatea propriei sale minţi,

---

[15] *Tumulus* (lb. latină): Îngrămădire de pământ sau construcţie conică din pietre, înălţată în vechime deasupra mormintelor. (n.t.)

chiar dacă planul fusese ratat, încheindu-se prin cel mai cumplit dezastru.

Se întoarse s-o mai privească şi o văzu uitându-se la el, cu ochii larg deschişi. Chipul ei pierduse orice urmă de expresie de nebunie şi nu mai reflecta decât tristeţe şi blândeţe. Încet, cu mişcări sigure, veni să se prosterneze alături de el şi-şi uniră rugăciunile deasupra rămăşiţelor acestei noi victime a infamului Peyrolles.

Cavalerul speră că-i va putea pune din nou întrebări, că poate de data aceasta va da răspunsuri raţionale, că se terminase cu acea nebunie trecătoare care — pentru moment — îi distrusese facultăţile mintale şi că va fi în stare să spună, cel puţin, dacă domnişoara de Nevers era îngropată sub dărâmături sau dacă încercase să fugă.

Din nefericire, fulgerul de raţiune care strălucise câteva clipe se stinsese foarte repede şi demenţa nu făcuse decât să-şi schimbe caracterul: din zgomotoasă, ca până mai adineauri, devenise întunecată şi lugubră.

La fiecare întrebare, Mariquita dădea un răspuns invariabil:

— Morţi! Morţi!… Au murit toţi! Şi strigătul acesta funebru, al unei nebune, îl făcea pe Lagardère să plângă cu lacrimi de sânge.

Vru totuşi să caute, să scotocească peste tot. Căutările sale durară mai bine de o oră. În toate părţile se izbea de stâncă, de sfărâmături, de tăcere, şi nu reuşi să găsească nici o urmă a tinerelor fete.

— Să mergem, spuse, luând-o de mână pe gitană. Dacă Dumnezeu ne va ţine în viaţă, într-o zi vom reveni aici pentru a găsi cenuşa celor care nu mai sunt pentru a le da un mormânt creştinesc.

Au plecat pe jos, cu inimile îndoliate. Nici cavalerul, şi cu atât mai mult biata nebună, nu ştiau încotro se afla, de acum înainte, ţelul vieţilor lor zdrobite.

Se îndreptară astfel spre Catalonia — încet, pentru că nimic nu-i grăbea şi fiindcă moartea, pe care Lagardère o dorea acum fierbinte, îi putea întâlni acolo la fel de bine ca şi în altă parte. Căci moartea mergea împreună cu el — ea nu-i mai părăsea gândurile, şi dacă nu se grăbea s-o cheme, ba chiar s-o provoace, asta se datora faptului că încă spera să-l ucidă pe Gonzague sau să moară de mâna acestuia.

Până atunci suferise şi luptase pentru două lucruri: fericirea şi răzbunarea. Aurore de Nevers nu mai trăia — nu putea să se mai îndoiască — deci, fericirea dispăruse odată cu ea. Rămânea, aşadar, răzbunarea!... După ce o va fi dus la bun sfârşit, ce-ar mai fi avut de făcut pe lumea aceasta? Cel puţin nu-şi lăsase logodnica în mâinile sceleratului care-i otrăvise întreaga viaţă.

Ce n-ar fi dat, în aceste clipe, ca Philippe de Mantoue să-i apară în faţă şi că lupta decisivă între ei să aibă loc imediat? Va trebui, oare, să-şi mai târască zilele sub povara durerii, până să se joace partida supremă în care s-ar putea ca ambii să cadă în acelaşi timp?

Pe măsură ce înainta, ţinuturile erau tot mai pline de trupe spaniole, dar cum era văzut mergând cu capul în jos, însoţit de o tânără nebună, toţi acei soldaţi, care nu-l cunoşteau, îl lăsau să treacă.

Doar când şi când îi întreba, încercând să afle unde era Philippe de Gonzague, prietenul lui Alberoni, şi i se indicau pe rând oraşe ca Lerida, Balaguer, Cardona.

Se duse peste tot şi nu reuşi nicidecum să-l întâlnească — ar fi dorit totuşi să-l ucidă într-un mod răsunător, chiar în mijlocul statului major spaniol.

Făcu rost de cai, pentru a putea merge mai repede. Era ciudat să-i vezi trecând, el — tăcut şi întunecat, Mariquita — aruncând vântului strigătele ei de demenţă, ameninţările împotriva cerului şi a oamenilor, sau, uneori, plângând cu lacrimi amare.

Fără să ştie cum, trecură prin avanposturi şi se pomeniră în liniile franceze.

La vederea uniformei muşchetarilor cenuşii, o scânteie se aprinse în ochii cavalerului. Îşi aduse aminte că bătălia se dădea pentru cauza regentului şi a regelui şi că, în acea armată victorioasă, existase cândva un regiment care primise numele de Royal-Lagardère.

"Sărmanul Chaverny!" se gândea el. "Oare îi voi duce vestea nenorocirii sale în acelaşi timp cu a celei care mă loveşte? Dona Cruz s-a devotat Aurorei, marchizul — mie... Ne ţineam toţi de mână; iubitele noastre au murit, iar eu m-am săturat de viaţă!... Ce va face cel care rămâne?"

Îşi reaminti şi de Cocardasse şi de Passepoil, acei oameni credincioşi, legaţi de nefericirea sa şi care ignorau ce se

întâmplase cu el; se gândi la basc, care îl urmase de bunăvoie, pentru a învinge sau a muri împreună cu el. Apoi, ochii îi căzură asupra sărmanei nebune care-i mergea alături şi care-şi jertfise propria raţiune şi viaţa tatălui său. Suferi cumplit la gândul că destinul făcuse ca toţi cei care îi erau dragi să sufere din cauza lui şi pentru el.

"Şi cui folosesc aceste suferinţe?" se întreba. "Marchizul nu va putea niciodată să plângă pe cadavrul celei pe care a iubit-o; cei doi profesori de scrimă nu vor primi niciodată, din partea mea, răsplata pentru devotamentul lor; fără îndoială, Laho nu-şi va revedea niciodată ţinuturile şi sora, care-l aşteaptă, iar Mariquita şi-a pierdut minţile pentru totdeauna."

Lagardère plângea, nu pentru el, ci pentru ei toţi!

Se trase la marginea drumului pentru a lăsa să treacă un regiment de cavalerie uşoară care venea spre el. Era chiar regimentul domnului de Riom.

O exclamaţie ţâşni, deodată, dintre oameni. Colonelul îşi îmboldi calul, apropiindu-se de cavaler, pentru a-l îmbrăţişa şi săruta.

— Domnul de Lagardère! exclamă el, domnul de Lagardère viu şi nevătămat!... Hei! Să meargă cineva să-i anunţe pe domnul mareşal, pe prinţul de Conti, pe toată lumea... Porunciţi trompeţilor să sune peste câmpuri... Domnilor, în seara aceasta va fi sărbătoare mare în tabără!

Acest Riom, atât de cumsecade, izbucnise într-o bucurie care, fără îndoială, nu era prefăcută, şi toţi ofiţerii care alergaseră la faţa locului îi împărtăşeau voioşia. Unul dintre ei se îndepărta pentru a duce vestea cea bună mareşalului de Berwick.

Lagardère era profund mişcat de aceste dovezi de simpatie; dar, fără vrere, chipul îi rămânea trist, şi fruntea îngândurată.

— Unde este Chaverny? întrebă, mai întâi.

— Chaverny vă caută peste tot; a străbătut întreaga Catalonie, o parte din Aragon...

— Şi ceilalţi?

— Cocardasse şi Passepoil au făcut acelaşi lucru; de două ori s-au întors în tabără şi, negăsindu-vă aici, au plecat din nou, în alte direcţii. Nu vă voi ascunde, iubite cavaler, îngrijorarea lor şi a noastră; era şi timpul să vă vedem revenind în viaţă — şi nici măcar rănit, presupun?

— Nici o rană vizibilă, răspunse cu tristeţe Henri.

— Slavă zeului armatelor!

Dar Lagardère continuă să întrebe:

— Şi al patrulea, Laho?

— Acesta nu s-a mai întors şi, totuşi, nu se dusese decât până la Burgos.

Se făcu tăcere. Lagardère îşi descoperi capul şi se închină. Toţi ofiţerii îl imitară. Era discursul funebru pentru basc.

Domnul de Riom vru să împrăştie această atmosferă cernită şi luă imediat cuvântul:

— Datorită absenţei dumneavoastră şi a oamenilor dumneavoastră, regimentul Royal-Lagardère se desfiinţase, iar mareşalul era foarte necăjit. Aprecia că nu puteam merge la Madrid fără ca să luaţi parte la această plimbare.

— Mă măguliţi prea mult, răspunse cavalerul. Regimentul Royal-Lagardère va reînvia, domnule; nu i se va schimba decât efectivul.

— Sunteţi singur, remarcă întristat colonelul.

— Ba deloc, vom fi doi.

— Şi cine va fi celălalt?

Lagardère întinse braţul spre Mariquita, ai cărei ochi priveau cu uimire pe toţi acei bărbaţi, fără a se fixa asupra nici unuia. Ea cânta şi râdea, mângâia când grumazul calului său, pe care-l încăleca bărbăteşte, când mânerul unui pumnal pe care i-l dăduse, în ajun, însoţitorul ei. Părul său negru, despletit, îi cădea pe umeri în bucle bogate, în care-şi înfipsese o floare roşie ca o pată de sânge, iar unul dintre sâni — pietros şi bronzat — îi ieşise din corsajul pe care şi-l sfâşiase cu unghiile în clipele de nebunie şi de durere.

Aşa cum era, părea ciudată şi frumoasă, dacă n-ar fi fost expresia neliniştită şi vagă a privirii sale, mobilitatea buzelor şi vorbele-i fără şir.

— Pentru că m-a urmat, şi-a pierdut deja minţile, explică Lagardère cu amărăciune. Salutaţi-o totuşi, domnilor, căci — fără ca eu să i-o cer — mi-a dat şi mai mult chiar: viaţa tatălui său!

— Dar ce fel de om sunteţi — şopti domnul de Riom, cutremurat de emoţie — dumneavoastră, care-i faceţi pe toţi cei ce se apropie de dumneavoastră să vă urmeze şi să vă însoţească în lumea întreagă?

Lagardère îşi plecă fruntea:
— Nu mai sunt nimic, spuse, decât o corabie rătăcită în furtună, un corp fără suflet, o inimă împietrită.
— Toţi cei de aici suntem în stare să vă împărtăşim durerea, cavalere, ripostă colonelul. Este una dintre cele pe care le poate alina prietenia?
— Este dintre cele care nu se sfârşesc decât odată cu viaţa, căci domnişoara de Nevers nu mai trăieşte, domnilor… Prinţul de Gonzague şi Peyrolles mi-au ucis-o!
Din ochi îi ţâşniră lacrimi. O dată mai mult, capetele se descoperiră şi pleoapele se umeziră.
În aceeaşi clipă, ca şi cum ar fi auzit şi ar fi înţeles, nebuna se înălţă în scări şi, întinzând braţul cu un gest tragic, strigă:
— Acolo, la Peña del Cid!… Dorm cu toţii sub pietrele turnului maurilor!
Scoase un ţipăt strident şi recăzu în şa, foarte palidă şi cu spume pe buze.
Întregul regiment, care formase un cerc în jurul lor, se simţi străbătut de un fior.
— Dumneavoastră singur, domnule — reluă vorba colonelul — veţi fi de ajuns pentru înfăptuirea răzbunării, căci mai înainte de toate, ea vă aparţine!… Dar ţineţi minte că toate săbiile care se află aici sunt în serviciul dumneavoastră şi că durerea dumneavoastră este a noastră, a tuturor.
Lagardère luă mâna pe care i-o întindea domnul de Riom şi replică:
— Mulţumesc! După ce voi face dreptate, rolul meu se va încheia… sper că şi viaţa.
— Viaţa dumneavoastră nu o va răscumpăra pe cea pe care aţi pierdut-o, şi nu aveţi dreptul de a dispune de ea înainte de ceasul cuvenit.
Ostaşii refăcură rândurile şi domnul de Riom îşi luă locul în fruntea lor, între cavaler şi însoţitoarea acestuia.
Dar abia pornise din loc regimentul, că — dintr-un flanc — apăru, într-un nor de praf, un grup de călăreţi care se apropiau în goană mare.
— Iată-l pe domnul de Berwick, spuse colonelul. Daţi-mi voie să mă duc să-l întâmpin.

Îşi cabră calul în faţa mareşalului şi Lagardère îi văzu începând o convorbire al cărei subiect îl constituia, cu siguranţă, persoana lui.

În curând veniră lângă cavaler. Emoţia era vizibilă pe chipul mareşalului ca şi pe al tuturor celor care îl însoţeau.

— Domnule de Lagardère, pronunţă încet mareşalul, există oameni pe care-i stimezi, există şi din cei pe care-i iubeşti într-atât încât să le împărtăşeşti durerile, şi dacă, mai adineauri, eram bucuros pentru reîntoarcerea dumneavoastră, acum mă înclin adânc în faţa nenorocirii care v-a lovit.

— Vă mulţumesc pentru balsamul pe care binevoiţi a-l pune pe rana mea, spuse Henri cu recunoştinţă. Din nefericire, ea este dintre cele care nu se vindecă.

Cei doi bărbaţi îşi strânseră mâinile şi ochii lor umezi îşi întâlniră privirile preţ de o secundă — în cei ai mareşalului era aproape tot atâta tristeţe cât în cei ai cavalerului.

Urmă o lungă tăcere, aşa cum se întâmplă când cel ce vrea să aducă o mângâiere vede că strădaniile sale sunt zadarnice şi că este mai bine să lase inima să sângereze şi ochii să plângă.

Henri fu cel care rupse tăcerea. Se gândi că nu venise acolo pentru ca toate acele frunţi să se întunece la unison cu a sa, fiindcă — mai înainte de toate — durerea îi aparţinea lui şi nimic nu putea s-o atenueze.

De altfel, poate că printre toţi acei ofiţeri tineri şi chipeşi, care se înclinaseră în faţa suferinţei sale, existau oameni care iubeau; care, chiar în acea dimineaţă, primiseră prin curierul din Franţa o scrisoare parfumată, un trandafir pe care putuseră găsi urmele unor sărutări ce-l atinseseră doar pentru ei? Avea, oare, dreptul de a le tulbura sufletul, de a face să treacă prin faţa speranţei şi bucuriei lor spectrul propriului său doliu? Îşi spuse că nu, îşi îndreptă trupul şi-şi înălţă capul.

Lagardère redeveni cel dintotdeauna: cel ce era stăpân pe împrejurări, cel pe care-l regăseai în picioare, atunci când credeai că este doborât.

— Încotro mergem, domnilor? întrebă.

— Să cucerim Urgel-ul, răspunse mareşalul. Dar nu vă voi autoriza să ne însoţiţi decât cu o condiţie clară…

— Efectivul atât de redus al regimentului Royal-Lagardère n-ar putea să-l facă să-şi piardă primul loc, spuse Henri. Acest

lucru l-am convenit, domnule mareşal, şi sper că nu-mi veţi pune o condiţie prea aspră.

— Este o problemă a conştiinţei mele, răspunse Berwick… Juraţi-mi, domnule de Lagardère, că în lupta pe care o vom da, nu veţi face nimic pentru a vă căuta moartea…

Şi chiar această era cea mai secretă dorinţă a cavalerului. Moartea!… Da, fără doar şi poate că o dorea, şi cea pe care o va întâlni în faţa duşmanului nu va fi datorată unei fapte de vitejie care să-i aducă gloria supremă: la ce bun? Ci doar eroismului deznădejdii, care îi şterge caracterul de sinucidere, nelăsând locul decât voinţei de a muri slujindu-şi patria! Ultima sa lovitură de spadă va fi pentru regele său, ultimul gând — pentru dragostea să zdrobită, ultimul nume ce-l vor rosti buzele sale — cel al Aurorei de Nevers! Cum să nu dorească să moară astfel, într-o clipă, în beţia bătăliei?

Se gândi totuşi că, mai înainte, îi rămânea ceva de făcut, că dacă Gonzague ar supravieţui, ar mai găsi o victimă pe care s-o tortureze: pe mama Aurorei.

Nobilul chip al celei care suferise atâta înainte de a-i încredinţa inima copilei sale, care suferea atât de mult încă şi acum, îi trecu prin faţa ochilor. Îşi spuse că ea îl va blestema dacă, înainte de a se lăsa să cadă, nu ar fi răzbunat dublă crimă comisă asupra mamei şi a copilei.

— Nu sunt stăpânul evenimentelor, răspunse, după o lungă tăcere. Nu voi căuta moartea, domnule duce, nu-l voi căuta decât pe prinţul de Gonzague… Restul îl va decide Dumnezeu!

— Nu cer mai mult, spuse Berwick, căci Dumnezeu ne va scuti de necesitatea de a vă plânge diseară.

Se apropiau de zidurile oraşului Urgel, şi cetatea Las Horcas, asemănătoare unui cuib de berze în vârful unui turn, se profila pe cerul albastru. Mareşalul dădu dispoziţii în vederea luptei.

Oraşul era apărat nu numai de trupe masate în spatele zidurilor sale de apărare, ci şi de o puternică armată spaniolă, instalată pe cele două râuri: Segra şi Balira; şi aceasta trebuia să fie respinsă mai întâi, cu atât mai mult cu cât, în ciuda recentelor sale înfrângeri, se credea că ocupă o poziţie inexpugnabilă.

Aroganţa le era atât de mare, încât grupuri de călăreţi, cu statul major în frunte, executau deja volte în bătaia tunului francez.

Henri de Lagardère se aplecă peste grumazul calului său, încordându-şi privirea, căutând, în pofida distanţei, să recunoască un om, unul singur.

Îl văzu printre cinci sau şase bărbaţi care păreau să sfideze armata lui Berwick, şi sabia îi ţâşni afară din teacă.

— Trebuie să atacăm, domnule? întrebă mareşalul. Nu mai aştept decât părerea dumneavoastră.

— Artileria să atace oraşul, răspunse cavalerul pe un ton imperativ, ca şi cum el ar fi fost generalul. Cavaleria să se adune în câmpie… regimentul Royal-Lagardère va ataca centrul, acolo unde se află trădătorul.

În picioare în scări, arătă locul cu vârful spadei:

— Adio, domnilor, exclamă, nu ştiu dacă mă veţi revedea diseară!

Sub muşcătura pintenilor săi, calul făcu un salt. Curând depăşi prima linie a trupelor. În spatele lui, ridicând braţul înarmat cu pumnalul, cu părul răvăşit de vânt şi de viteza goanei, cu pieptul gol înainte, cu ochii ficşi — o nouă Gorgonă, splendidă prin ferocitatea pe care o exprima — nebuna slobozea un strigăt de moarte!

Da! Moartea!… Către moarte mergeau amândoi, moartea era cea pe care o căuta Lagardère — mai întâi pe cea a duşmanului său, apoi pe a sa!… Era ultima luptă, sfârşitul fericirii sale, al gloriei sale, al dreptăţii şi suferinţelor sale: sfârşitul absolut!… Era punctul iniţial al răzbunării, preludiul neantului!… Era cavalcada către moarte!

Şi când îl văzură venind spre ei pe acel om — o catapultă vie, lansată ca o ghiulea — a cărui spadă strălucea şi care mergea drept spre ţinta sa; când o văzură pe acea femeie despletită care chemă măcelul — vedenie fantastică şi înspăimântătoare — cei care mai adineauri îşi săltau cu insolenţă caii se retraseră în grabă, reintrând în rânduri.

Philippe de Mantoue — cel dintâi dintre toţi — se cutremură şi trecu să se adăpostească în spate.

Când cavalerul izbi linia inamică, se deschise o breşă: horcăituri se amestecară cu strigătele sale, gemete de groază răspunseră urletelor gitanitei; şi, printre caii cabraţi, săbiile

goale, împuşcăturile de muschetă, prin sânge şi fum, regimentul Royal-Lagardère trecu, necăutând decât un singur om, un laş care fugea, fugea mereu, şi-şi continua — dincolo de raidurile ostaşilor răsturnaţi, dincolo de nuri, dincolo de şanţuri, de sate, de prăpăstii şi păduri — înspăimântătoarea sa urmărire, cavalcada sa spre moarte!

Capitolul VIII - Păsările de pradă

Dacă Chaverny nu reuşise să-l găsească pe Lagardère, în schimb nu trecuse mult până să-i întâlnească pe maeştrii de scrimă, şi toţi trei porniseră la drum împreună.

Cocardasse renunţase la multe dintre pretenţiile lui de fanfaron gascon şi se îndoia de eficacitatea unei acţiuni izolate. Când vrusese să ia rolul de strateg, îi făcuse pe toţi să piardă timp, fără nici un profit, fără a găsi măcar cea mai mică urmă a cavalerului. În consecinţă, era tare ruşinat, aşa că acceptase cu foarte mare bunăvoinţă să respecte ordinele marchizului. De altfel, acesta era un mijloc de a evita responsabilitatea, atât pentru prezent, cât şi pentru viitor.

Aşadar, după ce se încredinţaseră că Henri nu se întorsese în tabără, toţi trei plecaseră în căutarea lui — aşa cum îi spusese Riom lui Lagardère —, decişi să cerceteze întreaga Castillie, Navarra, şi chiar Madridul, dacă era necesar.

— Vai de păcatele mele! se văita gasconul, micuţul greşeşte rău, părăsindu-ne aşa, fără să strige "păzea" şi, mai ales, fără să-şi lase adresa. Am pierdut degeaba mai multe zile, pe care le-am fi putut folosi spre a deschide pântecul câtorva cântăreţi cu castaniete. Am dreptate, iubiţelule?

— Nu, răspunse simplu Amable Passepoil, căci dacă acţionează în felul ăsta, fără-ndoială că are în cap nişte planuri pe care consideră că, pentru moment, nu este cazul să ni le-mpărtăşească.

— Ei, sfinte Doamne!... Tocmai aci greşeşte. Dragostea pe care i-o purtăm micuţului ar trebui să-l facă măcar să aibă încredere în noi...

— Aşa e! zise normandul după ce se mai gândi, el este singur, şi s-ar putea să i se întâmple o nenorocire.

— N-ai nimerit-o, bătrâne… fir-ar ea afurisită de soartă! O nenorocire nu li se întâmpla decât celor care-i stau *lui* în drum! … Dar, dacă am fi cu el, am putea să-l ajutăm la treabă, zău aşa!

Trăncăneala celor doi profesori de scrimă nu reuşea să descreţească fruntea lui Chaverny, care începea să se simtă tare îngrijorat, nu numai cu privire la soarta cavalerului, ci şi pentru cea a Aurorei şi a donei Cruz.

Timpul trecea; toţi îşi riscau viaţa în fiecare zi; totuşi, lucrurile rămâneau în acelaşi punct ca în momentul în care intraseră în Spania. Situaţia nu putea să mai dureze, cu atât mai mult cu cât tinerele se aflau, fără îndoială, încă în mâinile lui Gonzague şi, dacă nu reuşeau să i le smulgă fără întârziere, el va şti să le ascundă atât de bine, încât vreme îndelungată le va fi imposibil să le mai găsească.

Pe de altă parte, marchizul era foarte necăjit că nu putea face să-i parvină doamnei de Nevers — care, pentru a se supune dorinţei exprimate de regent, rămăsese, desigur, la Bayonne — ştiri despre fiica sa, ştiri pe care le aştepta cu o îngrijorare cumplită.

Chaverny nu ştia încotro să-şi îndrepte paşii. Greutăţile ce le avea de întâmpinat erau şi mai mari acum, în vreme de război, când ţara era departe de a oferi siguranţă şi când întruna trebuia să foloseşti şiretenia pentru a trece prin liniile spaniole.

Ar fi fost, într-adevăr, foarte neplăcut să se lase omorât de nişte soldaţi necunoscuţi, fără nici un profil pentru cauza pe care o apăra; şi Chaverny, departe de a căuta bătălii în care el şi tovarăşii săi şi-ar fi putut exersa curajul, dimpotrivă, se silea din toate puterile să le evite.

În mod deosebit îl preocupa absenţa prelungită a lui Antoine Laho. Faptul că acesta ştia limba ţării şi îndrăzneala lui calmă făceau ca el să le fie un tovarăş foarte util. Câteodată se gândea, cu teamă, că bascul ar fi putut să-l întâlnească, pe undeva, pe Lagardère rănit, şi că poate s-a apucat să-i dea îngrijiri, fără să-i mai pese de ce se întâmpla în altă parte.

— Sfinte Doamne! spuse la un moment dat Cocardasse, te pomeneşti că bascului i s-a făcut, pur şi simplu, dor de casă şi s-o fi dus să dea o raită pe la soră-sa, hangiţa cea frumoasă.

— Mă îndoiesc, replică Passepoil, lingându-se pe buze la amintirea Jacintei. Este liber şi nimic nu-l leagă de noi, în afară de propria lui voinţă; dacă ar fi vrut să ne părăsească, ne-ar fi prevenit.

— Aşa crezi, puştiule?

— Sunt sigur de asta; doar dacă nu o fi avut vreun accident la Burgos; de altminteri, cel mai simplu este să ne ducem acolo să vedem.

Această ultimă părere avea să aibă câştig de cauză tocmai datorită nehotărârii lui Chaverny, căruia puţin îi păsa dacă se duceau într-o direcţie sau într-alta, cu condiţia să existe şanse de a-l găsi pe Lagardère sau pe basc. Şi aşa s-a făcut că, trecând prin Aragon şi Navarra, se îndreptară spre Burgos.

Întreaga armată spaniolă era masată în Catalonia, unde se desfăşurau operaţiunile de război. Aşa că în drumul lor nu întâlniră decât câteva bande de vagabonzi, de ţigani, de tâlhari şi de profanatori de cadavre.

În secolele trecute, fiecare campanie militară făcea să iasă, ca din pământ, hoarde de astfel de vulturi, care puteau fi văzute în jurul câmpurilor de bătălie, prădând morţii şi buzunărind, la nevoie, pe răniţi şi pe cei ce fugeau — adesea, după ce-i ucideau.

În Spania, — ţara capcanelor şi a flintelor scurte jefuitorii se descurcau minunat, dacă ne gândim că nu numai bandiţii de profesie se ocupau cu această îndeletnicire josnică, ci şi toate triburile rătăcitoare, cu degete hrăpăreţe, descendente din mauri, gitani, evrei şi vagabonzi — şir nesfârşit de cerşetori bărbaţi şi femei.

Cei rămaşi izolaţi, aşa cum se întâmplă după fiecare luptă, se temeau de ei mai rău că de foc şi se grăbeau să se strângă în grupuri pentru a se apăra de aceşti corbi, mai periculoşi decât însuşi inamicul.

Cei trei prieteni ai noştri îi vedeau apărând la fiecare cotitură a drumului şi, dacă fetrul şi spada lată a lui Cocardasse nu tentau deloc lăcomia acestor păsări de pradă, nu aceeaşi era situaţia în ceea ce priveşte vesta lui Chaverny, pe care ar fi îmbrăcat-o cu o deosebită plăcere, inclusiv cu tot ce s-ar fi aflat în ea.

— Pe cuvântul meu, spunea gasconul cu prilejul fiecărei întâlniri de acest fel, bieţii locutori ai acestei ţări au o mutră tare

ne atrăgătoare, iar Petronille a mea n-ar avea scrupule să găurească fundul acestor reptile, care-ţi vine să crezi că au ieşit din mlaştini sub paşii cailor noştri.

De fapt, spada profesorului de scrimă nu stătea degeaba; şi, de fiecare dată când vreun zdrenţăros încerca să le bareze drumul, Petronille făcea tot ce-i stătea în putinţă să cureţe terenul. Şi astfel, mulţi borfaşi îşi terminară în şanţ visul de a se îmbogăţi jefuind pe cei vii şi pe cei morţi.

Erau de tot soiul: oameni tineri şi moşnegi, femei şi copii care târau după ei, în căruţe la care era înhămat câte un catâr răpciugos, toată agoniseala pe care o furaseră.

Mai ales într-o seară, Chaverny şi cei doi tovarăşi ai săi nimeriră chiar în mijlocul unei tabere de ţigani, tocmai când îşi împărţeau produsul mai multor zile de jafuri.

Banda era numeroasă. Siluete fantastice, prost luminate de un foc mare, ofereau cel mai ciudat spectacol.

Cocardasse se repezi în mijlocul cercului, părând un Iulius Cezar în tabăra galilor învinşi, cu atât mai mult cu cât calul său se duse să-şi pună cele două copite din faţă pe maldărul de obiecte pe care şeful se pregătea să le împartă în mod echitabil între toţi cei prezenţi. Căci regula e ca toţi membrii acestor asociaţii — al căror scop este crimă, cu condiţia de a fi îndreptată împotriva creştinilor — să respecte între ei legile cinstei celei mai stricte.

— Ehei! Nepoţilor! strigă cu vocea lui cea mai puternică, îmi pare foarte rău că vă deranjez de la trebuşoarele voastre. Dar, deoarece sunt nevoit să mă gândesc şi la ale mele şi cum punga mi-e goală, consider că e un bun prilej ca să mi-o umplu cu tot aurul ăsta de-aici.

Într-adevăr, pe o bucată de pânză albă se vedeau înşirate bijuterii, monede de aur şi de argint, şi chiar obiecte de cult, De jur-împrejur — o îngrămădeală de şei, frâie, veşminte brodate sau împodobite cu găitane, arme şi muniţii.

— Nimic din toate acestea nu vă aparţine, spuse la rândul său marchizul de Chaverny, aducându-şi calul alături de cel al gasconului. Dacă nu vreţi să facem socotelile împreună, nu vă rămâne decât s-o ştergeţi de aici, cât mai repede.

Un murmur prelung de mânie străbătu tribul şi se auzi zgomotul flintelor ce se încărcau.

— Atenţie, îi sfătui prudentul Passepoil, lupii au colţi.

— Dar noi vom fi cei care vom muşca, pe toţi dracii!… exclamă Cocardasse. Nu te teme, iubiţelule, o să vedem noi cine va prezida la împărţeală.

— Haideţi! zise Chaverny. Să-i atacăm pe nemernicii ăştia!

Se auziră strigăte de femei, împuşcături, gemete, urlete de groază… şi începu debandadă. Glasul lui Cocardasse domina vacarmul:

— Vai de capul meu! urla. Nu ţinuse-ţi seama, mieluşeilor, că va trebui să împărţiţi între voi şi loviturile de spadă, pe care nu va trebui nici măcar să vă osteniţi să le luaţi, căci vi se dau gratuit…

— *În numele Domnului!* adăuga, cu inocenţă, fostul cleric normand.

Şi, într-adevăr, le dădeau pe gratis, iertându-le totuşi pe femei. Chaverny, care îi imită, culcase deja la pământ destui tâlhari.

Locul în care se aflau era un fel de defileu, o fundătură mai largă în centru şi care se îngusta la cele două capete. Într-un cuvânt, era un soi de cursă pe care conducătorii de catâri o evitau de obicei şi prin care nu treceau decât oamenii care n-aveau nimic de ce să se teamă.

Pe alocuri, pământul era acoperit de gunoaie, de cărbuni şi de cenuşă — dovezi ale frecventelor halte făcute acolo de gitani, contrabandişti şi cerşetori. Aici era, aşadar, o sucursală a taberei pe care am văzut-o la muntele Baladron.

Trebuise să intervină întâmplarea pentru ca Chaverny şi cei doi tovarăşi ai săi să nimerească acolo.

Nu mică fu mirarea marchizului văzând că, nu peste mult timp, trupă de fugari se oprea brusc în faţa ieşirii spre care se repeziseră şi că mulţi făceau cale-ntoarsă. S-ar fi spus că erau prinşi între două focuri sau că un obstacol de netrecut le bara drumul.

Şi, totuşi, toate femeile treceau, numai bărbaţii se retrăgeau, scoţând strigăte de furie. Evitând pe cât posibil loviturile de spadă, ei se duceau către ieşirea din cealaltă parte, întorcând spatele celor trei francezi.

Intrigaţi de această ciudăţenie, aceştia avură acelaşi gând şi se priviră, cu o expresie de bucurie pe faţă.

— Slavă domnului! exclamă Cocardasse, nu m-aş mira dacă Micul Parizian ar fi pe-acolo. Numai el poate fi cel care aşa,

singur, reuşeşte să bareze trecerea a cincizeci de oameni; şi noi, care-l căutăm, s-ar putea să ne pomenim nas în nas cu el.

— Este probabil, şopti Passepoil, cu o voce în care se simţeau lacrimi de duioşie, şi-l recunosc, dragul de el, după felul cum le lasă pe femei să scape. Nu a uitat lecţiile de galanterie pe care i le-a dat fostul lui profesor de arme.

Gasconul izbucni în râs.

— Afurisită fie galanteria faţă de ticăloasele astea! exclamă. Mai curând ţi-aş dori o jumătate de duzină de sticle pe care să le goleşti, bătrâne, decât să-ţi alerge pe urme jevruţele astea; ar fi în stare să-ţi facă mai mult rău decât nişte bărbaţi… Dacă nu m-aş fi temut că te îndurerez, eu, Cocardasse-junior, aş fi lovit în grămadă, fără multe fasoane…

— Femeia este o fiinţă slabă, nobilul meu prieten; îi datorăm protecţie şi respect…

— La dracu'! O iei razna, micuţule… Din partea mea, eu când întâlnesc pleavă omenească, o strivesc!

Această convorbire nu-i împiedica, pe nici unul din ei, să împartă în stânga şi-n dreapta nenumărate lovituri cu vârful spadei, care făceau, fiecare, câte o gaură. În curând, în defileu nu mai rămaseră decât cei care-şi încheiaseră deja socotelile şi puteau fi consideraţi, pe bună dreptate, ca fiind plecaţi pe lumea cealaltă.

Chaverny dădu pinteni calului spre locul în care, mai adineauri, remarcase lucruri atât de ciudate şi unde credea, la rândul său, că-l va regăsi pe Lagardère. Inima îi tresărea mai dinainte de bucurie. Aşa că dezamăgirea îi fu mare când, în faţa lui, nu văzu decât un morman de cadavre care blocau potecă.

Nimic nu mişca în grămada aceea de trupuri însângerate. Şi totuşi, trebuia să fi fost acolo cineva care să fi lovit astfel.

Fu cuprins de teamă, ba chiar mai mult decât o teamă: o groază nedesluşită îl făcu să se înfioare. În acelaşi timp, nasul lui Cocardasse se lungea, iar Passepoil se făcea alb ca varul. Toţi trei, în aceeaşi clipă, se gândiră că Lagardère s-ar fi putut să fi plătit cu viaţa îndrăzneala lui.

Gasconul descălecă şi începu să-i cerceteze pe cei ce zăceau pe iarbă. După un timp, ridicând capul, spuse:

— Pe toţi dracii! Dac-ar fi fost el, toţi ar trebui să fie loviţi în frunte… şi nu văd nici unul aşa; e-n ordine!

Scoaseră un suspin adânc de uşurare, deşi asta însemna şi pierderea speranţei pe care o nutriseră timp de o clipă, că s-ar putea afla în prezenţa celui pe care-l căutau. Dar era mai bine să nu-l vadă încă, decât să dea peste el în condiţii atât de groaznice.

Deodată, gasconul dădu drumul unei înjurături ce-i exprima surprinderea — în faţa lui era întins un călugăr, care ţinea în mână un pumnal înroşit.

Or, nu era admisibil ca un călugăr să se fi aflat de partea jefuitorilor şi, pe de altă parte, nu era mai puţin ciudat ca el să fi fost inamicul misterios pe care aceştia îl întâlniseră în fuga lor.

Cocardasse ştia totuşi, din experienţă, că nimic nu este mai frecvent în Spania decât această deghizare şi că, printre cei pe care-i întâlneşti purtând rasa monahală, sunt mulţi care fug de un duşman care se pregătise să-i ucidă, neavând nimic comun cu călugăria.

Cea dintâi grijă a lui fu, deci, să ridice gluga care ascundea aproape întregul chip, şi n-apucă bine s-o dea la o parte, că un nume îi izbucni de pe buze:

— Bascul!

Chaverny se apropie în fugă şi, nedând atenţie feţei palide a lui Laho, căută repede să vadă dacă nu se zărea vreo urmă de rană. Nu găsi nimic. Teama lui fu înlocuită de speranţă, cu atât mai repede, cu cât munteanul deschise ochii şi-şi lăsă privirile să alunece în jurul său.

Când îi zări pe marchiz şi pe Cocardasse aplecaţi asupra lui, trăsăturile i se destinseră într-o expresie de bucurie intensă, şi încercă să vorbească; dar era încă atât de slăbit, încât nu putea rosti cuvintele.

În fierbinţeala luptei, vechea lui rană se redeschisese şi, după ce încercase în zadar să reziste la durere, îşi pierduse brusc cunoştinţa.

Nu din întâmplare se aflase acolo, pentru a-i opri pe fugari. Chiar înainte de sosirea lui Chaverny în defileu, văzuse de pe creasta stâncilor pregătindu-se împărţirea prăzii şi ghicise rolul josnic jucat de cei ce trăiau pe seama morţii.

Deodată îi văzuse apărând — fără a putea să li se alăture imediat — pe marchiz şi pe profesorii de scrimă, care se apucaseră să-i gonească pe lugubrii şacali. Cum ar fi putut rezista să nu ia parte la acel act de justiţie?

Foarte aproape de locul în care se aflau se auzea susurând apa unui izvor. Passepoil luă din grămada de obiecte furate o cupă şi se duse s-o umple.

De îndată ce sorbi o înghiţitură, Antoine Laho simţi că renaşte, şi prima lui întrebare fu în legătură cu Lagardère: unde se afla?

— Din păcate, răspunse Chaverny cu regret, aşteptăm să ne-o spui dumneata.

— Blestem! exclamă bascul. Trebuie să ştim cu orice preţ, este aşteptat acolo…

Marchizul îngenunche lângă el, aplecându-se pentru a-l scuti de oboseală de a vorbi tare, cât şi pentru a prinde mai repede cuvintele ce-i ieşeau de pe buze.

— Spui că este aşteptat?… De cine?…

— De cine, dacă nu de domnişoara de Nevers?

Chaverny îşi duse mâna la piept pentru a-şi stăpâni bătăile inimii.

— Este singură? întrebă cu un glas în care răzbătea întreaga lui emoţie.

Bascul surâse blând, şi în zâmbetul lui se putea citi toată bucuria pe care o resimţea aducând vestea cea bună.

— Nu, spuse, nu este singură… Şi dumneavoastră sunteţi aşteptat, domnule de Chaverny, şi toată lumea ar fi foarte fericită, dacă n-ar lipsi cel pe care trebuie să-l găsim în cea mai mare grabă.

— Unde sunt? întrebă marchizul.

— În siguranţă, şi nimeni nu le poate face vreun rău.

— O! Te rog!… îl imploră Chaverny, spune-mi tot: locul în care sunt refugiate, suferinţele, speranţele lor… vorbeşte-mi despre ele…

— Veţi afla toate acestea din propria lor gură, spuse Laho, a cărui respiraţie era scurtă şi dificilă. Mai înainte de orice, vă rog să-mi dezgoliţi umerii şi să-mi pansaţi, atât cât veţi putea, rana care s-a redeschis; nu avem timp de pierdut pe-aici.

Îngrijirile ce-i putură fi date au fost sumare; totuşi reuşiră să-l pună pe picioare. Marchizul şi Passepoil se străduiră pentru aceasta, cu toată ştiinţa lor.

Cât despre Cocardasse — a cărui mâna era prea aspră şi care învăţase să facă butoniere cu vârful spadei, fără a-i păsa de

modul în care pot fi astupate — acesta se ocupa cu inventarierea bogăţiilor abandonate de către jefuitori.

— Ei, drăcia dracului! înjura el, admirativ. Există aici o mulţime de aur căruia nu i-ar sta rău în fundul buzunarelor mele, şi ar fi mare păcat să-l lăsăm celor care, cu siguranţă, vor da târcoale încercând să vină să şi-l recupereze. Părerea dumneavoastră care este, domnule de Chaverny?

Marchizul aruncă, la rândul său, o privire asupra obiectelor împrăştiate:

— Cei cărora le-a aparţinut acest aur nu mai au nevoie de el — răspunse cu tristeţe — şi nu vom putea să li-l înapoiem niciodată. Singura soluţie posibilă ar fi să-l folosim pentru a-l da de pomană celor nevoiaşi…

"Caritatea bine orânduită începe prin tine însuţi", gândi gasconul. O privire schimbată cu Passepoil îi dovedi că părerea îi era împărtăşită.

— Cât despre bijuterii, continuă Chaverny, ceasurile marcate cu un nume, agrafele şi butonii cu diamante, inelele cu blazon, spadele al căror mâner este cizelat, va fi datoria noastră să le căutăm — dacă nu proprietarii — cel puţin familiile lor şi să le restituim. Acestea sunt relicve sfinte, ale căror depozitari vom fi şi pe care le vom înapoia cui se cuvine de îndată ce vom putea.

Fiecare îşi umplu oblâncul calului la întâmplare; apoi, Cocardasse dădu foc la tot ce nu puteau lua cu ei: harnaşamentele, veşmintele şi pelerinele, iar Passepoil confecţionă o cruce pe care o înfipse la câţiva paşi de jar.

— Şi acum, ce vom face? întrebă Chaverny. Vorbeşte, Laho, dumneata care ştii mai bine decât oricine unde este necesară prezenţa noastră.

Bascul se gândi o clipă.

— Ţara este neliniştită, spuse. Gonzague e într-o oarecare măsură stăpân aici; oricât de sigur ar fi refugiul domnişoarei de Nevers şi al însoţitoarei sale, este preferabil să le conducem în Franţa. În mai puţin de două zile, noi patru suntem în stare să le ducem la Bayonne. Acesta este scopul pe care trebuie să-l urmărim mai presus de orice. De cum vom ajunge acolo, ne vom înapoia în Spania, unde sper că vom putea spune curând cavalerului: "Veniţi să vă luaţi logodnica".

— În acea zi, îl întrerupse Cocardasse, o să bem zdravăn în cinstea logodnei. În afurisita asta de ţară, soarele îţi usucă gâtlejul fără ca măcar să ai timp să ţi-l umezeşti... Dar, jur pe toţi cei cărora Petronille a mea i-a făcut să le treacă gustul pentru vin, jur — pe onoarea mea! — să golesc în cinstea lui Lagardère şi a nobilei sale soţii mai multe ulcele decât ocalele de sânge pe care le-am făcut să curgă din ticăloşii ăştia de spanioli.

La rândul său, tandrul Amable murmură:

— Poate că văzându-i pe alţii iubindu-se, vom putea iubi şi noi niţeluş... zău aşa!

Chaverny luă mâna lui Laho şi o strânse între ale sale — îţi mulţumesc: dumitale, care mă vei conduce către cea căreia îi pot fi folositor în numele lui Lagardère, cât şi spre cea pe care o iubesc din toată inima...

Cu aceste cuvinte, toţi patru porniră pe drumul către Burgos.

O dată mai mult, Philippe de Mantoue scăpase de răzbunarea lui Lagardère. Într-adevăr, acesta şi nebuna fuseseră în curând nevoiţi să-şi înceteze urmărirea, deoarece în faţa lor nu se mai afla, deodată, decât vid şi tăcere. Gonzague dispăruse, ca prin farmec, după o stâncă.

Şi totuşi, un călăreţ nu poate să se împrăştie ca un nor, să se destrame ca o umbră, Oare ce crăpătură din stâncă îi deschisese drum? În ce peşteră infernală putuse să se refugieze pentru a scăpa, atât de brusc, de soarta care-l aştepta?

În zadar cercetă Lagardère cu mare amănunţime locurile, şi niciodată nu simţise mai multă dezamăgire şi mânie. Strigă, ameninţă, blestemă şi, în cele din urmă, descurajat, înfrânt de fatalitatea care mereu îi stătea împotrivă, se întrebă dacă nu era mai bine să abandoneze lupta.

Nu se poate descrie durerea pe care o resimţi constatându-şi neputinţa. Tot ceea ce făcuse la Paris — dovedind că Gonzague era vinovat de asasinat; câştigând inima şi mâna domnişoarei de Nevers — toate acestea deveniseră inutile. Din noaptea fatală în care nu reuşise să-l împiedice pe Philippe de Mantoue să-i răpească logodnica, acesta rămăsese stăpân asupra destinului său şi nici măcar nu putuse fi pedepsit.

— Fericirea mea de altădată nu poate fi regăsită, şopti cu tristeţe. Nu mi-am scutit nici paşii, nici timpul, nici forţele, şi Dumnezeu îmi e martor că am făcut imposibilul pentru a-mi exercita dublul drept la dragoste şi la răzbunare. Şi la ce au dus toate acestea? Duşmanii mei triumfă, iar biata mea Aurore nu are nici măcar un mormânt pe care să pot plânge. Cei care-mi erau credincioşi nu ştiu unde mă aflu, şi singura tovărăşie pe care o am este o sărmană nebună! Unde-i acel Lagardère mereu victorios de odinioară, care-i făcea pe laşi să tremure şi pe al cărui piept un cap binecuvântat putea oricând veni să se odihnească, fiindcă — acolo — nimeni nu ar fi putut să-i atingă nici un fir de păr?... Eram cu adevărat eu, acel Cincelador din Pamplona, acel Esop al II-lea de la palatul lui Gonzague?... Sunt eu cel căruia regentul i-a dăruit spada sa?

Aceste ultime cuvinte se înălţară în tăcerea ce-i învăluia ca un strigăt de chemare în ajutor, ultimă manifestare a agoniei supreme.

Mariquita îl privea fără a scoate o vorbă şi — la ea, de asemenea — exaltarea bătăliei fusese înlocuită de o tristeţe posomorâtă. Lacrimile ce-i izvorau din ochi îi curgeau pe părul despletit. Deodată-şi înălţă frumosul cap şi apucă mâna cavalerului, care tresări la acest contact.

— Trebuie să speri, îi spuse fata, să speri mereu. Va veni ziua în care lupii nu vor mai putea fugi de gheară leului! Ridică-te şi slobozeşte răgetul leului — unii vor tremura în vizuinele lor, alţii îţi vor auzi cu bucurie răgetul.

Spunând aceste cuvinte, avea o expresie inspirată care-l răscoli pe Lagardère; dar ce bază putea pune pe cuvintele acestei nenorocite al cărei creier era răvăşit de nebunie?

— Când leul este rănit — şopti, folosindu-se pentru a-i răspunde de figura de stil utilizată de dementă — răgetele sale se pierd în deşert, iar cei care aleargă la tânguirile sale sosesc pentru a-i constata slăbiciunea şi pentru a-i insulta neputinţa.

Se apropia noaptea. Stelele se aprindeau pe bolta cerească; Mariquita arătă cu degetul una dintre ele şi spuse:

— Să mergem acolo, spre apus. Mă pricep să, citesc în stele şi acum văd acolo lucruri noi: sângele se va transforma în lacrimi de bucurie, care — la rândul lor — vor fi înlocuite de sărutări. Nu mai rămâne de trecut decât un singur punct negru; după ce-l vom depăşi, inima ta şi a mea vor fi pline de voioşie… Urmează-mă spre steaua care străluceşte…

— Puţin îmi pasă dacă merg într-acolo sau aiurea, spuse Henri cu glas scăzut. Dacă tu îmi vezi într-acolo destinul, mă învoiesc să-mi fii ghid; nebunia şi disperarea pot merge laolaltă.

Îşi puse la loc sabia în teacă şi încălecă, zdrobit sufleteşte şi fără puteri. În faţa lui, viitorul se închidea; în inima lui nu mai era loc decât pentru deznădejde, iar trupul îi era de acum încolo o zdreanţă lipsită de valoare, o maşinărie al cărei motor se sfărâmase.

Nu se gândi să se reîntoarcă în tabăra militară, unde — fără îndoială — nu mai era aşteptat; şi, urmând-o pe Mariquita, care îi arăta întruna aceeaşi stea, porni la întâmplare, pentru că trebuia să meargă, să meargă mereu şi să întâlnească mereu durerea.

Şi astfel, timp de mai multe zile, leghe fură parcurse după leghe, fără ca Henri să facă vreun gest, fără să pronunţe vreun cuvânt. Se culcau într-o *alqueria* oarecare, şi mulţi îşi închideau uşile în faţa acestui om a cărui frunte era întunecată, în faţa acestei fete cu ochi rătăciţi, care purtau întipărite pe retină urmele unei întâmplări tragice.

Când nu era primit la ferme, Lagardère nu se revoltă. Fără a spune nimic, îşi reluă drumul pentru a merge mai departe, ca un cerşetor pe care-l goneşti.

Acestea erau ultimele opriri în lungul calvarului său, şi nefericitul îşi dorea să ajungă cât mai curând în vârful Golgotei[16].

Mariquita continua să meargă înaintea lui, şi în mintea să se petrecea un fenomen ciudat. Încetase să scoată acele ţipete nearticulate, ca în primele zile ale demenţei sale; părea în transă, mergând spre o ţintă precisă pe care ea singură o putea întrezări. S-ar fi spus că ghicea ceea ce se întâmpla în Lumea Cealaltă, că prin palida lumină a acelei stele pe care o luase drept ghid citea în viitor şi că bezna din creierul său se risipea sub imperiul unei revelaţii mereu reînnoite.

Ajunseră la defileul Pancorbo, chiar acel loc în care îl întâlnise pentru prima dată pe Lagardère; şi, deodată, se opri, în timp ce însuşi cavalerul nu se putea împiedica să nu-şi aducă aminte că odinioară trecuse pe acolo plin de curaj şi de speranţă, şi că acum revenea cu inima sângerând prin mii de răni.

Gitana îşi scutură coama neagră a părului încâlcit şi îşi trecu mâna peste frunte, ca un om care se trezeşte dintr-un coşmar. Pieptul i se ridică şi trebui să şi-l apese cu mâna, ca şi cum s-ar fi temut să nu i se spargă o venă şi, descălecând, îngenunche, cu mâinile împreunate pentru rugăciune.

Cavalerul o lăsă în pace: în ochii lui, ceea ce făcea era o nouă manifestare a nebuniei; aştepta sfârşitul crizei.

Dar ţiganca se ridică, dreaptă şi sigură pe sine; iar pe chipul ei, care păstra totuşi expresia unei uşoare tristeţi, Henri putu citi transformarea bruscă ce avusese loc.

---

[16] *Golgota*: colină aflată în afara zidurilor Ierusalimului şi pe care a fost răstignit Isus, după ce a fost silit să-şi poarte crucea până la locul supliciului. (n.t.)

— Acum îmi amintesc, spuse fata. Am dormit? Am suferit?… Nu mai ştiu nimic, S-a întâmplat ceva care îmi scapă, şi poate că tu vei reuşi să-mi explici… Mai întâi, unde îţi sunt tovarăşii?… De ce suntem împreună, singuri, dacă domnişoara de Nevers şi dona Cruz prietena, sora mea — plecaseră spre tine?

Auzind aceste ciudate întrebări, Lagardère scoase o exclamaţie involuntară. Oare nebuna — într-o străfulgerare, poate trecătoare, a minţii sale — va face să renască în el speranţa pentru a-i cufunda din nou, în curând, într-o suferinţă şi mai amară, pentru a redeschide cu şi mai mare cruzime rană pe care o purta în inimă pentru totdeauna?

O privi în ochi şi nu mai văzu nimic care să fie lipsit de raţiune şi de sens. Dimpotrivă, că susţinu acea privire, părând că aşteaptă un răspuns care întârzie prea mult.

Henri o îmbrăţişă pe biata copilă, strângând-o la piept.

— Vorbeşte! exclamă, spune-mi tot ce ştii, tot ce-ţi aminteşti… Unde le-ai părăsit pe cele două tinere, şi în ce împrejurări?

Mariquita se gândi câteva clipe, căci memoria întâmplărilor nu-i revenea decât cu încetul, şi faptele nu se coordonau încă în mintea ei decât cu greutate. Lacrimi grele îi izvorâră din ochi. Încercă să i le ascundă lui Lagardère. Îşi dădea seama că nu-i va putea da o indicaţie precisă, tocmai pentru că ea însăşi nu era sigură cu privire la soarta prietenelor sale, şi ar fi vrut să-l scutească pe Henri de durerea ce avea să rezulte din incertitudinea să. După un timp, începu să vorbească:

— Tatăl meu şi cu mine făcusem totul pentru că ele să poată scăpa. După toate probabilităţile, au ieşit tefere şi nevătămate din castel. Dar nu pot să garantez pentru ce a putut să se mai întâmple după aceea.

Cavalerul îşi înclină fruntea către pământ; ultima speranţă ce-i licărise în faţa ochilor se baza pe ceva atât de fragil, încât era ilogic să creadă în ca.

Gitana îi văzu tristeţea şi fu adânc îndurerată.

— Ridică-ţi capul, frumosul meu francez, îi şopti, şi promite-mi să ai încredere în mine… Gitanita nu poate încă să-ţi spună unde îţi este logodnica, totuşi este sigură că o vom revedea.

Lagardère tresări, chipul i se lumină.

— Cine ţi-a spus? exclamă. Cum poţi să ştii?

— Nimeni nu mi-a spus-o, am citit în stele.

Cavalerul clătină din cap, descurajat.

Ea reluă imediat:

— Nu te îndoi. Dacă mi-am pierdut memoria — şi lucrul acesta îl ştii mai bine decât mine, căci eu încă nu-mi pot da seama — acum mi-a revenit în întregime. De multă vreme bolta cerească nu mai are pentru mine nici un mister, şi acesta este secretul nostru, al celor numiţi romanichelles, gypsies, gitanos, ţigani, zigeuner, romi şi ragni[17] — toţi, membri ai aceleiaşi mari familii, noi care ne tragem din toate vremurile şi din toate ţările şi care am avut ca părinte pe Tatăl-Nostru Vântul, iar ca mamă, pe Maica-Domnului Pulberea.

Lagardère se întreba dacă realmente i se însănătoşise mintea, sau dacă nu trebuia să considere ultimele ei cuvinte drept un nou acces de demenţă.

— Ţi-am arătat o stea, continuă ea, şi ţi-am spus: Acolo trebuie să mergem, către acel punct luminos care, pentru mine, este o carte deschisă, un soi de divinaţie pe care tu nu poţi s-o înţelegi.

— Ce ai citit acolo?

— Că aici va trebui să mă opresc, să îngenunchez şi să mă uit pe jos. Vezi, tu însuţi, pe drum, amprenta copitelor mai multor cai şi a doi catâri… Aceştia din urmă le purtau pe domnişoara de Nevers şi pe sora mea Flor…

Lagardère o prinse de mână şi i-o strânse, mai să i-o sfarme.

— Vorbeşte, mai vorbeşte, exclamă cu o emoţie pe care nu şi-o mai stăpânea. Dacă ceea ce spui este adevărat, le vom regăsi în curând, căci urmele sunt proaspete; dacă, dimpotrivă, te-ai înşelat, nu-ţi voi face nici un reproş, fiindcă îmi vei fi dai, încă o dată, iluzia unei fericiri posibile.

— Este adevărat; nu e mai mult de o oră de când au trecut pe-aici. Tinerele erau escortate de patru oameni…

— Cine erau?… Poate Peyrolles?… Poate desfrânaţii lui Gonzague?

— Nu ştiu, şi asta va trebui s-o aflăm chiar în seara asta.

— Cine ne va lămuri?

— Tot steaua, răspunse Mariquita, întinzând braţul.

---

[17] *Romanichelles*, *gypsies*, *gitanos*, *zigeuner*, *ţigani*, *romi*: denumiri date ţiganilor, în diverse ţări (în ordine, în Franţa, Anglia, Spania, Germania şi Romania). (n.t.)

— Steaua lui Lagardère a pălit, spuse deodată o voce care ieşea din stânca. E atât de aproape de a se stinge, încât între ea şi neant nu este decât lungimea unei spade.

— Ce importanţă are asta, dacă acea spadă e a mea? strigă Henri, luând imediat poziţia de gardă.

La o distanţă de câţiva paşi se înălţa, ieşind în afară din peretele stâncos, un zid natural ce adăpostea un fel de refugiu în care s-ar fi putut ascunde zece oameni. Era ca un soi de golf din care izvora un firicel de apă limpede ce se ducea să alimenteze râul. Dintre toate aspectele lugubre ale defileului lui Pancorbo, acesta era singurul loc în care nu simţeai greutatea stâncilor apăsându-ţi pe umeri: natura rezervă uneori astfel de surprize chiar în locurile în care se manifestă mai sălbatică.

Desfrânaţii lui Gonzague ascultaseră de invitaţia acestui colţişor fermecător şi se opriseră acolo pentru o clipă, spre a se răcori şi a sta de vorbă, ca nişte turişti care nu au altă grijă decât să-şi instaleze cortul acolo unde-le place. Acum că luptele se purtau în Catalonia, ei se întorseseră în Biscaya, ferm decişi să nu se alăture stăpânului lor decât atunci când totul se va fi terminat.

Desigur nu se aşteptau ca Philippe de Mantoue să-i felicite mai târziu; dar, ca scuză gata pregătită, ei aveau motivul că îl urmăriseră pe cavaler în toate zările, fără a se preocupa de ce se întâmpla în afara acestui ţel. Cel puţin îşi atinseseră scopul: să nu scoată sabia împotriva Franţei.

Montaubert, devenit şeful bandei, se întinsese pe iarbă şi se gândea la viitor:

— Durata libertăţii noastre se apropie de sfârşit, spunea. Va trebui să ne reîntoarcem sub jugul lui Gonzague, şi ar cam fi timpul ca Lagardère să vină să ne ofere pieptul lui. Dacă nu vom duce prinţului vestonul găurit al duşmanului său, sunt şanse ca el să ne acuze că ne-am vânturat încolo şi încoace fără a ne preocupa de cauză să… şi nu prea văd cum ne-am putea apăra.

— O să minţim, spuse Nocé. Tot slujindu-l, am pierdut dreptul de a vorbi sincer, şi toţi ne întrecem, care să-şi deghizeze mai bine gândul.

Grasul Oriol scoase un oftat:

— Nu prea ştiu încotro mergem, dar a fost o vreme când conştiinţa mea era mai liniştită.

— Şi ce-ai mai spune, ripostă Taranne, dacă strămoşii tăi şi-ar fi pus pintenii spre a pleca în cruciade, aşa cum au făcut ai noştri? În familia ta de negustori, înşelătoria a fost Întotdeauna cea dinţii regulă.

Montaubert interveni:

— Fără certuri, căci acum ar fi greu de ştiut care nobleţe valorează mai puţin: a noastră sau a lui Oriol. Nemaiputându-ne acoperi de glorie blazonul, îl putem încă acoperi cu aur şi, pentru asta, trebuie să-i ducem lui Philippe de Mantoue dovada că Lagardère a murit de mâna noastră… Dar cum vom obţine această dovadă?

Nocé se aplecă deodată, ducându-şi un deget la buze.

— Sst! Poate că dovada este aici, zise, abia şoptit. Aud o voce care seamănă al dracului de mult cu cea a cavalerului.

Toţi tăcură şi-şi ciuliră urechile. Şi erau, într-adevăr, Henri şi Mariquita, cei care tocmai se opriseră acolo; desfrânaţilor le fu de ajuns să asculte o clipă pentru a se convinge că soarta îi favoriza mai mult decât speraseră: Lagardère se afla la câţiva paşi de ei, singur — căci pentru ei, femeia care-l însoţea nu conta.

Nu pierdură nici un cuvânt din conversaţia purtată, din care unele părţi le părură a fi cel puţin ciudate, înţelegeau totuşi destul cât să se creadă siguri de victorie, şi de aceea Montaubert nu ezită — prin sfidarea pe care o lansă — să dea semnalul de începere a luptei.

Într-o secundă, cei patru gentilomi barară drumul şi Lagardère le putu recunoaşte feţele.

— Ia te uită! exclamă, regăsindu-şi voioşia, de îndată ce era vorba să se lupte. Uşurel, domnilor; cândva, chiar aici, am întâlnit câţiva bandiţi pe care stăpânul vostru îi tocmise spre a mă ucide; văd că astăzi Gonzague aranjează mai bine lucrurile şi îmi trimite asasini mai importanţi…

Un murmur ameninţător întâmpina această insultă; cavalerul nu se lăsă deloc impresionat, căci îşi recăpătase tot sângele rece şi energia să de altădată. Simţea nevoia de a mai trăi pentru a afla dacă cele spuse de gitană erau adevărate.

— Cât încă mai este timp, adăugă, şi dacă vreţi să evitaţi soarta celorlalţi, vă poruncesc să-mi eliberaţi drumul.

Mariquita se avântă deodată în faţa lui, cu pumnalul în mână, pentru a-i face scut din trupul său. Acum nu nebunia era

cea care, ca la Urgel, o făcea să braveze primejdia, căci privirea îi era rece şi tăioasă ca oţelul: voinţa era cea care comanda curajului.

— Nimeni nu se va atinge de el, strigă, înainte de a ucide o femeie!

Cavalerul încercă să o dea la o parte cu o mână: ea se eliberă şi sări înainte ca o leoaică. Un fulger sclipi pe lama să, care se duse să se înfigă în umărul lui Taranne, şi lupta începu.

Lagardère îşi înfrunta adversarii, având grijă mai ales să o apere de lovituri pe gitană. Văzu spada lui Montaubert ameninţând sinul fetei şi, pentru a para atacul, îşi descoperi garda. Nocé profită de asta — sabia lui pătrunse în pieptul cavalerului, care scoase un strigăt, se clătină puţin şi căzu pe spate.

Atunci fu văzut un spectacol sublim: o femeie, aproape un copil, cu ochii injectaţi, cu buzele spumegânde, ţinând piept la trei bărbaţi pentru a apăra trupul celui care căzuse, sau pentru a-l răzbuna.

Acum că rămăsese singură, nici unul dintre ei n-ar fi îndrăznit să o lovească, şi totuşi, erau nevoiţi să se apere de furia ei, de atacurile ei repet; te, de pericolul pe care îl reprezentau braţul ei mereu ridicai şi pumnalul de pe care curgeau picături de sânge.

Cum avea să se sfârşească această luptă în care unii nu voiau să ucidă, în care cealaltă nu concepea mila?

Steaua străluci pe bolta azurie şi Mariquita îşi ridică privirea către ea.

Deodată, foarte aproape, amplificându-se în coridorul lung de stânci, se înălţă una dintre acele ciudate melodii monotone, pe care le cântă triburile nomade în cursul peregrinărilor lor pe drumurile pustii, şi gitana, auzind-o, scoase un strigăt ce semăna cu un ţipăt de bufniţă. Un strigăt asemănător îi răspunse; o cotigă prăpădită, al cărei cal răpciugos alerga în galop, îşi făcu apariţia într-un zgomot de fiare vechi, şi desfrânaţii văzură răsărindu-le în faţă o jumătate de duzină de bărbaţi, înarmaţi cu flinte scurte.

— Să luăm trupul lui Lagardère, strigă Montaubert, care simţea necesitatea unei lovituri îndrăzneţe.

Dar Mariquita îşi pusese piciorul pe pieptul cavalerului.

— Vino să-l iei, dacă poţi, spuse.

Oriol aduse caii.

— Să plecăm, zise Nocé, abia mai avem timp; am pierdut partida. Peste câteva clipe, în spatele fiecărei stânci se va afla un om şi o flintă.

Ca pentru a-i da dreptate, se auzi şuieratul câtorva proiectile. Desfrânaţii lui Gonzague o luară la fugă, reuşind cu mare greutate să-l susţină pe calul său pe Taranne, care sângera din abundenţă.

Cei care interveniseră astfel la momentul potrivit erau nişte ţigani pe care Mariquita avusese prilejul să-i întâlnească adesea, pe vremea când peregrina printre triburile nomade, în care mama sa jucase odinioară un rol important, căci fusese multă vreme frumoasă şi oracolele ei erau renumite în întreaga Spanie.

Ori, există nu numai o tradiţie, ci şi datoria de a se întrajutora, la aceşti oameni care se află la marginea — societăţii şt — aşa cum se spune în cântecele lor — trec fără să se schimbe cu nimic, de când e lumea lume, păstrând secretul originii lor, al vieţii lor, al misterelor cu care înconjoară tot ceea ce pentru alţii este credinţă, dar care, pentru ei, este principiu: naşterea, căsătoria, iniţierea în rituri şi, mai ales, moartea.

Mariquita nu trebuise decât să-şi lanseze chemarea, semn de raliere; nu fusese nevoie decât să pronunţe câteva cuvinte în acea limbă ciudată pe care nimeni n-o înţelege dacă nu are sânge de ţigan în vine, şi în jurul ei se iviseră apărători. Acum stăteau în cerc în faţa căruţelor cu coviltir la care erau înhămaţi cai costelivi, adevărate animale ale Apocalipsului, legaţi ia lărgi cu funii şi sfori — bieţi căluţi din Galiţia[18], pe care-i călăresc mai ales ţiganii, aceştia nevrând niciodată să se folosească de catâri.

Şi căruţele însele erau o adevărată poezie — sub coviltirele lor găurite, peticite, arse de soare, de ploaie şi de vânt, vedeai de toate: corturi împăturite, oale de bucătărie, unsori pentru a-i însănătoşi pe răniţi sau pentru a face vrăji creştinilor, picioare de broască, amulete şi toată amestecătura de obiecte pe care ţiganii — le folosesc ca să facă farmece.

În cea mai mare, şi care era şi cea mai bine întreţinută, pe un morman de resturi şi de cârpe care acopereau poate o grămadă de aur — comoara tribului: bani de argint şi de aramă

---

[18] *Galiţia*: regiune din Europa centrală, în nordul Carpaţilor, împărţită, cu începere din 1945, între Polonia şi Uniunea Sovietică (Ucraina). În decursul timpurilor, a fost deseori disputată între Rusia, Polonia şi Austria. (n.t.)

şi bijuterii furate — trona bătrâna clanului, o vrăjitoare cu păr alb, cu zbârcituri adânci şi cu dinţi ascuţiţi.

Banda respectivă alcătuia un clan aparte, independent de marea castă internaţională, care o respinsese din mijlocul său în virtutea legii de mezalianţă. Căci de. Îndată ce o fiică de rom se căsătoreşte cu un străin, sau viceversa, familia sa este pusă sub interdicţie Nu i se mai recunoaşte dreptul la protecţie, nici la partea de pradă ce i s-ar fi cuvenit; i se refuză orice acces la adunări şi la ceremonii — devine un membru cangrenat care trebuie eliminat fără milă şi fără regrete.

Tot astfel, în religia iudaică, pentru cel sau cea care s-a unit cu cineva aparţinând altui cult se oficiază ceremonia morţilor; şi tot aşa la noi, la catolici, alianţele între nobili şi oamenii de rând au fost considerate, multă vreme, ca o decădere. În Evul Mediu, consecinţele erau cumplite, şi cel care greşise faţă de rangul său nu mai conta printre ai săi. Timpul a trecut, astăzi toate cele se amestecă, şi omenirea nu este nici mai bună, nici mai rea.

Familiile de ţigani alungate în acest fel din triburile lor nu întârziau să se grupeze pentru a-şi da ajutorul necesar, spre a se apăra atât împotriva fraţilor de ieri, cât şi a duşmanilor dintotdeauna, creştinii. Cu toate acestea, ele îşi păstrau obiceiurile şi riturile, lăsând pe intrus, dacă rămânea printre ei, să-şi practice propria religie — la care adesea nu ţinea deloc — până când, fi din propria lui voinţă şi sub influenţa mediului, o adoptă pe cea a tovarăşilor săi. Şi dacă o fată voia să-şi urmeze soţul sau iubitul dintr-o altă castă, avea oricând dreptul de a reveni printre ai săi, pe care totuşi îi făcuse să îndure dispreţul întregului lor neam.

Aceştia, în totalitate, se numeau *ragni* şi, deoarece era născută dintr-un tată catolic, Mariquita era de-ai lor. De altfel, ei nu se deosebeau de adevăraţii gitani decât prin câteva cântece proprii lor, unul dintre acestea fiind cel ce ajunsese la urechile feţei la momentul potrivit.

Aşadar, în spatele primei căruţe se aliniaseră altele, din care se revărsau pe drum femei şi o droaie de copii. Acum, toată lumea înconjura trupul iui Lagardère, lângă care îngenunchease gitanita.

Poate că, venind aşa de repede în ajutorul ei, întrevăzuseră posibilitatea de a scoate vreun profit de pe urma intervenţiei lor, jefuindu-i pe adversari? Dar aceştia fugiseră; cât despre străinul

care zăcea pe pământ, ei nu-i datorau nimic dacă nu era legat de însoţitoarea sa prin vreo legătură sfântă, chiar dacă doar prin dragoste.

— Cine e bărbatul acesta? Eşti femeia lui?

Acestea fură primele întrebări pe care i le puse Mariquitei şeful ragni-lor, un colos bronzat, ale cărui rare şuviţe albe îi argintau tâmplele şi de care îi era teamă, fiindcă deseori trebuise să se supună poruncilor lui.

Dar ea, care în alte împrejurări ar fi tremurat în faţa lui, îşi ridică cu simplitate capul şi răspunse:

— Este fratele meu…

— N-ai spus niciodată că ai un frate, şi nici unul dintre noi nu are ştire despre aşa ceva…

— Nu ştiam nici eu…

— De ce nu este de-aceeaşi rasă cu tine?

— De ce eu însămi nu sunt gitană decât pe jumătate? replică ea cu fermitate. Te-a împiedicat asta, vreodată, să recunoşti autoritatea mamei mele, şi am fi noi, oare, nişte ragni, dacă nu s-ar fi aflat şi străini printre noi?

— Aşa este… Dacă ai un secret, păstrează-l… Spune-ne numai numele acestui om.

— La ce v-ar folosi?… îl veţi şti mai târziu.

— Este spaniol?

— E francez.

— Atunci e un duşman…

— Pentru rasa noastră nu există frontiere…

— Nu ţi-am spus *duşman al Spaniei* — asta nu mă interesează deloc… În ţara lui, ai noştri sunt spânzuraţi.

— La Madrid, Inchiziţia îi torturează şi îi arde…

— Aşadar, ai mereu dreptate? bodogăni căpetenia, încruntând sprânceana.

— Vorbesc aşa cum gândesc… spun adevărul…

— Fratele tău a murit?… Trebuie să aducem *rubidal*-ul?

Or, *rubidal*-ul este vehiculul mortuar al ţiganilor: o căruţă acoperită cu pânză neagră, în care nimeni nu pătrunde viu.

Mariquita îngenunche lângă Lagardère, îşi lipi urechea de pieptul lui şi-i ascultă bătăile inimii.

— E doar rănit, răspunse. E cazul să-i dăm ajutor… Dacă nu vreţi, lăsaţi-mă, îl voi îngriji singură.

De data aceasta şeful bătu din picior, spunând:

— Şi, mă rog, de când ragnii îi lasă pe ai lor să moară fără a le da ajutor?

— El nu este de-ai voştri, ai spus-o adineauri.

— Se află sub protecţia ta, în consecinţă — sub a noastră. Vezi unde-i este rana şi o vom întreba pe bătrâna ce trebuie să facem.

Mariquita desfăcu vesta lui Lagarddre şi dezgoli rana. Dacă spada lui Nocé ar fi pătruns cu două degete mai jos, Lagardère nu ar mai fi avut nevoie de îngrijirile nimănui.

— Destinul l-a apărat, zise una dintre femei.

— Spune mai curând că medalionul pe care-l poartă pe piept, o întrerupse alta. Uite cum s-a deformat montura; e de mirare că portretul însuşi nu s-a spart.

Ochii lacomi se aţintiră asupra bijuteriei cu ramă de aur, din care o parte era răsucită şi pătată de sânge. Dintr-o privire, Mariquita recunoscu chipul domnişoarei de Nevers.

— Ea este cea care l-a salvat, murmură. Dragostea a fost mai puternică decât moartea!

Portretul acela îi fusese dat lui Lagardère de către Aurore, atunci când se dusese să-l vadă la Châtelet — prizonier şi condamnat la moarte. Ea însăşi i-l aşezase pe inimă, legat cu un lanţ de aur. În prezenţa mamei sale. Când oare îl va regăsi la pieptul lui Henri?

Cea mai în vârstă dintre gitane — *bătrâna* — se numea Mabel. Era aceeaşi, care, la muntele Baladron, avusese cândva sarcina de a o păzi pe mica Aurore şi pe care Flor o adormise, ca s-o facă să dezvăluie locul în care se afla Lagardère. Era deja bătrână la acea vreme şi peste fruntea să mai trecuseră de atunci ani buni. Poruncise să fie adusă mai aproape cu căruţa sa şi, cu trunchiul în afara adăpostului său de pânză, despletită, cu pielea ca un pergament vechi, aproape hidoasă şi totuşi impunătoare, îl scrută îndelung pe cavalerul încă fără cunoştinţă.

— Este frumos, spuse. Oare l-au ucis?

— Nu, mamă, răspunse cineva. E probabil să scape cu viaţă.

— Rana a fost făcută cu o armă albă sau cu o armă de foc?

— E o lovitură de spadă bine dată, dar prea jos.

— Ajutaţi-mă să cobor; vreau să văd.

Aproape că nu avu nevoie de sprijinul ce i se oferi şi, în pofida vârstei sale, ajunse repede lângă rănit, asupra căruia se aplecă.

Şi chipul ei căpătă o expresie ciudată; ridurile aproape îi dispărură şi, timp de o clipă, păru să se gândească, de parcă îşi evoca o amintire îndepărtată.

— El este, e chiar el, nu mă înşelasem, bâlbâi ea. Liniştiţi-vă, cel predestinat a mai revenit cândva de şi mai departe.

— Deci îl recunoşti? întrebă căpetenia.

— Într-o seară, spuse Mabel, i s-a dat să bea, dintr-o cupă de vinars, o băutură a ţiganilor din Scoţia…

Toţi cei de faţă ştiau ce însemna asta şi care erau efectele acelui teribil narcotic. Privirile lor întrebătoare se aţintiră asupra bătrânei.

— A fost culcat în partea de nord a taberei, continuă aceasta, în mormântul în cere, de două sute de ani, se odihneau oasele bătrânului Hadji.

Curiozitatea crescu în rândurile ascultătorilor, dar ea nu luă seama şi urmă, ca şi cum şi-ar fi vorbit sieşi:

— A doua zi dimineaţa, când s-au dus să se încredinţeze că tot mai dormea, n-au mai găsit pe nimeni…

Asta era un lucru extraordinar, şi ragnii vrură să afle.

— Cum s-a putut aşa ceva? întrebară mai multe glasuri.

— Dar de ce i se dăduse să bea licoarea scoţiană?

— Fiindcă creştinii ne dăduseră mult aur ca să-l ucidem şi să-i răpim copilul pe care-l avea cu el. Dar era oaspetele nostru şi nu am vrut să facem nimic mai mult decât să-l adormim.

— Ospitalitatea este sfânta, şoptiră bărbaţii. Cine l-a salvat?

— Mister!… Şi totuşi, oricine o fi fost, a făcut bine… Era mai bun decât duşmanii lui, şi aş fi avut mereu o remuşcare dacă i s-ar fi întâmplat ceva rău copilei. Era atât de blândă, atât de tristă, biata micuţă, încât şi după atâţia ani îi mai revăd în minte trăsăturile…

Deodată, privirea îi căzu pe medalion şi scăpă o exclamaţie de surpriză:

— Iat-o, spuse, dar acum este mare, încă mai frumoasă şi mai blândă.

Luase bijuteria în mână şi o privea cu atâta atenţie, încât Mariquitei îi fu teamă că vrea s-o ia şi s-o păstreze.

— Nu i-o lua, mamă, o rugă. Este talismanul lui. Fără acest portret ar ţi fost ucis.

Mabel se încruntă ţi, sub fulgerul din ochii ei cenuşii, Mariquita îşi plecă privirea.

— Cine ţi-a spus că voiam să i-l iau — spuse cu asprime — şi, mai întâi, cu ce drept îi aperi?

— Pentru că este fratele meu, răspunse fata.

— Minţi… n-ai avut niciodată un frate… Ai face mai bine să mărturiseşti că-l iubeşti, şi n-ai fi prima. Altădată, o gitanita ca şi tine l-a iubit ca o nebună; şi ei dragostea i-a adus pierzania, căci s-a creştinat.

— Aşa este, spuse Mariquita. Pe vremea aceea se numea Flor; acum poartă numele de Maria de la Santa Cruz.

— Aşadar, o cunoşti?

— Este prietena mea. Am dansat împreună în pieţele Madridului.

— Îl iubea, reluă vorba Mabel, şi poate că el n-a ştiut asta niciodată, de vreme ce are portretul alteia pe inimă… Frumuseţea lui este fatală pentru fetele din rasa noastră… Toate, vă spun că toate îl veţi iubi… chiar şi eu, dacă l-aş fi întâlnit când aveam douăzeci de ani…

Tăcu, concentrându-şi privirile asupra cavalerului. Ultimele cuvinte pe care le pronunţase erau atât de ciudate, încât întregul trib se întrebă dacă nu cumva bătrâna recăzuse în copilărie.

— S-ar putea să fi fost Flor cea care l-a salvat, continuă ea, deşi pe-atunci era încă foarte mică… Dacă ea a făcut-o, repet că bine a făcut… cine ştie ce s-o mai fi întâmplat şi cu ea?

— O căutăm, spuse gitana, şi deie Domnul s-o regăsim curând, căci nu este singură.

— Cu cine e?

— Cu *ea!* spuse Mariquita arătând portretul. Acum sunt surori prin inimă.

Cu delicateţe, Mabel puse la loc medalionul şi se îndreptă către căruţa sa. Se întoarse curând cu un unguent miraculos pentru vindecarea rănilor, cu care-l unse pe Lagardère, murmurând totodată nişte cuvinte magice.

La lumina torţelor, în fundul Gâtlejului lui Pancorbo, unde domnea o tăcere lugubră, acea vrăjitoare, înconjurată de gitani

şi îngrijind un străin cu aceeaşi grijă ca şi când ar fi fost propriul său fiu, constituia un fi spectacol ciudat.

Lagardère era încă fără cunoştinţă. Mabel îi spălă buzele şi tâmplele cu oţet şi el deschise ochii, reînchizându-i imediat. Nu avusese timp s-o vadă pe Mariquita; acele chipuri necunoscute, acele mutre prea puţin demne de încredere, mai ales acel cap de vrăjitoare bătrână, aplecat asupra sa, îl făcură să presupună că ajunsese în mâinile unor bandiţi care nu-l vor lăsa cu viaţă.

Poate că tovarăşa lui le căzuse deja pradă, poate că zăcea legată într-un colţ? S-ar fi putut chiar să nici nu mai fie în viaţă. Pentru a nu-i vedea cadavrul, ţinea ochii închişi şi se gândea: "Sărmană copilă, este scris că eu trebuie să-ţi port ghinion. Şi totuşi, adineauri, îmi vorbeai despre speranţă, îmi spuneai că o voi revedea pe Aurore!"

Acest ultim nume îi scăpă de pe buze cu voce tare, şi auzi un glas care-i murmura la ureche:

— Păstrează-ţi curajul!... Steaua continuă să strălucească. Te voi conduce la Aurore.

— Mariquita! şopti cavalerul.

— Sunt aici, îi răspunse. Cei care te înconjoară nu-ţi sunt duşmani.

— Deschide ochii, spuse la rândul său Mabel, care făcu câte un semn pe fiecare pleoapă a lui Henri — şi, într-adevăr, acesta putu vedea în jur şi să ia mâna pe care i-o întindea gitana.

— Duceţi-l în căruţa mea, mai spuse bătrâna, şi culcaţi-l uşurel.

Cu nesfârşite precauţii, Lagardère fu transportat în rulotă.

— Unde mergeaţi? întrebă Mabel.

— În căutarea logodnicei lui, pe care i-au luat-o.

— Cine i-a luat-o?

— Fără îndoială cei care voiau să-l ucidă încă de la muntele Baladron şi care, pentru asta, plătiseră cu mult aur.

— Să ne dea şi el şi-l vom sluji, spuse un bărbat.

Dar bătrâna îl măsură cu o privire dispreţuitoare:

— Este oaspetele nostru, şi nimeni de aici nu are dreptul să se atingă nici de persoana lui, nici de ceea ce îi aparţine. Îl vom conduce acolo unde ne va spune să mergem, fără ca pentru asta să ne datoreze un pesetas. Am spus!

— Fie, răspunse şeful, dacă aşa vrei.

— De altminteri, adăugă Mabel, mă oblig ca eu singură să-l veghez, să-l îngrijesc şi să-l vindec.

Dar gitanita întinse ambele mâini, implorând:

— Şi, deci, nu mă vei lăsa să stau într-un colţişor, lângă el?

— Aşadar, îl iubeşti mult?

— Ca pe un frate… Vezi că nu minţeam adineauri.

— Vino, căci ai un suflet nobil…

Bătrâna se duse să se instaleze lângă cavaler, în timp ce Mariquita, stând lângă targă, ştergea fruntea îmbrobonată de sudoare a lui Henri.

Clanul porni iar la drum, prin defileul pe care-l lumina flacăra tremurătoare a forţelor, proiectând pe stânci siluete fantastice.

Din timp în timp se înălţa cântecul monoton ai ragnilor, în care glasul bărbaţilor alterna cu cel al femeilor şi, legănat de această melopee, cavalerul adormi, ţinând în mâna sa umedă mâna gitanitei. Gonzague ar fi putut să treacă de o sută de ori în lungul acestui ciudat convoi, fără a bănui că acolo se afla duşmanul său de moarte, printre acei nomazi pe care, altădată, îi plătise pentru a-l scăpa de el şi care, acum, făceau cauză comună cu acelaşi om, fără ca măcar să ceară o răsplată.

Când Lagardère se trezi, se făcuse ziuă, şi mare îi fu mirarea de a se vedea în aceî ciudat vehicul, căci nu-şi mai amintea nimic.

Mabel, care îi pândea trezirea, îi întinse o cupă, pe care şovăi s-o ia.

— Bea fără teamă, îi spuse bătrâna. Nu este otrăvită, ca vinarsul care ţi-a fost oferit într-o seară, pe vârful muntelui Baladran.

— Cum de ştii asta? întrebă cavalerul.

— Mă aflam acolo…

— Bea, îi spuse la rândul său Mariquita. Eu însămi am scos apa din izvor şi am îndoit-o cu ţuică. Nu eşti înconjurat decât de prieteni.

În timpul nopţii, bătrâna şi gitanita discutaseră îndelung cu glas scăzut, şi faţa îi istorisise vrăjitoarei, în acelaşi timp cu propria-i poveste, tot ceea ce ştia despre Lagardère. Mabel jurase că tribul nu va avea odihnă până ce nu le va regăsi pe domnişoara de Nevers şi pe dona Cruz.

— În problemele în care ceilalţi nu ştiu nimic, spusese, noi putem şti totul, căci poliţia noastră este alcătuită mai bine decât cea a regelui. Dacă fata a îl trecut într-adevăr ieri pe aici, aşa cum pretinzi, până la sfârşitul zilei vom afla unde se află; dacă nu este, aşa, o vom căuta în altă parte şi o vom găsi. După aceea, va fi o joacă de copii s-o răpim.

Ajunseseră la câmp deschis, într-un loc care totuşi era încă izolat, şi Mariquita îi arătă bătrânei urmele unor picioare de cai, pe pământ. Dar acum, după ce desfrânaţii trecuseră pe acolo, erau mai multe.

— O să le desluşim pe unele printre celelalte, hotărî Mabel. Până atunci, să montăm corturile.

Instalară o tabără sumară; şi Lagardère, prea slăbit chiar şi pentru a se ridica, rămase culcat în căruţă, având-o alături pe gitanita care îi vorbea, încercând să-l distreze şi, totodată, să-i insufle speranţă.

De altminteri, toate femeile tribului aduceau, rând pe rând, ba o rodie coapta, ba o portocală sau un pahar de vin tare, totul însoţit de o vorbă bună.

Lagardère, care le mulţumea cu un zâmbet, îşi dădu seama că, până atunci, nu cunoscuse bine adevărata fire a gitanilor:

— Sunt buni, gândi el cu voce tare, doar că nu trebuie să fie plătiţi pentru a face răul.

— Dar trebuie şi să le placi — interveni Mabel, care auzise. La noi, cel care iubeşte are dreptul la protecţia şi la stima noastră, căci dragostea este stăpânul lumii.

Capitolul XI - Pista falsă

Imediat după ce mâncaseră şi puseseră la loc în oalele, Mabel reuni tribul în jurul său şi luă cuvântul.

— Creştinul a spus adineauri că gitanii sunt buni când nu au interes să facă rău. Este adevărat? întrebă.

— Sunt şi mai buni, atunci când au interes să facă o faptă bună.

— Trebuie să trăim şi noi, adăugară alţi câţiva.

— Gândirea voastră este corectă, aprobă bătrâna. Puterea ocultă pe care o avem ne-a fost dată pentru ca; alte rase să fie silite a ne fi de folos, chiar fără de voie. Dar sunt împrejurări când, între acele rase şi a noastră trebuie să aibă loc un răgaz în ceea ce priveşte unul sau mai mulţi indivizi, când trebuie să fim buni pentru cel care este bun de la natură.

— Unde vrei să ajungi? o întrebă unul dintre bărbaţi…

— Iată: bunătatea cuprinde dezinteresul… Ori, nu ştiu dacă cel care ne e oaspete este bogat; nu ştiu dacă, într-o zi, se va gândi să ne răsplătească pentru ceea ce am făcut pentru el. Tot ceea ce ştiu despre el, vă voi aduce la cunoştinţă… după ce mă veţi asculta, fiecare va fi liber să spună ce trebuie să facem în continuare.

Povestea pe care o istorisi nu putea conţine decât doar o parte din faptele şi acţiunile lui Lagardère, atât cât aflase Mariquita din gura profesorilor de scrimă, sau cele la care asistase ea în Spania. Mabel nu trecu cu vederea decât câteva amănunte, pe care credea că e mai prudent să le păstreze pentru sine.

O singură acţiune este de ajuns pentru a defini curajul şi loialitatea unui om. Ea enumeră multe acţiuni de acest fel, şi cei de faţă o ascultau cu lăcomie, fiindcă erau oameni obişnuiţi să nu pună mare preţ pe viaţa lor şi mereu expuşi să şi-o piardă în ceasul următor.

Căci, dacă cinstea gitanilor poate fi contestată, nimeni nu ar putea, dimpotrivă, să le nege dispreţul faţă de primejdie, oricare i-ar fi cauza. Desconsideraţi, ţinuţi sub o continuă suspiciune, obligaţi, să trăiască printre rase duşmane şi ostile, ei nu au dreptul de a avea grija zilei de mâine, deoarece nici prezentul nu le aparţine, şi nu au locul lor liber sub soare: de aceea, legea lor este fatalitatea, religia lor — hoţia, dumnezeul lor — destinul.

Faţă de un om fericit, care se bucură de bogăţie şi de onoruri, ei nu pot simţi decât invidie şi ură, pentru că în ochii lor el reprezintă lucruri de care ei înşişi sunt privaţi. Dar îi respectă persoana, averea şi rangul, dacă întâmplarea îl aduce în situaţia de a le fi oaspete. Totuşi, când ospitalitatea se sfârşeşte, respectul încetează; şi, aşa cum povestea Aurore, din amintirile sale, după ce s-au scurs douăsprezece ore sau după ce au fost

străbătute douăsprezece mile[19], oaspetele nu mai înseamnă nimic, ceea ce este totuna cu a spune că poate fi jefuit sau ucis.

Este totuşi curios că la foarte multe categorii de oameni respinse de societate — la cei scoşi în afara legii, cum sunt gitanii, corsicanii care au luat drumul codrului, jefuitorii din extremul sud-algerian, sau la cei care sunt în afara civilizaţiei, ca eschimoşii şi laponii, precum şi la unele populaţii sălbatice — se întâlneşte acest respect sacru al oaspetelui, respect ce nu mai există în Europa decât în Scoţia, dacă n-o fi fiind acum doar un mit, şi unde s-ar putea să fie un vestigiu al moravurilor gitanilor.

Pentru cei pe care îi întâlnise, Lagardère era acum oaspete nu numai pentru douăsprezece ore şi douăsprezece mile, ci pentru atâta timp cât va voi bătrâna.

Căci în fiecare trib de gitani, de zingăni, de ţigani sau de gypsies, la romi ca şi la ragni, femeia cea mai în vârstă — *bătrâna* — este atotputernică şi le comandă bărbaţilor, ba chiar şi şefilor. Ea însăşi nu dă ascultare decât Reginei supreme, care se află când într-un loc, când într-altul, şi care ţine în mâinile şi în creierul său soarta tuturor ţiganilor.

Mabel ar fi putut, deci, să-şi impună voinţa fără a se teme că s-ar putea ca cineva să n-o asculte. Dar dorea ca spontaneitatea devotamentului pe care avea să-l pună în slujba lui Lagardère să-l lege pe cel care primea de cei care dădeau ajutorul şi reciproc.

Aceasta era diplomaţie de femeie şi de ţigancă, şi efectul fu cu atât mai rapid, cu cât nimic nu valorează i mai mult, pentru a-ţi ataşa oamenii, decât să faci apel la încrederea lor.

— Acum, le spuse, ştiţi la fel de multe ca şi mine în legătură cu cel pe care l-am adăpostit. Credeţi că este de ajuns să-i îngrijim rana trupească?

— Ce putem noi face pentru cea sufletească? întrebă şeful.

— Să pornim în căutarea logodnicei sale, până ce o vom găsi. Avem motive să credem că se află foarte aproape de aici; dar şi dacă n-ar fi aşa, dacă ar trebui să străbatem întreaga Spanie, aţi face-o?

---

[19] *Milă*: Unitate de măsuri pentru lungimi care, la romani, era de o mie de paşi (în lb. latină *mille* = o mie). Există şi o unitate de măsură internaţională, adnotată în navigaţia aeriană sau maritimă, a cărei valoare s-a convenit a fi de 1,852 m. (n.t.)

— Suntem gata!

— Amintiţi-vă de ceea ce v-am spus: nu ştiu dacă vom primi vreo răsplată…

— Şi am găsi vreuna, dacă am rătăci pe drumuri fără nici un scop? Aşadar, pentru noi este un noroc, şi ce ne pasă dacă mergem spre miazănoapte sau spre miazăzi, spre răsărit sau spre apus, dacă fiecare zi îşi are rostul ei?

— Aceasta e părerea tuturor? întrebă Mabel.

Toate mâinile se ridicară în semn de asentiment.

— Dă ordinele, mamă, cerură bărbaţii. Ce trebuie să facem?

Abia atunci le explică bătrâna că se putea ca cele două tinere să fi trecut în ajun prin defileul lui Pancorbo.

— Nu există dovezi, adăugă ea, şi totul nu se bazează decât pe bănuielile Mariquitei. Dar fiindcă nu fi avem altceva deocamdată, de asta trebuie să ţinem cont pentru organizarea planului nostru.

La gitani, şefii nu ascund membrilor tribului lor raţiunile ordinelor pe care le dau: la ei nu există trădători. Toate lucrurile merg, prin urmare, cu atât mai bine, căci fiecare ştie pentru ce acţionează şi vrea să contribuie la triumful cauzei comune. Dacă aceştia ar fi ignorat cine şi ce era Lagardère, ar fi dat ascultare bătrânei, dar fără să participe cu nimic prin propria voinţă. Sinceritatea ce le fusese arătată permitea să se conteze nu numai pe numărul lor, ci şi pe iniţiativa fiecăruia.

— Vom verifica ceea ce a spus sora noastră, ziseră. Dacă astrele au vorbit, trebuie să fie adevărat.

— Atunci, să ridicăm tabăra, pentru ca cei ce se iubesc să fie în curând unul lângă celălalt, conchise bătrâna Mabel.

Într-o clipită, corturile fură strânse şi tribul porni la drum, Lagardère, care-şi recăpătase oarecum forţele, fu în stare să dea, el însuşi, unele indicaţii utile.

Felul în care ragnii se purtau faţă de el îl uimea totuşi peste măsură şi dacă n-ar fi fost prezenţa Mariquitei şi înrudirea sa cu ei, poate că ar fi bănuit o nouă cursă. Mai păstra încă în amintire ceea ce întâmplase cândva pe muntele Baladron, când câteva dintre personajele actuale jucaseră un rol şi, spre a nu se îndoi de adevăratele lor sentimente, ar fi dorit nişte dovezi mai convingătoare decât ce văzuse până atunci.

Gândind astfel, împărtăşea neîncrederea generală ce o inspiră de regulă aceste triburi nomade şi, deoarece experimentase el însuşi cam cum stăteau lucrurile, avea mare nevoie de afirmaţiile gitanitei, pentru a-i da încredere. Şi încă, putea să fie înşelată chiar şi ea. Nu o fusese înşelată şi Flor?

Mariquita îşi dădea toată silinţa să-i inspire curaj şi să-i întărească speranţa în succes.

— Pregăteşte-te pentru fericire, îi zicea, ceasul se apropie.

— Cine ţi-a spus?

— Totul… astrele, florile, ceva din mine, care strigă acest lucru. Mabel ţi-a făcut horoscopul, şi oracolul a spus ceea ce ştiam deja.

— Nu pot crede în horoscoapele voastre…

— Eşti liber să nu crezi, interveni Mabel, la rândul său. Să ştii totuşi că am topit plumb, şi acesta nu minte niciodată Am citit acolo destinul tău… Un predestinat are suferinţele lui… Nu vor trece două săptămâni şi cea pe care o cauţi va fi lângă tine. Pentru ea şi pentru tine vor urma ani de fericire, după care duşmanii tăi se vor înverşuna din nou să vă piardă pe amândoi; dar va fi prea târziu, şi ei vor fi cei care vor amândoi; dar va fi prea târziu, şi ei vor fi cei care vor sucomba, cu excepţia unuia — cel mai searbăd, cel mai viperin, grăuntele de nisip care roade colosul de bronz, şi-l face să se prăbuşească. Dar tu nu vei cădea decât după ce vei da celei pe care o iubeşti un alt *tu însuţi*, un răzbunător. Să-ţi aminteşti atunci de ce îţi spune astăzi bătrâna Mabel, şi vei înţelege că trebuie să crezi în ştiinţa gitanilor.

Oricât de neîncrezător ar fi fost, cavalerul se bucură de această prevestire, nu pentru el, cât pentru Aurore.

— Dacă primele evenimente se adeveresc, spuse, te voi răsplăti din plin.

— Bătrâna Mabel, răspunse aceasta, va dormi în scorbura unei stânci, cu picioarele spre Orient, iar tu, tu vei fi fericit pentru un timp.

* * *

Cerând informaţii în primul sat în care au ajuns, aflară că pe-acolo trecuseră patru călăreţi.

— Este banda lui Gonzague, afirmă Mariquita. Dacă a ceilalţi n-au fost văzuţi, trebuie să-i căutăm în altă parte.

Porniră spre vest, şi iscoadele tribului — bărbaţi şi femei — nu lăsară nici un drumeag, nici o casă necercetată.

Nu mai regăsiră urma desfrânaţilor, pe care o părăsiseră, dar nu o găsiră nici pe cea a Aurorei şi a însoţitorilor săi. Nicăieri nu fuseseră văzute două femei pe catâri, escortate de patru călăreţi.

Mariquita era îngrijorată; cavalerul îşi dorea să fie cât mai curând pe picioare pentru a se ocupa el însuşi de cercetările ulterioare.

Totuşi, într-o dimineaţă, după mai multe zile de căutare zadarnică, o cerşetoare bătrână spuse că văzuse şase călăreţi în apropiere de Tolosa, în ţinutul basc.

— Erau patru gentilomi, care păreau a fi străini, explică ea. Ceilalţi doi purtau veşminte spaniole; au trecut atât de repede, în galopul cailor, încât nu le-am putut vedea feţele.

De dacă această pistă era serioasă, căci era posibil ca fetele să-şi părăsit îmbrăcămintea femeiască, pentru a nu atrage atenţia sau pentru vreun alt motiv.

Lagardère simţi că în adâncul inimii îi renaşte speranţa. Poate că atunci când va ajunge la frontieră, Aurore şi dona Cruz o vor fi trecut şi ele? Asta ar fi însemnat că sunt salvate şi va trebui să le regăsească în Franţa.

Începând din acea zi, rulotele tribului merseră mai repede şi, deşi zguduiturile îl oboseau pe rănit, el se ruga mereu să se mărească viteza.

La Tolosa, doar o parte din cuvintele cerşetoarei s-au confirmat. Nu mai era vorba despre şase călăreţi: nu mai erau decât patru care — deoarece pacea fusese semnată de câteva zile — se întorceau, fără îndoială, în Franţa, trecând prin Saint-Sébastien. Ei se îndreptaseră, într-adevăr, în acea direcţie, şi totul dovedea că erau francezi.

Lagardère şi Mariquita nu mai înţelegeau nimic. De ce ar fi lăsat Chaverny şi ai săi pe tinerele fete pe pământ spaniol, la îndemâna prinţului, duşmanul lor, tocmai când mai aveau doar câteva ore de mers până la frontieră?

Dacă nu fuseseră ei aceia, înseamnă că erau desfrânaţii, şi deci merseseră pe o pistă greşită. Încotro era cea bună?

Henri văzu prăbuşindu-se într-o clipă întregul vis care se născuse atât de greu în mintea sa. Se întrebă de ce oare soarta arunca de colo-colo ca pe o epavă, ca pe un naufragiat care este cât pe ce să ajungă la mal şi pe care, de fiecare dată, un val îl aruncă şi mai adânc în abis.

În noaptea următoare avu un coşmar îngrozitor, care le trezi din somn pe Mabel şi pe Mariquita. Înainte de a-l putea împiedica, el se ridică în capul oaselor, apoi se repezi afară din căruţă, cu ochii rătăciţi, cu mâinile întinse, strigându-şi disperarea, şi alerga astfel pentru a se prăbuşi, în nesimţire, la douăzeci de paşi mai departe.

O febră arzătoare, împotriva căreia întreaga farmacie i a bătrânei era neputincioasă, puse stăpânire pe el, şi rana — redeschisă — începu să sângereze. Vindecarea lui nu mai era decât o chestiune de zile, şi iată că o nouă complicaţie reprevăzută venea să distrugă tot ceea ce fusese făcut aducând poate un sfârşit fatal. Când atât moralul, cât şi fizicul unui om au suferit aşa de mult, o singură zguduitură este suficientă pentru ca resorturile să se frângă.

— E în pericol? o întrebă biata gitană, înlăcrimată, pe tovarăşa sa.

— Va trăi, răspunse aceasta, pentru că aşa am citit în plumb, dar va trebui să abandonăm căutările, sau să le continuăm fără el.

— Cum aşa?

— Trebuie să-i găsim un adăpost în care să nu audă nimic din zgomotele de afară, unde odihna să fie completă şi unde să fie îngrijit cu cel mai mare devotament. Doar cu preţul acesta îl vom salva.

— Eu sunt cea care îl voi îngriji, şi devotamentul meu va triumfa asupra morţii.

— Şi cine ne va ajuta să-i recunoaştem logodnica îl şi pe însoţitorii ei, de vreme ce tu eşti singura care-i cunoşti?

— O să ţi-i descriu atât de bine, încât va fi imposibil să te înşeli.

— Da, dacă sunt împreună! Dar dacă presupunem că nu-i vom găsi decât pe bărbaţi, ei nu ne vor crede, nu ne vor urma acolo unde am vrea să-i conducem.

— Aşa este! gemu Mariquita. Mamă!... Tu care ai înţelepciune şi experienţă, spune-mi ce trebuie să fac... nu pot

nici să rămân lângă el, nici să vă urmez, şi totuşi, trebuie să aleg între astea două…

Îşi frângea mâinile. Lacrimi grele i se rostogoleau pe obraji, căzând până pe fruntea palidă a lui Henri.

— Ne vom gândi, copila mea, zise Mabel. Să încercăm mai întâi să-l trezim din leşin.

Câteva ore mai târziu, în timp ce Mabel şi Mariquita vorbeau despre adăpostul pe care trebuiau să-l găsească cât mai repede, un băiat care se tot învârtea pe lângă căruţă se apropie de ele. Avea cam cincisprezece ani şi era speranţa tribului, căci era în stare să se strecoare prin urechea acului, şi nimeni nu se pricepea, ca el, să se caţere pe o stâncă, să treacă peste un râu, să miroasă un duşman şi să fure pe un creştin.

— Un adăpost?... zise. Tocmai am găsit unul, unde nimeni nu va veni să-l deranjeze pe străin, căci cu siguranţă nu se prea intră deseori acolo. Chiar presupunând că i s-ar găsi intrarea, aceasta ar putea fi apărată şi de o singură femeie.

— Unde anume?

— La două sute de paşi de-aici — o peşteră, în care se află un pat, câteva mobile şi nici un proprietar... sau, cel puţin, trebuie să fi murit... Mă gândeam că ar fi tocmai bună de prădat, diseară.

— Şi cum ai descoperit-o?

— Din întâmplare... îmi place să mă asigur cam ce se găseşte prin unghere, pe după stânci, prin tufişuri, prin locurile pe unde nu trece toată lumea. Aşa se fac descoperirile cele mai ciudate.

Chiar dacă n-ar fi fost gitan, băiatul acela ar fi ajuns, cu siguranţă, un hoţ emerit.

— Condu-ne acolo, îi spuse Mabel.

* * *

Pentru cele ce urmează trebuie să spunem că tribul, împreună cu rănitul, se aflau acum aproape de frontieră, doar la două leghe de Irun. Într-un loc sălbatic, o stâncă se înălţa la mai bine de treizeci de picioare şi, în faţa acestei mase de granit, ca pentru a interzice accesul, se încâlceau, într-un hăţiş haotic, arbuşti, mărăcini, tufişuri şi ierburi, care la prima vedere păreau de nepătruns, dar printre care un ochi experimentat sfârşea prin a găsi un drum.

Bineînţeles că o señora, sau chiar un hidalgo, nu ar fi ales acel drum, ce riscă să-i facă să-şi piardă prin spini fie rochia, fie vesta. Nu puteai să te strecori pe acolo decât târându-te şi, pentru aceasta, ar fi trebuit să fii lup, gitan sau basc.

Aşadar, ghidul şi cele două femei intrară, pe burtă, pe sub o boltă de verdeaţă, zgâriindu-se uşor pe mâini şi pe faţă. După ce parcurseră astfel cam zece paşi, se putură ridica în picioare în faţa unei uşi înguste care, încă în acea dimineaţă, mai fusese închisă. De atunci, tânărul boem îşi folosise talentul pentru a o deschide; nu există încuietoare care să reziste în faţa pumnalului unui gitan, atunci când acesta ştie să şi-l folosească.

Uşa permitea intrarea într-o încăpere largă săpată chiar în stâncă, salubră şi curată, dotată cu mobile puţine dar suficiente pentru o şedere nu prea îndelungată.

Un fel de scară interioară te ducea în faţa unei crăpături — un soi de ferestruică naturală sau poate făcută intenţionat, care lumina încăperea, permiţând totodată să vezi întreaga câmpie, precum şi să instalezi ţevile mai multor flinte; era aproape o fortăreaţă.

O altă particularitate, ce merită să fie apreciată, consta în adăugirea, la încăperea principală, a unei cămăruţe naturale, despărţite doar printr-o uşă subţire şi în care curgea, cu jet continuu, un firişor de apă limpede şi rece ca gheaţa.

Mabel observă pe masă şi pe celelalte mobile un strat de praf destul de gros, dovedind că, de o bucată de timp, nimeni nu mai pusese piciorul prin acel loc, care era totuşi atât de plăcut şi răcoros.

După ce făcură toate aceste constatări, bătrâna îşi frecă mâinile, exprimându-şi bucuria:

— Prietene, i se adresă gitanului, când tribul va avea o pradă, partea ta va fi mai mare decât a celorlalţi. În toată Spania nu există un loc mai bun ca ăsta pentru a-l aduce pe bolnavul nostru şi — ai dreptate — o singură femeie ar fi de-ajuns ca să-l păzească.

— Dacă totuşi… dacă proprietarul ar apărea deodată? întrebă Mariquita.

— Ar trebui să aibă o inimă de piatră ca să gonească un bolnav şi pe femeia care-l va îngriji. Singurul lucru ce trebuie evitat este ca oamenii lui Gonzague să nu descopere acest

refugiu cât timp noi vom fi absenţi; şi cred că aşa ceva nu e posibil să se întâmple.

Rămânea dificultatea de a-l aduce acolo pe Lagardère. Şi nu era cea mai mică, deoarece cu nici un preţ nu trebuia să fie desfrunzită intrarea de hăţişurile care blocau accesul. Dar dacă ceilalţi reuşeau să se strecoare destul de uşor, târându-se pe mâini şi pe genunchi, cum aveau să procedeze cu el, care nu era în stare să facă nici o mişcare?

Tot tânărul gitan fu cel care-i scoase din încurcătură. Hotărât lucru, băiatul ăsta era preţios şi, dacă în trib ar fi existat mulţi ca el, ţiganilor nu le-ar fi trebuit mult timp ca să-şi facă un loc mai larg sub soare.

Inteligenţa şi degetele lui îndemânatice depăşiră dificultatea. Cu o iuţeală remarcabilă, construi un soi de targă îngustă, exact atât cât să poată fi culcat pe ea un om. O acoperi cu o pânză pe care mai aşternu câteva zdrenţe care să amortizeze zdruncinăturile şi, dedesubt, potrivi nişte roţi mici — grosolane, e drept, dar care aveau să-şi îndeplinească foarte bine rolul.

Fură înlăturate puţin ramurile care jenau şi, când se lăsă noaptea, doi bărbaţi — unul trăgând şi celălalt împingând Larga — îl introduseră pe Lagardère în adăpostul misterios, în care totul părea a fi pregătit special pentru a-l primi.

Mabel şi gitanita îl culcară, îl pansară cu grijă, apoi se aşezară la căpătâiul lui. Prin ferestruică rămâneau în legătură permanentă cu tribul, care-şi instalase tabăra la o sută de paşi mai încolo, de-a lungul drumului.

Toată noaptea Lagardère delira; abia la ziuă i se potoli febră, şi bătrâna se pregătea să se ducă la tovarăşii săi pentru a le da instrucţiuni, când răsună un fluierat — semnal convenit între ea şi şef, în caz de alarmă.

Cele două femei se cocoţară la postul lor de observaţie şi zăriră, la o oarecare distanţă, patru călăreţi ce se apropiau, dar ale căror feţe nu se distingeau încă.

Mariquita îşi simţi inima bătând cu putere. Oare acei bărbaţi erau cei pe care îi căutau: Chaverny, Cocardasse, Passepoil şi bascul, sau erau — mai curând — desfrânaţii lui Gonzague? Această întrebare era atât de importantă pentru ea, încât fu pe punctul de a se repezi în întâmpinarea lor, pentru a şti mai repede. Se abţinu totuşi, gândindu-se că dacă ar fi

duşmanii lui Lagardère, aceştia ar recunoaşte-o, şi în felul acesta le-ar dezvălui prezenţa cavalerului.

Desigur, printre oamenii devotaţi care o înconjurau, nu se temea deloc de acei bărbaţi; ar fi fost poate un prilej de a scăpa de ei. Aveau totuşi altceva mai bun de făcut decât să se bată, şi era preferabil să-i lase să treacă.

Băiatul era acolo încă de dimineaţă, când adusese alimente.

— Benasy, îi porunci Mabel, du-te de spune alor noştri că nu ştiu cine sunt cei care vin; nimeni să nu se arate şi să nu mişte dacă nu mă auziţi dând un ordin. Dacă scot un ţipăt ca de cucuvea, trageţi asupra lor din toate părţile; dacă, dimpotrivă, strig "Lagardère", toată lumea să iasă din căruţe, fără arme, iar tu mi-l vei aduce aici pe domnul de Chaverny.

— Am înţeles, răspunse gitanul, care se duse repede la ai săi.

Când călăreţii ajunseră destul de aproape, o exclamaţie de furie înăbuşită strânse gâtlejul Mariquitei:

— Oamenii lui Gonzague!... Să-i lăsăm să se ducă la dracu'!

Erau, cu adevărat, Montaubert, Nocé, Taranne şi Oriol care, trecând, aruncară o privise asupra taberei de ţigani, întrebându-se dacă nu cumva erau aceiaşi care îi goniseră de la Pancorbo.

Toate căruţele erau închise şi nu se zărea nici o faţă. Dar privind mai atent, ar fi putut vedea totuşi, sub pânze, ţevile câtorva flinte.

— Atenţie, prieteni! zise Montaubert scoţând sabia din teacă. Tăcerea asta nu miroase a bine, mai ales că ticăloşii nu dorm la asemenea ore.

— Oriol, i se adresă acestuia Taranne, împunge puţin cu sabia în coviltirul negru. Fără îndoială, este căruţa şefului, şi o mică înţepătură îi va oferi prilejul de a ne spune bună-ziua.

— Poate cu gloanţe, mulţumesc, răspunse Oriol. Nu sunt superstiţios, dar vehiculul ăsta e lugubru, şi părerea mea este că n-avem de-a face decât cu nişte ţigani şi că trebuie să-i lăsăm în pace.

Le prinse bine tuturor să asculte de acest sfat, căci dacă s-ar fi atins de rubidal, douăzeci de împuşcături i-ar fi făcut să ispăşească un asemenea sacrilegiu. Datei merseră mai departe.

— Se prea poate să fi urmărit o pistă falsă, spuse Mabel, dar cum se face că la un moment dat erau şase?

Explicaţia era simplă: ceilalţi doi erau nişte castillieni, trimişi la Madrid de către Gonzague în căutarea desfrânaţilor săi şt care se înapoiaseră după ce le transmiseseră ordinul de a supraveghea cu cea mai mare atenţie frontiera între Fontarabia şi Roncevaux.

* * *

Într-adevăr, pentru Philippe de Mantoue sosise momentul să afle ce deveniseră oamenii lui şi să se preocupe ceva mai mult de Peyrolles, care nu putuse decât să-i trimită un curier prin care îl ruga să-l ia cumva de la Burgos, mărturisindu-i, totodată, că Aurore de Ne vers îi scăpase.

Pentru a atenua gravitatea acestei veşti, bineînţeles că adăuga că nimic nu va fi mai uşor decât s-o prindă din nou la frontieră.

Deşi foarte mânios, deocamdată Gonzague nu se putea duce acolo el însuşi, din cauza unor evenimente pe care le vom relata mai târziu. Aşa că-i transmise lui Peyrolles ordinul de a pleca spre frontieră să reconstituie banda de odinioară şi să vegheze, în aşteptarea lui.

Ceea ce îl reţinea pentru încă câteva zile la Madrid, era necesitatea de a şti ce se va întâmpla cu protectorul şi prietenul său — cardinalul Alberoni.

Amândoi italieni, amândoi nişte ticăloşi, nu le trebuise mult timp ca să se înţeleagă de minune şi nu mai aveau secrete unul faţă de celălalt. În asemenea măsură, încât Gonzague visase o clipă că va fi mai puternic la Madrid decât la Paris.

Acum trebuia să renunţe la această speranţă, căci se ştia că regentul şi Dubois nu acordaseră Spaniei pacea decât cu o condiţie: ca Alberoni să fie nu doar înlăturat de la putere, ci chiar izgonit din regat.

De când dizgraţia plana deasupra capului său, cardinalul era şi mai amabil faţă de Gonzague. Deseori, acesta este semnul după care curtenii îşi dau seama că un personaj puternic va cădea; ziua în care el se apropie mai mult de ei este cea care marchează începutul declinului său.

Într-o dimineaţă, pe când ministrul stătea de vorbă cu prietenul său în cabinetul celui dintâi, Alberoni zise deodată:

— Sunt două zile de când regina îmi face mutre. Asta mă necăjeşte, căci îl are pe dracu în ea, şi nu ştiu ce se va întâmpla dacă va găsi un general pe gustul său. Cât despre rege, privirea lui mânioasă nu mă sperie — este un fricos, căruia îi ajung un scăunel de rugăciune şi fustele unei femei!…

— Dacă te-ar auzi cineva, îl întrerupse Gonzague cuvintele acestea ar fi de ajuns ca să-ţi aducă pieirea.

— Nimeni nu ne aude, răspunse cardinalul, săgetându-şi interlocutorul cu ochişorii lui cenuşii, sfredelitori. Nu dumneata vei fi cel care să le repete.

Drept orice răspuns, Philippe de Mantoue zâmbi.

— Dacă voi fi silit să plec, reluă vorba Alberoni, nu o voi face cu mâinile goale.

— Ai fost prudent punându-ţi averea în siguranţă…

— Nu este vorba despre aur — sub pelerina mea episcopală am ceva mai bun.

Prinţul nu îndrăzni să ceară explicaţii, dar ochii săi priveau întrebători. Interlocutorul său se aplecă şi-i şopti la ureche:

— Filip al V-lea[20] este rege doar prin testamentul lui Carol al II-lea[21], şi acest document se află în buzunarul meu.

Hoţii cei mai mari, criminalii cei mai abili au astfel de clipe de lăudăroşenie care le aduc pieirea. Alberoni — cardinalul cel mai plin de ascunzişuri, după Mazarin — sporovăise acum întocmai ca o cameristă şi nu putuse să treacă sub tăcere ceea ce, pe toată durata puterii sale, avea cel mai mare interes să păstreze ascuns.

El se gândea că ar putea să-l ofere împăratului Carol al VI-lea[22], care ar fi primit cu foarte mare plăcere zdreanţa aceea de

---

[20] *Filip al V-lea* (1683–1746): nepot al lui Louis al XIV-lea, născut la Versailles; a fost mai întâi duce de Anjou, apoi rege al Spaniei, între 1700–1746. A făcut un lăudabil efort spre a ridica Spania din starea de decădere în care ajunsese. (n.t.)

[21] *Carol al II-lea* (1661–1700): descendent al Casei de Habsburg din Spania, fiu al lui Filip al IV-lea. Rege al Spaniei al Siciliei între 1665–1700. A pierdut Flandra franceză, comitatul Franche-Comté şi Luxembourg-ul şi şi-a lăsat propria ţară pradă ruinei şi anarhiei. Moştenirea sa a dus la "războiul de succesiune al Spaniei". Prin testament, l-a lăsat moştenitor pe cei de ai doilea nepot al lui Louis al XIV-lea, ducele de Anjou. (n.t.)

[22] *Carol al VI-lea* de Habsburg (1685–1740): ajunge pe tronul imperiului germanic în 1711. A luat parte la mai multe războaie împotriva Franţei şi

pergament. Domnul Alberoni, care avea să iasă din Spania cu capul plecat, va fi astfel în posesia unui paşaport pentru a intra, în altă parte, cu capul sus.

Era atât de încântat de această ticăloşie încât nu se putuse abţine să o spună. Dacă ar fi reuşit să citească în sufletul compatriotului său, şi-ar fi dat seama de imprudenţa pe care o comisese. Dar sunt zile în care şi oamenii cei mai şireţi par a fi complet imbecili! Aşa fusese ziua aceasta pentru Alberoni.

Uşa se deschise brusc şi în prag apăru un ofiţer din corpul de pază, care înaintă spre cardinal şi îi întinse un plic ce purta sigiliul regal.

Alberoni rupse cu febrilitate pecetea, citi şi păli, apoi întinse misiva lui Gonzague. Dar înainte ca acesta să-şi fi putut arunca privirea asupra ei, ofiţerul i-o smulse din mână, zicându-i.

— Binevoiţi să ieşiţi, domnule.

Gonzague se încruntă.

— Este oare o insultă? întrebă, ducând mâna la mânerul spadei.

— Este un ordin, răspunse ofiţerul. Din această clipă, Eminenţa Sa cardinalul Alberoni nu mai are dreptul de a comunica cu nimeni, nici să scrie nimănui, nici măcar Majestăţilor Lor.

— Aşadar, eşti arestat! exclamă Philippe de Mantoue.

— Nu, sărmanul meu prieten, sunt izgonit. Mi se dau douăzeci şi patru de ore pentru a părăsi Madridul şi cincisprezece zile pentru a părăsi Spania. Vei veni să mă găseşti la Parma?

Gonzague se gândi un moment:

— Mă îndoiesc, răspunse.

Şi fără ca măcar să-i întindă mâna aceluia care chiar mai adineauri îi era încă prieten şi care acum nu mai însemna nimic, se răsuci pe călcâie şi ieşi.

Să ştii să te debarasezi la momentul potrivit de prieteniile compromiţătoare este un talent, iar clipa de faţă ar fi fost prost aleasă pentru ca Gonzague să lase să-i fie cunoscute relaţiile cu Alberoni.

---

turcilor. A promulgat în 1713 documentul *Pragmatica Sancţiune* care regla ordinea succesiunii în casa Habsburg şi o făcea pe fiica sa, Maria-Tereza, moştenitoarea lui. (n.t.)

Aşa cum a spus La Bruyere[23], favorurile îi situează pe om deasupra egalilor săi, iar căderea lui îi coboară sub aceştia.

Dacă Alberoni ar fi avut, în faţa ofiţerului, un gest de revoltă, ar fi fost dovada că era încă destul de puternic pentru a lupta, şi poate că Gonzague l-ar fi susţinut. Dar primul ministru plângea — recunoştea deci că era învins.

"Este un naufragiat", gândi Gonzague. "Să plecăm de-aici."

Şi, de îndată ce fu afară, rânji:

— Am pierdut cu valetul. Acum trebuie să joc cu regele.

Capitolul XIII - Testamentul

Deoarece Franţa îi era închisă atâta vreme cât regentul rămânea la putere şi, probabil, şi în continuare, Philippe de Mantoue avea un interes major să nu părăsească Spania.

În umbra ocrotitoare a lui Alberoni, care îl favorizase încă de la afacerea Cellamare, sperase să se poată înălţa puţin câte puţin şi să ajungă la primele ranguri.

Dezordinea de la Curte, slăbiciunea regelui, atotputernicia primului ministru, dominând mintea reginei — toate acestea îi îngăduiseră să spere că va reuşi. Manevrase deja cu destulă abilitate pentru ca prietenul său, cardinalul, să se abată de la regulă pe care şi-o impusese, anume de a nu lăsa să se apropie de Elisabeta Farnese pe nici un italian în afară de el însuşi. Această excepţie făcută în favoarea sa şi al cărei preţ îl cunoştea, îi permisese, încă de la început, să pătrundă în anturajul reginei — şi acest lucru însemna mult, căci, cu toată suspiciunea pe care o inspira nobilimii spaniole, el ştiuse să se impună celor care erau nevoiţi să-l curteze pe primul ministru.

Acum, când colosul de argilă se prăbuşise, când zgomotul căderii sale îi bucura pe toţi şi când puterile străine adresau

[23] *La Bruyere* (Jean de): scriitor francez (1645–1696), preceptor, apoi secretar al nepotului Marelui Condé. Scrierea sa *Caracterele* — inspirată după Theophrast — descrie, uneori cu cruzime, societatea şi moravurile din vremea sa. A fost membru al Academiei Franceze. (n.t.)

Spaniei felicitări pentru că scăpase de cancerul ruşinos care o rodea, Gonzague se hotărî să dea lovitura cea mare.

Asta nu însemna că s-ar fi pregătit pentru cine ştie ce act de bravură; nu în felul acesta obişnuia să triumfe. Pentru a nu se depărta de firea lui, avea să fie, dimpotrivă, laş şi josnic; se pricepea la aşa ceva, lovind — ca măgarul — pe la spate.

Alberoni ceruse învoire să părăsească regatul prin Pamplona şi Saint-Sebastian; fu obligat să treacă prin Catalonia, unde înăbuşise cu asprime o revoltă şi unde era urât de moarte.

Poate că se spera că nu va traversa acea provincie fără a nu i se veni de hac?

De fapt, chiar fu atacat de nişte briganzi. N-ar fi reuşit să scape fără ajutorul oamenilor săi şi fără ajutorul, şi mai preţios, dat de cincizeci de oameni trimişi din Barcelona de către locţiitorul regelui, spre a-i servi drept escortă până la frontieră.

Dar asta nu l-a scos din dificultate decât temporar, căci, în timp ce unii încercau să-l salveze, altcineva, la Madrid, punea iotul la cale pentru a-i asigura piei rea.

Într-adevăr, chiar a doua zi după plecarea sa, prinţul de Gonzague ceruse favoarea unei audienţe la regină şi fusese refuzat, fără ca măcar să se considere necesar a se folosi o formă de curtoazie.

Dar nu era el acela pe care un astfel de afront l-ar fi putut descuraja — izgonit dintr-o parte, el se întoarse către cealaltă, adică spre rege, încercând să facă astfel că Elisabeta să regrete că nu-l ascultase.

Când erau de tratat probleme politice serioase, se obişnuia ca regina să fie abordată în prima instanţă; regele nu urmă decât după aceea, şi faptul de a fi obligat să treacă mai întâi pe la acesta, fapt care sublinia mică importanţă ce se acorda persoanei sale, fu o palmă pentru Gonzague.

Se încăpăţâna — chiar depăşindu-şi propriul interes — şi-i transmise lui Filip al V-lea informaţia că posedă un secret de stat de care îi depindea coroana. Dar adăugă că, dacă Majestatea Sa nu ţinea, ca şi regina, să afle amănunte, el, Gonzague, va părăsi imediat Spania pentru a nu fi martor al consecinţelor ce ar rezulta din tăcerea la care ar fi obligat.

Dacă, în trecut, regele nu îndrăznise niciodată să ia vreo hotărâre fără a o consulta pe prinţesa Des Ursins[24], situaţia era şi mai rea de când se afla sub jugul Elisabetei Farnese şi, aceasta fiind imediat prevenită, puţin lipsi ca Gonzague să nu fie poftit să se ducă după cardinal.

Cu toate acestea. Îndrăzneala lui Philippe de Mantoue o impresionă pe regină, căreia îi plăcea rezistenţa, pentru bucuria de a o învinge. Aşa că, atunci când se luă hotărârea de a-l primi în audienţă, trecuseră deja două zile de la plecarea lui Alberoni.

Majestăţile Lor catolice îl aşteptau pe Gonzague în sala tronului, şi sprâncenele încruntate ale reginei nu prevesteau nimic bun.

— Oare calitatea dumneavoastră de italian o invocaţi, domnule — întrebă ea, agresivă de la început — pentru a ne sili să vă ascultăm?

— Dacă am crezut că trebuie să o servesc pe Majestatea Voastră pe vremea când mă aflam în Franţa — răspunse Philippe de Mantoue — este cu atât mai firesc să-i slujesc astăzi pe suveranii care au binevoit să mă primească atunci când eram victima intrigilor de la Curtea regentului. Naţionalitatea mea nu are nici o importanţă — recunoştinţa mea contează; devenit supus al Spaniei, interesele regelui meu îmi sunt la fel de sacre ca şi celui dintâi dintre gentilomii săi.

Se prefăcu că ridică cu mândrie capul, dar o făcu pentru a cerceta pe chipul Elisabetei efectul vorbelor sale.

Mulţumit de studiul făcut, continuă:

— Punând piciorul pe pământul spaniol, nu aveam de oferit decât spada mea şi, deoarece prietenii mei de ieri deveniseră duşmanii regatului domniilor Voastre, m-am dus să lupt împotriva lor.

— Şi cereţi pentru asta o răsplată? întrebă regele, aproape dispreţuitor.

— Da, sire.

— Şi mă rog, în ce ar trebui să constea?

— În permisiunea de a fi util Majestăţii Voastre, dacă nu cumva este prea târziu. Aş fi dorit s-o pot face acum două zile… nu mi s-a îngăduit.

---

[24] *Prinţesa Des Ursines* (Marie-Anne de La Thémoille) (1642–1722): A jucat un rol important în intrigile de la curtea regelui Filip al V-lea al Spaniei. (n.t.)

La acest nou atac, fruntea reginei se încruntă. Gonzague nu păru să ia seama; prin ceea ce avea de spus, se simţea destul de tare spre a demonstra că, dacă pentru o clipă serviciile îi fuseseră dispreţuite, foarte curând i se vor oferi cu multă tragere de inimă mulţumiri călduroase.

— De la cine deţineţi acel secret de stat cu care vă lăudaţi? întrebă regele.

— De la întâmplare…

— Şi întâmplarea nu se numeşte cumva Alberoni? interveni regina.

— Aşa este, doamnă — răspunse Gonzague — dacă prin aceasta vreţi să spuneţi că întâmplarea m-a slujit împotriva cardinalului.

— Eraţi prietenul lui…

— Am încetat să fiu, din clipa în care n-a mai fost demn să guverneze Spania. Voi fi, poate, acuzat că am trădat prietenia, că m-am înclinat, cândva, în faţa puterii şi că acuz acum dizgraţia?… Am conştiinţa mea şi nu-mi ascult decât datoria.

Fraze frumoase, dacă ar fi fost sincere şi dacă n-ar fi ascuns viclenia celui ce le rostea.

— Fiecare minut care trece, continuă prinţul, micşorează importanţa acestui secret. Dacă nu aveţi încredere în cele ce vreau să spun, mai este timp să mă retrag, căci numai această încredere mă poate decide — pe mine, care încă ieri eram prietenul lui Alberoni — să vin astăzi să-l acuz şi să depun mărturie împotriva lui.

Filip al V-lea declară:

— Dacă aici, de faţă, nu se află nimeni de care să vă feriţi, vorbiţi, domnule, vă poruncim.

Prinţul îşi trecu mâna peste frunte, cu gestul unuia care vrea să scape de o greutate prea mare ce-i apasă conştiinţa şi, după o privire circulară peste cei ce se aflau acolo, aşteptându-i dezvăluirile, vorbele sale căzură greu, în tăcerea ce domnea:

— Ceea ce vă voi spune poate fi auzit de toţi, căci prezintă interes pentru întreaga Spanie… Majestatea Voastră ştie unde se află, astăzi, testamentul lui Carol al II-lea?

Fu ca un trăsnet. Regele şi regina se priviră îngrijoraţi.

— Se găseşte chiar în apartamentele mele, răspunse Elisabeta, închis într-o casetă a cărei cheie — iat-o! O am la mine.

— Caseta s-ar putea să fie la locui ei — pronunţă Gonzague, apăsând cuvintele — dar testamentul, cu siguranţă, nu se mai află în ea!

— Şi ştiţi unde este?…

— Alberoni l-a luat cu el… Iată tot secretul de stat pe care l-am descoperit şi pentru ce spuneam că fiecare minut este preţios.

Regina pălise. Se duse să se asigure ea însăşi că documentul fusese furat şi reveni şi mai palidă.

— Aţi spus adevărul, domnule, zise. Am greşit că nu v-am ascultat mai devreme.

Gonzague îşi înălţa acum cu semeţie capul; se bucură în acelaşi timp de victoria sa şi de succesul infamiei sale.

— Poate că nu este prea târziu, şopti. Cardinalul mai poate fi ajuns înainte de a trece frontiera. Şi testamentul se află sub pelerina sa ecleziastică!

Filip al V-lea, năucit, tremurând, de-abia reuşi să dea nişte ordine. I se veni în ajutor şi, curând, trupă de gentilomi plecă având misiunea de a-l ajunge din urmă pe Alberoni de a-l perchiziţiona şi de a-i lua toate documentele ce s-ar putea găsi fie asupra lui, fie în bagaje.

— Şi cu el, ce facem? întrebară nobilii hidalgos, cărora nu le-ar fi părut rău să-l aducă pe ex-ministru între ei, pentru a-l arunca în temniţă.

— Mai întâi testamentul, răspunse regele. Cât despre el, poate să se ducă la dracu'!

Era, într-adevăr, cea mai raţională soluţie, dacă se dorea evitarea unor neînţelegeri cu papa, cu împăratul şi, poate, şi cu alţii. Pentru prima oară, Filip al V-lea avusese o idee înţeleaptă.

Gonzague cercetă toate acele chipuri, încercând să citească pe ele aprobarea comportamentului său — se temea să nu vadă dispreţul provocat de acea trădare. Dacă, în acel moment, ar fi fost vorba de oricine altul decât de Alberoni, este foarte probabil că nu doar un singur grande de Spania ar fi refuzat să atingă mâna lui Philippe de Mantoue.

Regele i-o întinse pe a sa…

— Vă mulţumim, domnule, îi zise. Ne vom aminti de serviciul pe care ni l-aţi făcut. Începând de astăzi, să vă aflaţi

zilnic la sularea noastră de dimineaţă[25], şi nu vă feriţi să cereţi orice veţi dori.

— S-ar putea, sire — bâlbâi trădătorul — s-ar putea să cer Majestăţii Voastre dreptate împotriva unor duşmani care mă provoacă până şi în regatul vostru, precum şi protecţie pentru o tânără fată pe care o am în pază…

— Vi se va acorda totul, spuse Elisabeta Farnese, iar protejata dumneavoastră se va bucura de favoarea noastră regală.

Prinţul de Gonzague ieşi din palat cu fruntea sus, sigur de acum nu numai că va avea mâna liberă împotriva lui Lagardère, dar şi că steaua sa, atât de palidă în ultima vreme, va străluci cu o nouă putere.

Acest om căuta oameni de păcălit doar acolo unde se aflau tronuri!

Alberoni fu ajuns din urmă la câteva leghe înainte de frontieră. Escorta, care-l apărase atât de bine împotriva briganzilor, ascultând de data aceasta de ordinele trimişilor legali, se arătă deosebit de sârguincioasa în a i scotoci cuierele şi propria-i persoană. Pentru a i se lua testamentul pe care-l purta într-un buzunar interior al veşmintelor sale şi pe care el a încercat să-l apere chiar şi cu spada în mână, a fost necesar să se folosească forţa. Nu era cel mai puternic, aşa că a fost nevoit să cedeze.

Atunci îşi aminti de confidenţa făcută lui Gonzague şi un zâmbet amar, în care se simţea furia, îi flutură pe buze. Dar el însuşi înşelase atâţia oameni în cursul vieţii sale, înfăptuise atâtea josnicii, cunoştea atât de bine viclenia italienească, încât se potoli repede.

"Ar fi trebuii", se gândi, "să-mi aduc aminte că un învins nu mai are prieteni. Este greşeala mea, şi Gonzague m-a păcălit; ne vom mai întâlni."

Acest om care plecă în exil nu dezarma şi-şi propunea să aranjeze alte cărţi de joc. I se lua testamentul lui Carol al II-lea? Ce importanţă avea asta? Nu avea oare încă asupra lui un memoriu destinat regentului şi în care îi indica mijlocul prin care ar putea distruge Spania?…

---

[25] *Sularea de dimineaţă*: Obiceiul, la curţile regale, era ca nobilii — în funcţie de importanţa favorurilor acordate — să asiste la trezirea şi îmbrăcarea regelui, respectiv a reginei. (n.t.)

Memoriul l-a trimis câteva zile mai târziu, iar din istorie aflăm că Philippe d'Orléans l-a ars fără a-l citi, scutind astfel Franţa de ruşinea de a datora ceva infamiei cardinalului.

De îndată ce Filip al V-lea s-a aflat în posesia faimosului document căruia îi datora tronul, Gonzague îşi luă locul printre curtenii de prim rang. Profită de aceasta pentru a cere capul lui Lagardère, pe care-l acuză mai întâi de toate crimele de care acesta se dezvinovăţise atât de magistral în faţa regentului, şi apoi de propriile sale crime.

Toate aceste minciuni erau zadarnice. Nu mai avea cu el decât pe baronul de Batz şi pe Lavallade; habar n-avea unde se afla cavalerul şi ce se întâmplase cu Aurore de Nevers şi cu dona Cruz. Aşadar, la ce îi folosise să "joace regele" şi să câştige partida — aşa cum se exprimase chiar el — dacă era prea târziu şi dacă nu mai putea să-şi înhaţe prada vie?

Orgoliul triumfului său fu curând urmat de o crudă nelinişte. Fără a putea înţelege motivul care îi ţinuse departe de el pe desfrânaţi în tot decursul se temea că-l abandonaseră, aşa încât trimise în căutarea lor doi curieri, aleşi din mica nobilime săracă a Madridului şi care, cu condiţia de a fi bine plătiţi, ar deveni mai târziu nişte ajutoare preţioase.

La drept vorbind, nu se mai baza pe banda sa; ca urmare, când mesagerii săi îi raportară că ea se afla Biscaya, pe urmele lui Lagardère, se bucură cu adevărat.

O scrisoare din partea lui Montaubert îi explica mersul lor încolo şi încoace, fără a da roade; îi povestea ultima luptă de la Pancorbo şi afirma că prinderea cavalerului nu mai era decât o problemă de câteva zile.

După cum vedem, desfrânaţii ştiuseră să iasă basma curată, şi sfaturile lui Oriol îşi avuseseră meritul lor. Cu bunul său simţ şi cu viclenia lui de comerciant, grasul perceptor ştiuse să-şi păcălească stăpânul şi, faţă de tovarăşii săi, parvenitul îşi plătise din plin taxa de primire în rândul lor.

Gonzague nu va avea de ce să le facă nici un reproş, fiindcă ei îi rămăseseră credincioşi; dimpotrivă, le era recunoscător că nu-l pierduseră din ochi pe cavaler.

Poate că Peyrolles ar fi mirosit adevărul; Philippe de Mantoue, care nu admitea că ar putea fi înşelat, le luă pe toate drept bune şi fu mulţumit.

Şi totuşi, un lucru îl neliniştea teribil: în misiva sa, Montaubert nu pomenea nimic, despre Aurore.

"Dacă nu au văzut-o împreună cu Lagardère", îşi spuse, "înseamnă că n-a putut să ajungă la el şi deci nimic nu este pierdut, căci, fără Henri, tânăra n-ar fi putut să se întoarcă în Franţa. De îndată ce va recădea în puterea mea, o voi duce atât de departe, în fundul Spaniei, încât nimeni nu va mai putea s-o găsească. Cât despre Lagardère, îl voi face, şi pe el, să meargă în sud; o să fac vid în jurul lui şi voi sfârşi, cu siguranţă, prin a-l înfrânge."

Planul era simplu; nu-i mai lipsea decât să fie confirmat de evenimente. Or, pentru cine se pricepe să le pună la cale şi să le organizeze — ceea ce constituia tăria lui Philippe de Mantoue — toate lucrurile trebuiau să decurgă în felul în care le gândise mai dinainte. Proverbul potrivit căruia "omul propune şi Dumnezeu dispune" nu era făcut pentru el; nu-şi mai amintea de eşecul care-i motivase exilul, iar noua lui putere îi ameţea.

Era încredinţat că viitorul îi surâde şi-şi frecă mâinile cu satisfacţia celui care n-are a se teme de nimic şi căruia toate speranţele îi sunt permise.

Şi, cu toate acestea, îi lipsea cineva cu care să-şi împărtăşească bucuria. Acel bun Peyrolles se afla încă la Burgos, într-o stare foarte jalnică şi fără bani.

* * *

Bietul factotum începea să se sature şi de rugăciunile Fraţilor Carităţii, şi de tăcerea stăpânului său, căci se temea că acesta s-o fi supărat pe el pentru faptul că lăsase să-i scape domnişoara de Nevers. Era dornic — prin toate mijloacele posibile şi pornind imediat la treabă — să şteargă prin zelul său groaznicul eşec pe care-l suferise, şi ar fi preferat de o mie de ori orice reproşuri, decât inactivitatea sa forţată şi, mai ales, decât singurătatea aceasta, care permitea să fie atacat fără ca el să se poată apăra.

Aşa că în fiecare zi se uita cu îngrijorare spre orizont, sperând că cineva va veni în curând să-l scoată din situaţia grea în care se afla şi aşteptând un răspuns la scrisoarea pe care o adresase lui Gonzague.

"Nu mai am nimic de făcut la Madrid", îşi spuse în cele din urmă acesta. "Prezenţa mea ar fi foarte utilă la Biscaya. În trecere, l-aş putea lua pe Peyrolles şi, dacă într-adevăr Lagardère nu a trecut încă munţii împreună cu logodnica sa, n-aş da nici un dublon pe pielea lui, de azi până în opt zile."

Asta nu-l împiedică să plătească în avans o frumuşică sumă de dubloni unei trupe de douăzeci şi cinci de oameni — pe care regele avusese bunăvoinţa de a i-i da, la cerere — pentru a-l ajuta să găurească acea piele, de care făcea atât de puţin caz în vorbă, dar de care, în sinea sa, se temea că o va găsi mereu invulnerabilă. Şi-şi spunea: "Ei sunt patru: Lagardère, şi Chaverny, Cocardasse şi Passepoil." — căci ignora prezenţa unui al cincilea: Antoine Laho. "Când îi voi regăsi pe ai mei, noi vom fi în număr dublu, iar — soldaţii pe care îi iau cu mine ne vor servi drept scuturi. Aceştia vor avea de câştigat mai mulţi ghionţi decât dubloni."

Dacă cei douăzeci şi cinci ar fi ştiut unde erau duşi, poate că ar fi refuzat onoarea ce li se făcea, cu toate că cel care îi trimitea era regele!... De asemenea, poate că ar fi preferat să se debaraseze de Gonzague la prima cotitură a drumului. Aproape toţi făcuseră războiul şi văzuseră atacul regimentului Royal-Lagardère. Ştiau ce te putea costa dacă i te împotriveai.

Capitolul XIV - Intrusa

Nici Mabel, nici Mariquita nu puteau să-l părăsească pe Lagardère în starea în care se afla.

Într-adevăr, celei dintâi îi era interzis să se separe de tribul său, şi trebuia să rămână acolo pentru a îngriji rana trupului; cât despre cea de a doua, cu nici un preţ nu ar fi consimţit să-l abandoneze pe Henri unor mâini străine, blânda ei prietenie fiind singura în stare să i pună un balsam pe rănile sufletului său.

Dacă ar fi plecat, fie chiar şi numai pentru câteva zile, absenţa ţigăncuşei l-ar fi făcut pe cavaler să-şi recapete îndoielile şi, pentru ca însănătoşirea sa fizică să fie rapidă,

trebuia — înainte de toate — să nu fie lăsat singur cu durerea să sufletească.

Pe de altă parte, prezenţa în împrejurimi a desfrânaţilor făcea necesară o supraveghere activă şi luarea unor precauţii neîncetate pentru ca ei să nu ajungă să descopere refugiul lui Lagardère.

Pentru toate aceste motive, cele două femei se sfătuiră între ele şi hotărâră să rămână la căpătâiul rănitului. În felul acesta, una dintre principalele probleme era rezolvată, dar rămânea o alta, la fel de importantă.

— Rămânând aici — remarcă gitana — riscăm să pierdem pentru mult timp urmele domnişoarei de Nevers care, acum, e posibil să se afle nu departe de aici. Logodnicii, deşi s-ar putea regăsi atât de curând, vor fi din nou despărţiţi, cine ştie pentru câte zile, pentru câte luni?

— Ascultă, copila mea — spuse Mabel după ce reflectase îndelung — nu trebuie să-l pierdem pe unul, în timp ce am merge la întâmplare, în căutarea celuilalt. Vorba aceea: "nu lăsa vrabia din mâna pentru cioara de pe gard"; să păstrăm ceea ce avem, iar alţii să se ducă să caute, în locul nostru.

— Cine?

— Avem de unde alege; ar fi de-ajuns doar ca tu să fii în stare să faci o descriere atât de exactă a fetelor şi a însoţitorilor lor, încât nimeni să nu se poată înşela.

Fata se gândi câtva timp.

— Pe domnul de Chaverny nu l-am văzut decât o dată — spuse, după câteva clipe — şi totuşi, trăsăturile sale sunt întipărite în mintea mea ca şi cum l-aş fi văzut ieri. Cât despre ceilalţi, pot să vă descriu feţele lor, înfăţişarea, îmbrăcămintea, gesturile şi chiar şi vocile lor.

— Perfect, încuviinţă bătrâna. Vom trimite copoi pe urmele lor, şi m-aş mira să nu avem noutăţi peste câteva zile.

Îl chemă pe Benasy şi-i porunci:

— Du-te de-l caută pe Antor — să vină aici cu nevasta, cu cei doi fii şi cu fiica lui. Îl vei aduce şi pe şef.

Băiatul se strecură afară ca un şarpe. Câteva minute mai târziu, cei pe care îi indicase Mabel făceau cerc în jurul ei.

Antor era un gigant bronzat, cu barbă neagră, cu trăsături pronunţate. Când era liniştit, era blând ca un copil, dar la mânie era cumplit. Cei doi fii îi semănau şi, ca şi el, ar fi ucis un bou cu

o lovitură de pumn. Helda, soţia lui, era şireată şi fină, iar fiica sa, Pepita, putea trece drept o perlă de frumuseţe printre cele mai frumoase gitane din Grenada.

— Ascultaţi-mă cu toţii, li se adresă bătrână Mabel, căci misiunea pe care o să v-o încredinţez cere tot atâta îndemânare cât şi forţă. Tu, Antor: îţi vei înhăma cei doi cai la căruţă şi vei pleca împreună cu ai tăi, poate pentru câteva zile, poate pentru o lună, până ce îi vei întâlni pe cei ale căror semnalmente îţi vor fi date. Dacă nu-i veţi găsi în Biscaya, va trebui să-i căutaţi în Nevarra, în Aragon, în Castillia, dar mai curând înspre frontieră.

— Cine sunt aceia? întrebă bărbatul.

— Patru călăreţi şi două femei. Dacă îi veţi întâlni pe toţi împreună, Helda se va apropia de una din ele — cea brunetă — şi îi va spune cuvântul de recunoaştere al ragni-lor.

— Aşadar, este de-a noastră?

— Îţi aminteşti de micuţa Flor care, într-o zi, ne-a adus nişte străini la muntele Baladron?

— Flor! exclamă Pepita, m-am jucat cu ea când era mică şi aş recunoaşte-o. Să-i fie ruşine, şi-a renegat religia şi pe ai săi!

Mabel îi aruncă o privire aspră:

— Asta nu ne priveşte; a avut motivele ei.

Şi, adresându-se Heldei, continuă:

— Când vei fi foarte sigură că este chiar ea, îi vei spune: "Urmează-mă, te voi duce la cel care a băut licoarea otrăvită la muntele Baladran."

— Şi dacă nu vor fi decât bărbaţii? întrebă Antor.

— Va fi mai greu, căci va trebui să nu-i confundaţi cu alţii, de pildă cu cei pe care i-am întâlnit la Pancorbo şi care au trecut pe aici azi-dimineaţă.

— Pe ăia îi cunosc.

— Vor mai fi şi alţii, mai spuse Mabel. Mariquita vă va spune cum îi veţi recunoaşte pe cei pe care-i căutăm... Vorbeşte, copila mea.

Aceasta o descrise mai întâi pe Aurore; spre mai i multă siguranţă, se strecură fără zgomot, cu Helda şi cu fiica acesteia, lângă patul pe care dormea Lagardère şi le arătă portretul pe care-l purta pe piept. Le vorbi şi despre Flor, dădu amănunte despre Chaverny, Antoine Laho şi Passepoil, dar îl descrise îndelung pe Cocardasse cu înfăţişarea lui de spintecător, cu pălăria de fetru şi cu cizmele lui, cu nasul său roşu, spada şi

înjurăturile sale, astfel încât gasconul deveni o figură ce părea cu adevărat unică, foarte greu de confundat cu altcineva.

— Nu există doi ca el pe întregul continent, trase ea concluzia. L-ai recunoaşte dintr-o sută de mii.

Mai ales femeile ascultau cu mare atenţie şi-şi întipăreau în minte cel mai mic amănunt.

Mabel le mai dădu câteva instrucţiuni precise, apoi le îngădui să plece.

— Duceţi-vă, le spuse. În ziua în care îi veţi aduce, va fi mare sărbătoare în tabăra ragni-lor.

Un sfert de oră mai târziu, rulota lui Antor se desprindea dintre celelalte şi plecă în necunoscut. Oricât de vagă ar fi fost direcţia ce le fusese indicată acestor oameni, ei ascultau pasivi — şi totuşi, în mod inteligent — fiecare cuvânt, fiecare gest al bătrânei Acestor nomazi, mereu revoltaţi împotriva legii, le este suficient ordinul unei femei, pentru ca ei să meargă spre nord sau spre sud, timp de o zi său timp de un an, fără a-şi face mai multe griji pentru ziua de azi decât pentru cea de mâine.

— Ce ai a-mi spune, mamă? întrebă, la rândul său, şeful clanului, care rămăsese rezemat de uşă.

— Pune să se instaleze tabăra în mod definitiv, porunci bătrână. Poate că vom rămâne aici destul de mult timp. Dă ordin ca flintele să fie toate încărcate şi la îndemână, dar să nu se tragă decât dacă suntem atacaţi sau dacă mă vedeţi ridicând, prin crăpătura asta din stâncă, o torţă aprinsă. Cineva va trebui să vegheze zi şi noapte, astfel ca nimeni să nu poată pătrunde în grota asta; Benasy ne va aduce tot ce ne va trebui şi va sluji drept intermediar între trib şi mine; mi-l vei trimite ori de câte ori vei avea ceva să-mi spui. Ai vreo obiecţiune?

— Nu, dacă şederea noastră aici nu va depăşi o săptămână. Da, dacă va trebui să se prelungească…

— Şi ce anume obiectezi?

— Când vom fi prădat toate fermele, când vom fi luat zăloguri din toate satele învecinate pentru a ne asigura traiul, jandarmii vor veni să ne alunge de aici. Cei din neamul nostru trebuie să meargă întruna — de îndată ce se opresc, rasele blestemate se năpustesc asupra lor.

— Zilele au douăzeci şi patru de ore, săptămânile au şapte zile, declară sentenţios Mabel. Cine ştie unde vom fi peste o săptămână? Du-te şi fă aşa cum ţi-am zis.

Ieşi chiar ea, pentru o clipă, împreună cu şeful, pentru a stabili amplasamentul taberei; le vorbi tuturor şi căută prin preajmă plantele ale căror virtuţi le cunoştea.

Când se întoarse la gitanita, avea un mănunchi de buruieni pe care începu să le frământe şi le puse la fiert pronunţând cuvinte magice, însoţite de gesturile prescrise de Kabbala[26].

Ceva mai târziu, Lagardère se trezi, fiindu-i mai bine; febra cedase şi se simţea într-o stare plăcută, aşa cum stă culcat pe un pat, într-un loc confortabil şi în siguranţă. Resimţea, mai ales, o mare bucurie văzând-o pe Mariquita ocupându-se de el, tot atât de devotată ca o soră, sau chiar ca o mamă. Şi totuşi, deşi firea lui energică îşi revenea, cu toate că leacurile lui Mabel îi aduceau o uşurare rapidă, el rămânea trist şi gânditor, nevorbind niciodată despre Aurore.

— Nu mai pot spera... îi mărturisi, într-o seară, gitanitei care se silea să-l încredinţeze că o va revedea în curând.

Trecură astfel două zile şi se făcu vizibilă o îmbunătăţire; apoi cavalerul putu să se scoale şi, sprijinit de cele două femei, reuşi să străbată ciudata încăpere. Misterul acestui adăpost nelocuit îl intriga. De asemenea, începu să-i placă să o asculte vorbind pe Mabel — fiinţa aceasta atât de neobişnuită, a cărei fire nu izbutea s-o înţeleagă, căci nu pricepea mobilul care o împingea să acţioneze în felul în care o făcea.

Într-adevăr, nu putea să nu bănuiască un scop ascuns şi, cu toate acestea, nu vedea decât un devotament real, aproape o afecţiune. Era mai mult decât ar fi trebuit ca să-i trezească uimirea.

Benasy apărea deseori în grotă şi-i ţinea pe locuitorii acesteia la curent cu ce se întâmpla în exterior. De când avea sarcina de a procura hrană cavalerului, însuşirile lui de hoţ se dublaseră; aproape niciodată nu era văzut venind cu mâinile goale: uneori aducea fructe, alteori un clapon, o sticlă de vin vechi de Murcia sau vânat. Toate astea nu costau nici un maravedis şi, dacă Lagardère le-ar fi cunoscut provenienţa, este foarte probabil că n-ar fi acceptat nimic. De altfel, caraghiosul

---

[26] *Kabbala* sau *Cabala* (de la cuvântul ebraic *kabbalah* = tradiţie) doctrină teologică în formă şi filozofică în fond, apărută la iudei în sec. II î.e.n., şi transmisă — la început, exclusiv oral, apoi şi în scris — pătrunzând astfel în lumea creştină. Una dintre caracteristicile acestei doctrine este — aceea că pretinde că prin ea se poate comunica cu spiritele. (n.t.)

nu i-ar fi înţeles deloc scrupulele: se silea să facă aşa cum era mai bine şi-şi folosea pentru asta întreaga ştiinţă.

Într-a şasea zi nu se primise încă nici o veste de la Antor, şi Mabel era intrigată. Lagardère, care nu cunoştea acele aranjamente, spunea că ar trebui să pornească la drum. Acum, odată cu venirea serii, el adormea liniştit; somnul cel greu din nopţile precedente, când era chinuit de febră, fusese urmat de o odihnă binefăcătoare, cu vise frumoase.

Tot veghindu-l, Mariquita uita să mai doarmă, dar nu se simţea obosită, într-atât era de fericită văzând că rănitul revine la viaţă şi-şi recapătă forţele.

Cu toate acestea, într-o noapte aţipi, nu departe de Mabel, care dormea adânc, sub influenţa unei furtuni ce ameninţa să izbucnească.

Nori groşi acopereau cerul; tunetul bubuia în depărtare şi întunericul era aproape total, ceea ce în Spania se întâmpla rareori.

În tabăra ţiganilor, instalată la două sute de paşi mai încolo, sub apăsarea atmosferei, toată lumea dormea adânc chiar şi santinela care, potrivit ordinelor lui Mabet, trebuia să stea mereu de veghe.

Ar fi fost greu să-ţi dai seama cât era ceasul, căci la trei leghe jur-împrejur nu răsuna nici un orologiu. Oamenii din oraşe, care posedau unul, ar fi putut auzi, cu o clipă mai înainte, bătând de miezul nopţii.

O siluetă uşoară trecu pe lângă tabăra de ragni, mirată să-i găsească acolo. Deşi era o femeie, părea să nu aibă nici o teamă.

În picioare purta espadrile şi mai curând alunecă, decât mergea pe pământ, aşa că nimeni n-o văzu şi nici n-o auzi. Se îndreptă spre stâncă şi curând trupul nu i se mai zări deasupra ierburilor; se aplecase în mâini şi în genunchi şi, fără a clinti nici o frunză, se târa prin coridorul îngust care duce la peşteră.

Ajungând în faţa uşii se ridică, scoase din buzunar o cheie şi se pregăti s-o vâre în broască. De-abia atunci îşi dădu seama că uşa era deschisă şi că era de ajuns s-o împingă cu degetul.

O cuprinse o nelinişte nelămurită şi apucă mânerul unui mic pumnal pe care-l purta în centură. Totuşi, trăsăturile i se luminară în curând de bucurie şi, înainte de a intra, pronunţă cu jumătate de glas un nume:

— Pedro!

Nu răspunse nimeni. Mai chemă o dată, mai tare, şi auzi un foşnet şi murmurul unei voci de femeie.

Întunericul o împiedica să desluşească ceva în interior şi, în timp ce încerca să scotocească cu privirea, îşi simţi deodată gâtul strâns de o mână aspră dar care nu era a unui bărbat.

Vizitatoarea nocturnă, curajoasă în faţa atacului, putea să ridice pumnalul spre a lovi. Dar se abţinu, gândindu-se că, dacă era vorba de o femeie, era posibil să omoare o nevinovată care credea doar că se apără.

Pe cât de neînfricată, pe atât de vânjoasă, se eliberă, aşadar, printr-o smucitură bruscă, şi-şi trimise adversara să se rostogolească pe jos — aceasta era bătrâna Mabel, care-şi înăbuşi un strigăt de furie.

Intrusa credea că scăpase, dar alte mâini o înhăţaseră, de data aceasta mâini mai puternice, mai viguroase; un trup tânăr se lipi de al său, o înlănţui… şi era un trup de femeie.

Vru să vorbească dar nu reuşi, pentru că adversara o strângea de gât. Pe întuneric se porni o luptă corp la corp, în care degetele smulgeau păr, zdrobeau umeri. Nu se mai auzea decât gâfâitul piepturilor, scrâşnetul dinţilor şi blestemele lui Mabel, încă răsturnată pe jos.

Trezit brusc de vacarmul acesta, cavalerul exclamă:

— Ce se întâmplă?… Fă lumină, Mariquita.

Acum se auzea un glas bărbătesc, un glas necunoscut, şi noua venită îşi dădu seama că a căzut într-o cursă, căci — după ştirea ei — grota nu servise niciodată ca adăpost atâtor oameni.

Se pare că în acea clipă s-a gândit să se retragă; din nefericire, fiind întuneric şi neştiind în care parte se află ieşirea, se hotărî să-şi vândă scump pielea şi scoase pumnalul.

În acelaşi timp cu ea, Mariquita îl trase pe al său, căci tocmai simţise pe braţul său atingerea rece a oţelului.

Deodată ţâşni o lumină — bătrâna Mabel, reuşind în fine să se ridice, aprinsese o torţă din vatră aproape stinsă şi flacăra îi scoase în relief faţa galbenă şi zbârcită, de vrăjitoare.

— Opriţi-vă! Opriţi-vă! porunci Lagardère.

— Cine sunteţi? Ce faceţi aici?… Tu eşti, Pedro? strigă străina.

Fără a aştepta răspunsul, se repezi spre pat.

În faţa ei, barându-i calea, găsi arma şi pieptul Mariquitei. Biata copilă crezuse că acea femeie voia să-l înjunghie pe Henri.

Între timp, străina îl privea cu ochi ficşi pe bărbatul culcat şi, deodată, aruncându-şi cuţitul, exclamă:

— Domnul de Lagardère!

— Cine eşti? întrebă cavalerul, uimit.

— Cine sunt?... Deci, nu mă recunoaşteţi? Sunt Jacinta-basca, gazda dumneavoastră de la Bayonne!... Dar ce faceţi aici, la fratele meu?

— Fratele dumitale?... Antoine Laho?

— Nu, nu acela, un altul, Pedro... Într-o zi, când un gentilom mă insultase, el l-a omorât şi a trebuit să fugă în Spania. Ceea ce nu l-a împiedicat să lupte pentru Franţa în războiul care tocmai s-a sfârşit, şi venisem să văd dacă s-a înapoiat... Asta este vizuina lui, în care se ascunde de trei ani şi în care — ascunzându-mă, la rândul meu, pentru a nu se aflǎ unde mă duc — vin de la Bayonne, noaptea, să-l vizitez o dată pe săptămână.

Lagardère îi întinse mâna; ea i-o luă şi o sărută.

— Este un noroc, spuse, că eu am venit prima; poate că dacă era el, ar fi făcut o nenorocire.

Dacă Mabel şi Mariquita o priveau acum cu mai puţină ură, aveau totuşi destulă neîncredere.

— Cine sunt femeile acestea? întrebă basca.

— Adevărat, zise cavalerul zâmbind, nu vă cunoaşteţi. Mariquita, pune-ţi pumnalul la locul lui şi sărut-o pe Jacinta — sunteţi amândouă la fel de bune şi de curajoase.

Pentru că aşa le spusese el, nu ezitară şi, cu râsul pe buze, uitând că fuseseră cât pe-aci să se omoare una pe alta, se îmbrăţişară fără nici un gând ascuns.

Mabel continua să ocărască, mai ales împotriva oamenilor ei care lăsaseră pe cineva să pătrundă în grotă. Cu fata asta era în ordine, de vreme ce Lagardère o cunoştea, dar s-ar fi putut la fel de bine să fi fost un bărbat, un duşman.

— Şi o să ne goneşti de aici? întrebă, pe un ton arţăgos.

— Eu, să vă gonesc de-aici?... Doamne fereşte! exclamă basca. Cum puteţi spune aşa ceva?

O privea cu curiozitate pe acea bătrână care vorbea cu semeţie şi părea gata să-l apere pe cavaler împotriva întregii lumi.

— Treaba e că domnul de Lagardère este rănit, zise Mabel, şi atâta vreme cât nu va fi vindecat, nu va ieşi de aici.

— Ce spune? strigă Jacinta… Sunteţi rănit?…

— Nu mai am nimic, răspunse Lagardère. Ele m-au îngrijit şi m-au salvat.

— Asta e bine, se bucură Jacinta, luând mâna Mariquitei. Nu te-am lovit prea tare adineauri?

Părul le rămăsese despletit şi le cădea pe umeri în lungi şuviţe negre. Înfierbântarea luptei le îmbujorase obrajii şi ar fi fost greu să spui care dintre ele era mai frumoasă. Râzând, se pieptănară una pe cealaltă.

În faţa acestei privelişti, Lagardère zâmbi; dar, deodată, se întunecă la faţă. Uitându-se la aceste două femei — de-acum înainte prietene — văzuse trecând prin faţa ochilor imaginea Aurorei şi a donei Cruz, împodobindu-se pentru balul regentului.

Jacinta se aplecă spre el şi-l întrebă încet:

— Unde este domnişoara de Nevers?

Cavalerul îşi înclină fruntea şi o lacrimă i se prinse pe gene.

— Nu am mai revăzut-o, şopti cu durere, şi o caut.

— Mama sa încă o aşteaptă la Bayonne, spuse bască.

— Sărmana femeie!… Să i-o înapoieze Dumnezeu; poate că eu nu voi reuşi s-o fac!

— Cine ţi-a spus asta? strigă Mabel. Încheie-ţi noaptea — s-ar putea ca ziua care va răsări să fie cea bună.

— Încă o vorbă, se rugă Jacinta. Unde este fratele meu Antoine?

— Fără îndoială, împreună cu domnul de Chaverny şi cu ceilalţi, răspunse cu glas scăzut Lagardère. Unde? Habar n-am.

— Nu aveţi dreptul să deznădăjduiţi, atâta vreme cât nu-i veţi revedea, spuse Jacinta, şi sunt convinsă că ei sunt cei care o vor aduce înapoi. Voi rămâne aici până mâine noapte, şi poate că, întorcându-mă la Bayonne, o voi putea pregăti pe doamna prinţesă să-şi revadă fiica.

Fu rândul cavalerului să-i ia mâna şi să i-o sărute. Apoi adormi din nou, şi cele trei femei începură să schimbe între ele confidenţe, pe şoptite.

Capitolul XV - Victorie!

Soarele scălda în lumină munţii, a căror umbră uriaşă se topea treptat în fundul văilor; mii de gâze ascunsă în ierburi şi pe ramuri se strecurau, foşneau, umpleau văzduhul cu zumzetul lor.

Sub cort, ragnii îşi cântau melopeele orientale, iar Lagardère, în picioare, nu se mai lăsa îngrijit decât ca să le facă pe plac celor trei femei, deoarece se certau între ele pentru favoarea de a-l servi.

Chiar în acea dimineaţă încercase greutatea spadei sale. Slavă Domnului! Nu i se păruse prea grea, şi o lustruise cu dragoste; speranţa îi revenea, odată cu forţele, şi se gândea că, în curând, va avea nevoie să-şi folosească arma.

* * *

Pe drumul care cobora şerpuind înspre mare, urca încet un grup mare, cam de treizeci de bărbaţi. Santinelele îl semnalaseră încă demult, remarcând şi că cei care îl alcătuiau nu aveau nici acelaşi costum, nici aceeaşi înfăţişare.

În frunte, Philippe de Gonzague — fericit că-şi adunase la un loc banda — râdea şi gesticula în grupul format din Peyrolles, încă puţin palid, Montaubert, care jucându-şi calul vorbea tare cu Taranne, Nocé, de Batz şi Lavallade. Mai în spate, grasul Oriol mergea cam fără tragere de inimă şi păstra o tăcere mohorâtă. Poate că regretă nopţile de la Palais-Royal, pe grasa Cidalise, cea care râdea prin pădure, şi, mai ales, pe drăguţa şi puţin speriată dar interesata Nivelle.

Soldaţii veneau în urma lor. Erau nişte briganzi abia învăţaţi cu disciplina, pe jumătate bandiţi. Prinţul îi preferase unor ostaşi din armata regulată.

— La naiba cu regentul şi cu acţiunile lui Law, domnilor — spunea Philippe de Mantoue — ne vom schimba hârtiile în dubloni, în duros şi, chiar dacă aceştia nu ne vor fi primiţi, vom avea totuşi aur. Regele Spaniei este prietenul nostru, regina ne protejează; dacă sunteţi cuminţi, veţi căpăta titluri de nobleţe, posturi, ambasade; într-una din zile, Oriol va fi grande de Spania. Conştiinţele dumneavoastră sunt pregătite, domnilor? Putem reîncepe dansul?

Un zâmbet larg lumină chipurile tuturor acelor bărbaţi pe care lăcomia şi desfrâul aveau să-i înlănţuiască iar la carul de lupte al stăpânului.

Unul singur nu râdea deloc: Peyrolles. Nu era mai puţin lacom decât ceilalţi, dar se gândea la marea pierdere pe care o suferise şi la încă ceva.

— Lagardère… zise cu jumătate de voce.

— La dracu cu Lagardère! strigă Gonzague. Când o să vreau, o să asmut asupra lui, ca pe o haită, cinci sute de oameni pe care mi-i va da Filip al V-lea.

— I-ar împrăştia ca pe un stol de vrăbii, şopti intendentul.

— Vom fi şi noi prezenţi! interveni Nocé.

Peyrolles se întoarse către el şi-l măsură cu privirea:

— E multă vreme de când suntem prezenţi, replică, ba chiar mai erau şi alţii…

— Ei, drăcia dracului! urlă prinţul, iritat de acea insistenţă a factotum-ului său, care contrabalansa cuvintele sale dătătoare de curaj. Ţi-o fi frică? În cazul ăsta, mi-aş explica de ce nu ai fost în stare să păzeşti nici măcar nişte femei!

— Lagardère trece prin săbii, femeile trec prin ziduri, monseniore… iar noi suntem cei care primim loviturile. Aşa va fi până ce nu-l voi vedea cu ochii mei pe cavaler ţintuit în sicriul lui.

— Cobe, mârâi Philippe de Mantoue, tu însuţi o să-i baţi în cuie capacul sicriului, ca să fii mai sigur. Şi pentru că între tine şi domnişoara de Nevers să nu existe nici un zid, o s-o leg de tine printr-un lanţ fixat de o centură de fier care-ţi va încinge şoldurile.

Peyrolles rânji:

— Înainte de a-l băga pe Lagardère în sicriu, va trebui să fie ucis; înainte de a lega un laţ la piciorul porumbiţei, va trebui s-o prinzi din nou. Toate acestea nu se vor realiza nici astăzi şi nici mâine, monseniore… poate că niciodată.

Gonzague îşi mototoli cu furie jaboul de dantelă, şi în banda desfrânaţilor nu se mai auzi nici o vorbă. Diavolul acela de Peyrolles, sentenţios şi lugubru, făcuse să îngheţe limbuţia pe buzele stăpânului său.

De acum înainte, doar copitele cailor izbind pietrele drumului şi glumele deocheate ale briganzilor mai dădeau viaţă

acestui colţ de câmpie, pe care călăreau împreună bandiţi şi gentilomi.

* * *

Pe acelaşi drum, venind din sensul opus, înainta un alt grup. Acesta era alcătuit din şase persoane: patru bărbaţi şi două femei.

Şi dintre aceştia unul vorbea tare; dar nu promitea nici posturi, nici onoruri, nici bani; şi în acest grup se vorbea tot despre Lagardère.

— Sfinte Doamne! tuna vocea prietenului nostru Cocardasse. Unde naiba s-o fi ascuns puştiul, că nu dăm deloc de el? Eu tot cred că nemernicii ăia de ţigani care bat mereu drumurile l-or fi adormit pe undeva, cu cine ştie ce licoare drăcească.

— Ţie ţi s-ar putea juca un renghi dintr-ăsta, zise Amable, eşti mereu atât de însetat…

— Eroare gravă, iubiţelule! Înainte de a bea vinul, eu îl miros, şi cel care ar turna în el vreun ingredient ar trebui să înghită şi paharul odată cu vinul, pe cinstea mea!

În spatele profesorilor de scrimă mergeau Aurore de Nevers şi dona Cruz, cu Chaverny între ele. Toţi trei vorbeau despre Lagardère.

— Unde este? suspină Aurore, căci aceasta era grija permanentă a bietei copile. Prefer să rămân în Spania decât să revăd Franţa fără el. Dacă m-aş îndepărta de ţara în care el poate suferă, în care plânge, aş auzi fără-ncetare răsunându-mi în urechi cum mă cheamă în ajutor, şi aş fi prea departe pentru a veni să-i împărtăşesc suferinţele, să-i sorb lacrimile… Acolo unde el nu s-ar afla, n-aş putea trăi, şi chiar de-ar trebui să dansez în pieţe, să cerşesc pe drumuri, îl voi căuta până ce Dumnezeu îmi va îngădui să-l revăd, măcar pentru o oră, măcar pentru un minut… Atunci, ar putea să ne recheme la El, căci vom fi fost fericiţi.

Dona Cruz şi Chaverny trăiau bucuria de a se fi regăsit. Ochii lor îşi vorbeau fără încetare, mâinile lor se strângeau pe ascuns. Dar fiind prea buni pentru a o lăsa pe sărmana Aurore să le vadă dragostea, şi socotind că ar fi fost o crimă să afişeze o fericire egoistă atunci când; lângă ei, se înălţa statuia vie a

durerii, căutau toate mijloacele de a o consola, de a face să-i renască speranţa şi curajul.

În bucuria ei secretă, dona Cruz găsea izvorul unei noi vitejii, pe care o punea în slujba prietenei sale şi, ajutată de Chaverny, reuşeau uneori să facă să pătrundă în inima domnişoarei de Nevers puţin din încrederea ei într-o fericire apropiată.

— Ştii bine, îi spunea gitana, că atunci când ne vom afla în siguranţă în Franţa, a-l regăsi pe Lagardère nu va mai fi decât o chestiune de câteva zile. Eliberaţi de grija că suntem expuse primejdiei de a recădea din nou în mâna duşmanului nostru, apărătorii noştri vor putea acţiona nestingheriţi, iar spadele lor — ca şi voinţa lor — sunt dintre acelea pe care nimic nu le opreşte. Nu ne mai despart de frontieră decât câteva leghe; vom ajunge acolo astă-seară, şi nu ne ameninţă nici o primejdie.

— Dacă aţi avea ceva de care să vă temeţi, spuse la rândui său Antoine Laho, există aproape de locul acesta un adăpost pe care îl cunoaştem doar sora mea Jacinta, fratele meu Pedro şi cu mine; acolo, nu v-ar găsi nici un Gonzague din lume. Sper să nu avem nevoie de el.

Cele două grupuri se aflau la distanţă egală faţă de acel adăpost de care vorbea bascul, iar între ele nu era mai mult de o milă.

Din observatorul său, Mabel le vedea înaintând; dar vârsta îi slăbise vederea, nu le distingea feţele.

— Vino repede, Mariquita, o chemă ea la un moment dat. Şi tu, Jacinta, aprinde o torţă… Aprinde-o, îţi spun, căci voi avea nevoie de ea.

Mariquita se repezi pe trepte şi-şi aţinti privirea asupra câmpiei. Un fior îi străbătu tot trupul. Întinzând braţul, mai întâi spre un punct, apoi către celălalt, exclamă cu o voce întretăiată de emoţie:

— Aici, domnişoara de Nevers, Flor, Chaverny… sunt şase cu toţii… Şi acolo, Gonzague, Peyrolles, plus treizeci de oameni… duşmanul!

Lagardère dormea în pat, gata îmbrăcat.

— Să nu-l trezim, zise Mabel. Un sărut al logodnicei sale trebuie să fie cel care să-i deschidă pleoapele.

Benasy tocmai intrase. Bătrâna îi arătă cele două grupuri de călăreţi.

— Du-te la trib, îi porunci. Când cei care vin dinspre apus vor fi în bătaia flintelor, voi imita ţipătul bufniţei şi îmi voi ridica torţa. Fiecare împuşcătură va trebui să-şi nimerească ţinta şi să omoare; tu te vei duce să-i previi pe ceilalţi să se pună în gardă şi să apere femeile; le vei spune că ţiganii sunt cu ei şi că-i aşteaptă o mare bucurie.

— Mamă, întrebă gitanul, chiar crezi că e nevoie să ne batem pentru nişte creştini?

Ochii bătrânei aruncară fulgere.

— Ascultă ordinul, îi porunci scurt.

După plecarea bătrânului, Mabel luă din mâinile Jacintei torţa aprinsă care avea să dea semnalul luptei.

— Zisesem eu bine că astăzi va fi ziua cea bună, exclamă.

În acea clipă, în cel mai mic dintre grupurile de oameni care înaintau izbucni o înjurătură, şi gasconul — căci el era autorul — îşi îndesă pălăria pe cap, cu un pumn zdravăn.

— Sfinte Doamne! Zăresc acolo o tabără din alea ale afurisiţilor de ţigani. Să deschidem bine ochii, iubiţelule — aceşti muşterii ai spânzurătorilor nu-mi plac câtuşi de puţin.

— Iar eu văd altceva, replică Passepoil, care-şi umbrise ochii cu mâna. Priveşte pe drum, nobilul meu prieten, acel nor de praf ridicat de mai bine de douăzeci de călăreţi. Dacă nu mă-nşel, cred că-l recunosc pe Peyrolles.

— Acel bun domn de Peyrolles, zici, micuţule? Pétronille, frumoasa mea, uite colo un stârv care-ţi este destinat şi, cu Dumnezeu înainte! Vezi de te poartă cum trebuie.

Scoase sabia din teacă, iar normandul îl imită.

— În cinstea acestor doamne, strigă, şi ura! Pentru lovitura secretă a lui Nevers!

Chaverny se înălţase în scări.

— Gonzague şi banda lui, şopti printre dinţi şi scoţând deja sabia din teacă. În absenţa lui Lagardère, mie îmi revine sarcina de a-mi trimite frumosul văr pe lumea cealaltă.

Aurore şi dona Cruz păliseră.

— Este sfârşitul, zise cea dintâi. Sunt de cinci ori mai mulţi ca noi. Jură-mi, domnule de Chaverny, că dacă veţi vedea că sunt în pericol de a fi prinsă iar de către prinţ, îmi vei străpunge trupul cu sabia dumitale.

— Jur că nu vă va prinde! răspunse Chaverny. Laho vă va păzi, în timp ce eu voi lupta în faţă, împreună cu Cocardasse şi cu Passepoil.

Acum adversarii puteau să se numere, să se recunoască; aproape că şi-ar fi putut arunca unii altora insulte.

Gonzague întinse braţul.

— Domnilor, le zise, cu un râs fals, domnişoara de Ne vers vine singură să mi se ofere; îmi rezerv dreptul de a o face prizonieră. Cei patru bărbaţi care o însoţesc nu contează; vă las trei din ei, dar vreau ca micul marchiz să scape cu viaţă.

— Lagardère nu este cu ei, remarcă Peyrolles. Toate piepturile scoaseră câte un oftat de uşurare, cu excepţia lui Gonzague, care urlă:

— Cu atât mai rău, ar fi fost ultima lui zi, iar logodnica lui ar fi putut să-l vadă murind!

Un râs sălbatic şi crud îi însoţi cuvintele — sufletul negru al lui Philippe de Mantoue i se reflecta în ochi, şi desfrânaţii tresăriră.

Peyrolles, prudent ca întotdeauna, împinse în faţă câţiva briganzi şi le arătă duşmanul, având grijă să li-l indice pe Chaverny care trebuia să cruţat.

Această tactică nu avu fericirea să le placă spaniolilor; li se făcea prea mare onoare rezervându-li-se primul şoc, în vreme ce aceia care-i conduceau se adăposteau în spatele lor. Ofiţerul care-i comanda îl măsură pe Peyrolles cu o privire plină de dispreţ şi pronunţă câteva cuvinte care fură auzite doar de oamenii lui:

— Când vom ajunge în faţa adversarului, le şopti, deschideţi-vă rândurile, şi să vedem ce se va întâmpla.

Un zăngănit de săbii trase din teacă, un ordin, un râs sarcastic al lui Gonzague, şi caii, sub împunsătura pintenilor, se avântară în galop la atac.

Deodată, se auzi un ţipăt de cucuvea, ciudat şi lugubru. Flacăra unei torţe izbucni prin crăpătura unei stânci, şi cincisprezece flinte îşi scuipară încărcătura, cu un bubuit de tunet, aruncând la pământ trei rânduri de soldaţi ce dădeau asaltul.

Gonzague scoase un urlet de mânie. Intendentul, uimit, se făcu alb ca un giulgiu.

Sărind ca un ied, un gitan tânăr se apropie de marchiz.

— Atacaţi, îi strigă. Nu vă temeţi de nimic; aveţi de partea voastră cincisprezece flinte, şi peste o clipă veţi plânge de bucurie. Înainte!

— Înainte! repetă Chaverny care se desprinse din grup, împreună cu cei doi profesori de scrimă, şi ajunse curând în dreptul ragni-lor.

Acolo fură întâmpinaţi de trei femei: una ridica o torţă, cu braţul ei descărnat; şuviţele de păr alb îi fluturau în jurul capului îngălbenit de bătrâneţe şi din gura ştirbă îi ieşeau blesteme şi ameninţări. Era Mabel, *bătrâna*, fiica gitanilor, şi era transfigurată, S-ar fi spus că este *Răzbunarea* în zdrenţe, imaginea *Războiului* dezlănţuit.

— Foc, sânge şi moarte! urla. Blestem asupra asasinului!... Curaj! Voi, toţi ai mei, ucideţi! şi să nu scape nici unul... Ragnii vor bea în seara asta din cranii; astăzi este ziua dreptăţii şi a bucuriei!...

Celelalte două ţineau în mână câte un pumnal; veniseră pentru a-i apăra, pentru a sta la câţiva paşi în faţa tinerelor fete.

— Mariquita! Jacinta!... exclamară, în acelaşi timp, Aurore, dona Cruz şi Laho.

— Curaj! răspunseră cele două femei. Victoria este a noastră!

— Dragostea va fi stăpână! urlă Mabel. Să moară toţi-cei cu inima uscată!

În rândurile trupei comandate de către prinţ începuse dezordinea. Briganzii care scăpaseră de rafală de gloanţe o luaseră la fugă înapoi şi nu mai rămăseseră, ca adversari, decât Philippe de Mantoue şi desfrânaţii săi.

Calmi, ragnii îşi reîncărcau armele. Ţipetele lui Mabel, amestecându-se cu înjurăturile lui Cocardasse, însufleţeau în mod ciudat acea clipă de aşteptare.

Furia îi orbea pe Phillippe de Mantoue, care vedea că Aurore îl va scăpa. Pentru a pune mâna pe ea, s-ar fi repezit cu capul înainte într-un munte.

— Prindeţi-o pe domnişoara de Nevers! strigă, arătând-o cu vârful spadei pe sărmana copilă care tremura.

Zadarnică ameninţare!

Deodată răsună un glas limpede, neaşteptat, cumplit, care-i ţintui pe toţi locului:

— *Iată-mă!*

— Henri! exclamă domnişoara de Nevers care căzu în nesimţire.

Flor şi Laho se repeziră s-o susţină pe catârul său. Un nume ţâşni de pe toate buzele, exprimat aici cu groază, dincolo — cu bucurie:

— Lagardère!

Da, era Lagardère, palid, cu pletele fluturându-i, cu spada ridicată, Lagardère cel din marile zile de bătălie şi de victorie. Ochii săi plini de fulgere erau fixaţi pe cei ai duşmanului său.

— Repede, un cal! ceru. Îmi trebuie viaţa ucigaşului lui Nevers.

Philippe de Mantoue îl auzi, dar nu-l aşteptă; mai înaintea tuturor celorlalţi îşi întoarse în loc calul şi-şi înfipse pintenii în coapsele lui.

— Lagardère nu este încă în sicriu, zise Peyrolles, ai cărui dinţi clănţăneau.

Cavalerul îşi puse sabia la loc în teacă şi-i privi fugind.

— Laşi peste tot, laşi mereu, şopti. Niciodată nu voi găsi în faţa mea pieptul acestui italian.

Apoi pleoapele i se umpluse cu lacrimi de bucurie, de tandreţe şi de dragoste. Se apropie de Aurore, o luă în braţe, o coborî de pe cal şi-i sărută fruntea palidă.

Lacrimile sale cădeau una câte una pe faţa blândei logodnice şi, când ea deschise ochii, văzu că Henri o ţinea la piept, că o strângea la inima lui. Şi, cast, îi întinse buzele.

Sub cuţitul lui Laho, ramurile care acopereau adăpostul misterios căzură şi, când drumul fu destul de larg, Lagardère îşi purtă înăuntru comoara regăsită, cea care era a lui din tot sufletul, cea care în curând îi va fi soţie.

— Henri! şopti Aurore, te iubesc mai mult ca orice pe lume… mai mult ca pe Dumnezeu!

Capitolul I - Sacrificată

Pe drumul care, la Andaye, străbate frontiera din munţii Pirinei, se înşiruia cel mai ciudat alai care se poate imagina. S-ar fi zis că este chiar o operă a lui Jacques Callot[27], brusc însufleţită şi strânsa laolaltă, într-un spaţiu de numai o leghe. Cine ar fi ţinut în mână stampele lui, ar fi jurat că are în faţa ochilor pe cei ce i-au slujit drept model, nobili şi zdrenţăroşi.

Pentru nobilime, doar costumul era schimbat, şi moda urmărea decadenţa spiritelor, un gentilom de pe vremea lui Louis al XIII-lea având o altă înfăţişare decât cei din timpul regenţei.

Pentru ceilalţi, tabloul era mereu acelaşi — moda nu a fost niciodată făcută pentru zdrenţe.

În ansamblu, strălucirea mergea alături de grotesc, jachetele de mătase atrăgeau privirea printre cârpe rupte, iar luxul se împerechea cu mizeria.

Capătul din faţă al alaiului avea aspectul unui cortegiu nupţial, şi comparaţia nu putea fi mai nimerită — Henri de Lagardère şi marchizul de Chaverny îşi aduceau logodnicele în Franţa.

Restul, adică întregul trib al ţiganilor, era de nedescris. Era de ajuns să le aplici motto-ul lui Callot:

---

[27] *Jacques Callot*: gravor şi pictor francez (1592–1635). Talent îndrăzneţ, fecund şi plin de fantezie, mare maestru în aqua-forte. A lucrat în Italia şi în Lorraine. (n.t.)

Aceşti sărmani zdrenţăroşi, cu bune prevestiri uşoare,
Nu poartă cu ei nimic decât lucruri viitoare.

Cocardasse şi Passepoil deschideau drumul şi contribuiau la nota de grotesc. Dar n-ar fi fost bine să-i spui acest lucru celui dintâi.

Pălăria îi era pusă mândru pe-o ureche, deşi era plină de pete şi mototolită şi, pentru acest prilej, îşi răsucise mustăţile ridicându-le în două cârlige formidabile, de sub care se rostogoleau nişte înjurături şi mai formidabile. Spada sa lată, faimoasa Pétronille, care se purtase bine în Spania, se lovea de coapsele calului său cu un zăngănit de fiare atunci când, din întâmplare, mâna lui rezemată pe mânerul sabiei nu-i ridica vârful într-o rotire.

Cocardasse-junior, aranjat în felul acesta, părea un crainic regesc, în faţa unui împărat.

Cât despre Passepoil, acesta era mult mai modest, dar faţa lui spână era luminată de un zâmbet neîncetat. Cu picioarele pierdute în pantalonii bufanţi, cocoloşiţi, cu braţele bălăbănindu-i-se şi lăsându-şi calul să meargă după capul lui, sau mai curând să-l urmeze pe cel al lui Cocardasse, normandul îşi arunca privirile pe furiş în spate, clipind des din ochişori.

Motivul era că acolo, în spate, se aflau o mulţime de femei drăguţe — fără a mai socoti, bineînţeles, pe Aurore şi pe dona Cruz, asupra cărora n-ar fi îndrăznit să-şi ridice ochii pofticioşi.

Mariquita şi Jacinta erau la fel de frumoase şi tot atât de sacre.

Din fericire, se aflau acolo soţiile şi fiicele de ragni, acele statui vii cu sâni de aramă, a căror piele avea reflexe de aur verde, a căror gură era de foc, iar ochii — de metal în fuziune! Avea de ce-şi vinde sufletul diavolului — la drept vorbind, Passepoil nu era sigur că nu şi-l vânduse deja demult —, avea de ce să rişte să ajungă în iad, pentru a strânge acele trupuri suple şi vibrante în braţele lui ca de păianjen. Şi pentru o sărutare pe umărul Pepitei, ar fi acceptat să se facă renegat, gitan, bandit, hoţ de drumul mare; ar fi vândut spada lui Cocardasse şi pe-a sa odată cu aceea. Tot la zece paşi, se întorcea spre a o contempla, dar singurul lucru care putea să-l trezească la realitate şi să-i modereze dorinţele era faptul că

întâlnea deodată, aţintită asupra lui, privirea geloasă a unui ragno. Atunci îşi încovoia spinarea, îşi grăbea calul care făcea câţiva paşi mai repede — până ce pasiunea, mai puternică decât prudenţa, silea din nou capul inflamabilului profesor de scrimă să se întoarcă înapoi.

Domnişoara de Nevers călărea alături de Lagardère — se priveau ochi în ochi, se ţineau de mână şi îşi vorbeau întruna, cu glas scăzut. Fericirea lor nu-i privea decât pe ei, şi aveau atâtea lucruri să-şi spună!

În urma lor veneau Flor şi Chaverny, dar tandreţea acestora nu era mută — dragostea lor era tot atât de gălăgioasă, pe cât de tăcută era a celorlalţi. Marchizul avea nevoie să-şi strige cu glas tare bucuria, să se cheltuiască în mişcări, în elanuri de voioşie, iar Flor, gândindu-se că după atâta plâns venise vremea să râdă, nu se dădea în lături să-i răspundă în acelaşi fel.

Antoine Laho şi sora lui discutau între ei în acea limbă bască, atât de ciudată încât îţi trebuie luni de zile ca s-o înţelegi şi ani pentru a o vorbi.

Imediat în spatele lor se înşirau rulotele ţiganilor, aproape toate goale. Într-adevăr, atât bărbaţii cât şi femeile veneau în urmă, pe jos, cântându-şi melopeele sălbatice.

Doar Mabel rămăsese în căruţa ei — prima din şir — din care i se vedea, de sub coviltir, capul albit. Lângă ea mergea Mariquita, cu mâna pe crupa calului, cu ochii aţintiţi spre pământ, visătoare, tristă şi îndurerată.

O spaimă de moarte îi strângea gâtul; ea, care citise în stele viitorul celorlalţi, nu şi-l putea citi pe al ei, şi îl ghicea lugubru.

"Am luptat pentru fericirea tuturor, mai ales pentru — a lui", îşi spunea, privindu-l pe Lagardère. "I-am sacrificat puţin din raţiunea şi din sângele meu, mult din dragostea şi din inima mea. Va pleca, se va îndepărta pentru totdeauna, iar eu, eu trebuie să rămân aici, ca o epavă!"

Capul coloanei se opri. Cu un gest teatral, Cocardasse îşi scoase pălăria, în timp ce printr-una din obişnuitele sale exclamaţii saluta pământul Franţei:

— Slavă Domnului! Iată-ne, în sfârşit, pe pământul nostru… Amable, puişorule, ia spune tu "bună-ziua" soarelui domnului regent, că uite-l cum străluceşte acolo, ca un ban mare de aur!

— Mai bine ar fi să ne cadă câţiva dintr-ăştia în buzunarele noastre, şopti fratele Passepoil.

Lagardère însuşi îşi descoperi capul. Aurore, emoţionată, îndreptă către cer mulţumiri fierbinţi.

Lungul şir de căruţe stătu în loc şi ţiganii, care la propunerea lui Mabel vruseseră să-i însoţească pe logodnici până la limita extremă a teritoriului spaniol, veniră să se orânduiască în linie, cu bătrâna în frunte.

Până atunci nu fusese vorba de vreo răsplată pentru ei; nici nu pretindeau aşa ceva. Acţionaseră de bunăvoie, mulţumiţi că intervenţia lor fusese atât de folositoare, şi erau plini de respect mai ales în faţa cavalerului, care prin simpla lui prezenţă pusese toţi duşmanii pe fugă; căci aceşti copii sălbatici ai vântului şi ai prafului au o adâncă admiraţie faţă de curaj şi putere.

Pentru prima dată în viaţa lor, aceşti jefuitori de profesie se abătuseră de la regula neclintită a rasei lor, căci în toate triburile nu mai existase vreun exemplu în care să fi venit în ajutor unui creştin, altuia decât Lagardère. Dar acesta era Lagardère!… O situaţie asemănătoare nu se va mai repeta niciodată.

Cavalerul descălecă şi, cu Chaverny alături, merse în faţa acelor chipuri bronzate care îl admirau.

— Vă mulţumesc, prieteni! li se adresă. Multă vreme am crezut că nu sunteţi în stare să faceţi decât fapte rele; mă înşelam. Dacă astăzi aş putea să vă dau, fiecăruia, ceea ce merită, peste o oră aţi fi cu toţii bogaţi. Din nefericire, în afară de spada mea, nu am decât câţiva ducaţi[28]; iată-i. Sper că într-o zi voi putea să vă mai aduc şi alţii.

— Şi iată punga mea, adăugă Chaverny. Reîntoarceţi-vă aici peste o lună; va veni cineva din partea noastră şi vă va da îndeajuns pentru a ne păstra în amintire.

În acelaşi timp, amândoi îşi întindeau spre Mabel mâinile pline de aur.

— Dacă ceilalţi vor, sunt liberi să primească, zise bătrâna. Mie, una, nu-mi trebuie.

— Refuzăm, spuseră şi bărbaţii. Când ne vine chef de bani, ni-i luăm. Dar niciodată nu ne-am vândut devotamentul, mai

---

[28] *Ducat*: veche monedă, de obicei din aur, a cărei valoare era diferită, după ţară. Primii ducaţi au fost puşi în circulaţie la Veneţia, în secolul al XIII-lea. (n.t.)

ales că sunteţi primii cărora ni l-am oferit… Ce dai în dar nu trebuie să ţi se plătească.

— Ei, drăcie!… Uite-i că refuză!… exclamă gasconul, uimit. Ia zi, amice, tare-aş vrea să ni se ofere un pic şi nouă, aşa, ca să vedem…

Flor sări jos de pe catârul său, luă cele două pungi şi se apropie de Pepita:

— Uite, fată frumoasă, primeşte asta din mâinile celei care a fost cândva una de-a voastră. Cumpără-ţi inele de argint şi de aramă, ţechini[29] şi brăţări şi, dacă într-o zi, dansând în pieţele din Madrid, din Valladolid sau din Murcia, vei întâlni un gentilom francez, nobil şi bun, care va vrea să te iubească, să nu spui nu, micuţo. Tu eşti mai frumoasă decât mine, şi eu, eu voi fi marchiză!

Şi, plină de mândrie, luă braţul lui Chaverny.

— Doamne! şopti Passepoil, ducându-şi mâna la inimă, dacă vreodată m-aş întoarce la Madrid şi dacă fata asta s-ar îndrăgosti de mine…

Cocardasse izbucni într-un hohot de râs:

— De tine!… Dumnezeule Sfinte!… Da' nu te-ai văzut niciodată în oglindă, bietul meu Amable?

Drept orice răspuns, normandul, jignit, îi aruncă o uitătură furioasă şi şopti printre dinţi:

— Poate că aş iubi-o mai mult decât un gentilom adevărat!

— Hei! La dracu'! Ce vrei să spui? Noi ce suntem? Oare nu ne-a înnobilat Micul Parizian, ce naiba?

La rândul său, Aurore înaintă şi o îmbrăţişa pe bătrâna Mabel.

— Mi l-ai salvat, îi spuse. Nu voi uita niciodată că l-am regăsit datorită dumitale. Dacă s-ar întâmpla să ai nevoie de mine, voi fi totdeauna gata.

— Mabel nu va mai avea nevoie de nimic, răspunse vrăjitoarea. V-am pus pe drumul spre fericire, să nu vă abateţi de la el.

Mariquita rămăsese deoparte; împreună, cele două tinere o îmbrăţişară.

---

[29] *Ţechin* (de la cuvântul italian *zecchino*, împrumutat din lb. arabă): monedă de aur, cu valoare variabilă, utilizată pe vremuri în diferite state italieneşti şi din Orient. (n.t.)

— Iar tu, vino cu noi, zise Flor. Ne-ai ajutat atâta, încât de-acum înainte nimic nu trebuie să ne mai despartă…

— Vino, surioară, adăugă Aurore.

Dar gitanita scutură din cap şi întinse braţul către Peña del Cid, răspunzând cu tristeţe:

— Eu sunt legată pentru totdeauna de movila în care doarme tatăl meu. Am jurat că nu mă voi îndepărta niciodată de mormântul său şi că mă voi stinge din viaţă plângându-l; îmi doresc ca asta să se întâmple curând. Duceţi-vă, surorile mele — pentru că binevoiţi a mă lăsa să vă numesc astfel — duceţi-vă spre bucurie, spre dragoste; spectacolul fericirii voastre nu este făcut pentru mine.

— Dar ne strici această bucurie, refuzând să parte la ea, interveni, mişcat, Lagardère. Vino, copilă; aminteşte-ţi de ziua în care ţi-ai pus capul pe pieptul meu şi când şi eu ţi-am jurat că nu mă vei părăsi niciodată. Trebuie să-mi respect acel jurământ.

— Ai făcut pentru mine mai mult decât trebuia, răspunse fata.

— Tu mi-ai dat viaţa tatălui tău…

— Eram nebună — afecţiunea ta mi-a redat raţiunea…

— Nebună din cauza mea şi pentru mine…

— Ce importanţă are?… Ceea ce trebuia să fac pe acest pământ s-a încheiat… Ia-ţi cu tine logodnica.

Acestea erau cuvinte rostite cu buzele, dar, în secret, biata inimă zdrobită vorbea un cu totul alt limbaj.

Mariquita îl privi îndelung pe cavaler, pentru ca amintirea lui să-i rămână etern întipărită în minte, şi sufletele lor curate se uniră în timp ce în ochii uneia se citea dragostea, iar în ai celuilalt — recunoştinţa.

— Ia-ţi logodnica!… repetă gitana, îndurerată.

Un val de lacrimi îi izbucni din ochi, un tremur convulsiv o scutură, iar Lagardère, care se temea pentru ea de o emoţie prea puternică, o strânse la piept şi o sărută pe frunte.

— Voi fi mereu fratele tău, îi spuse. Când durerea îţi va fi prea greu de îndurat, vino la Paris, unde vei găsi inimi primitoare.

— Adio, şopti gitana. Nu ne vom revedea decât în eternitate.

Apoi se întoarse cu spatele pentru a izbucni din nou în lacrimi şi spre a nu vedea tristeţea întipărită pe chipul lui Lagardère şi al celorlalţi.

— Adio, deci, sărmana mea copilă, spuse încet Lagardère. Adio, vouă, tuturor care nu vreţi nici un ban din partea mea şi care mi-aţi făcut atâta bine. Fie ca Dumnezeul vostru să vă răsplătească; mi-ar fi plăcut să vă pot dovedi eu însumi că nu vă voi uita niciodată, nici pe voi, nici binele ce mi l-aţi făcut.

— Du-te, zise bătrâna Mabel, şi continuă să fii tare, în viaţă. Cea pe care ai ales-o se poate bizui pe tine, fără teamă.

Toţi se urcară din nou, care pe cal, care în căruţă, şi cele două tronsoane ale cortegiului se depărtară, în sens invers. Doar Mariquita rămăsese pe jos şi, în timp ce mergea, lacrimi grele îi picurau pe picioarele goale.

Deodată întoarse capul. Când Lagardère şi ai săi erau pe punctul de a dispărea, se urcă pe o stâncă spre a-i mai putea vedea. Când nu-i mai zări deloc, un nume ţâşni din pieptul său:

— Henri!

Fu un strigăt asemănător cu cele ce-i izbucneau din gâtlej pe vremea nebuniei sale, un strigăt de disperare şi de dragoste.

Apoi, se prăbuşi la pământ...

Sărmana gitanita îşi desăvârşise opera pe acest pământ: murise!

Capitolul II - Contele de Lagardère

Cu puţin înainte de a ajunge la Bayonne, Jacinta îşi părăsi în grabă fratele, cu care nu încetase să discute, şi se apropie de cavaler.

— Repede, repede, îl îndemnă. Spuneţi-le tuturor să se ascundă în spatele acestui pâlc de copaci, şi nimeni să nu se lase văzut.

Ca şi prietenii săi, Henri nu obişnuia să se ferească din calea primejdiei. Aşa încât cuvintele bascei îl uimiră peste măsură.

— Grăbiţi-vă, repetă aceasta, vă conjur. Numai de n-ar fi prea târziu!…

În acelaşi timp, îi împingea în spatele unui grup de arbori deşi care, din fericire, se aflau la marginea drumului, ca şi cum ar fi fost plantaţi acolo dinadins.

— Dar vorbeşte… Ce se-ntâmplă? întrebă Lagardère, cedând totuşi insistenţelor ei şi punându-şi însoţitorii să se înşiruie acolo unde le spusese fata.

Jacinta arătă cu degetul drumul spre oraş şi zise:

— Vedeţi acolo, departe, două puncte negre, în afara zidurilor de apărare?

— Le văd… sunt doi bărbaţi călare.

— Nu, nu doi bărbaţi… dintre ei, una este o femeie.

— Doamne sfinte! strigă Cocardasse, revoltat. Aşadar, am devenit nişte iepuri, ca să ne ascundem la apropierea unei femei? Vrei, micuţule, să mă duc înaintea lor şi să le spun că dacă au de-a face cu Lagardère, şi-au găsit naşul?

— Stai aici, îi porunci bască, autoritară, şi taci… nimeni nu ţi-a cerut părerea.

Apoi se întoarse către cele două tinere fete:

— Este acolo o femeie, repetă. E oare necesar să vă precizez, domnişoară de Nevers, cine anume?…

Instinctul, urmat de gândire, făcu să tresară inima Aurorei.

— Să fie cu putinţă? exclamă.

— De când se află la Bayonne — explică basca — doamna prinţesă, însoţită de domnul de Navailles, vine în fiecare dimineaţă până la frontieră, pentru a aştepta veşti sau spre a vă găsi chiar pe dumneavoastră. Ieşind dincolo de zidurile de apărare, până la care o însoţeam şi eu, o auzeam spunând, zilnic, silindu-se să spere, să alunge descurajarea care voia să pună stăpânire pe dânsa: "Astăzi va fi ziua!" Şi de câte ori n-a repetat aceste cuvinte, căci tot zilnic o vedeam revenind, mai abătută şi mai tristă.

— Biata mamă! murmură Aurore, împreunându-şi mâinile.

— Sărmana femeie! şopti Lagardère.

— Ea vine astăzi, aşa cum a venit şi ieri, tot aşa cum ar veni şi mâine, dacă n-iar fi sunat ceasul, continuă frumoasa hangiţă. Speranţa este cea care-i conduce paşii, simţul datoriei — cel care o susţine. Dar fiindcă există bucurii care ucid, veţi înţelege de ce v-am cerut să vă ascundeţi. Trebuie ca fericirea

ei să nu fie prea bruscă. Aşteptaţi, aşadar, aici şi lăsaţi-mă pe mine.

Aurore avea să-şi revadă mama! Spre a fi mai bine pregătită pentru revedere, îşi rezemase capul blond pe umărul lui Henri, şi lacrimi liniştite îi curgeau ne obraji. Logodnicul ei o lăsă să plângă, căci există împrejurări în care inima s-ar sparge dacă prea-plinul nu s-ar topi în lacrimi.

— Henri!… spunea fata. O dată mai mult, mama mu va primi din mâinile tale. Binecuvântată este ziua în care tot ce mi-e mai scump pe lume: mama şi logodnicul meu, se vor uni într-un ţel comun — acela al fericirii mele! Ce am făcut? Ce aş putea face spre a-mi arăta recunoştinţa pentru tot ce aţi suferit din cauza mea?

— N-ai suferit şi tu, sărmana mea copilă? replică Henri.

Aurore îşi aplecă mai mult capul, mângâindu-i faţa cu buclele-i blonde:

— Nu-mi mai amintesc, şopti. Sunt fericită!

Punându-şi în aplicare generosul gând, basca lăsase micul grup la adăpost în spatele pilcului de arbori şi plecase înainte. Silueta ei robustă se contura pe drum, deja îndepărtată.

Mergea cu paşi iuţi, mai încet totuşi decât ar fi dorit. Se temea şi ca, văzând-o apropiindu-se prea repede, doamna de Nevers să nu bănuiască ceva.

Într-adevăr, mama cea atât de greu încercată o vedea de departe venind şi teama îi strângea inima. Şi, totuşi, în fiecare zi o mulţime de drumeţi veniseră spre ea pe acel drum, dar nici una nu avea mersul acesta. Aşa încât, inima recunoscând-o înaintea ochilor, prinţesa strigă, de îndată ce crezu că ajunsese destul de aproape pentru a fi auzită:

— Dumneata eşti, Jacinta? Eşti chiar dumneata? Şi ce faci aici, singură pe drumul acesta?

— Veştile nu soseau, doamnă, răspunse basca, continuând să înainteze. M-am dus înaintea lor.

— Ştii ceva… Oh! Spune repede, te implor! Orice ai avea să-mi aduci la cunoştinţă, sunt tare, pot să aud.

Nu mai era femeia palidă şi rece care cândva putea fi văzută întreaga zi în capela sa din palatul lui Gonzague. Era îngrijorată, inima îi bătea, şi ochii, măriţi de lacrimi, erau larg deschişi.

Avea dreptate, era în stare să audă orice. Dar dacă ceea ce avea să-i spună Jacinta ar fi fost anunţul unei nenorociri, ea ar fi alunecat jos de pe cal pentru a nu se mai ridica niciodată. Cu cât nervii sunt mai încordaţi pentru a rezista la o lovitură, cu atât şi şocul este mai puternic.

Dintr-o ochire, basca îşi dădu seama de acest lucru; căci acum ajunsese aproape de călăreaţă, şi chiar mângâia grumazul vânjos al nobilului animal, nerăbdător din cauza opririi.

— Liniştiţi-vă, doamnă, îi spuse, nu am a vă spune nimic care să nu vă facă plăcere.

Un suspin adânc de uşurare ieşi de pe buzele doamnei de Nevers, care şopti:

— Citesc pe chipul dumitale că pot spera. Poate că ai văzut-o pe Aurore?

Prinţesa părea să fie destul de pregătită pentru a i se putea da de înţeles că fericirea era aproape.

— Am văzut-o pe domnişoara de Nevers chiar în dimineaţa aceasta, răspunse Jacinta. În curând va fi în braţele dumneavoastră, doamnă.

— De ce întârzie, Doamne? Atâtea nenorociri se pot întâmpla într-un minut, încât nu voi înceta să mă tem atâta vreme cât nu îmi voi strânge fiica la piept.

— Nu aveţi a vă teme de nimic, ea este în afară de pericol.

— Şi… el?… întrebă doamna de Nevers, cu o îngrijorare aproape tot atât de mare ca atunci când fusese vorba de Aurore. L-ai văzut şi pe domnul de Lagardère?

— Vă mai îndoiţi? El este cel care v-o aduce…

— Domnul fie lăudat!… Cei doi copii ai mei s-au regăsit. Spune-mi, buna mea Jacinta, când îi voi putea vedea?

— Păi, când veţi dori, doamnă — vă aşteaptă.

— Unde? Repede, repede… Condu-mă! Pentru ce nu mi-ai spus de la început?

Basca simţi că trebuie să se scuze:

— Pentru dumneavoastră, ca şi pentru ei, era bine că şocul să nu fie prea puternic. Veniţi.

— Mi-ai întârziat fericirea cu câteva minute şi, uneori, minutele sunt secole…

Un cal începu să necheze la nici două sute de paşi mai încolo, şi basca întinse braţul către pâlcul de arbori:

— Sunt acolo, doamnă.

— Aurore, Henri! Copiii mei! strigă prinţesa, din toate puterile.

— Iată-ne! răspunseră două glasuri, în acelaşi timp.

Şi mama îşi deschise larg braţele.

Toţi trei, strâns înlănţuiţi, nu mai alcătuiau decât unul singur şi, din acel grup, se auzea un zgomot de sărutări.

Mai este nevoie să spunem că, în acea zi, hanul *La Frumoasa Hangiţă* a căpătat un aspect neobişnuit? Proprietara nu mai avea de-a face cu nişte simpli călători şi, dacă luase din nou comanda administrării gospodăriei, făcuse acest lucru pentru ca cei care o ocupau să se simtă ca acasă, să nu le lipsească nimic.

Antoine îşi pusese la locul lui pumnalul — teribilul cuţit basc care, în mâinile sale, făcuse minuni dincolo de munţi şi care, fără îndoială, avea să se odihnească o bucată de vreme. Văzându-l pe muntean ocupat să-şi ajute sora, ai fi zis că este un om paşnic, care niciodată nu plecase din acel han, şi că faptele de devotament şi de vitejie săvârşite de el fuseseră făcute de cine ştie ce sosie a sa.

Doamna de Nevers îşi uitase durerea, şi pometţii obrajilor săi palizi căpătau acum o culoare trandafirie. Ţinea în poală capul fiicei sale, care îngenunchease la picioarele ei, şi-i mângâia părul blond, aplecându-se în fiece clipă spre a-l săruta.

La rândul lor, Chaverny şi dona Cruz ofereau un tablou nu mai puţin plăcut. Firea veselă a acestora nu era făcută pentru a da naştere melancoliei.

Într-un astfel de mediu, prinţesa nu putea decât să zâmbească, şi ochii săi priveau cu bucurie acest spectacol al unor oameni care se iubeau, aşa cum ea însăşi ştiuse să iubească, cu o dragoste pentru care durerea fusese piatra de încercare şi pe care nimic nu o putuse înfrânge.

— Henri, fiul meu, spuse, povesteşte-mi tot ce ai făcut, tot ce ai suferit.

— Nu i te adresa lui, mamă, ţi-ar vorbi despre alţii şi nimic despre sine. Întreabă-i mai curând pe Flor sau pe domnul de Chaverny, şi nici ei nu vor mărturisi tot, nu vor dezvălui nimic din ceea ce priveşte propriile lor persoane.

— La ce foloseşte să revii asupra trecutului? grăi Lagardère. Să ne gândim la prezent, să ne gândim la viitor. Răul care nu

mai există trebuie să fie binecuvântat, pentru că ne-a călit sufletele şi ni le-a legat pentru totdeauna.

— Aşa este — încuviinţă Aurore, zâmbindu-i tandru — dar, Henri, atunci când ai scăpat cu bine, este plăcut să ştii că ai învins durerea şi să priveşti totuşi în urmă, în legătură cu asta, am o dorinţă ciudată, pe care o vei socoti, poate, nebunească, dar pe care n-ai ezita să o realizezi, dacă ai şti ce preţ pun pe ea.

— Este de ajuns s-o rosteşti, copilă dragă, răspunse cavalerul, pentru ca ea să-ţi fie îndeplinită, dacă asta nu depinde decât de mine.

— Şi Flor ar fi mulţumită, adăugă domnişoara de Nevers. Şi, totuşi, nu îndrăznesc să-ţi spun.

— Vorbeşte fără teamă, Aurore. Intenţia ta n-ar putea fi lipsită de rost; de ce ar fi primită prost?

— Ei, bine! Henri, aş vrea să revăd subterană în care, sperând că vom găsi libertatea, nu am întâlnit decât noi suferinţe.

— Asta ar însemna să-mi furaţi nişte ore, şi nu aveţi acest drept. Nu v-aş lăsa să mergeţi acolo decât dacă v-aş însoţi…

— Bine, mamă, vino cu noi. Deoarece vrei să ştii ce am suferit şi cât de plăcut ne este acum să fim libere, vei putea să judeci singură ce au făcut pentru mine Jacinta şi fratele său.

Înarmându-se cu torţe, Antoine Laho trecu în fruntea alaiului, la care se alăturase şi Navailles şi, în curând, intrară cu toţii prin deschiderea îngustă ce permitea accesul în subterană.

Aurore şi dona Cruz erau nespus de emoţionate. Se lipeau strâns de logodnicii lor, pentru a trăi mai intens, în imaginaţie, orele de groază pe care le petrecuseră acolo, între viaţă şi moarte.

Chaverny dorea ca bascul să le povestească tot ce se întâmplase. Dar acesta îi atribuia toate meritele lui Flor, care se apăra de laudele lui. Nici chiar domnişoara de Nevers nu reuşea să-i pună de acord, clarificând importanţa rolului jucat de fiecare.

— Cum ai fi putut să vezi? replica dona Cruz. Leşinaseşi. Antoine te purta ca pe un copil şi, în timp ce îşi însângera mâinile ca să ne deschidă o cale, erai întinsă aici, pe jos…

— Da, confirma bascul, tresărind fără vrere. Dânsa dormea şi, în somnul său, dumneata o tăceai să meargă ca o fantomă.

Nu-mi fusese frică nicicând în viaţă; totuşi, când am văzut-o pe domnişoara de Nevers mergând drept înaintea sa, în beznă, ţeapănă ca un spectru, aproape că am tremurat… E aici un mister pe care, poate, n-arii să-l înţeleg niciodată.

Gitana trebui să explice cum, prin puterea voinţei sale şi cu ajutorul anumitor rituri în care fusese iniţiată în timpul copilăriei, reuşise s-o facă să meargă pe Aurore, care, altminteri, nici nu se mai putea ţine pe picioare, şi cum îi dăduse puterea de a vedea prin tenebre.

Ducesa de Nevers se înfiora auzindu-i, şi fu şi mai rău când Laho îi aduse în faţa zgomotoasei cascade şi le povesti lupta lui cumplită cu prinţul de Gonzague, la marginea abisului căscat spre eternitate.

Lagardère, care totuşi îi cunoştea devotamentul, nu-şi putea crede urechilor. Spuse cu glas scăzut:

— Fii mândră, Aurore, că ai inspirat asemenea fapte.

— Şi-a riscat de zece ori viaţa pentru noi, încuviinţă fata. Ce vom face pentru a-l răsplăti?

— Îmi veţi permite să mi-o dau, dacă s-ar ivi prilejul, spuse cu simplitate bascul. Deocamdată n-am făcut altceva decât să mi-o risc, nu-mi datoraţi nimic.

— Ai fi făcut-o pentru oricine? vru să ştie cavalerul.

Munteanul clătină din cap.

— Posibil, cu condiţia să fi fost vorba de o femeie. Astăzi, când vă cunosc pe toţi, aş face-o de o sută de ori pentru fiecare dintre dumneavoastră.

Toate acestea fuseseră spuse fără nici o lăudăroşenie, şi Laho strânse mâinile ce i se întindeau, fără ca pe chipul său să se citească altă expresie decât cea a sentimentului datoriei împlinite.

Există astfel de firi pentru care devotamentul este regulă, iar asta e ceea ce se numeşte nobleţea sufletului: valorează cât toate celelalte calităţi laolaltă!

Dona Cruz avea această însuşire în aceeaşi măsură cu Laho, şi Chaverny înţelegea acum că, dându-i rangul de marchiză, cel onorat va fi el însuşi. Gitanita şi munteanul care se aflau în faţa lui dăduseră — într-o oră din viaţa lor — dovadă de mai multă bravură decât i-ar fi fost dat lui să demonstreze, de-a lungul întregii sale existenţe. Şi atunci făcu diferenţa între ceea ce învăţase la şcoala frumosului său văr şi ceea ce se câştiga

urmându-l pe Lagardère. Părăsise drumul cel rău pentru cel bun; de acum înainte făcea parte din acel grup de oameni alcătuit din toţi cei de faţă, legaţi indisolubil prin încercările grele prin care trecuseră, uniţi prin dragoste, prietenie şi recunoştinţă, îndeajuns de puternici pentru a înfrunta răul şi pentru a-l învinge.

Când ieşiră din nou la lumina zilei, tinerele logodnice se simţiră, şi ele, mai curajoase, căci urcaseră încă una din treptele calvarului şi — sigure de protecţia celor care, pentru ele, însemnau totul — luară cerul drept martor al fericirii şi triumfului lor.

Nu mai lipsea decât sărmana Mariquita, şi doamna de Nevers, care acum voia să afle totul, i-ar fi trimis pe Cocardasse şi pe Passepoil în căutarea ei. Ar fi dorit chiar că şi ţiganii să ia parte la cortegiul nupţial al fiicei sale, şi această femeie — care, o vreme atât de îndelungată, nu mai crezuse decât în răutatea oamenilor — se bucură la gândul că este de ajuns unul bun, un cavaler ca Lagardère, ca să tragă după sine o mulţime de inimi generoase.

Îi ceru Jacintei să-i promită că-şi va scoate la vânzare hanul, chiar în acea zi. Deşi regreta munţii ei, cerul albastru şi marea imensă, aceasta nu întârzie să-şi dea consimţământul. O privire a Aurorei o făcuse să ezite, o sărutare o decise. Dona Cruz adăugă sărutul său, şi toate trei se ţinură îmbrăţişate, aşa cum mai făcuseră într-o noapte. Era acelaşi elan al inimilor, dar în locul lacrimilor, pe feţele lor nu mai vedeai decât zâmbete.

De altminteri, i se putea oare refuza ceva acestei mari doamne, atât de încercată de soartă, vara regentului Franţei, care-şi părăsise purtarea semeaţă şi tăioasă, pentru a răspândi numai mângâiere şi dragoste?

După ce obţinuse ceea ce dorea, doamna de Nevers spuse, cu mândrie:

— Cine ar mai îndrăzni acum să vină, între voi toţi, să-mi ia din nou fiica? Dumneata, dona Cruz, care o clipă ai crezut că eşti copila mea, vei avea totuşi o mamă! Dumneata, vere de Chaverny, care ai reparat, făcând binele, tot răul pe care se dorea să fii obligat a-l face, dă-mi mâna care a rămas atât de loială. Şi-i binecuvântez pe toţi ceilalţi, pe toţi cei care mi-au redat copila.

Văduva lui Nevers, eterna neconsolată, ale cărei buze rămăseseră atâta timp închise, rostea cu blândeţe aceste cuvinte de recunoştinţă, iar maiestuozitatea dureroasă în care se înfăşurase după tragedia din şanţurile de apărare de la Caylus se topise la suflul maternităţii victorioase.

— Iar tu, Henri, fiul meu — adăugă ridicându-se — tu, conte de Lagardère, vino să-ţi îmbrăţişezi mama.

Strălucea de bucuria de a anunţa ea însăşi cavalerului favoarea prin care regentul îl făcea conte al regatului. Marchizul de Chaverny, căruia Philippe d'Orléans îi dăduse sarcina de a transmite acest mesaj, nu găsise momentul prielnic pentru a o îndeplini, în timpul peregrinărilor sale pline de peripeţii, şi acceptase de bunăvoie această soluţie care umplea de bucurie şi mândrie inima văduvei ducelui asasinat.

Doamna de Nevers îl îmbrăţişă pe Henri, îl strânse îndelung la piept, aşa cum mai făcuse odată, la tribunalul de la Petit-Châtelet, atunci când el se pregătea să meargă la supliciu.

— Şi acum, iată-ţi soţia, continuă ea. Ţi-o promisesem deja; ţi-o dau. Şi citeşte cu glas tare ceea ce Alteţa Sa Regală Regentul îţi trimite prin mână mea. Nimănui nu i-ar fi fost mai plăcut să-ţi înmâneze acest document, decât mie.

Scoase din corsaj un plic sigilat cu armele blazonului lui Philippe d'Orléans, şi cavalerul, cu o voce vibrantă şi puţin emoţionată, dădu citire mesajului prin care era făcut conte de Lagardère.

Mesajul mai spunea că numelui de Lagardère i se putea adăuga cel de Ne vers, după ce se va uni prin căsătorie cu copila pe care o ţinuse când va în braţe, în timp ce-l apăra pe duce în şanţurile de la Caylus.

Capitolul III - Adversari noi

La această veste, Cocardasse strigă un răsunător *"Domnul fie slăvit"*, după care se întoarse la băutura sa. De altminteri, de dimineaţă, de când era acolo, nu avusese altă ocupaţie şi se grăbise să pună în practică o zicală despre

care spunea că e foarte veche, dar pe care o inventase în folosul său personal:

"Calul în grajd, spada în teacă şi viteazul la masă".

Gasconul era în urmă cu setea, căci în Spania nu avusese nici timpul, nici mijloacele necesare ca să şi-o astâmpere. Ştia că la hanul *Frumoasei Hangiţe* va putea goli câte ulcele va pofti fără să plătească nimic, şi gâtlejul lui nu stătea nefolosit nici un minut.

— Vai de păcatele mele! exclamă, când din întâmplare limba lui reuşea să se descurce limpede — gândeşte-te, iubiţelule, că vom lua parte la nuntă, cu haine noi şi cu buzunarele pline de galbeni. O să mergem în cortegiu înaintea gentilomilor, şi multă vreme se va vorbi la Paris despre înfăţişarea nobilă a lui Cocardasse-junior la nunta lui Lagardère.

Partea proastă era că fratele Passepoil nu-l asculta. Cocardasse era beat de vin, Passepoil — beat de dragoste; cel dintâi avea mereu nasul vârât în licoarea divin parfumată — cel de-al doilea călătorea într-o ţară a reliefurilor, adâncindu-şi privirile mângâietoare în corsajul servitoarei — o munteancă zdravănă care, fără fasoane, îşi apăsa pieptul voluminos pe umărul normandului, de fiecare dată când îi turna de băut.

Şi, de fiecare dată, gâtlejul fostului cleric lăsa să-i scape suspine ce-ţi sfâşiau inima.

Este scris undeva că extremele se ating şi contrariile se atrag, mai ales în ceea ce priveşte oamenii; exista, într-adevăr, o mare afinitate între farmecele durdulii ale femeii şi umerii colţuroşi ai profesorului de scrimă, între pulpele groase ale uneia şi ciolanele descărnate ale celui de-al doilea.

Marte şi Venus[30] au luat multe înfăţişări, încă din vremurile când se plimbau prin Olimp[31].

Şi acum, Cocardasse şi Passepoil gustau din plin bucuria a ceea ce, pentru mulţi, constituie condimentul plăcerii de a trăi: vinul şi dragostea. Aşa că făcură o strâmbătură când sala în

---

[30] *Marte şi Venus* (mitol.): la romani, zeul războiului şi, respectiv, zeiţa frumuseţii, corespunzând în mitologia greacă lui Ares şi Afroditei. (n.t.)

[31] *Olimp*: Numele unei regiuni muntoase, în Grecia antică. Vechii greci îşi închipuiau că acolo se află reşedinţa zeilor. (n.t.)

care se aflau fu invadată de şase indivizi ale căror mutre era mai curând suspecte.

Dintre cei şase, doi erau nişte tineri care, fără îndoială, începuseră să bată drumurile, cu spada în mână, la vremea când alţii de vârsta lor se jucau încă folosind arme de lemn. Dacă cei care-i însoţeau le erau profesorii, tinerii aceştia puteau spera să ajungă departe în arta de a spinteca oameni.

Aşa-zişii profesorii erau, cu siguranţă, nişte spadasini şi, fără doar şi poate, şi nişte ticăloşi. Spadele lor late, veşmintele lor şi aerele de bătăuşi pe care şi le dădeau trădau prima dintre aceste calităţi, şi nu era nevoie să fii prea priceput ca s-o ghiceşti pe a doua.

După ce aruncară o privire prefăcută înspre maeştrii de arme, se duseră totuşi să se instaleze la o parte şi începură să şuşotească între ei.

Dacă atunci Cocardasse ar fi fost mai puţin ameţit de vin şi Passepoil mai puţin preocupat de farmecele servitoarei celei robuste, poate că ar fi pus un nume pe figurile noilor-sosiţi.

Într-adevăr, primul era un fost caporal din regimentul de gardă şi se numea Gauthier Gendry; cel de-al doilea, uşor de recunoscut după statura sa — şase picioare şi jumătate — purta numele de Gruel, zis Balena, şi servise ca soldat în acelaşi corp de armată.

Erau nişte cunoştinţe vechi, dar dintr-acelea cu care nu te lauzi.

Dintre cei doi tineri, unul era fiul Madonei din Torino şi al lui Pinto, cel care-şi pierduse o ureche în şanţurile de apărare de la Caylus şi care fusese ucis de Lagardère chiar lângă zidurile oraşului italian unde dragostea îl făcuse să se fixeze; celălalt era descendentul lui Jöel de Jugan, care-şi ispăşise în acelaşi fel, la Morlais, greşeala de a se fi aflat, într-o anumită seară, în şanţurile unui castel gascon. Erau întovărăşiţi de o pereche de spadasini de două parale: un englez, numit Palafox, şi un catalan, aşa-zis gentilom, care răspundea la numele de Morda şi atât, deşi, dacă i-ai fi dat crezare, înşiruirea tuturor titlurilor sale de nobleţe ar fi ocupat jumătate din ziua de muncă a unui scriitor public.

Pe scurt, patru vulturi bătrâni şi două bufniţe tinere toţi cu clonţ şi gheare şi căutând o pradă.

O parte bună a dragostei este că-ţi permite să-ţi păstrezi vederea limpede şi mintea clară. Când Amable Passepoil văzu că intruşii încep să tachineze obiectul cultului său, începu să-i studieze cu atenţie, gândind că nu va putea să rabde mult timp.

— Tăcere! spuse, punând mâna pe braţul lui Cocardasse care înşira întruna tirade cu privire la apropiata nuntă a lui Lagardère.

— Ei bine, iubiţelule! mormăi gasconul. Cocardasse-junior are pretenţia de a vorbi unde vrea şi când vrea, fie că i se adresează regentului sau mareşalului de Berwick, fie că-i vorbeşte celui din urmă valet al lui Peyrolles... Doamne sfinte! Cel care-i va ţintui limba cu o lovitură de spadă mai are până să apară pe lumea aceasta, şi fii foarte sigur că ar pleca în cealaltă.

— Bine-ai grăit! strigă cineva, din fundul sălii.

— Ei! Zău aşa, iată-l pe acel bun domn Cocardasse, lama cea mai iscusită din câte cunosc între Bayonne şi Lille[32].

— Ia te uită! Îţi spuneam eu bine, amice... Dar voi, ceştilalţi, unde dracu' aţi avut onoarea de a vă întâlni cu maestrul Cocardasse-junior?

— Pe cinstea mea, răspunse Gendry, cred că la un bal dat de regent în grădinile de la Palais-Royal te-am văzut pentru prima dată. Eram de pază la una dintre porţi, atunci când dumneata şi prietenul dumitale îl transportaţi pe beţivul ăla bătrân — domnul baron de Barbanchois, dacă ţin bine minte.

— Păcatele mele! zise Cocardasse, oamenii ăştia de la Curte nu se pricep să bea fără să se-îmbete.

Ridicându-se, el însuşi se cam împletici.

— Ia-ţi spada, îi şopti la ureche fratele Passepoil.

Gasconul o desprinse pe Pétronille din cuiul în care o agăţase şi şi-o prinse la şold. De fapt, acolo îi stătea mai bine decât oriunde altundeva.

— Am putea să vă întrebăm de unde veniţi? se interesă deodată normandul, bănuitor.

Gendry nu răspunse; prefera să-l lase pe gascon să trăncănească, fiindcă acesta părea în toane bune şi gata să spună tot ce ştia.

Din fericire, fără să-şi dea seama, Cocardasse fu de acord cu tovarăşul său:

---

[32] *Lille*: oraş în sudul Franţei. (n.t.)

— Păi, da' chiar! Pe toţi dracii! De unde-aţi ieşit a aşa, domnilor, astfel încât să avem plăcerea de a vă întâlni aici, în seara asta?

— Venim drept de la Arras[33], răspunse Gendry. Ni s-a spus că în Spania sunt de dat lovituri şi, iată-ne…

Cocardasse slobozi un imens hohot de râs.

— Cam târziu, mieluşeilor, declară, ţinându-se de burtă. Menuetul s-a terminat de mult şi am dansat foarte bine şi fără voi…

— Vai! De asta mă temeam, suspină Balena. Nu ne mai rămâne decât să ne întoarcem la Paris, să vedem dacă cineva are nevoie de serviciile noastre.

— La Paris!… Ura! Noi ne întoarcem acolo mâine şi, dacă vreţi să vă alăturaţi nouă, vă garantez că veţi avea o bună companie.

— Nu te grăbi, îl întrerupse Passepoil. Nu avem nevoie de nimeni şi, mai ales, nu de oameni pe care nu-i cunoaştem.

— Păi, dacă ei ne cunosc…

— Îţi spun că n-avem nevoie de nimeni, repetă Passepoil, pe un ton sec.

Oricât de timid era de obicei, bunul maestru de arme îşi amintea de anumite ceasuri din viaţa sa, când fusese agresiv. Pentru moment, era gata să fie la fel din nou şi să taie în carne vie. Nu degeaba era normandă şi se lăuda că, atunci când este cazul, are fler.

Or, compania acestor ticăloşi nu-i mirosea a nimic bun şi, cum era nevoit să gândească pentru doi, căci Cocardasse nu era în stare de asta, nu avea deloc intenţia de a-i oferi lui Lagardère escorta acestor haimanale, de care avea toate motivele să se îndoiască.

De altminteri, în ochii servitoarei, care-l privea cu admiraţie, găsea izvorul unui curaj ce-l uimea chiar şi pe el şi simţea că este în stare să răstoarne munţi. Ce-ar fi făcut incomparabilul Don Quijote dacă fiecare dintre glorioasele lui fapte nu ar fi fost inspirată de dragă lui Dulcinee?

---

[33] *Arras*: oraş francez, la 175 km la nord de Paris, capitala departamentului Pas-de-Calais. (n.t.)

— Oho! Amice! exclamă ex-caporalul regimentului de gardă, pari cam bănuitor. Dacă vrei să ştii cine suntem, numele ne sunt înscrise pe tăişul spadelor noastre.

— Cunosc cel puţin două dintre ele, ripostă profesorul de scrimă, cu un calm feroce. Cât despre celelalte, nu sunt ale unor oameni cinstiţi.

Sigur că nu trebuia mai mult ca să se scoată spadele.

— Ce te-apucă, micuţule? întrebă Cocardasse, încă împăciuitor. Ne pregăteşti o încăierare cu nişte prieteni buni, când ar fi mai nimerit să bem împreună câteva ulcioare de vin.

Gauthier Gendry avea motivele lui să evite un scandal, aşa că, vorbind politicos, dar dându-se totuşi câţiva paşi înapoi, spre a evita vârful spadei fratelui Passepoil, care începuse deja să-i zgârie vestonul, zise:

— Pe cinstea mea! Sunt de aceeaşi părere.

Apoi, adresându-se oamenilor săi, adăugă:

— Jos armele, domnilor; mai întâi să bem, şi vă vom spune cine suntem.

— Este inutil, grăi deodată, în spatele lui, o voce vibrantă. Te cunosc bine, Gendry, cât despre Balena, sunt sigur că-şi aduce încă aminte de ziua în care i-a venit poftă să uzurpe locul Cocoşatului, la palatul lui Gonzague.

Toate capetele se întoarseră instinctiv către cel care tocmai vorbise. S-ar fi zis că intrase un dihor într-o vizuină de iepuri.

— Lagardère! pronunţară în şoaptă Gauthier Gendry şi Balena, retrăgându-se spre uşă.

— Da, Lagardère!… Afară cu voi, javrelor!… Faceţi parte dintre cei pe care nu vreau să-i întâlnesc în drumul meu.

Balena îşi înconvoie spinarea şi se trase într-un colţ; îi era frică de groaznicul colier ce-i strânsese gâtul şi a cărui amintire îi fusese evocată.

Palafox, cu flegmă sa britanică, rămăsese cu mâinile sprijinite pe spadă, iar Morda îşi rotea sabia, crezând că intimidează pe cineva.

Era normal ca cei care nu avuseseră niciodată nimic de împărţit cu Cocoşatul să se arate mai îndrăzneţi, iar cei tineri se numărau printre aceştia. Păreau nişte cocoşei înfipţi în pintenii lor, cu atât mai obraznici, cu cât fiecare din ei se afla pentru prima dată în prezenţa omului care îi ucisese tatăl.

Totuşi, atitudinea şefului lor ar fi trebuit să-i prevină în legătură cu comportamentul ce trebuia adoptat, dar tinereţea nu gândeşte, şi aceştia doi erau cât se poate de bucuroşi că întâmplarea îi aducea atât de repede în faţa duşmanului pe care juraseră să se răzbune.

Tăişurile săbiilor fură imediat îndreptate spre pieptul lui Henri, care zâmbi văzându-i înfipţi aşa de mândri în faţa lui şi cu o flacără de mânie în ochi.

Cu toate acestea, socoti că nu era cazul să scoată şi el sabia din teacă şi li se adresă:

— Riscaţi să vă loviţi cu jucărioarele astea; a fost o greşeală să fie date pe mâna unor copii de vârsta voastră. Daţi-mi-le.

Vorbind astfel, mâinile sale, iuţi ca fulgerul, apucară cele două lame, smulgându-le cu o smucitură puternică. Apoi, calm, le frânse pe genunchi.

Adversarii săi păliră de furie.

— Sunt fiul lui Jöel de Jugan, strigă unul.

— Iar eu — fiul lui Pinto, zise al doilea.

— Regret că v-am făcut orfani — răspunse Lagardère — dar dacă trebuie să vă dau un sfat, micuţilor, acesta ar fi să alegeţi un alt mod de viaţă decât cel al taţilor voştri.

— Spade! Să ni se dea spade! urlară amândoi, într-un acces de furie.

Lagardère se întoarse către Cocardasse, care se trezise brusc din beţie, şi către Passepoil care, cu vârful degetului, îşi încerca vârful sabiei.

— Conduceţi-mi pe toţi oamenii aceştia până la uşă, le zise. Dacă se poate, fără zgomot.

Apoi, adresându-se spadasinilor:

— Drum bun, domnilor. Vă sfătuiesc, pentru sănătatea dumneavoastră, să puneţi o distanţă respectuoasă între dumneavoastră şi mine.

Yves de Jugan era breton, adică încăpăţânat. Nefericitul îşi băgase în cap să-l omoare, el singur, pe Lagardère, şi în acest scop, deoarece nu mai avea spadă, scoase din centură un pistol şi ochi.

Mânerul unei spade se abătu peste încheietura mâinii lui, şi armă îi scăpă. În acelaşi timp, primea la fund o lovitură de picior zdravănă, care-i lăsă amprenta cizmei cu ţinte a lui Cocardasse — lată şi lungă, desenată cu dâre de praf.

— Drăcia dracului! înjură acesta din urmă, ce fac mucoşii ăştia, de nu sunt la şcoală?... Ştergeţi-o, voi ăştia, sau păzea la chelfăneală!

Chaverny venise să se posteze lângă Henri şi amândoi îşi încrucişaseră braţele.

Văzând că nici unul, nici celălalt nu-şi scoteau spada, banda crezu că poate risca, măcar de formă, unele provocări.

— De ce să fim goniţi de aici? începu Gendry. Noi n-am provocat pe nimeni, şi dacă ne place să rămânem aici, asta e treaba noastră.

— *Caramba!* strigă catalanul, nu se va spune că un gentilom de felul meu va ceda locul.

Înaintă spre mijlocul sălii, cu pumnul stâng înfipt în şold, cu bărbia ridicată, făcând pe îndrăzneţul şi plin de sine.

— Vrei să rămâi aici, fie, zise o voce. Iată ce te va împiedica să mai pleci.

O frânghie, aruncată ca un lasou, şuieră prin aer şi se înfăşură, în spirală, în jurul trupului lui Morda care, legat într-o clipă că un cârnat, lăsă să-i cadă spada şi scoase un ţipăt de groază.

Bascul era cel care făcuse figura asta. Acum, lega unul din capetele frânghiei de un inel prins în perete şi rânjea.

Apoi deschise larg uşa şi le-o arătă spadasinilor, spunând:

— Asta îl aşteaptă pe cel dintâi dintre voi care va veni să dea târcoale acestei case. Am funie pentru toată lumea, şi ştiu cum s-o leg de un copac, cu un om la capătul celălalt.

Balena îşi adună cele şase picioare şi jumătate ale trupului său mătăhălos şi le arătă drumul. Ceilalţi îl urmară, iar Gauthier Gendry nu fu ultimul.

Capitolul IV - Cocardasse — profesor de dans

Catalanul, prins în cursă, abandonase orice îngâmfare şi, dacă încă mai avea o oarecare limbuţie, o folosea pentru a implora iertare.

Mai întâi încercase să tragă de legături. Nu reuşise decât să le strângă şi mai bine; atunci se hotărâse să se roage să-i fie scoase.

Lagardère nu-l asculta, fiind ocupat să discute, într-un colţ, cu Chaverny, Laho şi Passepoil. Aşa că nu mai avea cine să-i răspundă, în afară de Cocardasse, şi putem ghici că acesta profita de prilej pentru a-l lua peste picior.

— Nu te teme, ticălosule, îi spunea. Pentru că tot vrei să mergi la Paris, te vom conduce acolo, şi mi se pare că cel care te-a legat aşa bine fedeleş are chef să te arate pe drum, ca pe-un urs… Este o idee bună, iar eu o să-mi întind pălăria, ca să strâng bănuţii… Vai de păcatele mele! Fereşte-ţi rotunjimile, dacă încasările n-o să fie bune!

Simpla vedere a gasconului avea darul de a-l enerva pe Morda; fu cu atât mai rău când se văzu silit să-i înghită obrăzniciile.

— Dacă aş fi urs, bombăni, n-aş face decât o înghiţitură dintr-un lungan ca tine!

— Drăcia dracului, lunganul o să-ţi pună botniţă şi, bagă de seamă, să nu te pună să dansezi.

— Te desfid…

— Drace, mă desfizi… Ticălosul mă desfide!… Aşteaptă un pic, nepoate, o să vedem noi. I-am pus să danseze şi pe unii mai isteţi ca tine, şi am un secret cu care te pot învăţa foarte repede.

— Păstrează-ţi secretul pentru tine, secătură!

— Secătură?! Vai de păcatele mele!… Banditu' mi-a zis secătură!… Ei bine, am plăcerea să te anunţ că lecţiile mele sunt gratuite. Aşa că să-ncepem, amice!

Gasconul îşi scoase spada şi o apropie atât de mult de pulpele spadasinului, încât acesta, prin mişcări instinctive, începu să-şi ridice alternativ picioarele. Vârful se deplasa atât de repede, încât catalanul nu reuşea întotdeauna să-i evite înţepătura:

— Sfinte Doamne! îi strigă Cocardasse, privindu-l cum ţopăie. Pétronille a mea cunoaşte măsura… Îţi spusesem eu că lunganul o să te facă să dansezi.

Lagardère şi Chaverny nu se putură împiedica să nu râdă, văzând acest spectacol. Cât despre Antoine Laho — spirit eminamente practic — nu vedea nimic distractiv în asta. Ideea

profesorului de scrimă i se păru excelentă. Îmbunătăţită şi extinsă, ea putea fi folosită pe loc.

— Lăsaţi-ne, pe Cocardasse şi pe mine, să ne descurcăm, grăi. Sunt convins că indivizii ăştia aveau tun scop, venind aici, în seara asta. Trebuie să aflăm care anume. Vreţi să ne daţi mâna liberă ca să obţinem — de la prizonierul nostru toate mărturisirile posibile?

— La voia dumitale, zise Lagardère, dar să nu-l faci să sufere prea mult.

Laho îl luă deoparte pe Cocardasse şi-i şopti la ureche câteva vorbe. Subiectul conversaţiei lor trebuie să fi fost foarte vesel, cel puţin judecând după felul în care râdea profesorul de scrimă.

În acel moment apărură doamna de Nevers, Aurore şi Flor, care veneau să afle ce era cu tot zgomotul acela pe care-l auziseră şi se temeau să nu fie vreo încăierare în sală.

— Henri, ce se întâmplă? vru să ştie domnişoara de Nevers. S-au dat lupte aici… Este cineva rănit?

— Linişteşte-te, Aurore, răspunse contele…

— Dar cine e omul acesta?

— Neisprăvitul meu de elev, declară plin de haz Cocardasse, scoţându-şi pălăria şi executând o plecăciune atât de adâncă, încât şira spinării făcu un unghi ascuţit. Voi avea onoarea să-i dau, în faţa domniilor voastre, cea de a doua lecţie de dans, şi sper că rangul spectatorilor îl va decide să lucreze mult mai bine decât a făcut-o adineauri.

Catalanul începu să-şi rostogolească ochii speriaţi, şi privirile îi treceau pe rând de la un spectator la altul, cu o groază vizibilă.

Gasconul se proţăpi în faţa lui şi-l salută cu spada, cu un gest atât de batjocoritor, încât Morda începu să tremure.

— Vai de păcatele mele! Mai întâi teoria, declară profesorul improvizat. Acum e vorba nu numai să dansezi, dar şi să vorbeşti, şi limba trebuie să se mişte în acelaşi timp cu picioarele, ai înţeles?

"Elevul" nu răspunse.

— Fie! zise profesorul de scrimă, o să înţelegi imediat. Lucrul principal este să răspunzi la toate întrebările pe care ţi le voi pune. Să-i dăm drumu'!

Apoi, cu haz de nedescris, adăugă:

— Doamnelor şi domnilor, Cocardasse-junior, maestru de arme şi, pentru moment, profesor de dans şi de retorică, are onoarea de a face apel la toată atenţia şi la toată indulgenţa domniilor voastre. Vă va prezenta pe cel mai bun elev al său, dresat în captivitate.

Văzând privirile schimbate între profesor şi elev, era uşor să te convingi că relaţiile dintre ei nu erau tocmai de curtoazie.

— Hai! Micuţule, să începem… Unu, do… oi!… Un pic mai sus, amigo[34] — încheietura nu e destul de suplă… Aşa… e ceva mai bine… Acum, limba!… Ia să vedem, spune-ne de unde-aţi ieşit, tu şi cu acoliţii tăi?

Nimeni nu râdea, în ciuda grotescului acestei scene, şi Aurore încercă să intervină.

— Lasă aşa, îi spuse Lagardère. Cocardasse n-o să-i facă nici un rău, şi s-ar putea să fie interesant să aflăm exact ceea ce vrem să-l facem să spună.

— Dar va vorbi?

— O! Pétronille este o zână şi-i face pe mulţi să vorbească!

Sporind ritmul spadei sale, gasconul strigă:

— Răspunzi, nemernicule?

— Venim… şeful nostru v-a spus… venim… de la Arras.

— Ia te uită!… Şi ce-ai văzut la Arras?

Oricât de simplă era această întrebare, reuşi să-l pună în încurcătură pe catalan.

— Am văzut… am văzut…

— Pe toţi dracii! N-ai văzut nimic, desigur… Poate că n-ai mers pe străzile din Arras decât noaptea?

Morda sări să apuce mâna de ajutor pe care gasconul părea că i-o întinde.

— Da, chiar aşa… noaptea… răspunse.

Cocardasse izbucni în râs.

— La naiba! Eram sigur… Şi ce-ai băut la Arras?… Pe vremea mea, se sorbea acolo un vinişor special…

— Vin bun, într-adevăr, vin de regiune…

— Ei, drăcia dracului… ai băut vin de Arras, tu?… Uite, drăgălaşule, că pe-acolo Cocardasse n-a băut altceva decât

---

[34] *Amigo* (lb. spaniolă în original) = prietene. (n.t.)

faro[35], care i-a lăsat mult timp un gust rău… Trebuie să-ţi schimbi jocul, dacă nu vrei să dansezi vârtos…

— Spun adevărul, se grăbi să zică spaniolul, gâfâind. Domnilor, dacă nu era vin, o fi fost faro… tot ce se poate…

— Văl eu!… Nu te-ai priceput să deosebeşti unul de altul? Ce profanare, Dumnezeule! Să vedem dacă aşa ceva nu se învaţă dansând… Dansează, fir-ai al naibii! Dansează, şi mai ales cânta un pic mai corect… Tot ce am auzit până acum sună atât de fals, încât făcea să scrâşnească dinţişorii acestor doamne.

Teribila spadă reîncepu să gâdile picioarele catalanului care se porni să urle.

— Alt cântec, constată Concardasse, dar nici ăsta nu e cel bun.

— Au! Vai! Milă, nu mă înţepa aşa…

— O să încetăm când te vei hotărî să vorbeşti sincer. Hai! Se pare că e timpul, dacă ţii mult la pantalonii tăi şi la ce este înăuntru.

Aurore interveni din nou, căci îl văzuse pe om îndreptând spre ea o privire rugătoare.

— Destul, spuse, lasă-l să-şi recapete suflul, şi poate se va decide să mărturisească.

Mâna lui Lagardère se abătu pe umărul catalanului, care se îndoi din genunchi.

— Îţi dau cinci minute de gândire, grăi contele, cu acel ton pe care-l folosea uneori şi căruia nu-i rezista nimeni. Dacă, după ce va trece acest răstimp, nu spui tot ce ştii, vei fi dezlegat, îţi vei relua spada, şi eu voi fi acela care te va face să cânţi.

Cuvintele cădeau ca tot atâtea lovituri de ciocan şi dinţii lui Morda începură să clănţănească. Deşi nu-l cunoştea pe Lagardère decât din reputaţie, după ce întâlni fulgerul din privirea sa înţelese că dacă se amesteca şi acesta, nu-i mai rămânea decât să se execute.

I se acordaseră cinci minute de gândire — le folosi pentru a scăpa cu viaţă.

---

[35] *Faro*: bere flamandă, ce se fabrică în împrejurimile oraşului Bruxelles. (n.t.)

— Voi vorbi, zise, dar ce-o să-mi faceţi? Dacă aveţi de gând să mă răsplătiţi cu un nou supliciu, prefer să mor acum şi să nu mai trădez pe nimeni.

— Dacă spui adevărul, îl încredinţa Lagardère, vei fi liber să te duci să te spânzure în altă parte.

— Îmi juraţi?

— Vai de păcatele mele! exclamă gasconul, scuturându-l, aşadar, crezi că Lagardère nu-şi respectă cuvântul?

— Vorbeşte, mai spuse acesta din urmă, şi dacă ţii la viaţă, să nu minţi.

— Iată, mărturisi catalanul. Ieri, tovarăşii mei şi cu mine mergeam pe malul mării, pe coasta spaniolă…

— Căutând un prilej să daţi vreo lovitură mârşava, îl întrerupse Chaverny.

— Mârşavă, sau onorabilă, faci ce poţi când, pentru a trăi, nu ai decât spada — răspunse omul. Nişte călăreţi s-au îndreptat spre noi, şi Gendry, şeful nostru, i-a recunoscut aproape pe toţi. A stat de vorbă câteva minute cu doi dintre ei, nişte gentilomi…

— Da, zise contele, Gonzague şi Peyrolles… Şi pe urmă?

Gendry ne-a adus aur şi ne-a spus că trebuia să vă urmărim în Franţa şi peste tot unde veţi merge. Asta-i tot ce ştiu…

— Şi pe urmă?… repetă Lagardère, încruntând sprânceana.

Ostatecul îşi aplecă fruntea şi dinţii îi clănţăniră. Făcu totuşi un efort şi continuă:

— Cred că domnul de Peyrolles i-a promis mulţi bani lui Gendry, dacă reuşeam să vă atragem deoparte şi…

— Termină-ţi ideea…

— Şi să vă omorâm…

— Doar pe mine?

— Mai întâi pe dumneavoastră… şi apoi, pe domnişoara de Nevers, dacă n-am fi izbutit s-o răpim şi s-o ducem înapoi în Spania.

Cele trei scoaseră, toate deodată, un ţipăt de groază — cel al mamei le domina pe celelalte două.

— Aşadar, nu vor dezarma niciodată? zise cu tristeţe Aurore — şi mereu, deasupra capetelor noastre, va sta ura, ameninţându-ne sau otrăvindu-ne fericirea?…

— Nu, nu mereu, copilă dragă, replică Lagardère. Totul are un sfârşit, chiar şi viaţa asasinilor, şi eu sunt cel care nu va dezarma înainte de a le-o lua.

Cocardasse înaintă spre spaniol şi-i spuse, în zeflemea:

— Îţi închipuiai că-l poţi ucide aşa de uşor pe Lagardère şi că o poţi răpi pe domnişoara de Nevers, când domnul de Chaverny, Cocardasse-junior şi ceilalţi sunt aici?... Ia vedeţi-mi-i un pic, cu Peyrolles în frunte! Ei, drăcia aracului! Uită-te bine la Pétronille şi ai grijă să nu te nimereşti vreodată printre cei care vor fi puşi în frigare în lungul lamei sale, de la vârf până la mâner. Ah! Vai de păcatele mele, câţi n-a străpuns ea deja, mititica asta de spadă!...

— O să mă păzesc bine, îl asigură Morda, o lecţie îmi ajunge! Mă voi întoarce în Spania, sau mă voi depărta ţara asta, Gendry şi ceilalţi să facă ce-or vrea.

— Dezlegaţi-l pe omul acesta, porunci Lagardère să i se dea de mâncare şi de băut.

— Acum, hai să batem palma, elevule, îi spuse gasconul. Pentru că ai profitat de lecţia mea şi fiindcă ai sporovăit aşa cum trebuie, o să putem goli împreună câteva ulcele.

Spaniolul răspunse cu un glas umil şi supus:

— Pentru asta ar trebui ca domnul de Lagardère să-mi îngăduie să petrec noaptea aici. Nu aş şti unde să mă duc, la ora asta, dar mâine, de cu zori, voi relua drumul spre Burgos.

— Fie, se învoi Henri. Ai nevoie de odihnă. Aminteşte-ţi însă că nu va trebui să te mai întâlnesc niciodată în calea mea.

După ce Laho scoase frânghia cu care fusese legat catalanul, acesta avu un zâmbet ciudat, dai pe care nimeni nu putu să-l vadă.

Capitolul V - Seducţia

Ar fi fost ciudat ca, atunci când văzuseră că le scapă prada, Gonzague şi Peyrolles să se fi mulţumit doar să blesteme soarta care le interzicea intrarea în Franţa.

Dacă, pentru moment, nu-i puteau urmări pe Lagardère şi pe logodnica sa, nu lipseau oamenii cărora ar li putut să le încredinţeze această misiune. De fapt, soluţia de a dirija, dintr-un colţ îndepărtat al Spaniei, nişte braţe mercenare care ar

atinge acelaşi ţel, era chiar mult mai sigură pentru a evita loviturile şi a înlătura bănuielile.

Secolul al XVIII-lea nu-şi amintea deloc că secolul al XVII-lea interzisese duelul, şi niciodată spadele nu ieşiseră mai uşor din teacă, decât în timpul Regenţei.

Dar nu întotdeauna ieşeau pentru lupte drepte, şi mulţi spadasini mânuitori de sabie şi spintecători erau gata să omoare în contul altora, pentru o răsplată bănească.

Foarte adesea, trupurile acestor haimanale, atârnând în spânzurători, serveau drept hrană vulturilor, dar exemplul nu dădea multe roade; numărul celor din soiul lor nu scădea şi ei deveneau, dimpotrivă, cu atât mai activi cu cât se înmulţeau cei care voiau să-i folosească.

În fiecare din bandele care operau când în Franţa, când în Spania, când în Flandra şi un pic cam în toată Europa domnul de Peyrolles avea pe câte cineva cunoscut, şi el însuşi era o figură legendară pentru ele. Se ştia că are mereu de dat vreo lovitură; pe care o plătea gras şi, deseori, cei care n-aveau nimic de pus în gură veneau să dea târcoale în jurul pantalonilor lui, ceea ce le dădea mari de a-şi putea ocupa cu profit clipele libere.

Balena nu reuşise să ocupe locul lăsat vacant de către Cocoşat la palatul Gonzague deoarece, după drama din cimitirul Saint-Magloire, Casa de Aur fusese închisă jucătorilor la bursă. Se întreba, chiar, ce ar putea face cu trupul lui mătăhălos, şi o ducea destul de greu, când avusese şansa de a-l întâlni pe Gendry.

Amândoi — foşti soldaţi, din regimentul gărzilor — se împrieteniseră repede şi se înţeleseseră să se ducă să-şi caute norocul, în altă parte, adică acolo unde era Peyrolles.

Cum nu aveau nici o idee referitoare la acest punct, pierduseră multe săptămâni în căutări zadarnice. Nu reuşiseră decât să racoleze, mai întâi, pe cei doi tineri, şi, mai târziu, pe Palafox şi pe Morda.

Fără discuţie că Gauthier Gendry, ex-caporal, rămăsese şeful bandei, cave avea să se rezume la acei şase oameni. Nu erau prea mulţi, ca să atragă atenţia poliţiei, dar erau destui pentru a fi în stare să facă mult rău.

Catalanul — ultimul venit şi care-i întâlnise din întâmplare, la frontieră — fusese primul care să le dea veşti despre Peyrolles.

Am văzut cum acesta din urmă căzuse imediat la învoială cu haimanalele de care avea o atât de grabnică nevoie.

— Soarta ne favorizează cum nu se poate mai bine, îi spusese factotum-ul stăpânului său. Din aceşti şase oameni, doi îl cunosc pe cavaler, alţi doi îl caută cu să-i omoare, iar ultimii nu vor avea nici un scrupul pentru a-i ajuta. Căsătoria domnişoarei de Nevers nu este încă fapt împlinit!

Aşadar era surprinzător că tocmai catalanul să-şi fi dezvăluit atât de repede planurile şi, mai ales, aceluia care trebuia să le ignore. Poate că asta făcea parte chiar din plan? Vom vedea mai departe.

Oricum, pentru a reveni la ce se întâmpla în hanul *Frumoasei Hangiţe*, să spunem că Laho a plecat spre Paris la câteva clipe după ce-l eliberase pe Morda. Era purtătorul unei scrisori din partea prinţesei, care-i anunţa regentului întoarcerea logodnicilor şi apropiata lor căsătorie, precum şi pe cea a lui Chaverny cu Fluor.

Trebuia să meargă foarte repede pentru a ajunge cât mai curând la Paris şi a pregăti totul la palatul Nevers, situat în cartierul Marais — palatul Gonzague, martor ai nebuniilor prinţului şi al martiriului văduvei, rămânând închis, din ordin regal — astfel că la sosirea nuntaşilor, apartamentele să-i poate primi pe toţi.

— Nu uitaţi, doamnelor, că plecăm mâine spuse Henri, părăsind sala în care avusese loc interogatoriul catalanului. Până atunci, duceţi-vă să vă odihniţi — cea ce vom face şi noi.

Depuse pe fruntea Aurorei un sărut destinat să-i aducă vise plăcute şi sărută respectuos mâna prinţesei. La rândul său, Chaverny făcu acelaşi lucru, şi cele trei femei se întoarseră în camerele lor, care comunicau între ele, şi unde rămaseră câteva clipe să mai discute şi să-şi facă rugăciunea înainte de culcare.

Contele şi marchizul se retraseră şi ei, iar Jacinta se pregătea să-i urmeze.

Era puţin tristă la gândul de a părăsi Bayonne-ul, unde trăise dintotdeauna, cu cerul său albastru şi mai ales cu hanul în care se născuse şi care, datorită ei, purta firma *La Frumoasa Hangiţă*.

Toate aceste mici necazuri erau compensate de bucuria de a merge la Paris, de a fi prietena domnişoarei de Nevers, a lui Flor, de a o putea îngriji pe prinţesă. Când, a doua zi, alţii vor

veni să-şi ia locul în această casă a cărei stăpâna fusese vreme atât de îndelungată, ea va fi destul de tare pentru a nu lăsa să se ghicească prea multe regrete.

Pentru moment, obosită de două nopţi de veghe şi de emoţii, era dornică să se odihnească câteva orc. Aşa că, încrezătoare în pază pe care trebuiau s-o asigure cei doi profesori de scrimă, le puse în faţă tot ce le era necesar spre a-şi satisface setea şi foamea, o trimise pe servitoare la culcare şi, după câteva recomandări pe care le făcu celor trei bărbaţi, se duse ea însăşi să se culce.

Aşadar, în sală nu rămăseseră decât Cocardasse, Passepoil şi Morda.

Primii doi îşi pierduseră obişnuinţa de a dormi şi gasconul era dispus să bea toată noaptea. Dar nu ţinuse seama de aburul vinului ce, e drept că de o oră se mai risipise, dar care nu va întârzia să-i întunece creierul, după ce va bea, din nou, câteva pahare. Făcu tot ce putu ca să-i ţină piept catalanului care-l tot îndemna să-şi golească paharul şi luptă atât cât fu în stare împotriva somnului.

Dar ce poate face voinţa, în faţa somnului? Cocardasse se rezemă de perete — doar aşa, dintr-un capriciu, se gândea el: era atât de sigur pe forţele lui! Capul i se înclină — alt capriciu; picioarele i se întinseră, cu de la sine putere, braţele îi alunecară, unul după celălalt, în lungul trupului, şi adormi pe banca lui, visând că goleşte nenumărate urcioare, asigurând, totodată, o pază excepţională.

Fratele Passepoil nu se gândea deloc să-l imite; ţinea ochii larg deschişi şi nu dorea nici să bea, nici să doarmă.

Înainte de a se duce în camera sa de la mansardă, servitoarea cea grasă îi făcuse un semn care promitea o mulţime de lucruri, şi inflamabilul normand, plesnind de pasiune, nu mai avea răbdare gândindu-se că, acolo sus, era aşteptat.

"Cupa beţiei nu este aceeaşi pentru toţi", îşi spunea, pe bună dreptate. "Pentru Cocardasse, că trebuie să fie plină cu vin; pentru mine… Dacă n-ar fi catalanul ăsta nenorocit, aş fi deja sus."

Amable nu putea fi înţelept atunci când inima lui vorbea, dar nu înceta de a fi prudent — asta datorită aerului ce se respiră în ţinuturile normande — şi considera că este imposibil

să-l lase pe prietenul său singur cu spaniolul, de care continua să se îndoiască.

Dacă acesta ar fi putut ghici blestemele ce i se adresau, ar fi fost lămurit asupra sentimentelor pe care le avea faţă de el cel căruia îi ţinea tovărăşie.

— Ultima mea noapte la Bayonne ar fi putut fi atât de dulce! gemea surd fratele Passepoil, ridicând ochii spre cer. Şi va trebui s-o petrec nas în nas cu ticălosul ăsta, în timp ce ea — draga de ea — mă aşteaptă şi poate că mă crede insensibil la farmecele sale captivante.

Tot lirismul sărmanului Amable nu servea la nimic; catalanul îl ţinea acolo, ţintuit pe banca lui. Îngăduinţa lui Lagardère punea la grea încercare pe unul dintre oamenii credincioşi lui.

Aşa se face că, de când Cocardasse dormea, paharele nu se mai goleau şi conversaţia lâncezea. Lui Passepoil nu-i era sete decât de dragoste, iar Morda pretindea că nu-i place băutura. Era logic, din partea unuia care nu era în stare să deosebească vinul spaniol de faro-ul din Arras. Dar, în curând, începu şi el să clipească din ochi.

— Să mă ierţi, zise, dacă te voi lipsi de compania mea. Exerciţiile pe care tovarăşul dumitale m-a silit să le fac în seara asta mi-au rupt oasele. Dacă timpul ţi se va părea prea lung, trezeşte-mă peste o oră.

Îşi puse coatele pe masă, aranjând un locşor în care să-şi rezeme capul, şi normandul nu întârzie să-l audă sforăind.

Astfel încât acesta rămăsese singurul treaz din toată casa, în care toţi dormeau, poate cu excepţia servitoarei grăsane care-l aştepta la mansardă.

Sărmanul maestru de arme, îmboldit de dorinţă, simţea slăbindu-i simţul prudenţei care îl făcea să stea locului. Este adevărat, era răspunzător pentru liniştea tuturor, dar, judecând la rece, ce-ar fi reuşit să facă străinul acesta într-o casă pe care ar fi putut-o apăra simpla prezenţă a lui Lagardère?

De altminteri, spaniolul dormea tun, iar el, Passepoil, n-ar fi lipsit decât pentru un timp foarte scurt. Cu ochii închişi, savura în închipuire deliciile care erau atât de aproape de el şi pe care nu le-ar mai regăsi niciodată, şi o luptă cumplită se dădea între carnea lui atât de slabă şi conştiinţa — încă destul de elastică.

Pe treptele clădirii se auzi un scârţâit. Tandrul Amable fu cât pe ce să leşine în faţa unei arătări pe care, în sinea lui, desigur că a calificat-o drept adorabilă: abia înveşmântată, cu un deget pe buze spre a recomanda tăcerea, bucătăreasa îi făcea semn s-o urmeze.

Supliciul lui Tantal[36] fusese o copilărie, în comparaţie cu ceea ce suferea Passepoil! Sfâşiat între datorie şi pasiunea sa, simţea că aceasta din urmă va câştiga, şi se luptă cât putu cu sine însuşi.

Sfântul Anton[37] refuza să păcătuiască — bietul Amable nu dorea decât asta! Primul voia să rămână cast — celui de-al doilea, castitatea îi era mai greu de suportat decât orice. Cum să reziste la două braţ adipoase care se deschideau spre a-l primi, ia două buze care-l chemau, la acei piept monumental, pe care fiecare centimetru pătrat — şi Dumnezeu ştie cât de mulţi erau! — aştepta sărutarea sa?

Ah! Dacă s-ar fi putut ca în acea clipă Cocardasse să se trezească şi să-i spună: "Femeile te vor pierde, iubiţelule; nu te-ncrede în femei!"

Din păcate, gasconul şuiera ca un tub de orgă şi catalanul părea că vrea să sforăie şi mai tare decât el.

Fratele Passepoil se făcu mititel, se strecură uşor ca o umbră spre formă atât de atrăgătoare şi, înainte de a dispărea, se mai întoarse o dată spre a se asigura că nimic nu mişca.

O mână o apucă pe a sa, o piele moale îl atinse uşor — un colţ de cer îi pătrunse în inimă.

Nici nu urcase trei trepte că Morda şi riscă să deschidă un ochi, apoi pe amândoi, şi un zâmbet de satisfacţie, amestecat cu viclenie, i se lăţi pe faţă.

"Iată-mă stăpân pe aceste locuri", îşi zise. "Măcar de nu ar veni ceilalţi."

Nemişcat, cu capul încă înfundat în mâini, stătu să asculte. Casa rămânea tăcută ca un mormânt. Trecu o oră şi nimic nu

---

[36] *Tantal* (mitol.): Rege al Lydiei care, primind vizita zeilor, le-a servit la masă membrele propriului său fiu, Pelops. Drept pedeapsă, Zeus l-a aruncat în infern şi i-a condamnat să fie mereu pradă unei stări de foame şi de sete devorante. (n.t.)

[37] *Sfântul Anton* (251–356): pustnic în vechiul Egipt. A rezistat multor tentaţii. A fost sanctificat şi urmat în pustnicie, în deşertul egiptean, de o mulţime de alţi ermiţi. (n.t.)

mişca nici înăuntru, nici afară, până ce nu auzi în cetate bătând orologiul de miezul nopţii.

Atunci catalanul se ridică încetişor şi, scoţând din veston un fular de mătase, se apucă să-i lege lui Cocardasse un căluş, cu o mână atât de uşoară încât acesta abia de schiţă un mormăit şi se cufundă din nou în somn.

O zgârietură slabă, ce-ar fi putut fi luată drept ronţăitul unui şoarece, se auzi în exteriorul oblonului, şi Morda, apropiindu-se de fereastra pe care avusese grijă s-o lase întredeschisă, ciocăni discret de trei ori.

Apoi, o conversaţie se angajă, cu voce scăzută:

— Tu eşti, Gendry?

— Da… Trebuie să intru pe uşă sau pe fereastră?

— Vorbeşte mai încet, nu sunt singur.

— Cine-i acolo?

— Plosca aia cu vin, Cocardasse… E beat şi i-am pus şi un căluş.

— De ce nu l-ai omorât?

— Mi-au luat spada, şi bătrânul ăsta care înjură mereu o ţine pe a lui la şold. Nu puteam să i-o iau fără să-şi dea seama.

— Strânge-l de gât!

— Ar striga, şi totul ar fi pierdut.

— Normandul unde-i?

— Sus, cu femeia. Toţi ceilalţi dorm.

— Atunci e bine, deschide-ne uşa.

— O să trag zăvorul dar, vă rog, păstraţi liniştea cea mai completă, altminteri ratăm afacerea.

Aşadar, de asta mărturisise totul catalanul.

Când banda lui Gauthier Gendry intrase în han, se înţeleseseră că unul dintre ei să se descurce în vreun fel ca să petreacă acolo noaptea, pentru a le deschide uşa celorlalţi.

Se aşteptaseră, desigur, să fie daţi afară, aşa cum se şi întâmplase; dar ce importanţă avea? Era de ajuns să rămână înăuntru unul, fie prin convingerea gazdelor, fie prin viclenie.

Fără a bănui, Laho favorizase planurile bandiţilor, şi o privire schimbată între Gauthier Gendry şi Morda îi indicase acestuia ce avea de făcut.

Pentru a nu fi dat şi el afară, catalanul trebuia să fie destul de abil, încât ceilalţi să creadă că-i sunt îndatoraţi Singurul mijloc pentru această era să spună tot; şi ce era periculos în

asta, de vreme ce a doua zi nu avea să mai existe nici un om viu în toată casa, iar domnişoara de Nevers avea să se afle din nou în mâinile lui Gonzague?

Gendry s-ar fi bazat pe servitoare — cumpărată dinainte — pentru a-i deschide uşile. Dar prevăzuse că cei doi profesori de scrimă vor sta de veghe şi ar da alarma. Trebuia ca măcar unul dintre ci să fie înăuntru, iar celălalt să fie pus în imposibilitate de a acţiona.

Totul mergea cum nu se poate mai bine; Cocardasse era incapabil să strige şi chiar să se apere; bucătăreasa se obligase să paralizeze orice intervenţie a lui Passepoil şi, dacă era nevoie, să-l înjunghie. Desigur, ea nu-i va refuza nimic, nici lovitura de graţie a pumnalului său, dacă era cazul. Câteodată se ajunge la moarte prin uşa dragostei, şi stânca Tarpeiană[38] se află aproape de Capitoliu[39]. Pasiunile dezordonate sunt cei mai mari duşmani ai noştri; cei doi maeştri de scrimă aveau să simtă pe pielea lor acest adevăr.

Capitolul VI - Lovitura ratată

Catalanul se îndreptă tiptil spre uşă ca s-o deschidă. Ar fi fost mai puţin liniştit dacă ar fi ştiut că un ochi era aţintit asupra lui. Într-adevăr, Cocardasse, neputând să respire, din cauza căluşului, se trezise. Nu-i scăpase nici un cuvânt din conversaţia ce avusese loc şi profitase pe dată de această împrejurare.

Privirea lui, strecurată printre gene, păruse puţin mirată când nu-l descoperise pe micul profesor de scrimă alături de el, dar căluşul legat peste gură îl împiedicase să-şi exprime mai zgomotos uimirea şi fusese cauza înţelepciunii sale, oprindu-i

---

[38] *Stânca Tarpeiană*: stâncă de pe care erau aruncaţi în prăpastie criminalii, la Roma. (n.t.)

[39] *Capitoliu sau muntele Capitolin*: una din cele şapte coline ale Romei şi, într-un sens mai restrâns, vârful uneia dintre acestea, pe care se află templul lui Zeus Capitolinul. Referirea din text apropie ideea de moarte de cea de înălţare ia nivelul zeilor. (n.t.)

formidabilele înjurături care nu aşteptau decât să-i iasă din gâtlej.

Acum, după ce reflectase, tăcea şi stătea nemişcat în mod voit. Dorea să asculte. Căluşul nu putea să-l încurce, şi nimic nu l-ar fi împiedicat să scape de el când ar fi sosit momentul, căci cel care-l legase fusese destul de prost ca să-i lase mâinile libere şi sabia la şold.

Putea chiar să zâmbească atât cât voia — şi, de altfel, nici nu se abţinea — căci nu i se vedeau buzele. Ba mai mult, nu se mulţumea să zâmbească, ci mai şi gândea, şi dacă spaniolul ar fi ştiut ce-i trecea prin minte, s-ar fi lipsit să se ducă să deschidă.

Cu precauţii nesfârşite, acesta din urmă trase prima bară, apoi pe cea de a doua. Nu mai rămânea de tras decât zăvorul.

Dar n-apucă s-o facă, pentru că, în acea clipă, gasconul — ca împins de un arc — se ridică în picioare, şi lumina lămpii fumegânde aruncă un fulger pe lama lui Pétronille.

Când spada maestrului de arme se arătă aşa, goală, fără ca mai înainte să se fi auzit o înjurătură, ai fi zis că este o frumoasă fată îndrăgostită care lasă să-i cadă ultimele valuri înainte de a-şi oferi în dar trupul. Şi Pétronille avea să-i facă stăpânului său un dar minunat.

Nu era de pierdut nici o secundă. Masa şi întreaga lăţime a încăperii îl despărţeau pe Cocardasse de bandit, şi dacă acesta reuşea să tragă ultimul zăvor, ar fi fost prea târziu să mai acţioneze.

Dintr-o săritură, gasconul trecu peste masă; picioarele sale lungi se deschiseră ca braţele unui compas uriaş; braţul i se lungi într-o detentă urmată de tot trunchiul şi catalanul, străpuns, ţintuit de uşă, de-abia putu scoate un horcăit. Nu căzu decât după ce profesorul de scrimă îşi scoase spada din trupul lui.

Dar asta nu ajungea pentru ca partida să fie câştigată. Obloanele fură smulse cu zgomot din balamale şi, înainte ca maestrul de arme să fi putut striga după ajutor, primi în coapsă o lovitură zdravănă dată cu capul, care-l făcu să se răsucească în loc de două sau de trei ori, înainte de a se întinde pe podea.

Balena — autorul acestei frumoase lovituri — se pregătea să-i dea lovitura de graţie, dar Gendry îl împiedică — se gândea că fusese angajat să-l omoare pe Lagardère şi s-o răpească pe

Aurore. Dacă ar reuşi să îndeplinească acest scop, era inutil să-şi încarce conştiinţa cu trei sau patru cadavre.

Cocardasse era scos din luptă şi asta era de ajuns pentru moment. Vor vedea, atunci când vor coborî, dacă moartea catalanului va trebui să fie răzbunată printr-a lui. De fapt, puţin îi păsa lui Gendry de catalan — cu cât răsplata se va împărţi între mai puţini, cu atât partea fiecăruia va fi mai mare.

Ex-caporalul gărzilor închise la loc obloanele şi, deoarece era nevoie să se lipsească de sfaturile lui Morda, distribui el rolurile.

— Nu trebuie să ne ocupăm de Passepoil, zise, aşa că nu rămân decât cei trei bărbaţi de sus: Lagardère, Chaverny şi un altul, pe care nu-l cunosc. De marchiz, nu avem voie să ne atingem; dacă, în loc de a nimeri în camera lui Lagardère, ne-am pomeni într-a lui, va trebui să ne aruncăm pe el, să-i punem căluş şi să-l legăm. O să facem acelaşi lucru cu celălalt, dacă vom putea şi dacă vom avea timp.

Fiecare se încredinţă că avea în buzunare cele trebuincioase pentru îndeplinirea acestui plan, şi Gauthier Gendry îşi reluă vorba:

— Pentru Lagardère, nici o milă. Suntem cinci împotriva lui; dacă va fi primul pe care-l vom găsi, cele cinci săbii ale noastre trebuie să-i ia viaţa.

Cei doi tineri tresăriră; li se părea că asta era mai mult decât un asasinat. Nu aveau încă rutina crimei.

— Sunt de acord să-l ucid, zise Yves de Jugan, dar sin picioare, aşa cum l-a ucis şi el pe tatăl meu.

Gendry îi măsură cu o privire dispreţuitoare şi le arătă fereastra.

— Dacă vreţi să plecaţi, aveţi încă timp, le zise.

— Vei spune că suntem fricoşi, declară fiul lui Pinto, şi nu-i adevărat. Cred că suntem liberi să alegem răzbunarea care ne place şi, tocmai pentru că nu ne este frică, nu vom ucide un om adormit.

Gendry ridică din umeri:

— Atunci, preferaţi să vă ucidă el?

— Noi doi îi vom ţine piept, dacă trebuie.

Ex-caporalul le răspunse, în silă:

— Ăsta nu poate fi omorât când e în picioare.

Şi, pe un ton autoritar, continuă:

— Trebuie să ascultaţi sau să plecaţi. Nu există altă soluţie, şi eu, care vă sunt şef, vă ordon să-mi daţi ascultare.

De fapt, ar fi fost foarte necăjit să-i vadă plecând, căci astfel ar fi scăzut simţitor şansele lui de izbândă. Singura cale de a-i împinge înainte era de a le pune la îndoială curajul. Aşa că adăugă, în mod intenţionat:

— În banda mea nu am nevoie de unii care tremură; sentimentele nu sunt la modă aici, mai ales pentru voi. Sunteţi gata?

— Fie, răspunseră băieţii. O să vedem sus ce avem de făcut.

— Mergeţi drept, mai zise Gendry, dacă nu vreţi să vă aflaţi între ciocan şi nicovală.

Apoi încheie:

— Cât despre mine, îmi iau în sarcină faţă; nimeni să nu se atingă de ea.

Balena luă lampa din cui şi cei cinci bărbaţi, mergând cu paşi cât mai neauziţi, începură să urce pe scară.

Gauthier Gendry era în frunte, căznindu-se să mascheze lumina, pe care Balena o ţinea în spatele lui. Apoi veneau Palafox şi ceilalţi doi. Toţi îşi ţineau spada în mână.

Ajunşi în capul scării, se opriră să tragă cu urechea. Pretutindeni domnea tăcerea cea mai deplină. Casa era mare şi uşile mai multor încăperi se deschideau spre coridoare ale căror extremităţi nu se vedeau în beznă. Toate uşile păreau a fi zăvorâte; care era cea căutată?

I-ar fi făcut mare plăcere lui Gendry să i să spună unde dormea Lagardère, căci de-abia acum îşi dădea seama cât era de greu să descopere singur acest lucru, mai înainte ca cineva să poată da alarma.

Numai servitoarea ar fi fost în stare să-l lămurească şi, mai mult ca sigur, ea adormise în braţele fericitului Passepoil. Cine poate pune bază pe vorbă unei femei, mai ales atunci când aceasta trebuie să lupte împotriva simţurilor pentru îndeplinirea unei datorii sau pentru săvârşirea unei crime?

Este adevărat că femeia spusese că o scăriţă duce la camera ei, dar informaţia era mai degrabă inutilă, căci dacă i-ar fi bătut la uşă ca s-o întrebe, ar fi însemnat să rişte să-l trezească şi pe Passepoil, şi atunci ar fi fost nevoiţi să-l împiedice să strige.

Gendry ciuli iar urechea şi auzi zgomotul înăbuşit al unei chei ce se răsucea într-o broască.

Amable moţăia şi, în plus, era închis cu cheia de două ori. În picioarele goale, dar îmbrăcată, servitoarea apăru şi se strecură până la bandiţi, arătând cu degetul una dintre uşi.

— Şi domnişoara de Nevers? întrebă Gendry.

— Cele două fete dorm tocmai la capătul culoarului; s-au încuiat pe dinăuntru, iar broasca e solidă.

Balena zâmbi şi-şi arătă umerii. Ce încuietoare ar fi putut rezista unui atare berbec?

— Şi acum, noroc! le ură femeia. Ne vom întâlni la Saint-Sebastien.

Coborî în sala de jos, îndreptându-se pe bâjbâite în direcţia uşii. Un fior îi străbătu întregul corp — dăduse peste un cadavru. Făcând cale-ntoarsă, încercă să ajungă la fereastră; dar, în trecere, două braţe de fier o apucară strâns.

— Dumneata eşti, Jacinta? întrebă cineva, abia auzit.

— Da, lasă-mă.

Oblonul se întredeschise şi femeia văzu doi ochi aţintiţi asupra ei, în timp ce luna îi lumina din plin faţa.

— Minţi, zise Cocardasse, căruia i se limpezise mintea şi care-i strângea încheieturile mâinilor, mai să i le frângă. Ce se-ntâmplă aici? Eşti complicea unor asasini.

— Îndurare! gemu ea, fără totuşi a îndrăzni să strige.

Maestrul de scrimă nu o asculta. Îi era teamă să nu se fi sfârşit totul şi asasinii să nu-şi fi desăvârşit fapta, acolo sus. Oare cât timp rămăsese pe podea în nesimţire, neputincios? Habar n-avea, şi de pe buze îi ieşi un geamăt. Împinse femeia, care se clătină şi se lovi cu capul de un colţ al mesei, rostogolindu-se la pământ, cu un şuvoi de sânge pe frunte.

Şi atunci, înspăimântat, sperând să nu fie prea târziu, Cocardasse îşi luă de jos sabia, şi urletul ce-i ieşi din gâtlej făcu să se cutremure casa, zgudui pereţii, răsunând din temelii până în pod, ca o trombă, ca un torent care bubuie, ca un tunet formidabil şi lugubru:

— Lagardère!… Lagardère!

Auzindu-l, Gauthier Gendry păli; lampa se clătină în mâna Balenei; Yves de Jugan şi tovarăşul său îşi simţiră degetele încleştându-li-se pe mânerul spadei; unul singur dintre ei nu se

clinti: englezul Palafox. Flegmatic, ca toţi cei din rasa sa, luase poziţia de gardă; nici un muşchi de pe faţă nu-i mişca.

— Sparge uşa, îi porunci Gauthier Balenei, şi sări asupra duşmanului.

Uriaşul îşi puse lampa pe podea şi se azvârli înainte ca o catapultă.

Se auzi o pârâitură de lemne, de scânduri frânte, un zăngănit de zăvoare pe podea, şi asasinii se năpustiră înăuntru.

Prin fereastra deschisă, luna inunda încăperea cu lumina ei blândă şi, în picioare, cu spada în mână, doar pe jumătate îmbrăcat, contele de Lagardère, calm, îi aştepta pe asasini.

Unul dintre aceştia făcu un salt extraordinar şi tăişul spadei sale se izbi imediat de sabia contelui. Frecuşul fierului nu dură decât o clipă — Palafox se prăbuşi la pământ, cu o gaură în frunte.

Spada lui Yves de Jugan fu cea care urmă — zbură repede pe fereastră, şuierând.

— Pleacă, tinere, îi spuse contele, nu vreau să ucid nişte copii.

De-a lungul coridorului se auziră pocnind uşi.

Lampa, izbită cu piciorul, se stinse.

De sus de tot, ca şi cum s-ar fi auzit din cer, glasul ascuţit al lui Passepoil cobora însoţit de lovituri de pumn într-o uşă care nu voia să se deschidă. Când apăru şi Chaverny, se pomeni dezarmat de două braţe vânjoase, aruncat ia podea şi legat fedeleş, înainte de a se fi putut apăra.

Spada lui Navailles, care nu-l nimeri pe Gendry, se înfipse în canatul uşii şi se frânse.

Lagardère rămăsese singur, să facă faţă la patru bărbaţi care nu îndrăzneau să se apropie de ei şi doar din când în când încercau, de la distanţă, nişte atacuri de care el se amuza.

Ştia bine că n-ar fi trebuit să facă decât un pas pentru a-i întinde pe oricare din ei la picioarele sale, dar bănuia şi că acei laşi vor fugi, căci deja căutau din ochi scara.

Deodată, la capătul culoarului se auzi un ţipăt pătrunzător şi o formă albă se repezi, cu dinţii încleştaţi, cu braţele întinse:

— Henri! Henri!

Contele păli. Dacă nemernicii o vor omorî înainte ca ea să ajungă la el?

Şi nici nu avu timp să i se alăture. Înhăţată de Gauthier Gendry, fata se simţi ridicată de la pământ şi dusă spre scară.

— Veniţi după mine! strigase banditul, am prins-o!

Doamna de Nevers lăsă să-i scape un geamăt sfâşietor şi s-ar fi prăbuşit, dacă Flor n-ar fi sprijinit-o; în zgomotul infernal al paşilor grei, pe scară, se auzi glasul înspăimântat al Aurorei:

— Henri! Henri! Salvează-mă!

Ajuns pe pardoseala sălii de jos, Gendry rânji, satisfăcut. Mai trebuia doar să iasă prin fereastră. Luă cu sine prada, prada vie a lui Gonzague. Ştia bine că Lagardère era pe urmele lui, dar ce importanţă avea? Între ei era Balena şi ceilalţi doi: puteau să moară toţi trei, dacă el reuşea să scape, cu povara lui.

Dar rânjetul îi încremeni pe faţă. Simţindu-şi gâtul strâns ca într-o menghine, îi dădu drumul Aurorei — care căzu, leşinată, în alte braţe — şi trecu pervazul ferestrei dintr-o săritură.

Ceilalţi îl urmau aşa de îndeaproape, încât Cocardasse nu putu înfige decât o singură dată spadă. De altminteri, avea braţul stâng ocupat de trupul Aurorei. Balena fu cel care primi cadoul în umăr şi-l luă cu sine, fugind — gasconul nu-i rămăsese dator pentru lovitura în cap cu care-l cadorisise bruta.

Tocmai atunci apăru Jacinta, aducând o lumină, şi Lagardère o putu lua în braţe pe Aurore. Sărmana era palidă şi rigidă, şi Henri o duse repede sus, pentru a o lăsa în grija donei Cruz.

Navailles îl eliberă pe Chaverny, şi Lagardère veni să strângă mâna lui Cocardasse.

— Fir-ar al dracului! înjura acesta, lovitura era bine pregătită, şi dacă nu m-aş fi trezit la timp, poate c-ar fi reuşit.

Apoi, deodată, lăsă capul în jos, nemaiîndrăznind să-l privească în ochi pe cavaler.

— Iartă-mă, micuţule, şopti, dacă aseară n-aş fi băut atâta, nici n-ar fi pus piciorul aici.

— Al cui este cadavrul acesta? întrebă contele, zărind trupul lui Morda, întins de-a curmezişul uşii.

— E al nemernicului meu de elev, răspunse Cocardasse. Îi arătasem atât de bine regulile dansului, încât a prins gust, aşa că l-am învăţat şi cum se sare în eternitate.

Explicaţiile profesorului de scrimă lămuriră enigma şi, în curând, se putu stabili succesiunea faptelor ce avuseseră loc.

— Sper că nu-i vom revedea prea curând, gândi cu glas tare Henri, cu atât mai mult, cu cât vom pleca chiar astăzi.

— Mi se pare că n-am văzut trecând înapoi decât patru... remarcă gasconul.

Navailles îşi puse un deget între sprâncene, spunând simplu:

— Celălalt este sus!

— Aşadar, avem fiecare câte unul, micuţule! Nu ne-am pierdut noaptea degeaba... Dar, în toată afacerea asta, ce naiba s-a-ntâmplat cu amicul Amable?

Se priviră unii pe alţii.

— Unde este Passepoil?

— Iată-mă, zise un glas spăşit, pe scară. Am fost încuiat acolo sus şi abia acum am reuşit să forţez uşa.

— Cine te-a încuiat? Cine?... Iubiţelule, faci o mutră — lungă cât o zi de post... ce-ai păţit?

— Habar n-am... băusem... pica mult... şopti normandul, care se încurca în vorbe, nevrând să spună adevărul.

— Doamne sfinte! exclamă Cocardasse, cu asprime. N-ar trebui să te-apuci şi de băutură: sticla şi femeile sunt prea mult pentru tine...

Passepoil se făcu alb ca varul; tocmai o zărise pe servitoare, zăcând pe jos, lângă piciorul mesei.

— A... murit... şi ea? întrebă, cu spaimă.

Se duse să îngenuncheze lângă femeie şi-i ridică uşor capul. Faţa îi era atât de descompusă, încât Cocardasse nu îndrăzni să pomenească de socotelile pe care le avea de încheiat cu ea.

Când deschise ochii şi-l văzu pe normand aplecat asupră-i, femeia izbucni în plâns.

Capitolul VII - Întoarcerea

Rolul pe care servitoarea îl jucase în acea întâmplare avea să rămână un secret între Cocardasse şi Passepoil.

Nou angajată la han şi nevăzând decât un singur mijloc de a câştiga bani, ea cedase promisiunilor lui Gendry şi — poate şi

mai mult — temerii că inie-o ei s-ar răzbuna pe ea dacă ar fi refuzat.

Fiind cinstită în felul ei, încercase să-şi ţină până la capăt făgăduiala, închizându-l în cameră pe profesorul de scrimă. Dar asta nu se petrecuse fără oarecare reticenţe lăuntrice. Deşi grasă şi lipsită de frumuseţe, era totuşi femeie şi, cu toate că era obişnuită cu amabilităţile brutale ale marinarilor, nu i se întâmplase niciodată să spargă paharul din care băuse.

Amable fusese deosebit de blând şi tandru cu ea, aşa încât mai mult împotriva voinţei sale îl închisese, astfel încât să nu poată lua parte la evenimentele ce trebuiau să aibă ioc; dimpotrivă, fusese încântată, în sinea ei, la gândul că cel puţin el va scăpa teafăr.

Şi, de aceea, atunci când — după plecarea lui Lagardère — îi văzu aplecat deasupra ei şi ştergându-i cu grijă sângele ce-i inunda faţa, simţi pentru el o adâncă recunoştinţă şi, împinsă şi de remuşcare, începu să plângă.

De altminteri, rana nu era gravă: un pic de apă rece reuşi s-o trezească din leşin şi curând femeia fu în picioare, tremurând toată sub privirile mânioase ale lui Cocardasse şi lipindu-se de Passepoil, în căutarea protecţiei.

— Ei, drăcia dracului! O să stăm noi de vorbă acuşica, îi spuse gasconul cu glasul său de stentor. Se va lumina curând de ziuă; ar cam trebui, iubiţelule, să-i facem să dispară pe cei care nu mai au ce căuta pe-aci.

Passepoil nu îndrăznea să ridice acum vreo obiecţie; era prea ruşinat şi, cu condiţia să nu i se mai vorbească despre ce făcuse — înainte şi în timpul evenimentelor — se arăta gata la orice.

— Ai dreptate, nobilul meu prieten, răspunse pe un ton supus, ai perfectă dreptate. Ce să facem cu cadavrele astea?

— La naiba! Treaba-i simplă — precis că prin împrejurimi există vreo străduţă unde să-i ducem. Dacă-i punem unul în faţa celuilalt, la distanţă potrivită, toată lumea va crede că s-au străpuns unul pe altul.

— S-ar putea să vă surprindă paza de noapte, încercă servitoarea să intervină, cu timiditate.

— Şi ce te interesează asta pe tine? mârâi Cocardasse.

— Păi… nu vreau să vi se întâmple ceva neplăcut. Hai, spune-i, domnule Passepoil…

Passepoil ar fi vrut, desigur, să-i spună; necazul era că, pentru moment, limba lui nu era prea dezlegată şi prefera să aprobe tot ce decide gasconul.

— Îmi permiteţi, domnule Cocardasse, să vă dau o idee? continua grăsana. Să-i aruncăm în subterana din grădină. Nimeni nu v-ar vedea şi… ei vor dormi în pace… Dac-aţi vrea…

— Da, vrem… nu-i aşa, Cocardasse, că vrem?… întrebă timid normandul.

— Vai de capul meu!… că şi uitasem de ea. Atunci, să-i ridicăm, se-nvoi gasconul, apucând de umeri trupul lui Morda, în timp ce Passepoil îl luă de picioare. Şi tu, luminează-ne, adăugă.

Câteva clipe mai târziu, se auzi zgomotul surd al unui corp care se rostogolea pe pietre, alunecând în uitare.

— Slavă domnului! S-ar zice că este făcută special, exclamă gasconul. O să le fie bine acolo, ce zici, iubiţelule? Da' să nu-l lăsăm singur, să-i aducem tovarăşul, pentru cazul în care-ar avea poftă să stea la taclale.

În acea epocă nimeni nu avea scrupule să adreseze câteva glume macabre celor pe care-i ucisese, mai ales atunci când aceştia erau buni de ştreang, precum în cazul de faţă.

Cât despre Cocardasse, el era mult prea obişnuit să se întâlnească cu moartea pentru a respecta cadavrul unui om pe care-l dispreţuise şi când fusese în viaţă.

Nu este, deci, cazul să ne mire actuala lui atitudine şi, după ce-l înşfăcă pe Palafox, al cărui corp fusese împins în afara camerei de către Lagardère, nu sesiză nici o diferenţă faţă de noaptea în care-i plimba pe domnul de Barbanchois şi pe domnul de la Hunaudaye, decât poate că englezul era mai greu şi — totuşi — mai uşor de dus decât fiecare din cei doi bătrâni baroni.

Discursul funebru fu spus repede şi, după ce servitoarea spălase, chiar şi fără să fie rugată, sângele care păta dalele, Cocardasse se apucă să bea din nou, liniştit. Pentru el, aceasta trebuia să fie încheierea oricărui eveniment.

Tocmai când se pregătea să i se adreseze servitoarei, spre a-i reproşa cu asprime rolul pe care-l jucase, ea se aruncă la picioarele sale rugându-l s-o i criză de lacrimi, îi povesti tot ce se întâmplase între ea şi Gendry.

Şi totuşi, nu ezită să înfrumuseţeze adevărul în ceea ce-l privea pe Passepoil (care femeie nu minte?) şi vorbi cu o

mulţime de ocolişuri, încercând să-l convingă că nu-l făcuse prizonier decât pentru a-l scăpa de primejdia care l-ar fi pândit.

Amable plutea într-un ocean de încântare. Dar gasconul avea o mie de motive ca să nu admită cu una cu două toate aceste teorii.

— Drăcia dracului! exclamă, atunci ar fi trebuit să te-ncui împreună cu el, măi fată. De fapt ce căutai aici şi de ce voiai să te dai drept stăpâna…

— Eram înnebunită, răspunse grăsana, şi fugeam ca să nu văd ce se întâmplă, crimele care aveau să se săvârşească şi la care eram complice. M-aţi pedepsit, şi este drept; acum mă căiesc, şi vă implor să mă iertaţi.

Îndrăgostitul normand nu mai putea răbda. O îmbrăţişă pe bucătăreasă şi o strânse la pieptul lui slab, fără a lua în seamă mutra zeflemitoare a lui Cocardasse, care — pentru a nu rămâne dator dragostei sale — dădu de duşcă câteva cupe pline ochi.

În cele din urmă, şi pentru că tot aveau să plece peste câteva ore, s-a căzut de acord să nu se divulge nimic în legătură cu servitoarea şi, ca o iertare definitivă, Passepoil îi puse un sărut apăsat pe ceafă.

— Asta nu înseamnă, iubiţelule, că datorită lipsei spadei tale, pentru că dezertaseşi din post, puţin n-a lipsit ca domnişoara de Nevers să fie prinsă, iar Lagardère — ucis…

— Aşa este, murmură Passepoil. Din fericire, nimic din toate astea nu s-a-ntâmplat; avem doi duşmani mai puţin, şi… şi eu am fost atât de fericit timp de o oră!…

Jacinta veni să pună capăt elanurilor amoroase ţi ale maestrului de arme, trimiţând-o la cuptoarele ei pe servitoarea cea pocăită. Ca un căpitan de corabie, ea voia să rămână până în ultimul minut pe puntea de comandă, şi primele luciri ale zorilor o făcuseră să pornească la treabă.

În curând coborâră şi Lagardère, Chaverny şi Navailles, apoi Aurore — cam palidă, prinţesa — abia întremată după emoţia pe care o încercase, şi în fine Flor — mereu energică şi cu surâsul pe buze.

— Poate că necazurile noastre au luat sfârşit, dragul meu Henri? întrebă Aurore. Degeaba caut să mă stăpânesc, încerc să fiu tare; fiecare eveniment de felul celui de azi-noapte mă face să mă tem din nou.

— Da, s-a terminat, copila mea. Peste o oră vom pleca şi vom merge repede, cât mai repede cu putinţă…

— De ce? S-ar putea, deci, să mai avem de ce ne teme?

Cavalerul se aplecă la urechea ei şi-i şopti:

— Nu, dar la capătul călătoriei va fi încununarea fericirii noastre.

— Aşa este, încuviinţă Aurore, zâmbind, să ne grăbim, nu vom ajunge niciodată prea devreme.

Chaverny şi Flor, deşi gândeau exact la fel, nu şi-o spuneau decât din ochi, şi există doar unul singur care ar fi vrut să întârzie plecarea cu câteva zile, chiar şi cu câteva săptămâni: acesta era nefericitul Passepoil, care toată viaţa avea să-şi amintească de ultima noapte pe care o petrecuse la Bayonne. Toată lumea încălecase şi el încă era lipsă la apel. A fost nevoie să-l smulgă Cocardasse din braţele bucătăresei sale.

— Ei, bine? Unde era iarăşi? întrebă Chaverny.

Bietul Amable roşi până-n vârful urechilor şi bâlbâi câteva scuze care nu se auziră.

— Micuţul e îndrăgostit la nebunie, domnule marchiz, răspunse Cocardasse. Asta i se trage de la exemplul pe care i-l daţi dumneavoastră. Totuşi, cu mutra lui de oaie slabă, mă întreb cum naiba face să le placă doamnelor…

— Ăsta-i secretul meu, murmură normandul, şi nu vreau să ţi-l destăinuiesc.

— Bravo, Passepoil, strigă Chaverny. Totul pentru dragoste, ura! Şi bravo ţie dacă-ţi găseşti perechea pe măsură.

— Găsesc eu perechea, dar încă nu m-am împerecheat. De îndată ce domnul conte de Lagardère îmi va lăsa niţel timp liber, o s-o fac şi pe-asta.

— Tu şi căsătorit, iubiţelule?… Dar atunci, ce se va întâmpla cu amărâtul tău de Cocardasse?

— O să faci ca mine…

— Niciodată! Pe toţi dracii! să mă ferească Dumnezeu! Căsnicia nu-i de mine, şi n-aş fi în stare să-mi împart inima între divina băutură, Pétronille şi o fustă.

— Şi Pétronille va trebui odată şi-odată să treacă la odihnă… şi-atunci n-o să mai fie nevoie decât să laşi şi sticlă…

— Doamne sfinte! Micuţule, m-aş întoarce mereu la ea, aşa că aş fi obligat să las baltă fusta.

În timp ce schimbau aceste cuvinte, la care zâmbeau cu toţii, întregul grup pornise la drum şi, în curând, clopotniţele şi zidurile oraşului Bayonne nu mai fură decât un punct negru la orizont.

Jacinta, care-şi lăsa casa în paza servitoarei celei grase până în ziua vânzării, îşi mai întoarse o dată capul emoţionată, dar cum doamna de Nevers şi Aurore îi luaseră fiecare câte o mână iar Flor o săruta, biata hangiţă se trase în fundul trăsurii, îndreptându-şi ochii spre viitor, adică în direcţia Parisului.

În frunte mergea Navailles; contele şi marchizul galopau în dreptul portierelor; în spate veneau cei doi profesori de scrimă.

Şi astfel parcurseră leghe după leghe, fără că vreun eveniment să încetinească mersul rapid al micii trupe. De altfel, nu se opreau decât în oraşe, doar atât cât pentru a mânca şi a dormi; nicăieri nu reapăruseră siluetele lui Gauthier Gendry şi ale acoliţilor săi, care se vede treaba că respectau ordinul dat de Lagardère, acela de a pune între ei şi acesta din urmă cea mai mare distanţă cu putinţă.

Singura haltă mai importantă a fost la Chartres, fiindcă de îndată ce intrară în oraş, domnul Belnet de Floville, guvernatorul, porunci încă o dată să se închidă porţile cetăţii. Ba chiar trimise un mesager pentru a-i da ordin domnului de Lagardère şi tuturor celor care-l însoţeau să se prezinte la reşedinţa sa.

Deoarece mesagerul era doamna Liébault şi pentru că guvernatorul însuşi o urmă îndeaproape, însoţit de domnul Ambroise Liébault, şeful poliţiei, contele fu obligat să se supună.

Nişte ochi frumoşi au plâns de bucurie revăzându-l pe Lagardère şi s-au umbrit din nou de tristeţe când acesta a plecat din nou; ceea ce n-a împiedicat-o pe blânda doamnă Liébault să se poarte cu cea mai mare afecţiune faţă de cele două tinere.

Când porţile se redeschiseră pentru a le lăsa cale liberă, mai bine de un sfert de ceas se scurse în îmbrăţişări, şi despărţirea se făcu cu urarea: "Pe curând!"

Adevărul era că domnul de Floville promisese să asiste la cele două cununii, iar doamna Liébault visa deja la toaletele pe care le va lua cu sine pentru fastuoasele ceremonii ce aveau să se desfăşoare la Curte. Un singur lucru îi tempera fericirea: i se dăduse învoirea să-l ia, printre cuferele sale, pe domnul Ambroise.

Despărţindu-se de această femeie afectuoasă, Aurore îi spuse logodnicului ei:

— E plăcut să simţi în jurul tău astfel de afecţiuni, şi meritul este al tău, Henri. Ce ne-am face dacă toţi cei care se apropie de tine ţi-ar solicita prietenia?

— Nu le-aş da-o tuturor — răspunse contele zâmbind — iar cei cărora le-aş acorda-o ar fi mândri mai ales de a o închina soţiei mele.

— Dar ce-ai făcut, de fapt, pentru aceştia? întrebă Chaverny.

— Vrei să spui, ce-au făcut ei pentru mine? Guvernatorul mi-a oferit casa lui, caii, punga sa; acea mică burgheză pe care aţi văzut-o, şi care are un suflet de elită, mi-a oferit viaţa ei. Eu sunt cel care le este îndatorat.

Mica trupă înainta rapid; nu vor mai trece decât o zi, câteva ore, şi Lagardère se va întoarce ca un stăpân şi ca un om fericit în acel Paris pe care-l părăsise, cândva, disperat şi zdrobit.

Deodată, Aurore scoase un strigăt de bucurie — în depărtare, turnurile catedralei Notre-Dame îşi profilau siluetele maiestuoase şi în curând, ca şi cum ar fi aşteptat această clipă pentru a suna, clopotele se puseră în mişcare. Poate că bronzul lor vibrase cu de la sine putere pentru a anunţa întoarcerea celor care suferiseră, care se rugaseră şi care se iubeau.

Capitolul VIII - Audienţă la Palais-Royal

Regentul Franţei avea memoria scurtă, şi nimeni nu-i uita atât de repede ca el pe cei care rămâneau un oarecare timp departe de Curte. Foarte liniştit ar fi lăsat să albească părul celor mai buni prieteni ai săi în celulele Bastiliei, dacă cineva n-ar fi avut grijă să-i aducă aminte că poruncise să fie închişi acolo doar pentru o săptămână, ca pedeapsă pentru cine ştie ce păcat mărunt. Dimpotrivă, de îndată ce i se atrăgea atenţia, se grăbea să-şi repare uitarea printr-o favoare.

Aşadar, prinţesa de Gonzague şi fiica sa, ca şi Lagardère, nu mai existau demult în amintirea sa când, într-o seară, un mesager cu o înfăţişare destul de ciudată forţă — nu se ştie

prea bine cum — cordonul gărzilor care-l înconjurau şi-i întinse, cu un calm imperturbabil, un plic sigilat cu armele lui Nevers.

Mai întâi, Philippe d'Orléans se dădu înapoi, în timp ce escorta lui se repezea asupra intrusului. Dar recunoscând peceţile, porunci ostaşilor să stea pe loc şi rupse cu nepăsare sigiliile de ceară neagră.

Erau aproape orele zece din noapte şi, în acea seară, regentul era foarte bine dispus. Se pregătea să se urce în trăsura sa pentru a merge la Saint-Cloud[40], unde doamna de Tencin, în înţelegere cu cardinalul Dubois, plănuise să repete — pentru plăcerea Alteţei Sale Regale şi pentru a sa proprie — vechea sărbătoare a *flagelanţilor*[41].

Nu este cazul să ne oprim aici asupra acelor orgii în care figurau, în afară de Dubois şi de doamna de Tencin, numeroase doamne de la Curte, printre care doamnele de Gesvres, d'Averne, de Sabran şi altele, adică tot ce era tânăr, drăguţ şi vicios. Pentru a face mai picant programul, urma să fie aduse — cu ochii legaţi — îi câteva pensionare ale celebrei Fillion, iar bărbaţii trebuiau să fie, se-nţelege de la sine, în număr egal.

Philippe d'Orléans aştepta cu mare bucurie această distracţie inspirată din vechea istorie ecleziastică. Şi tocmai asta îl menţinea în acea stare de bună dispoziţie, făcându-l să-şi oprească — printr-un gest — gărzile care erau gata se repeadă asupra necunoscutului.

Acesta nu purta asupra lui nici o armă; plin de respect, îşi descoperise capul şi, cu un glas ferm, explică motivul prezenţei sale:

— Doamna prinţesă de Gonzague-Nevers — rosti — m-a însărcinat să-i înmânez personal Alteţei Voastre această scrisoare.

Dubois se grăbi să intervină şi-l înfruntă cu semeţie pe mesager, exclamând:

— Ce vrea Obraznicul ăsta?

— Să-şi facă singur comisionul, răspunse celălalt. Şi acum că treaba e făcută, bună-seara, monseniore.

---

[40] *Saint-Cloud*: Suburbie a Parisului, fostă reşedinţă regală. (n.t.)

[41] *Flagelanţi*: denumire data unor fanatici religioşi care se biciuiau (flagelau) singuri în public (sec. XIII-XIV). Regele Henri al IV-lea a înfiinţat o astfel de confrerie la Paris (1583), la ale cărei activităţi lua parte împreună cu curtenii săi. (n.t.)

Cu aceste cuvinte, schiţă un salut, îşi puse din nou bereta pe cap şi, răsucindu-se pe călcâie, se pregăti să plece.

— Pe sfântul Dumnezeu! exclamă regentul, amuzat de aceste maniere atât de puţin obişnuite la Palais-Royal, ai putea cel puţin să aştepţi răspunsul nostru, amice.

— Nu va exista nici un răspuns, monseniore; am citit scrisoarea înaintea domniei voastre.

Philippe d'Orléans începu să scruteze chipul personajului şi, deodată, zâmbi:

— Domnule de Lagardère, felul dumneavoastră de a vă travesti şi de a vă prezenta pe nepregătite este cu adevărat aventuros. Pentru prilejul de acum nu era deloc necesar să vă deghizaţi spre a ajunge până la noi, şi nu vă mai rămâne decât să vă faceţi recunoscut.

Spre marea uimire a curtenilor şi fără a se sinchisi de etichetă, mesagerul astfel interpelat izbucni într-un hohot de râs sonor.

— Eu, Lagardère! exclamă. Alteţa Voastră mă măguleşte, dar se înşeală, căci între conte şi mine este aceeaşi distanţă că între regentul Franţei şi locotenentul gărzilor sale… Mă numesc pur şi simplu Antoine Laho, născut în ţinuturile basce, şi tocmai am sosit de la Bayonne. Dacă domnul de Lagardère m-a pus să citesc această misivă în prezenţa doamnei de Nevers şi a domnişoarei Aurore, a făcut-o ca eu să pot s-o repet Alteţei Voastre, cuvânt cu cuvânt, dacă s-ar fi întâmplat ca scrisoarea să nu vă parvină.

— La naiba!… izbucni Philippe. Îmi pari a fi un om hotărât, amice… Ai putea să ne spui cum ai ajuns să meriţi această încredere?

— Dacă Alteţa Voastră doreşte să afle acest lucru, nu va avea decât să-l întrebe pe domnul mareşal de Berwick sau pe domnul de Conti, care fără îndoială s-au înapoiat din Spania şi care vă vor spune numele celor I ce făceau parte din regimentul Royal-Lagardère. Philippe d'Orléans îşi duse mâna la frunte.

— Royal-Lagardère!? şopti. Este un regiment înfiinţat de curând?

Toată conversaţia aceasta nu era pe gustul lui Dubois; se apropie de stăpânul său şi-i strecură la ureche:

— Suntem aşteptaţi la Saint-Cloud, monseniore.

— Era cât pe-aci să uit, spuse regentul. Cât despre tine, adăugă adresându-i-se lui Laho, revino să ne vezi în ziua în care vei dori să devii sergent în regimentul de gardă.

— Foarte mulţumesc, răspunse bascul. Cu voia dumneavoastră nu voi fi nici sergent, nici altceva. Îi aparţin domnului de Lagardère, care va face cu mine ce va crede de cuviinţă.

Fruntea lui Philippe se încreţi.

— Acest domn de Lagardère este un om fericit, dacă obţine astfel de devotamente, rosti cu jumătate de glas. Aşa ceva nu se poate găsi în jurul meu.

Şi, întorcându-se către cardinal, adăugă, silindu-se să râdă:

— Iată un om care vorbeşte la fel de deschis ca şi tine, dar care nu cere nimic şi nu vrea să accepte nimic… Mi-e teamă să nu devină cardinal!…

— Cât despre mine, răspunse Dubois, mie mi-e teamă că petrecerea din seara asta să nu fie ratată, dacă Alteţa Voastră se distrează stând la taifas cu toţi golanii pe care-i va întâlni.

— Atunci, în trăsuri, domnilor… să ne grăbim.

Şi caleaşca lui Philippe d'Orléans îl duse spre noi distracţii, a căror descriere o lăsăm în seama cronicilor de scandal ale epocii.

* * *

Doamna de Nevers sosi trei zile mai târziu şi, fără a pierde timpul, îşi anunţă cererea de audienţă pentru ea însăşi, pentru contele de Lagardère şi pentru marchizul de Chaverny.

Regentul tocmai se afla în conferinţa cu obişnuitul său consilier.

După ce luă cunoştinţă de cerere, rosti:

— Este cam mult deodată, dar nu aş putea să refuz s-o primesc pe prinţesă, ca de altfel nici pe acest. Lagardère, care vine probabil să-mi mulţumească pentru că l-am făcut conte. Cât despre marchizul de Chaverny, asta-i treaba ta, Dubois; căci nu se pare că i-ai promis un brevet de căpitan-locotenent la muşchetarii cenuşii.

— Eu?… protestă cardinalul.

— Tu însuţi, şi, pe cinstea mea, a fost foarte amuzant, dacă ţin bine minte, căci el ţi-a răspuns că s-ar pricepe mai bine să-şi

ţină muscheta, decât ţi-ai ţine tu anaforniţă... Ca să putem judeca, du-te şi porunceşte să i se pregătească brevetul.

Dubois se prefăcea că nu-şi aminteşte, dar nu uitase obrăzniciile marchizului, şi oricine l-ar fi insultat pe fiul farmacistului din Brive-la-Gaillarde[42], chiar şi dacă ar fi avut dreptul la toate recompensele, tot n-ar fi putut conta decât pe pizma parvenitului.

— Brevetul nu va putea fi gata decât mâine, răspunse încercând să-şi ascundă ciuda.

— Ei, bine, porunceşte să mi se aducă unul în alb; voi avea plăcerea să-l completez cu mâna mea şi, chiar dacă nu va fi parafat de tine, poate că lui Chaverny îi va face o plăcere cu atât mai mare să-l primească.

Când Philippe d'Orléans avea chef de generozitate şi de dreptate, ţara întreagă de s-ar fi ridicat împotriva lui şi tot nu l-ar fi făcut să renunţe. Nenorocirea era că avea chef mult mai rar de justiţie decât de femei, iar tot timpul pe care-l dăruia acestora nu mai lăsa loc celei dintâi.

Dubois ştia pe ce să conteze în ambele cazuri şi plecă, cu coada-ntre picioare, să facă rost de brevetul cerut, în timp ce vizitatorii erau poftiţi să intre.

Regentul sărută mâna doamnei de Nevers şi le strânse pe cele ale lui Lagardère şi Chaverny. Din când în când se simţea tare bine strângând o mână loială.

— Luaţi loc, doamnă, se adresă prinţesei, şi fiţi încredinţată de întreaga noastră dorinţă a vă fi pe plac.

— Monseniore, începu văduva lui Nevers nu am nimic a vă cere, căci sunt cea mai fericită dintre mame. De două ori copila mi-a fost redată de cel care de acum înainte este fiul meu şi căruia aţi binevoit să-i încredinţaţi spada Voastră pentru a face dreptate. Aveţi dreptul să-l întrebaţi ce a făcut cu ea; este de datoria sa să vă dea socoteală. Povestea e lungă şi, desigur, Alteţa Voastră n-ar avea timp s-o asculte... dar văduva lui Philippe de Nevers, mama Aurorei, mama lui Henri de Lagardère, vine să se declare garant în faţa domniei voastre că sabia pe care i-aţi dat-o a fost ţinută cu cinste şi credinţă, că ea mi-a redat fiica şi că, dacă nu şi-a îndeplinit întreaga misiune... aceea de a-l pedepsi pe asasin...

---

[42] *Brive-la-Gaillarde*: localitatea în care se născuse Dubois. (n.t.)

— ...este pentru că s-a frânt în mâna mea, o întrerupse Lagardère. Nu aduc înapoi nici măcar bucăţile, şi cred că nu este nevoie să afirm că nu am predat-o...

— Dacă toate cele pe care le port ar avea acelaşi noroc că cea pe care ţi-am dăruit-o — zise Philippe d'Orléans — meritul lor, mai târziu, ar fi cu totul altul decât acela pe care l-ar putea avea prin faptul că au aparţinut regentului Franţei.

În glasul prinţului era un pic a amărăciune. Poate că, în acea clipă, se simţea sub ochiul judecătorului său: Viitorul!

Lagardère făcu o plecăciune adâncă, iar Philippe continuă:

— O mai aveai la Fontarabia şi la Saint-Sebastien?

— Nu, monseniore.

— Îmi pare rău şi, dac-aş fi putut afla, ţi-aş fi trimis alta.

— Cea pe care o aveam în mână era totuşi tot a domniei voastre, căci slujea Franţa. Oare Istoria nu va spune că sabia regentului a fost cea care a învins Spania?

Prinţul se întrista tot mai mult. În starea de spirit în care st afla, această măgulire din partea unui om care totuşi nu avea sufletul unui curtean suna fals. Spuse, pronunţând rar cuvintele:

— Isteria nu va spune aşa ceva, domnule, căci s-ar înşela. Dar dacă într-o zi îi va păsa de ceea ce am vrut să facem pentru a insufla curaj şi a da o slabă recompensă celui ce merită, va putea spune că la nunta domnişoarei Aurore de Nevers şi a contelui Henri de Lagardère, regentul Franţei i-a binecuvântat spada pe altar şi a prins-o, cu propria sa mână, la şoldul celui care era cel mai demn să o poarte.

Continuă, adresându-se voios lui Chaverny:

— Şi am auzit că şi ţie, marchize, va trebui să-ţi dăm o licenţă de căsătorie, dar că pretinzi ea aceasta să-ţi fie binecuvântată de către Dubois.

Marchizul avu o tresărire şi, o clipă, ezită să răspundă. Deşi Philippe îl tratase întotdeauna ca pe un răzvrătit şi că pe un copil răsfăţat, n-ar fi vrut ca printr-un cuvânt prea jignitor pentru cardinal să compromită bunăvoinţa regentului faţă de doamna de Nevers şi de Henri de Lagardère. Dacă înţeleptul trebuie să-şi răsucească de şapte ori limba în gură înainte de a-i răspunde, un curtean trebuie să şi-o rotească de cel puţin douăsprezece ori, şi Chaverny nu era obişnuit cu acest fel de exerciţiu. Tot ce putea face — şi asta pentru că nu era vorba doar de propria-i persoană — fu să atenueze puţin sarcasmul, replicând:

— Mi-ar fi destul de plăcut ca cel care-mi va binecuvânta căsătoria să fie un simplu preot.

— Greşeşti, punându-te rău cu Dubois, spuse Philippe, căci îţi voi dovedi pe loc că el îţi vrea binele.

Porunci pe dată să fie chemat cardinalul, care apăru curând, cu mers săltăreţ, ţinând în mână — în pofida afirmaţiilor sale precedente — pergamentul gata pregătit. Se plecă în faţa doamnei de Nevers, care nu se obosi să-i răspundă, în faţa lui Lagardère, care-l salută foarte sec, şi veni să se oprească în faţa lui Chaverny:

— Cardinalul n-a uitat promisiunile abatelui, grăi. Iată, domnule, brevetul dumneavoastră de căpitan-locotenent la muşchetarii cenuşii. Grăbiţi-vă să-l obţineţi pe cel de colonel, căci sunt dezolat că am, faţă de dumneavoastră, un avans atât de mare.

— Dacă aş fi demn de atare onoare, replică marchizul, sunt convins că Alteţa Sa Regală ar şti să ia măsurile de cuviinţă; dar — după părerea mea — o slujbă pe care n-ai meritat-o prin nimic este o afacere destul de proastă.

— Ia-o pe cea care ţi se dă, interveni Philippe d'Orléans râzând, regentul este cel care o plăteşte din veniturile sale, în ziua în care Dubois va voi să-ţi plătească un post mai important, să nu ai nici un scrupul: o va face cu mărunţişul ce-i rămâne din ceea ce-mi fură.

Cardinalul făcu o strâmbătură, marchizul — de asemenea. Primului îi era teamă că nu cumva o fantezie a recentului să nu-l oblige să-i plătească în curând lui Chaverny o slujbă de colonel, ceea ce era scump: cel de-al doilea tremura la gândul să nu-i datoreze ceva lui Dubois.

Regentul se amuză o clipă pe seama mutrelor lor jalnice, apoi se hotărî să lămurească lucrurile.

— Acum, domnilor — li se adresă tinerilor — nobleţea obligă, iar eu nu acord favorurile mele pe degeaba.

— Cum o putem sluji pe Alteţa Voastră? întrebă Lagardère.

— Duceţi-vă chiar mâine, din partea mea, la domnul mareşal d'Estrées. Vă va spune că peste două zile urmează să sosească un ambasador al Porţii[43] şi că Majestatea Sa doreşte să-l primească cu cea mai mare pompă. Noi ţinem foarte mult

---

[43] *Poarta sau Sublima Poartă*: nume dai odinioară guvernării otomane. (n.t.)

ca domnul conte de Lagardère să-l secondeze pe domnul d'Estrées şi ca domnul de Chaverny să se afle în fruntea companiei de onoare, în uniforma sa de muşchetar... Dubois, du-te şi înscrie-i pe aceşti domni în capul listei!

Niciodată nu se simţise domnul de Cambrai[44] atât de dornic să se revolte împotriva dorinţelor regentului. Dar dacă într-unele seri îl domina prin înclinaţiile sale greşite, putând să-l conducă după bunul său plac, existau totuşi şi momente în care Philippe d'Orléans, aducându-şi aminte că guverna întâiul regat din lume, ştia să-şi impună voinţa, să le ceară nobililor săi loiali să ridice capul şi să le reamintească celor pe care-i scosese din mocirlă că încă mai aveau noroi pe frunte.

Or, noroiul trecea mai sus de fruntea fostului preceptor al ducelui de Chartres[45]!

Capitolul IX - Ambasadorul Sultanului

Ar dura prea mult să relatăm toate competiţiile ce avură loc între gentilomii de la Curte, cu scopul de a face parte din escorta lui Mehmet-Effendi, Mare Trezorier şi ambasador extraordinar al Sultanului.

Fiecare se strădui pe lângă regent şi, mai ales, pe lângă cardinal. Ambele părţi fură în câştig, căci mulţi — care nu îndrăzneau să se ducă să ceară ei înşişi — îşi trimiseră soţiile şi, ca de obicei, cele mai drăguţe obţinură primele locuri.

Într-adevăr, pe vremea aceea favorurile nu se acordau după dimensiunea meritelor, ci depindeau de frumuseţea mai mică sau mai mare şi de uşurătatea nevestelor; acestea nu se prăpădeau — aşa cum o fac de atunci încoace — după revendicări destinate a le face egalele bărbaţilor; supremaţia lor se baza pe atracţia amorului şi pe iscusinţa în intrigi şi, ca atare, se simţeau destul de bine înarmate pentru a fi cele mai puternice. Şi poate că aveau dreptate să nu ceară mai mult.

---

[44] *Cambrai*: Dubois fusese arhiepiscop de Cambrai. (n.t.)

[45] *Ducele de Chartres*: Philippe d'Orléans era duce de Chartres şi, în copilărie, îl avusese ca preceptor pe abatele Dubois. (n.t.)

Mareşalul d'Estrées, ştiind căror influenţe se datora recrutarea celor care urmau să-l însoţească, fu destul de uimit de vizita pe care i-o făcu Lagardère în numele regentului, la palatul său din strada Universităţii.

— Desigur, domnule, îi spuse, nu vă cunosc decât prin reputaţia pe care v-aţi câştigat-o în ultima vreme, şi aici sunteţi binevenit. Mă tem că nu cumva Alteţa Sa Regală să neglijeze ca, printre toţi cei pe care mi i-a dat pe listă, să-mi trimită cel puţin şi câţiva oameni cumsecade. Sunteţi al doisprezecelea, şi asta înseamnă mult, în vremurile de azi; n-ar fi exclus chiar ca aceştia să fie toţi cei care ar putea fi găsiţi la Paris, şi nu era posibil ca dumneavoastră să fi lipsit dintre ei.

Mareşalul era, mai presus de orice, un om cinstit şi, în plus, un savant, un om de litere; mai mult datorită erudiţiei sale decât prin nume făcuse să i se deschidă uşile Academiei Franceze şi Academiei de Ştiinţe. Era considerat o minte luminată, un amiral de primă mână — ceea ce dovedise în 1703, când comandase forţele navale reunite ale lui Louis al XIV-lea şi ale lui Filip al V-lea — şi era socotit a fi, totodată, un ostaş de mare merit şi un fin diplomat, deoarece contribuise mult la reuşita încercării de a da nepotului lui Louis al XIV-lea coroana Spaniei. Era, deci, mai în măsură decât oricine să-l aprecieze pe Lagardère, care de curând se distinsese în acea ţară.

Domnii de Berwick, de Conti şi de Riom făcuseră, de altminteri, în aşa fel încât Lagardère să fie precedat de un soi de legendă glorioasă, care îl punea într-o lumină foarte favorabilă, aşa că la Paris nu se vorbea decât despre faptele de vitejie ale lui Lagardère.

Henri se grăbi să-i dea domnului d'Estrées amănunte cu privire la primirea ce i-o făcuse Philippe d'Orléans lui însuşi, precum şi doamnei de Nevers şi marchizului de Chaverny.

— Aşadar, n-aş avea altceva de făcut decât să mă conformez ordinelor Alteţei Sale. Singura problemă ce mai trebuie rezolvată este aceea de a-l desemna pe gentilomul care, împreună cu dumneavoastră, va sta alături de mine şi de ambasador. Iată lista, vă las grija de a alege dumneavoastră înşivă.

— Dar gândiţi-vă, domnule — replică Lagardère, apărându-se la faţa unei asemenea amabilităţi — gândiţi-vă că acum

câteva luni nu eram decât Cocoşatul de la palatul Gonzague şi că, pentru bani, îmi împrumutam spinarea jucătorilor la Bursă.

— Pentru ca, mai târziu, să vă prezentaţi cu atât mai bine pieptul în faţa duşmanului, strigă cineva care avea oricând intrare liberă la mareşal şi care tocmai sosise, pe neaşteptate. Îmbrăţişează-mă, dragul meu o conte, te caut de o oră.

Cel care vorbise era domnul de Saint-Aignan, ex-ambasadorul Franţei la Madrid şi care, fără întârziere, începu să manifeste cea mai mare afecţiune faţă de Henri.

— Ei, drăcia dracului, exclamă mareşalul, mi-aţi putea spune unde s-a născut prietenia asta frumoasă ce văd că vă leagă?

— Domnul de Lagardère şi cu mine ne vedem pentru fi întâia dată, răspunse Saint-Aignan. Dar am plăcerea să fiu în relaţiile cele mai bune cu domnul de Chaverny, iar ducesa nu va avea astâmpăr până ce nu va oferi un bal în cinstea lor şi în onoarea logodnicelor lor. Am acceptul marchizului şi contez să plec de aici cu cel al prietenului său, precum şi cu al dumneavoastră.

Începură să râdă toţi trei.

— Aşadar, este un ultimatum? întrebă glumind domnul d'Estrées. Fie, dragă duce, vom merge la balul doamnei de Saint-Aignan. De altfel, până atunci veţi avea timp să vă cunoaşteţi mai bine. Şi nu vi se pare, domnule de Lagardère, că acum este inutil să mai căutăm… ceea ce căutam?

— Despre ce este vorba? întrebă ducele:

— Vă va lămuri contele. Îl căutaţi — luaţi-l.

— Nu înainte de a vă exprima recunoştinţa mea, domnule mareşal, interveni Henri. Te obişnuieşti destul de repede cu durerea, pentru că ai resurse spre a o combate; dar este mai greu să te obişnuieşti cu onorurile, şi dumneavoastră mă copleşiţi.

— Plecaţi! Dacă mai staţi, m-aţi sili să obţin şi mai multe pentru dumneavoastră; reveniţi peste două zile.

Braţ la braţ cu Lagardère, ducele se duse triumfător s-o salute pe doamna de Saint-Aignan.

* * *

Mehmet-Effendi sosi la Paris a doua zi şi — deşi era trimisul Marelui Sultan — fu nevoit să se conformeze uzanţelor, care erau atât de complicate în acea epocă, încât protocolul din zilele noastre pare a fi mai mult decât simplu.

Timp de opt zile trebui să locuiască în palatul Rambouillet, pe strada Charenton, şi de acolo a fost luat, cu mare pompă, în ziua de 16 martie 1721, spre a fi condus la palatul ambasadorilor extraordinari, fosta reşedinţă a mareşalului d'Ancre, de pe strada Tournon.

Treizeci şi şase de turci călare, înarmaţi cu iatagane şi lănci, deschideau cortegiul, sub îndrumarea unor muşchetari cenuşii, în fruntea cărora se afla marchizul de Chaverny. Mareşalul d'Estrées călărea alături de ambasador şi, în apropierea lor, la o distanţă de o jumătate de lungime de cal, mergeau ducele de Saint-Aignan şi contele de Lagardère. Erau urmaţi de un grup mare de gentilomi, orânduiţi în funcţie de rang: ducele de Tresmes, guvernator al Parisului; ducele de Gesvres; marchizul de Bretonvilliers, locotenent al regelui; Cavalerii Ordinului Sfântului-Duh: mareşalul du Bourg şi marchizul de Guébriant, cu crainicul Ordinului; domnul de Beausse, purtător al armelor regale; Cavalerii — Lânii de Aur; ducii de Sully, de Ruffec, marchizii de Brancas; d'Arpajon, de Maulevrier; ofiţeri ai Ordinului regal şi militar al Sfântului Louis; ofiţeri ai Casei Regelui, ai Casei monseniorului duce d'Orléans etc.

Toţi erau mândri să se alic acolo, toţi îşi purtau sus capul, călăreau ţanţoşi, aruncând priviri trufaşe gloatei oamenilor de rând. De asemenea toţi, sau aproape toţi, îl invidiau pe cel care le luase primul loc: pe Cocoşatul de la palatul Gonzague, pe condamnatul la moarte căruia puţin a lipsit să nu i se taie mâna şi care, acum, îşi ţinea spada atât de sus.

Poate că îl invidiau, dar nu-l urau, fiind siliţi să se plece în faţa nobleţei caracterului său, în faţa curajului şi loialităţii sale, puţin chiar şi în faţa favoarei de care se bucură. Se putea ca printre ei să existe invidioşi, dar nu şi duşmani.

Mareşalul d'Estrées voia să-i ofere ambasadorului o cât mai bună imagine a frumuseţilor capitalei, astfel încât străbătu oraşul într-un marş triumfal. În mijlocul unei populaţii entuziaste, lungul alai, mergând la pas, trecu pe rând prin cartierul Saint-

Antoine, prin Place-Royal, pe strada Saint-Denis, strada Saint-Honoré şi peste Pont-Neuf.

Pe toate străzile transversale staţionau trăsuri şi, într-una din ele, doamna de Nevers, Aurore, dona Cruz şi Jacinta îşi fluturară batistele, de îndată ce apărură Lagardère şi Chaverny.

Poate că ar fi fost imprudent din partea lor să se aventureze într-o atare îmbulzeală, dacă n-ar fi fost bine păzite. Dar lângă portiere se aflau patru oameni: la dreapta, Navailles şi Laho; la stânga, Passepoil şi Cocardasse — trei gentilomi şi un basc, după cum spunea acesta din urmă — şi cel care s-ar fi apropiat prea mult de treapta caleştii ar fi riscat să fie îndepărtat prin mijloace nu tocmai parlamentare.

— Ura! strigă gasconul dând ghionţi în spinarea amicului său de nedespărţit — ia uită-te numai cât e de frumos micuţul, şi cum îl mai privesc toate femeile!

Trăsura prinţesei era oprită chiar pe chei, lângă strada Nevers, acea ulicioară întunecoasă şi urât mirositoare care mai există şi în zilele noastre, ca un ultim vestigiu al depozitului de gunoaie de odinioară.

Întregul alai pătrunsese acum în strada Dauphine şi, în mulţimea care nu mai avea nimic de văzut, se produse o mişcare, datorită căreia caleaşca fu înconjurată de o droaie de oameni pe care cei patru bărbaţi, nevrând să lovească pe cineva, nu-i puteau dai la o parte.

Aurore zâmbea încă la remarca făcută de Cocardasse în legătură cu Henri, fiind mai mult mândra decât geloasă de atracţia exercitată de cavaler asupra elementului feminin, când un necunoscut reuşi să se apropie îndeajuns de mult de ea spre a-i şopti la ureche:

— Lagardère va fi mai puţin frumos după ce-i voi înfige câteva degete de oţel în piept!

Speriată, nici nu avusese timp să se uite bine la el, că omul şi dispăruse prin străduţa Nevers, amestecându-se în mulţime.

Acel om nu era altul decât Gauthier Gendry care, cu întreaga lui bandă, se ţinuse mereu aproape de trăsură, evitând pe cât posibil să fie văzuţi de cei doi maeştri de arme.

Pentru o clipă căutase chiar, în capul lui, un mijloc de a o răpi pe Aurore, dar fusese nevoit să renunţe, deoarece nu ticluise din vreme nici un plan pentru aşa ceva şi şansele de reuşită ar fi fost foarte firave. Aşa încât se mulţumise cu

bravada lui inutilă, rămânând ca, în aceeaşi seară, să studieze o cale cu posibilităţi de izbândă, profitând de prilejul petrecerilor ce aveau să urmeze.

Aurore de Nevers îi relată acest incident logodnicului său.

Lagardère se încruntă.

— Pentru mine nu am de ce mă teme, o linişti el. Dar fiindcă nu pot veghea asupra ta, va trebui ca, timp de câteva zile, să te resemnezi să nu ieşi din casă.

— Şi atunci n-o să vedem primirea ambasadorului de către Majestatea Sa! îl întrerupse dona Cruz.

Contele stătu o clipă pe gânduri.

— Aveţi dreptate, zise, n-aş putea să vă lipsesc de acest spectacol. Voi obţine să vi se rezerve locuri pe treptele ce vor fi montate în curtea palatului Tuileries, şi cel care ar cuteza să se atingă de voi la câţiva paşi de rege, ar trebui să fie foarte îndrăzneţ.

În vinerea următoare se desfăşură un spectacol de o şi mai mare grandoare decât cel de duminică. Între strada Tournon şi palatul Tuileries mulţimea era zăgăzuită de un dublu rând de gărzi, sub comanda domnului mareşal de Noailles şi cu întăriri din partea jandarmilor prinţului de Soubise; puteau fi văzute şi cele două companii de muşchetari ai gărzilor, ofiţeri din cavaleria uşoară şi din regimentul de gardă al regelui, arcaşi ai oraşului şi ai conetabililor, precum şi echipe de paznici de noapte.

Prinţul de Lambec, urmat de mareşalul d'Estrées, fu cel care se duse să-l ia de la reşedinţa sa pe ambasador. Trecură prin piaţa de la Palais-Royal şi prin piaţa Vendôme, şi regele, stând pe tron, îl aştepta la Tuileries pe trimisul Marelui-Turc; regentul, prinţii prin naştere, arhiepiscopul de Cambrai, mareşalii şi toţi mai-marii regatului erau înşiruiţi la intrare.

Mehmet-Effendi ridică deasupra capului documentul cu mesajul Sultanului, se prosternă de trei ori, îl felicită pe Louis al XV-lea pentru suirea sa pe tron şi îl încredinţa că stăpânul său lua sub propria-i protecţie pe călugării ce slujeau la Sfântul Mormânt din Ierusalim. După ce-şi încheie discursul, se retrase de-a-ndăratelea — atâta timp cât fu sub privirea regelui, apoi încălecă şi fu condus din nou în strada Tournon, cu acelaşi ceremonial.

Doamna de Nevers, Aurore şi Flor asistaseră la primire, aşa cum le promisese Henri şi, foarte încântate de ceea ce văzuseră, se întorceau la trăsura lor care staţiona pe cheiul Luvrului.

Şi aici mulţimea era numeroasă, deşi nu putea să vadă ce se întâmpla în interiorul palatului. Dar toţi cerşetorii, izgoniţi din străzile pe care urma să treacă alaiul, păreau să-şi fi dat întâlnire acolo, în speranţa că s-ar căpătui cu ceva.

Mai mulţi dintre aceştia o înconjurară pe domnişoara de Nevers şi, cum ea nu ştia pe care dintre ei să-l asculte şi căuta ceva mărunţiş pe care să li-l dea să şi-l împartă, se pomeni dintr-o dată despărţită la o distanţă de câţiva paşi de mama şi de prietena sa.

Fu de ajuns pentru ca un lungan — chiar acela care fusese cel mai insistent în a-i cerc mila — s-o ia în braţe, încercând s-o ducă mai departe, în timp ce un altul îi apăsa mâna pe gură, ca s-o împiedice să strige.

Aurore crezu că este pierdută. Aşadar, era adevărat ceea ce-i spusese Henri, că ea era cea împotriva căreia se mai înverşunau duşmanii!… Şi prin preajmă nu era nici măcar un arcaş al pazei, nimeni care s-o poată apăra! Nu reuşea să strige, şi probabil că nici n-ar fi avut puterea necesară. Fiecare secundă o îndepărta şi mai mult de mama şi de prietena sa; de altfel, ce-ar fi putut face două femei ca s-o elibereze?

Se strădui totuşi să le zărească, dar în jurul ei nu erau decât haimanale sau oameni indiferenţi. Atunci încercă să reziste, să se zbată. Mina de fier caic îi răsucea braţul se strânse şi mai mult, atât de tare încât durerea îi stoarse lacrimi.

Degeaba îşi spunea că nu se poate răpi o fată în miezul zilei, în plin Paris, chiar la poarta locuinţei regale. În zadar evoca intervenţia lui Lagardère, a cuiva care s-o recunoască, să-şi dea seama că era răpită, care i-ar pedepsi pe vinovaţi. Era târâtă, aproape purtată pe braţe, spre malul Senei, şi cine ştie dacă intenţia nu le era de a o arunca în fluviu?

Brusc, în jurul ei se făcu vid; menghina care-i zdrobea încheietura mâinii se descleştă ca prin farmec; mâna grea care-i strivea buzele se retrase şi Aurore reuşi în fine să strige, să cheme în ajutor.

Îi răspunseră toate înjurăturile lui Cocardasse, iar ea le binecuvântă, căci înţelese că era salvată.

— La naiba! Pe toţi dracii! urla gasconul, în timp ce mulţimea se dădea la o parte în faţa spadei sale late. Curaj, iubiţelule! Pétronille vrea să se înfigă în burta canaliei ăsteia.

Deja Gendry, Balena şi ceilalţi nu mai erau acolo; nu aveau sub zdrenţele lor decât pumnale şi, de îndată ce auziseră glasul iui Cocardasse şi al lui Passepoil, se eclipsaseră, convinşi că cei doi profesori de arme n-ar avea milă de ei.

Aceştia o luară de braţ pe domnişoara de Nevers care se clătina şi, cu spada în mână, îi croiră drum până la trăsura sa, unde o aştepta prinţesa, răvăşită de lacrimi.

Cei care lucrau pentru Gonzague nu erau atât de abili ca acesta, căci el avusese cel puţin satisfacţia de a-şi păstra câtva timp victima. Nu toţi servitorii sunt demni de stăpânul lor şi, dacă vulturul se pricepe să-şi apere prada, vindereul[46] şi-o abandonează pentru a fugi din faţa primejdiei.

Capitolul X - Candelabrul de fier

Philippe d'Orléans nu se înşelase atunci când prevăzuse că punându-l pe Lagardère în primele ranguri la recepţia de la ambasadă, obliga nu numai nobilimea, dar şi întreaga populaţie a Parisului să se ocupe de el.

Reuşise pe deplin, căci nu se mai vorbea decât despre isprăvile de vitejie ale contelui şi despre apropiata sa unire cu domnişoara de Nevers. Toţi bărbaţii aspirau să-i devină prieteni; femeile se pasionau pentru romanul vieţii sale, pentru nenorocirile, curajul şi dragostea să şi, de îndată ce apărea în vreun loc, îl înconjurau, îl asaltau cu întrebări, îl hărţuiau pentru a obţine din partea lui un cuvânt ori un zâmbet. Nenumărate erau fetele tinere — dintre cele mai bogate sau cu rang mai înalt — care invidiau soarta Aurorei; multe erau marchizele căsătorite care, după miezul nopţii, îl visau pe el.

[46] *Vindereu* (ornitologie): mică pasăre răpitoare. (n.t.)

Steaua ducelui de Richelieu[47] pălise, şi chiar şi văduvele din familii nobile, care în tinereţea lor auziseră lăudându-se frumuseţea lui Buckingham[48] şi se îndrăgostiseră de portretul său, nu încetau să le repete nepoatelor lor că Lagardère semăna cu el ea două picături de apă. Poate că trăncăneala sărmanelor bătrâne era puţin exagerată, dar cum nimeni nu le contrazicea, ele pretindeau că au dreptate.

Chaverny se bucura de aceeaşi favoare, totuşi într-o măsură mai mică, şi până şi profesorii de scrimă obţineau un mare succes, stârnind curiozitatea tuturor.

Cocardasse profita de împrejurimi pentru a bea după pofta inimii, iar normandul — ca să gângurească fără contenire.

Îmbrăcaţi din cap până-n picioare în straie noi, îl urmau pe conte peste tot unde se ducea şi stăteau de pază în faţa casei sale, unul în dreapta, iar celălalt în stânga. De cum ieşea, îl urmau ca nişte umbre. Ceva din gloria lui se răspândea asupra lor şi acum păreau — mai ales Cocardasse — că privesc restul universului cu dispreţ.

Nu mai duceau lipsă de bani; monede sunătoare şi lucitoare zăngăneau în fundul buzunarelor lor. Cu o adevărat, meseria de om cinstit îşi are părţile ei bune.

Între două sorbituri ale gasconului — şi numai Dumnezeu ştie cât de des sorbea — era întotdeauna loc pentru o laudă la adresa lui Lagardère. Când intra într-o cârciumă, se făcea cerc în jurul său pentru a-l asculta povestind despre Spania, despre tâlharii învinşi, despre spânzurătoarea de la Madrid şi despre

---

[47] *Richelieu* (Armand Jean du Plessis, cardinal şi duce de) (1585–1642); episcop de Luçon, secretar de stat pentru război şi afacerile externe, devine cardinal (1622) şi prim-ministru al lui Louis al XIII-lea (1624). A distrus puterea politică a protestanţilor cucerind cetatea La Rochelle şi a reprimat comploturile urzite împotriva sa de Chalais, Cinq-Mars, Montmorency etc. A fondat Academia Franceză (1633). Richelieu a construit în Paris un splendid castel (*Palatul Cardinal* denumit mai târziu *Palais-Royal* — Palatul Regal) pe care l-a lăsat moştenire lui Louis al XIII-lea. (n.t.)

[48] *Buckingham* (George Villiers, duce de) (1592–1628): ministru britanic, favorit al regilor Jacob I-ul şi Carol I-ul; ambasador în Franţa pe vremea lui Louis al XIII-lea, asasinat în timp ce venea în ajutorul cetăţii La Rochelle, asediată de Richelieu. Personaj fastuos şi seducător, este eroul unor romane de capă şi spadă ale lui A. Dumas. S-a spus despre el că ar fi îndrăznit să-şi mărturisească dragostea reginei Franţei, Ana de Austria. (n.t.)

loviturile de spadă cu care străpunsese ţigani şi hidalgos. Dacă descria atacul dat de regimentul Royal-Lagardère, trebuia să bea dublu; s-ar fi zis că încă îi era uscat gâtlejul din cauza fierbinţelii acţiunii.

Legenda zbura astfel din gură în gură şi, când contele trecea pe străzi, era foarte surprins auzind pronunţându-i-se numele şi văzând că este salutat de oamenii de rând.

Tandrul Amable nu mai întâlnea femeiuşti rebele. Şi pentru el revenise epoca de aur. Zgomotul săbiilor fusese urmat de cel al sărutărilor, şi Passepoil avea mereu buzele pregătite, aşa cum altădată îşi ţinuse spada.

De îndată ce era liber o oră, puteai fi sigur că-l vei găsi dând târcoale colinei Saint-Roch şi străzii Sainte-Anne, unde-şi aveau locuinţa o mulţime de tinerele, care posedau cu totul alte calităţi decât castitatea.

Cât despre Antoine Laho, care nu era atras nici de vin, nici de femeile frumoase; el se instituise însoţitor curtenitor al Aurorei şi al prietenei sale. Sub firea lui aspră de muntean existau comori de devotament pe care fetele nu mai trebuiau să le pună la încercare, căci între el şi sora sa, Jacinta, se simţeau în siguranţă atunci când Lagardère era absent. Aşa încât fusese nevoie ca bascul să primească o misiune din partea acestuia din urmă, pentru a nu fi fost de faţă pe cheiul Luvrului, gata să-şi apere stăpâna împotriva oricui.

Gendry şi Balena se pricepuseră să profite de această împrejurare şi să nu lase să le scape o ocazie, poate, unică. Asemeni unor păsări de pradă, dădeau târcoale în jurul unei fericiri pe care — pentru bani — se angajaseră s-o distrugă, iar vigilenţa lui Laho n-ar fi fost, inutilă.

* * *

La opt zile după plecarea lui Mehmet-Effendi trebuia să aibă loc balul dat de ducele şi ducesa de Saint-Aignan în onoarea lui Lagardère, Chaverny şi a logodnicelor lor.

În tot timpul cât ducele locuise la Madrid, palatul său din strada Varenne rămăsese închis şi, la întoarcerea sa, nu deschisese decât apartamentele particulare. Dar de îndată ce se puse problema acelei serate la care urma — să invite toată elita nobilimii, ducesa chemă o armată de muncitori — tâmplari,

zugravi, aurari, tapiţeri —, puse să se aranjeze întregul parter şi grădinile, spori numărul de lachei. Îşi petrecea zilele în mijlocul unei învălmăşeli de mobile şi stofe, indica locul pe care trebuia să-l ocupe fiecare lucru, îşi stila servitorii, neobosită până ce, în sfârşit, putu să-i spună soţului său: "În fine, totul este gata."

De altfel fusese foarte bine secondată în sarcina aceasta de nişte tineri pe care-i luase în serviciul său în calitate de valeţi. Erau doi fraţi — doi orfani, după câte spuneau — pe care-i angajase datorită înfăţişării lor plăcute, lucru destul de rar în rândul servitorimii din acele vremuri, când lacheii făceau cauză comună cu bandiţii şi erau nu numai un pericol pentru stăpânii lor, dar chiar şi pentru societate.

Doamna de Saint-Aignan avusese noroc acceptând serviciile celor doi băieţi cu înfăţişare atât de cinstită, dintre care cel mai în vârstă nu împlinise douăzeci de ani, şi se felicita că va putea să folosească imediat devotamentul, inteligenţa lor şi, în plus, bunul-gust care depăşea pe cel al rangului lor.

Le-ar fi dat liniştită pe mână punga ei, dar deoarece nu era necesar, se limită la a le da sarcina de a fixa la locul lor lampadarele şi aplicele, de a aranja paravanele şi măsuţele, de a grupa plantele verzi, florile, şi de-a orândui, unul câte unul, bibelourile de preţ care conţineau ornamentul obligatoriu al oricărui salon din secolul al XVIII-lea.

Şi tot lor le încredinţa treaba cea mai dificilă şi mai delicată: montarea unui candelabru renumit, care data de mai multe secole şi pe care întreg Parisul îl cunoştea pentru că auziseră cum era lăudat de către obişnuiţii casei, precum şi de amatorii de obiecte de artă, cei pe care Du Pradel, în a sa *Carte de adrese utile* îi denumea *faimoşii curioşi* şi ale căror nume erau de Richelieu, bancherul Jabach, domnul de Gagnière şi mulţi alţii.

Unii pretindeau că fusese adus din Palestina, fiind smuls necredincioşilor care îl luaseră din mormântul Mântuitorului; alţii — că fusese proprietatea cavalerilor de Malta; iar alţii — că fusese forjat de maurii din Andaluzia. În realitate, provenea dintr-un orăşel antic din Turingia[49], iar domnul de Saint-Aignan, care-i cunoştea povestea şi ştia chiar şi numele artistului, se

[49] *Turingia*: ţinut în estul Germaniei. (n.t.)

amuza văzându-i pe *faimoşii curioşi* încurcându-se în legende care dădeau un şi mai mare preţ respectivei minuni.

Era, într-adevăr, o minune, fără îndoială opera unei vieţi întregi. Nu exista nici un animal al Creaţiei care să nu-şi fi găsit locul, nici o reptilă care să nu se încolăcească graţios în jurul nenumăratelor sale braţe. Ca şi cum artistul ar fi dus lipsă de modele, având în schimb o imaginaţie mai fecundă decât natura însăşi, el crease fiinţe fantastice care se amestecau, se muşcau, păreau să fie beţe, să plângă sau să urle, lingeau o mână de femeie sau vărsau flăcări.

Este lesne de închipuit că greutatea acestei opere de artă era formidabilă şi, ca atare, era periculos s-o ţii în permanenţă atârnata. Printr-un sistem de trape, scripeţi şi lanţuri, cu ajutorul unui troliu instalat la primul etaj, candelabrul era ridicat la locul său doar o dată sau de două ori pe an. Imediat după petrecere era coborât în subsol, unde stătea în picioare pe un eşafodaj construit special în acest scop.

Pentru această operaţiune erau de ajuns doi oameni, şi ducesa o încredinţă chiar celor doi lachei nou-angajaţi, care îşi îndepliniseră perfect sarcina.

Cu toată tradiţia de a nu scoate la vedere acea minune decât cu prilejurile cele mai deosebite — o vizită a regelui, sau un eveniment fericit în familie: botezuri, logodne sau căsătorii — doamna de Saint-Aignan, cu aprobarea soţului său, îşi considera oaspeţii demni de o asemenea onoare. Socotea că şi ei îi vor fi recunoscători.

Se lăsă noaptea, iar strada Varenne începu să se aglomereze cu trăsuri şi litiere — într-atât se grăbeau invitaţii să vadă splendorile al căror secret transpira în afară şi, mai ales, să fie prezentaţi celor două perechi de logodnici.

Toată lumea, doamnele cu deosebire, îl cunoşteau pe Chaverny şi îl considerau un cavaler elegant. Dar pe Lagardère deocamdată abia îl întrezăriseră, şi multe dintre ele nici nu-l văzuseră vreodată.

Este uşor de închipuit cât de mult le era stârnita curiozitatea de reputaţia lui de erou misterios.

— Cum arată? Înalt, bine-făcut?

— Ei, nu! Draga mea, chiar nu ştii?... Este frumos ca un zeu...

— Adonis[50] în persoană...

— Adonis, Hercule[51], întregul Olimp!

— Cu excepţia lui Vulcan[52].

— Ai vederea proastă, drăguţo, ţi-ai adus lornionul?

— Mă voi duce să-l privesc chiar de sub nas, la două degete de mustaţa lui, despre care se spune că este foarte fină.

De la un capăt al sălii la celălalt, roiul se agită, zumzăia şi nu se mai vorbea decât despre el. În ceea ce-i privea pe bărbaţi, doar cel mult cinci sau şase o zăriseră pe Aurore şi pe prietena ei, dar toţi ardeau de nerăbdare să le vadă intrând.

Regentul promisese să vină; tot ce era mai nobil în Paris, după rege şi după el, se reunise în saloanele ducelui de Saint-Aignan.

Tare şmecher ar fi trebuit să fie omul de rând care ar fi reuşit să se strecoare acolo, în mulţime, căci Charles d'Hozier, care avea în minte toată lista blazoanelor Franţei, era de faţă.

Deodată sporovăiala încetă şi, într-o tăcere solemnă, doamna ducesă de Nevers — maiestuoasă şi mândră în eterna sa rochie de doliu, dar cu un zâmbet de bucurie pe buze — îşi făcu intrarea în sală, la braţul domnului de Saint-Aignan, care se grăbise s-o întâmpine în prag. Contele de Lagardère îi dădea braţul Aurorei, iar în spartele lor păşeau Chaverny şi dona Cruz.

Cele două tinere, îmbrăcate la fel, una foarte blondă cealaltă foarte brună, formau astfel un contrast puternic şi totuşi se armonizau, iar pe chipurile lor era zugrăvită o asemenea expresie de frumuseţe senină, de fericire şi încredere, încât — printre toate acele femei necruţătoare într-ale împunsăturilor ironice — nu se găsi nici una care să nu fie cuprinsă de admiraţie şi simpatie.

După prezentările ce durară aproape o oră, începu petrecerea.

---

[50] *Adonis* (mitol.): divinitate feniciană. Tânăr de o mare frumuseţe care, fiind rănit mortal de un mistreţ, a fost preschimbat de către Afrodita într-o anemonă. (n.t.)

[51] *Hercule* (mitol.): semizeu roman, identificat cu divinitatea greacă Hercules; întruchiparea forţei. (n.t.)

[52] *Vulcan* (mitol.): zeu roman al focului şi prelucrării metalelor, fiu al Junonei şi al lui Jupiter, numit în mitologia greacă *Hefaistos*. Deşi şchiop, era soţul Afroditei, zeiţa frumuseţii. (n.t)

Cei mai buni muzicieni din Paris, ascunşi în spatele unor perdele de plante verzi, în toate colţurile sălii, făcură să răsune melodii la modă. Într-un loc cântau din lăută artişti ca De La Barre, Aubin şi Dupré; mai încolo, un grup de elevi ai lui Lulli[53] şi De Lambert, al căror arcuş îndemânatic râdea sau plângea pe coarde; ceva mai departe, celebrul Lalande executa la clavecin fermecătoare variaţiuni cărora le răspundeau sunetele unei viole cu coarde de oţel, mânuită de Marais. Era o adevărată încântare această muzică, când lentă şi dulce, când vibrantă şi animată, care izbucnea deodată dintr-un loc unde nu bănuiai că ar fi cineva şi se răspândea în sală, pentru a ritma gavotele[54] şi pavanele[55].

Marele candelabru de fier forjat, ca şi sute de alte candelabre mai mici făceau să ţâşnească jerbe de lumină din diamantele şi pietrele scumpe ce străluceau pe rochiile doamnelor şi pe jachetele de brocart ale gentilomilor.

Chiar şi ochii — blânzii ochi albaştri, sclipitorii ochi căprui, ochii galbeni ca cei ai pisicilor languroase, ochii verzi, adânci, mişcători ca nişte alge — se aprindeau de plăcere; umerii larg dezgoliţi, aşa cum era modern în acele vremuri când femeile se duceau decoltate la liturghie, se arătau privirilor în splendoarea lor de fildeş, satinaţi, mai albi chiar decât dantelele din care răsăreau. Şi, printre toate acestea, şoşoteli, murmure, mici fraze uşoare, complimente pline de dulceaţă, asemănătoare unor bezele — care caracterizau secolul al XVIII-lea şi care aveau să se audă, mai târziu, chiar şi pe treptele eşafodului — zburau, fluturau, se încrucişau, cu hohote de râs.

Aurore de Nevers era nespus de fericită. Ridicându-şi faţa strălucitoare spre chipul lui Henri, îi mulţumea logodnicului său pentru toată fericirea care o copleşea în acel moment.

— Hai, îi murmură la ureche, să uităm tot ce am suferit şi cât am plâns. Uite cât eşti de admirat; viitorul ne aparţine, iar eu sunt aproape de inima ta.

---

[53] *Lulli sau Lully* (Jean-Baptiste) (1632–1687): violonist şi compozitor francez, de origine italiană. A fost creatorul operei franceze şi a compus tragedii lirice, balete, divertismente pentru comediile lui Moliere şi muzică religioasă. (n.t.)

[54] *Gavotă*: dans în doi timpi, foarte la modă în secolul al XVII-lea şi al XVIII-lea. (n.t.)

[55] *Pavană*: vechi dans spaniol. (n.t.)

Poate cu alte cuvinte, dar care aveau acelaşi înţeles, Flor îi spunea lucruri asemănătoare lui Chaverny. Şi, deodată, îi veni o idee nebunească, irezistibilă, care-l făcu pe marchiz să izbucnească în hohote de râs şi pe care se duseră, ca nişte copii puşi pe şotii, s-o împărtăşească ducesei. După câteva minute de convorbire în dreptul unei ferestre, cele două femei se eclipsară pentru scurt timp.

În curând, dona Cruz reapăru deghizată în gitană şi, într-un cerc larg format de asistenţă, în mijlocul sălii, sub candelabrul de fier, începu să danseze, ca altădată la Madrid şi la Burgos, acompaniindu-se de una din acele melopee pe care ie învăţase de la ragnii de pe muntele Baladron.

Chiar în acea clipă fu anunţat regentul. Flor rămase nemişcată, cu un picior în aer, cu tamburina sprijinită pe şold, atât de suplă, atât de uşoară, încât ai fi zis că este susţinută de un fier invizibil.

Philippe d'Orléans se duse să se aşeze la locul de onoare şi, pentru că nu exista prinţ mai amabil şi mai galant decât el, atunci când nu voia să vadă în femeie decât femeia şi nu metresa ce-ar putea să devină, o rugă pe tânăra fată să continue.

— Această domnişoară, adăugă, ne oferă un spectacol pe care vom regreta toată viaţa noastră dacii nu l-am vedea. Cât despre tine, marchize, drept răsplată că ai dăruit regatului o asemenea noutate, îţi acordăm dinainte toate favorurile noastre.

Flor îşi luă din nou zborul, sări ca o căprioară făcu piruete pe călcâie şi pe vârful picioarelor, atât de rapid încât părea imobilă. Tamburina vibra în degetele sale, trecea dintr-o mână în cealaltă, aruncată în aer şi prinsă din zbor; şi dansatoarea însoţea fiecare pas cu cântece ciudate care exprimau rând pe rând mânie, înduioşare, pasiune şi toate celelalte sentimente ale sufletului omenesc. Nu obosea deloc şi nimeni nu se sătura s-o privească, regentul mai puţin decât oricare altul, iar Chaverny şi mai puţin decât regentul.

Şi totuşi, la rugămintea acestuia din urmă Aurore se apropie de ea pentru a o îndemna să se odihnească puţin, când Flor, ai cărei ochi erau îndreptaţi în sus se opri brusc, făcu un salt extraordinar şi, foarte palidă, se repezi în braţele

logodnicului său, după ce o împinsese cât colo pe domnişoara de Nevers.

Nimeni nu avu timp să-şi dea seama ce se întâmpla, căci un trosnet îngrozitor îi ţintui locului pe toţi.

Greul candelabru de fier se desprinsese din plafon şi, răspândindu-şi în toate direcţiile lumânările aprinse, zdrobea trapa cu un zgomot ca de tunet şi se prăbuşea prin gaura larg deschisă, sfărâmându-se în subsol, pe eşafodajul său de grinzi.

O secundă mai devreme, Aurore de Nevers şi dona Cruz ar fi fost târâte odată cu el, făcute bucăţi, terciuite.

Un ţipăt de uimire şi de spaimă izbucni din toate o piepturile. Gentilomii se grăbiră să stingă lumânările căzute şi să calce în picioare partea de jos a unor draperii care luaseră foc.

Fără prezenţa regentului, care-şi păstrase sângele rece, nici o femeie n-ar fi rămas în sala în mijlocul căreia se căsca un abis.

— Dumnezeu n-a permis o asemenea nenorocire în seara aceasta, grăi Philippe d'Orléans, strângând mâinile lui Lagardère şi Chaverny şi înclinându-se în faţa doamnei de Nevers. Accidentul este deplorabil, dar toţi au scăpat teferi.

— Este, cu adevărat, un accident? îl întrebă Henri pe domnul de Saint-Aignan, care era de-a dreptul disperat. Sunteţi sigur de oamenii dumneavoastră, de toţi?

Un fulger de lumină trecu prin mintea ducesei.

— Dar nu, este imposibil! exclamă, sau ar fi o crimă oribilă… Veniţi cu mine.

Îi conduse pe conte şi pe soţul său la primul etaj, spre cămăruţa special destinată troliului care slujea la manevrarea candelabrului. Mecanismul era intact şi, dacă accidentul se produsese, fusese necesară o mână criminală, care să-l declanşeze în cunoştinţă de cauză.

Doamna de Saint-Aignan dădu poruncă să vină toţi servitorii. Lipseau doi la apel, aceia pe care ducesa îi angajase datorită înfăţişării lor plăcute şi ale căror nume adevărate erau Yves de Jugan şi Raphael Pinto.

Cel dintâi stătuse toată seara cu ochiul lipit de gaura prin care trecea lanţul cu care era suspendat candelabrul şi cu mâna pe troliu, aşteptând clipa prielnică pentru a-i zdrobi pe Lagardère şi pe logodnica sa.

Întâmplarea nu-l ajutase şi, fiind nerăbdător să-şi înfăptuiască crima, se mulţumise cu Aurore şi cu dona Cruz.

Prezenţa de spirit a acesteia, care văzuse oscilând cumplita masă, salvase totul.

Când Lagardère se înapoie în sală, fulgerul ce-i ardea în privire le făcu pe toate doamnele să tresară şi să-şi şoptească una alteia:

— Este un leu!

— Dar unul frumos.

— Se pare că adineauri nu-l privisem bine?!

— Monseniore, i se adresă Henri regentului, l-aţi exilat pe Gonzague. Dar deşi capul său se află în Spania, el are aici braţe şi, atâta vreme cât spada mea nu va face dreptate împotriva lui, atâta timp cât sângele lui Nevers va cere răzbunare, vor fi văzuţi cerşetori răpind fete la porţile Luvrului şi vor cădea candelabre la prietenii lui Lagardère.

— Dacă Gonzague are emisari la Paris — exclamă regentul cu glas mânios — locotenentul de poliţie va trebui să-i găsească şi-i vom arde de vii în piaţa Grève.

— Lupta nu se va încheia decât după ce-l voi ucide, declară Lagardère, cu glas înăbuşit.

Petrecerea se sfârşise. Philippe d'Orléans se retrase şi toată lumea îl urmă.

Ghemuite în caleaşcă, lângă logodnicii lor, Aurore şi dona Cruz se gândeau că cerul nu se îndura să le acorde nici măcar două ore de fericire, fără ca acestea să nu fie sub o ameninţare cu moartea. Şi, pe tăcute, cea dintâi începu să plângă. Dar fosta ţigăncuşă nu se putea lăsa pradă unei astfel de slăbiciuni — ea era croită pentru luptă.

Oare Lagardère sperase că duşmanul îi va acorda un răgaz? Nu se ştie. Fapt este că ultimele evenimente îi dădeau de gândit. În mod evident, era necesar să se termine o dată pentru totdeauna cu Gonzague care, neputând acţiona direct, continua să reprezinte o ameninţare deasupra capului Aurorei şi care plătea pe nişte nemernici ca s-o ucidă pe tânăra fată.

Nu, căsătoria să cu domnişoara de Nevers nu putea avea loc decât atunci când va lî convins că-i va asigura soţiei sale fericirea şi calmul. Or, dacă simpla sa prezenţă era suficientă pentru a o face fericită pe Aurore, era obligat să-şi mărturisească, totuşi, că liniştea ei depindea de nişte bandiţi vânduţi duşmanului său.

Nu exista, aşadar, decât o singură cale pentru a face să înceteze această stare de lucruri, şi anume de a zdrobi capul ticăloşilor. În acest scop trebuia să se întoarcă în Spania, să-l caute pe Gonzague chiar şi până pe treptele tronului lui Filip al V-lea, a cărui minte slabă se afla deja sub influenţa lui, în asemenea măsură încât el şi desfrânaţii săi umpleau deja Curtea cu persoanele lor.

"Ce importanţă are?" îşi spuse Lagardère. "Dacă va trebui, îl voi ucide în faţa regelui."

Acţiunea plănuită era periculoasă prin ea însăşi, dar nu era de natură să-l facă a da înapoi pe cel care niciodată nu tremurase în faţa unor încercări şi mai îndrăzneţe. Acolo unde toţi ceilalţi ar fi dat greş, el nu trebuia decât să îndrăznească şi să treacă la fapte.

Cea mai mare dificultate ce-i stătea în faţă nu era primejdia pe care avea s-o înfrunte şi, tocmai pentru că era de o cu totul altă natură, îi inspira o teamă cu atât mai mare. Era vorba de a obţine consimţământul Aurorei, care niciodată nu-l va lăsa să plece singur într-o ţară ce le fusese, amândurora, aşa de ostilă şi în care de douăzeci de ori riscase moartea.

La rândul său, ducesa de Nevers va interveni cu siguranţă pe lângă regent pentru a-i interzice să plece, iar planul lui va

întâmpina atâtea greutăţi, încât îi va fi imposibil să-l pună în aplicare.

Timp de câteva zile, Henri cântări aspectele pro şi contra şi se gândi îndelung la felul în care va trebui să pună problema spre a obţine, atât din partea regentului, cât şi a logodnicei sale, permisiunea de a pleca.

Era, într-adevăr, o problemă atât de spinoasă, încât se temea că va fi nevoit să renunţe, mai ales că amândoi i-ar impune obligaţia de a nu pleca neînsoţit, dar intenţia lui era tocmai contrară.

De fapt, era posibil să fie nevoit să recurgă la viclenii şi la deghizări pentru care ar fi fost necesar să fie singur, căci dacă Chaverny sau unul dintre profesorii de scrimă ar fi fost recunoscuţi, Gonzague ar fi trecut imediat în defensivă.

Împrejurările aveau să-l slujească pe Lagardère mai bine decât sperase, şi chiar Philippe d'Orléans fu cel care o luă înaintea dorinţei sale, dându-i ordin să plece spre Spania.

Regentul rămăsese impresionat de tentativa criminală ce avusese loc la ducele de Saint-Aignan şi, deoarece toate încercările locotenentului de poliţie de a-i prinde pe vinovaţi nu avuseseră nici un rezultat, se hotărî să-şi folosească autoritatea pentru a face să înceteze primejdia care-i ameninţa întruna pe conte şi pe logodnica sa.

În urma evenimentelor din 1720[56], marchizul de Maulevrier primise sarcina de a negocia dubla căsătorie a lui Louis al XV-lea cu infanta Spaniei şi cea a lui don Luis[57] cu domnişoara de Montpensier, iar la 16 noiembrie 1721 contractul celor doi din urmă fusese semnat de către rege la Palais-Royal, Filip al V-lea fiind reprezentat de casa d'Orléans şi de ducele d'Ossone.

Într-o seară, regentul trimise să fie chemat Lagardère.

— Ştii, desigur, domnule, îi spuse, că domnişoara d'Orléans pleacă mâine spre Spania, escortată de către domnul prinţ de Rohan care va trebui să se oprească la frontieră, cu gentilomii din suita sa, şi de către doamnele de Soubise şi de Ventadour, care o vor însoţi până la Madrid?

---

[56] *Evenimentele din 1720*: referire la încheierea păcii cu Spania în urma războiului relatat anterior. (n.t.)

[57] *Don Luis*: fiul lui Filip al V-lea al Spaniei. A devenit rege sub numele de Louis I la abdicarea tatălui său în 1720 şi a murit în acelaşi an. (n.t.)

— Sunt fericit, monseniore, de a o putea felicita pentru aceasta pe Alteţa Voastră.

— Ştii, de asemenea, continuă Philippe, că aceeaşi escortă trebuie să aducă la Paris pe infanta Maria-Ana-Victoria de Spania, viitoarea regină a Franţei…

— Evenimente atât de fericite pentru Majestatea Sa şi pentru regat nu ar putea fi ignorate de popor, care se bucură dinainte.

— Poporul ignoră multe lucruri, replică Philippe, zâmbind. Există chiar unele care te interesează îndeaproape şi pe care nici primul-ministru nu le cunoaşte; de pildă, l-ar uimi foarte tare cel care i-ar spune în acest moment: "Domnul de Lagardère va lua parte la călătorie."

Contele tresări; iată cum avea să se realizeze, pe negândite, o dorinţă pe care niciodată n-ar fi îndrăznit s-o rostească.

— Monseniore, exclamă cu o grabă care nu-i scăpă deloc regentului, nici una dintre dovezile de stimă cu care m-a copleşit Alteţa Voastră Regală nu mi-a fost atât de preţioasă ca aceasta.

— Într-adevăr, conte, mi-am închipuit că-ţi va face plăcere, dar cu siguranţă îţi va fi şi mai mult pe plac să citeşti această scrisoare pe care doamna de Soubise va primi sarcina de a o înmâna, în secret, vărului nostru din Spania.

Spunând acestea, îi întinse o scrisoare pe care o scrisese cu mâna sa şi prin care îl ruga insistent pe Filip al V-lea să-l gonească de la Curtea sa pe prinţul de Gonzague şi să-l oblige să se refugieze în Anglia, sau să treacă dincolo de mare. Doar cu această condiţie consimţea la căsătoria domnişoarei de Beaujolais, cea de a cincea fiică a sa, cu infantul don Carlos.

Exprimată în acest fel, cererea devenea un ultimatum, şi regele Spaniei era, pentru moment, mult prea interesat să îndeplinească dorinţele regentului, pentru a nu i se supune.

Lagardère înţelese atât de bine acest lucru, încât — după ce citi — zise:

— Gonzague pierzându-şi sprijinul regelui, cu orgoliul şi speranţele spulberate, este mai mult decât aş fi îndrăznit să sper… dar e mai puţin decât aş fi dorit…

Mirat, regentul întrebă:

— Dar ce-ţi trebuie, ca să fii mulţumit?

Contele se gândi o clipă şi răspunse, ridicând capul cu mândrie:

— Aproape nimic, monseniore: permisiunea de a intra în Spania sub pretextul unei misiuni secrete. Cel puţin, voi invoca acest motiv pentru a potoli temerile domnişoarei de Nevers şi ale mamei sale.

— Ai dori să pleci singur în Spania?... Aşa ceva nu voi îngădui niciodată, domnule, că îţi ghicesc scopul: să te duci să-l ucizi pe Gonzague.

— Este adevărat...

— Are cu el întreaga lui şleahtă, şi ar trebui să-ţi rişti viaţa împotriva unor laşi pentru care toate mijloacele sunt bune, mai ales asasinatul. Şi ne este mult prea preţioasă, mie şi altora, pentru ca să nu-ţi impun să renunţi la acest plan.

— Monseniore, dizgraţia regelui nu-i va lua trădătorului aurul, de care se foloseşte cu atâta ură, şi nici spada cu care este încins. Ah! Voi şti eu să-l întâlnesc — faţă-n faţă! De altminteri, nu mă va recunoaşte decât după un singur lucru: lovitura secretă a lui Nevers!... Şi va fi prea târziu ca să-şi cheme în ajutor acoliţii, de care nu mă tem.

Philippe d'Orléans şi Henri discutară îndelung, primul, neîndrăznind să-şi asume o responsabilitate atât de mare; al doilea, respingându-i toate argumentele şi dovedindu-i necesitatea unei soluţii fără de care căsătoria să nu s-ar putea înfăptui.

— În ziua în care doamna prinţesă de Nevers îmi tva da pentru totdeauna pe fiica sa, spuse contele în încheiere, va trebui să am ceva ce să-i pot oferi în schimb. Când voi merge spre altar, va trebui să am conştiinţa împăcată că mi-am făcut întreaga datorie şi mi-am îndeplinit toate jurămintele; va trebui ca moartea lui Philippe de Nevers să fie răzbunată!

Obişnuit să vorbească fără ocoluri, încrezător în forţa şi curajul său, susţinut de gândul că în joc era fericirea Aurorei şi că, pentru a i-o da, totală, nu mai avea de jucat decât o singură carte însângerată, Lagardère avea să-l convingă — fără doar şi poate — pe regent, care nu prea era învăţat să discute cu oameni de o asemenea clasă.

— Nu mai am a ruga pe Alteţa Voastră decât două lucruri, adăugă Henri, şi anume să-i acordaţi ajutorul domniei voastre

domnişoarei de Nevers, dacă va fi cazul, şi să păstraţi secretul absolut în legătură cu motivele absenţei mele, care va dura poate două-trei săptămâni, poate mai multe luni de zile.

— După cele ce mi-ai spus, replică Regentul, nu aş putea să te reţin. Pe de altă parte, nu mi-e deloc milă de Gonzague şi nu pot decât să-ţi spun: Pleacă, domnule, rezolvă repede… şi Domnul să te aibă în paza sa!

În seara aceleiaşi zile, de îndată ce doamna de Nevers se retrăsese în salon unde, ca de obicei, îi plăcea să asculte şi să ia parte la conversaţia tinerilor, Lagardère îi ceru permisiunea de a-i chema acolo pe cei doi maeştri de arme, pe Laho şi pe Jacinta.

— Ce înseamnă asta? întrebă Chaverny. Vom ţine oare un consiliu de familie? Ce veste ai a ne da?

— Bună, sau proastă, Henri? întrebă Aurore, deja neliniştită.

Văzuse pe fruntea logodnicului său cuta care se săpa în orele grave, iar felul în care pregătea convorbirea o făcea să se-nfioare din creştet până-n tălpi.

— Bună pentru mine, răspunse contele, dar totuşi va aduce în ochii tăi frumoşi lacrimi pe care va trebui să le usuci repede, Aurore.

Imediat ce persoanele chemate au fost introduse în salon, Henri luă mâna logodnicei sale şi, ducând-o la buze, grăi:

— Nu te nelinişti, copilă dragă. Alteţa Sa Regală îmi face cinstea de-a mă include în escorta care, mâine, o va conduce pe domnişoara de Montpensier până la frontiera spaniolă.

Aurore scoase un oftat de uşurare:

— Şi o vei aduce pe infantă. Aşadar, absenţa ta va fi de scurtă durată, şi totuşi… îmi va părea atât de lungă!…

— Din păcate, sunt nevoit să-ţi spun că te înşeli…

— Ce vrei să zici?

— Nu voi reveni cu infanta. Regentul îmi dă şi o misiune secretă la Curtea din Madrid, şi nu mă voi întoarce mai devreme de cel puţin o lună.

— Să mergi la Madrid! exclamă domnişoara de Nevers — la Madrid unde se află Gonzague… aşa ceva este imposibil, şi regentul o ştie prea bine! Mamă, te conjur, du-te la Palais-Royal şi, dacă Henri este cel care trebuie să plece, obţine să plec împreună cu el.

Doamna de Nevers se ridicase în picioare, albă ca varul şi ea, cântărind deja primejdiile care îl vor pândi pe conte şi cele cărora le-ar putea fi expusă fiica sa în timpul absenţei acestuia.

— Luaţi loc, doamnă, i se adresă Lagardère. Orice demers pe lângă regent ar fi inutil, şi nimic nu l-ar face să-şi schimbe hotărârea. Cât despre mine, datoria mea este să-i dau ascultare şi, oricât de greu mi-ar fi să ne despărţim pentru câteva săptămâni, nu mă pot gândi să nu mă supun. Las în paza lui Chaverny, a lui Navailles şi a tuturor celor de faţă ceea ce îmi este cel mai scump pe lume.

Şi întorcându-se către primii doi, adăugă:

— Mă bizui pe prietenia voastră. Aceste doamne vor trebui să se resemneze să iasă cât mai puţin din casă şi, mai ales, să nu facă nici un pas în afară fără a fi însoţite, în lipsa voastră, de Cocardasse, Passepoil şi Laho.

— Of! Nu ne ia cu el, gemu Passepoil.

Cocardasse — limbă iute, dar minte mai înceată — avea nevoie de această explicaţie pentru a înţelege.

— Ei drăcie! exclamă, aşadar vom merge cu tine, micuţule?

— Nu iau pe nimeni cu mine şi, oricum, aici nu veţi fi în plus. Ştiţi bine că există lupi care dau târcoale prin împrejurimi; nici o milă pentru ei, şi omorâţi-i fără îndurare — regentul vă dă voie.

— La dracu'! strigă gasconul, se pot duce chiar azi să-şi ia măsură pentru o îmbrăcăminte de stejar.

— Fii prudent, Henri, îl sfătui ducesa. Ştii că fericirea nu a venit aici decât prin tine şi ne-o vei lua, până când te vei întoarce. Revino curând, fiule, dacă nu vrei să murim de teamă şi de spaimă.

— Să nu vă temeţi de nimic pentru mine; prezenţa mea în Spania va fi la fel de secretă ca şi misiunea mea, iar întoarcerea va consfinţi definitiv fericirea noastră. Dragă Aurore, şi dumneata, dona Cruz, pregătiţi-vă rochiile de mireasă, căci se apropie ziua în care veţi fi înconjurate de prietenie şi tandreţe, fără a vă mai teme de nimeni.

Aurore i se agăţă de gât.

— Jură-mi că te vei întoarce repede de tot, îi murmură la ureche. De-abia aştept să fiu doamna de Lagardère, pentru totdeauna.

— Copilă dulce, îi răspunse Henri, fii prudentă şi curajoasă, şi roagă-te să fim fericiţi cât mai curând.

O strânse la piept şi o sărută pe frunte; apoi adresându-se celorlalţi, zise:

— Nimeni nu trebuie să ştie că plec în Spania, nici măcar prinţul de Rohan, atunci când ne vom despărţi la frontieră. Pentru toată lumea, mă voi fi dus spre Perpignan, pentru a ajunge, pe mare, în Italia, Asta înseamnă şi că nu veţi primi veşti de la mine în timpul absenţei mele, şi că nu va trebui să destăinuiţi absolut nimănui locul în care mă voi afla.

A doua zi, Lagardère călărea lângă portiera trăsurii domnişoarei de Montpensier, şi făcea eforturi ca să pară voios, când de fapt era covârşit de preocupări grave. Căci pe lângă durerea de a-şi părăsi logodnica, lăsând altora grijă de a o proteja, trebuia să imagineze un plan de bătaie îndeajuns de bine ticluit pentru ca, de astă dată, Gonzague să nu-i poată scăpa.

Schimbul de prinţese se înfăptui la vărsarea râului Bidassoa, pe acea insuliţă a Fazanilor, pe care multe tratate au făcut-o celebră. Marchizul de Sainte-Croix o dădu Franţei pe infanta Spaniei, iar prinţul de Rohan i-o încredinţă pe domnişoara d'Orléans. Apoi, după multe complimente de o parte şi de alta, cele două escorte îşi întoarseră spatele, îndreptându-se fiecare spre propria capitală.

După ce parcurseră o leghe, contele de Lagardère îi prezentă omagiile micuţei infante şi salutul său de adio prinţului.

— Alteţa Sa Regală — îi spuse acesta — m-a prevenit că ne veţi părăsi. Fără a cunoaşte motivele, sunt convins că plecarea dumneavoastră vă onorează şi, cu tot regretul meu de a nu vă mai avea tovarăş de călătorie, sunt fericit să vă urez drum bun şi succes.

Henri îi mulţumi, strânse mâna tuturor celor prezenţi şi porni în galop spre dreapta.

— Între noi doi, acum, Gonzague! exclamă, când se depărtase îndeajuns pentru a nu mai fi văzut. Peste câteva zile, alungat de la curtea Spaniei, vei veni tu însuţi să-ţi izbeşti fruntea în oţelul spadei mele, şi ţara aceasta, în care datorită ţie am suferit atât de mult, îţi va bea sângele până la ultima

picătură. A sosit ora pentru ultima chemare de vânătoare — Philippe de Mantoue, păzeşte-te!

Domnişoara de Montpensier fu întâmpinată în afara zidurilor Madridului de o imensă mulţime de curioşi, îngrămădiţi de ambele laturi ale drumului sau cocoţaţi pe zidurile de apărare.

Porţile, care fuseseră închise cu câteva clipe mai înainte, se deschideau larg pentru a-l lăsa să treacă pe infantul don Luis, care venea înaintea logodnicei sale, cu o numeroasă escortă de doamne şi seniori în costume de gală.

Pământul era acoperit cu flori şi frunze pe o distanţă de un sfert de leghe în afara oraşului, iar în interior — în lungul întregului drum pe care trebuia să-l parcurgă alaiul.

Toate privirile erau îndreptate către domnişoara d'Orléans, a cărei căsătorie fusese decisă la încheierea ultimului război şi care intra în Madrid ţinând în mâna dreaptă o ramură de măslin, simbol al păcii.

Nu am putea descrie îndeajuns toate ceremoniile ce avură loc pentru prezentarea prinţesei franceze ceremonii care, la început, îi interesară pe cei din popor mult mau mult decât un personaj ciudat, ce venise să-şi ia un loc în spatele trăsurii, părând, în felul acesta, că face parte din escortă.

Era într-adevăr ciudat, acest omuleţ scofâlcit, călărind un catâr şi pe jumătate îngropat în stofa a doua sau trei burnuzuri, îmbrăcate unul peste celălalt. Un turban, care avea în frunte o enormă semilună aurită, îi era înfăşurat în jurul capului, nelăsând să se vadă aproape nimic din faţa lui, în afară de ochi; în mâna dreaptă ţinea o lance care, în vârf, avea un pămătuf verde; la şold îi atârna un iatagan uriaş cu o formă bizară, iar în centura de piele erau înfipte trei sau patru perechi de foarfeci de mărimi diferite şi care întreceau acest echipament neobişnuit.

În plus, sub braţul stâng purta un sul lung de hârtie neagră.

Ca un ultim detaliu, acest adorator al lui Allah nu avea scări la şa, astfel încât picioarele; încălţate cu nişte papuci roşii, atârnau de o parte şi de alta a animalului.

Deoarece venea în trap mărunt la zece paşi în urma escortei, nu era observat decât după trecerea trăsurii, şi

mulţimea începu să-l ovaţioneze pe acel turc neaşteptat, despre care se spunea că era un necromant[58], adus cu sine de către tânăra prinţesă.

Nimic nu părea să-l intimideze pe acel foarte demn credincios al Islamului care, cu un gest de binecuvântare, aproape ca un preot, îi înlătura pe cei care încercau să se apropie prea mult de el, slujindu-se în acest scop de lancea pe care o manipula ca pe un toiag de episcop.

Şi astfel, fără a fi nici întrebat, nici deranjat în vreun fel, mergând în spatele alaiului, reuşi să parcurgă străzile Madridului şi să pătrundă în curtea de onoare a Alcazar-ului, bucurându-se de toate onorurile făcute de regimentul de gardă.

Odată ajuns acolo, nu se sinchisi nici de primirea pe care regele şi regina o făceau domnişoarei d'Orléans, nici de acel du-te-vino care se produse în palat.

Îndreptându-se fără şovăire către un colţ al curţii de onoare, descălecă, îşi înfipse lancea între două dale, îşi legă catârul de acest ţăruş improvizat şi, încet, metodic, ca un obişnuit al deşertului pe care nimic nu-l tulbură, începu să-şi monteze un mic cort pe care-l avusese înfăşurat în spatele şeii. Odată această treabă dusă la îndeplinire şi după ce înfipse în vârful cortului semiluna de aur care îl punea sub protecţia Profetului, omul se aşeză, încrucişându-şi picioarele turceşte, şi-şi puse o bucăţică de iască aprinsă în căuşul ciubucului său.

Sub mormanul de burnuzuri cu care, probabil, se acoperea din cochetărie, i se ghicea în spinare o cocoaşă imensă şi, când stătea în picioare, felul său de a merge cu un picior în afară şi cu celălalt întors înăuntru arăta îndeajuns de bine că omul nu era făcut greşit doar în ceea ce priveşte spinarea. Ochii îi sclipeau de şiretenie.

Rămase aşa, ghemuit, timp de aproape o oră, fără ca cineva să binevoiască să se ocupe de el.

Între timp, deoarece domnişoara de Montpensier se dusese să-şi ia în stăpânire apartamentele ce-i fuseseră destinate, mai multe doamne şi mai mulţi domni începură să se retragă şi câţiva dintre ei aruncară, în tăcere, priviri curioase către ciudatul personaj.

---

[58] *Necromant*: persoană care practică necromanţia, adică pretinde că poate prezice viitorul întrebându-i pe morţi. (n.t.)

Ba chiar, în curând, se formă în jurul său un grup alcătuit mai cu seamă din femei, şi un ofiţer de halebardieri crezu că este de datoria lui să-l întrebe ce face acolo.

Drept orice răspuns nu primi decât un norişor de tutun suflat în nas şi însoţit de un mârâit intraductibil, iar turcul, înarmându-se cu cel mai lung foarfece din cele pe care le avea şi cu o bucată de hârtie din sulul alăturat, începu să decupeze, cu o îndemânare de neînchipuit, silueta ofiţerului, pe care i-o oferi, plimbându-şi asupra asistenţei o privire dintre cele mai obraznice.

Or, silueta care trecu din mână în mână era caricatura de o asemănare izbitoare a halebardierului, ceea ce stârni un hohot de râs general.

Fiindcă ofiţerul avu inteligenţa să ţină isonul acestui cor, mai multe doamne cerură să li se facă şi lor portretul.

Fără a se lăsa rugat, turcul se porni să le satisfacă dorinţa; dar nu se mai mulţumi să le decupeze conturul, aşa cum făcuse prima dată. Cu ajutorul onor foarfeci mai mici, detalie unele părţi ale costumului, desenă volane şi gulere plisate, tăie goluri întrepătrunse care reprezentau cutele stofelor şi explică, prin semne — căci se părea că nu ştie să se exprime în spaniolă, şi poate chiar că era cu desăvârşire mut — că dacă în spatele siluetei s-ar pune o lumină, efectul obţinut ar fi minunat.

Cinci sau şase doamne ce se aflau acolo îşi luară în felul acesta portretul, nu fără a-l fi răsplătit cu monede de argint — pe care acesta le vira în buzunar cu demnitate — şi se grăbiră să se ducă în camerele lor pentru a face experienţa ce li se descrisese.

De la o fereastră a palatului, Filip al V-lea zări acea neobişnuită îngrămădire de oameni şi ceru lămuriri. Explicaţia îi fu dată imediat şi i se prezentă unul dintre acele portrete, spunându-i-se că acel personaj năstruşnic făcea parte din suita domnişoarei de Montpensier.

De îndată ce reapăru prinţesa, regele se grăbi să-i vorbească despre turc şi fiindcă ea îşi declară deplina ignoranţă cu privire la acest subiect, Filip al V-lea dori să limpezească enigma.

Se duse, aşadar — urmat de regină, de prinţesă, de prinţi şi de prinţese — la turcul cel misterios, care nici măcar nu binevoi

să-şi scoată din gură capătul ciubucului său, darămite să se ridice spre a-i întâmpina.

Această purtare impertinentă dovedi mai bine decât o mulţime de vorbe că habar n-avea de uzanţele de la Curte şi că, deci, nu aparţinea suitei fiicei regentului.

Când i se spuse musulmanului cine erau înaltele personaje care aveau bunăvoinţa de a veni să-l vadă, el reîncepu — deloc intimidat de atâta onoare — să decupeze cu şi mai mare ardoare, şi suveranii îşi căpătară siluetele, fără ca el să-şi fi dat nici cea mai mică silinţă de a ascund defectele augustelor sale modele.

De altminteri, nu răspunse la nici una dintre întrebările ce i se puneau şi, în curând, toţi se convinseră că era lipsit de uzul vorbirii. Tot ce se putu obţine din partea lui, fu ca el să-şi scrie pe pământ, cu degetul, numele: Sulkham.

Deşi înţelegea perfect de bine tot ce i se spunea, refuză să scrie mai multe.

— Pe cinstea mea! exclamă regele — iată un oriental foarte ciudat şi, chiar dacă nu ne este trimis de către vărul nostru d'Orléans, nu înseamnă că nu ne va înveseli Curtea în timpul petrecerilor ce vor avea loc. Mai întâi să i se ducă la grajd catârul; bietul animal pare să aibă nevoie de mâncare şi, pe pavajul acesta, n-ar găsi nimic de păscut.

Sulkham făcu o plecăciune şi începu să mângâie nările animalului, ceea ce era probabil felul său de-a exprima că acceptă oferta ce-i fusese făcută.

— Cât despre el, adăugă Filip al V-lea, ordon să i se asigure hrană şi să fie lăsat să umble, după voia lui, atât în interiorul cât şi în exteriorul palatului.

Turcul nu protestă, dar când auzi că era vorba să i se dea un adăpost mai potrivit într-una din aripile palatului, arătă spre semiluna din vârful cortului şi dădu de înţeles că voia să rămână sub protecţia sa.

— Fie-ţi pe plac, zise regele, râzând. Dar te luăm sub paza noastră, ceea ce este mai bine, iar astă-seară vom porunci să fii chemat spre a-ţi exercita talentul cu luminile.

Imediat după retragerea suveranilor, musulmanul — în ciuda tuturor rugăminţilor curtenilor — intră sub cort şi nu mai ieşi decât atunci când valeţii ce serveau masa veniră să-i aducă o cină copioasă.

Stând jos pe pavaj şi cu mâncărurile înşirate în faţa lui, se porni pe înfulecat, golind toate farfuriile ce-i fuseseră aduse, fără a se sinchisi de curioşii care doreau să afle cum mănâncă un turc. Tot ce putură vedea, fu că se achita de minune de treaba asta, ca şi cum n-ar fi pus nimic în gură din ajun — ceea ce era, poate, adevărat.

Totuşi, când i se aduse o sticlă de Xérès, păru că ezită o clipă între preceptele religiei sale şi farmecul sticlei. Dar se vede treaba că se gândi, cu siguranţă, că nu în fiecare zi ai prilejul, mai ales dacă eşti turc, să bei un asemenea vin, oferit de Majestatea Sa Catolică, şi, ridicând uşor din umeri, cu un gest de resemnare, goli sticla dintr-o sorbitură.

Sorbitura asta îi câştiga admiraţia tuturor, lucru de care se păru că puţin îi pasă, căci se înfăşură în burnuz, îşi reaprinse pipa cea lungă — care făcea şi ea parte din arsenalul său — şi începu să fumeze privind visător cerul.

Fumul parfumat ce ieşea din acel instrument constituia o nouă sursă de curiozitate, căci pe acea vreme tutunul era puţin cunoscut în Spania, şi doar în Franţa începea să fie folosit, sub formă de pulbere. Cu siguranţă turcului i se părea delicios, judecând după plăcerea evidentă cu care privea înălţându-se rotocoalele de fum.

Din locul în care şedea, prin ferestrele deschise, putea vedea o masă servită somptuos, în jurul căreia veniră curând să ia loc suveranii, prinţii şi personajele cele mai importante de la Curte.

El însuşi lichidase în zece minute tot ce i se servise. Cei de la masa regelui erau mai puţin grăbiţi şi de mult începuseră să strălucească stelele pe cer când încă se mai auzea zgomotul veselei de argint şi de aur, sau clinchetul paharelor ciocnite în cinstea regelui Franţei şi al celui al Spaniei, fără a mai socoti nenumăratele toasturi ridicate în onoarea reginei, a infantei, a domnişoarei de Montpensier şi a prinţilor regali ai celor două ţări.

La Curtea din Madrid nu se obişnuiau orgii ostentative ca la Palais-Royal şi, chiar dacă Filip al V-lea nu era deloc mai puţin desfrânat decât regentul, cel puţin se deda în secret acestor petreceri. De altfel, Elisabeta nu glumea la acest capitol, şi soţul său nu era cu adevărat stăpânul decât la masă; aşa încât îşi

scotea şi el pârleala cu aceste prilejuri, cu o veselie sinceră că nu mai era ţinut în lesă, ca în alte probleme.

Drept urmare, la sfârşitul mesei, vrând să-şi distreze oaspeţii şi, aducându-şi aminte de turc, porunci să fie adus.

Când veniră să-l cheme, Sulkham scutură încet cenuşa din pipă, se încredinţa că se înarmase cu foarfeci, luă sub braţ un sul de hârtie şi-şi înfipse lancea în dreptul intrării în cort, ca o oprelişte de a se intra acolo în absenţa sa. Apoi, cu iataganul bălăngănindu-i-se de picioare, îl urmă pe pajul care-l conduse în faţa regelui.

Picioarele lui răsucite, proeminenţa din spinare, felul în care salută fură tot atâtea provocări la ilaritate.

El îşi păstră calmul, plimbându-şi privirile asupra asistenţei, asupra feţei de masă încă încărcată cu deserturi.

Deodată, apropiindu-se de Philippe de Gonzague, care şedea la unul din capetele mesei, luă cu nepăsare un biscuit ce se afla în farfuria lui şi, în timp ce-l ronţăia, făcu semn că-i este sete.

Cum unul dintre valeţi se pregătea să-i toarne de băut într-o cupă, turcul schiţă un gest de dispreţ şi, luându-i din mână sticla, îi sorbi conţinutul până la ultima picătură.

Lui Philippe de Gonzague i se păruse deja îndeajuns de lipsit de maniere atunci când îşi permisese să se servească din farfuria să şi-l măsurase cu o privire arogantă. Dar acum încruntă sprânceana. Într-adevăr, îşi aducea aminte că-l văzuse bând în felul acesta pe un anume cocoşat pe care-l cunoscuse cândva şi începu să-l cerceteze pe individ în cele mai mici amănunte. Dar, deoarece Sulkham îşi permisese faţă de mai multe persoane, şi la întâmplare, tot felul de familiarităţi de care toţi cei de faţă râseră, Philippe de Mantoue nu întârzie să se convingă că se înşela.

"Nu" — îşi zisese *in petto* — "stârpitura asta şi cealaltă nu au în comun decât cocoaşa, ori pământul nu duce lipsă de cocoşaţi. Acesta nu seamănă cu celălalt nici prin statură, nici prin înfăţişare, şi nici măcar prin privire; este mai scund, şchioapătă şi, în plus, este mut. Şi cum s-ar putea crede că celălalt, care mai bine ar sta să-şi păzească logodnica, ar veni să rişte să-mi cadă în gheară, aici, unde sunt atotputernic?"

Trebuie să spunem că doamna de Soubise avea ordin să nu înmâneze regelui Spaniei misiva regentului decât după nunta

domnişoarei de Montpensier. Philippe d'Orléans vrusese, poate, în acest fel, să nu tulbure cu nimic petrecerile de la Curte şi, pe de altă parte, să facă şi mai crudă căderea lui Gonzague, după ce va fi fost copleşit de favoruri.

Aşa încât acesta considera că nu este momentul potrivit să-şi facă tot felul de idei în legătură cu o vagă asemănare ce nu se baza decât pe o cocoaşă.

În timp ce gândea astfel, turcul se cocoţase cu greu pe un scaun şi decupa portretul domnişoarei de Montpensier. Când îl termină, i-l prezentă, punându-l între ea şi nişte făclii.

Izbucni un strigăt de admiraţie, într-atât de bine lucrată era silueta şi într-atât părea de vie.

Şi, deoarece doamna de Ventadour făcu observaţia că efectul produs ar fi şi mai uimitor dacă silueta ar fi decupată dintr-un satin negru, sub care s-ar aplica un voal transparent de culoare deschisă, Sulkham aprobă imediat, prin gesturi.

Până să i se aducă cele necesare şi pentru a-şi ocupa timpul liber, începu să ronţăie alte bunătăţi şi goli o nouă sticlă, spre uluirea dar şi spre marea bucurie a tuturor.

Şi, deoarece Filip al V-lea nu obişnuia să facă cine ştie cât caz de etichetă, atunci când reunea la masă pe membrii familiei sale şi pe marii demnitari ai curţii, unul dintre meseni strigă:

— Mai mult ca sigur că omuleţul ăsta a văzut multe ţări şi o mulţime de lucruri.

— Da, şi ar fi cu adevărat interesant, dacă ar putea vorbi, remarcă altcineva.

Iar un al treilea:

— Hai, spune-ne ceva, Esop[59]; îmi vine să cred că tu îţi baţi joc de noi.

Turcul îşi deschise gura, arătându-şi limba îndoită în fundul gâtului şi părând paralizată de multă vreme.

Gonzague, care dorea să se convingă, se aplecă şi-l examină. Într-adevăr, numele de Esop îl făcuse să tresară[60].

— E perfect adevărat, zise silindu-se să râdă. Esop este mut, şi e mare păcat.

---

[59] *Esop*: scriitor de fabule grec (sec. al VI-lea î.e.n.), mai întâi sclav, apoi eliberat. Era un personaj aproape legendar, reprezentat ca fiind urât, bâlbâit şi cocoşat. (n.t)

[60] Numele de Esop îl făcuse să tresară: vezi romanul *Cocoşatul* de Paul Féval. (n.t.)

Dar cocoşatul zâmbi, arătând cu degetul pe toate doamnele prezente, fără a o excepta pe regină, şi traduse printr-o mimică foarte expresivă ceea ce nu era în stare să pronunţe:

"Sunt aici destule limbi de femei, capabile să flecărească, fără să mai fie nevoie şi de a mea."

De îndată ce căpătă satinul pe care plecaseră să i-l procure, îşi reluă foarfecele şi toţi, pe rând, îşi primiră portretul.

Totuşi, deşi se străduia să-l facă cât mai măgulitor pe cel al doamnelor, nu acelaşi lucru se întâmpla cu cel al gentilomilor. În seara aceea, nu puţini fură granzii de Spania îngâmfaţi care făcură o mutră cam lungă când îşi contemplată imaginea în care trăsăturile ridicole ale fizicului lor erau puse în evidenţă într-un mod atât de spiritual încât, dacă s-ar fi supărat, s-ar fi bucurat, în plus, de epigramele pe care i le-ar fi dedicat întregul element feminin.

Ideea doamnei de Ventadour era excelentă şi avea să facă averi, căci în săptămâna următoare, la Madrid n-aveau să se mai găsească destule rame pentru a încadra siluetele tuturor celor care doriră să-şi aibă portretul decupat cu foarfecele de către Sulkham.

În acea primă seară, artistul — după ce făcuse silueta tuturor mesenilor regelui — ajunse la cea a vecinului său de masă, care-i califica arta drept meschină şi refuza să-i pozeze. Fie din întâmplare, fie în mod premeditat, îl rezervase pe Gonzague pentru ultima sa creaţie.

Dar poate că recursese prea mult la vinurile împotriva cărora Coranul îi pune în gardă pe credincioşii săi, căci se părea că, în timp ce sucea şi întorcea între degete stofa, mişcările îi erau cuprinse de febră şi asta în aşa hal, încât o tăietură de foarfeci greşită făcu o crestătură chiar în mijlocul frunţii siluetei.

Voalul care servea drept suport transparent era de culoare roşie şi s-ar fi zis că între sprâncene era o gaură însângerată.

— Turcul a băut prea mult, îşi dădu cu părerea cineva.

Toţi fură de acord, chiar şi Philippe de Mantoue. Şi, ca şi cum musulmanul ar fi vrut să confirme această ipoteză, începu să clipească din ochi ca unul care a obosit şi pe care-l ajunge somnul.

— Du-te de te culcă, Sulkham — îi spuse regele cu bunăvoinţă — şi visează frumos, o meriţi. Dacă toţi îţi vor plăti

talentul pe măsura valorii sale, voi putea pleca bogat din Madrid.

Servitorii îl ajutară pe originalul musulman să coboare de pe scaun şi, când fu pe picioare, păru să se cam clatine. Incidentul cu portretul lui Gonzague nu era, cu adevărat, decât un accident.

Dar asta nu înseamnă că, după ce mesenii se retrăseseră, omuleţului nu-i trecuse beţia. Printr-o crăpătură a cortului său îi urmărea cu ochii, unul câte unul, şi asupra celui ce se numea Philippe de Mantoue, prinţ de Gonzague, privirea lui stărui îndelung, cu o expresie de ură.

Şi erau mai multe motive pentru aceasta: Cocoşatul din cuşca lui Médor renăscuse sub o altă înfăţişare, şi cu atât mai rău pentru cine nu se pricepuse să-l recunoască! În ciuda limbii sale, care mai adineauri era chircită în fundul gâtului, şi pe care o studiase duşmanul, Cocoşatul nu era mut, căci sub cortul său vorbea de unul singur.

Turcul Sulkham, omul care făcea siluete, nu era altul decât Henri de Lagardère.

Capitolul XIII - Săriţi asupra turcului!

A doua zi nu se vorbea în Madrid decât despre faimoasele siluete, iar toţi cei care aveau fericirea de a o poseda pe a lor fură asaltaţi de toţi prietenii, dornici să se asigure că toată povestea asta nu era o invenţie.

Micii nobili şi burghezii mureau de ciudă că nu aveau intrare liberă la Curte, şi chiar s-ar fi înjosit pentru a fi introduşi acolo de către obişnuiţii regelui.

Sporovăiala dând roade, dorinţa deveni atât de mare încât, spre amiază, cei care aveau acces permanent în Alcazar îşi uitară de siestă şi plecară către palat cu mult înaintea orei cuvenite.

Dar mare le fu dezamăgirea când, la poartă, li se spuse că Sulkham plecase şi că se dusese să-i vadă pe madrileni.

Cu lancea în mână şi cu iataganul la şold, dar lăsându-şi foarfecele sub cort, turcul se plimba pe străzi, ca unul care vizitează pentru prima oară un oraş.

Nu trebuie să mai spunem că echipamentul său îi aduna pe urme un regiment de copii şi de gură-cască. Aceştia păstrau o oarecare distanţă, primii — din teamă, ceilalţi pentru a nu veni în contact cu un necredincios. Intransigenţa poporului spaniol în materie de religie explică îndeajuns acest sentiment, şi nu era nimic uimitor în faptul că puteau fi văzute câteva bătrâne care, la trecerea străinului, îşi făceau semnul crucii.

Dar turcul părea să nu se sinchisească de toată mulţimea aceea nici cât de papucul lui Mahomed.

Se putea observa totuşi că se oprea mai ales în faţa locuinţelor granzilor, cerându-le alguazil-ilor, prin gesturi, informaţii cu privire la numele şi rangul celor cărora le aparţineau.

Poliţiştii se grăbeau să satisfacă interesul personajului pe care vorba lumii îl poreclise deja *vrăjitorul franţuzoaicei*.

De fapt, Sulkham ar fi dorit să afle care era reşedinţa lui Gonzague, dar n-ar fi putut să întrebe fără a-şi abandona rolul de mut, riscând să-şi rateze el însuşi planul. Era obligat, aşadar, să lase în seama întâmplării grija de a-i face cunoscut palatul în care locuia prinţul.

Mulţimea pe care-o tira după el nu-i era deloc ostilă şi, la rândul lor, alguazilii primiseră ordin să-l lase să se ducă unde-ar avea chef şi, în caz de nevoie, să-l apere. Această precauţie era inutilă, căci în popor se ştia deja că turcul era în cele mai bune relaţii cu Majestatea Sa. Ba chiar se răspândise din gură în gură ştirea că el le-ar împărţi pomeni tuturor cerşetorilor pe care-i întâlnea şi că era "bunul samaritean" în persoană, care înviase din morţi şi se pregătea să săvârşească minuni uimitoare.

Mai bine de trei ore, musulmanul merse astfel prin oraş fără a găsi ceea ce căuta şi neîngrijorându-se decât în slabă măsură de acest lucru, deoarece avea o săptămână în faţa lui.

Se pregătea, deci, să se întoarcă la palat, când o văzu trecând pe ducesa De la Ciudad, care porunci vizitiului să oprească trăsura şi-i făcu semn să se apropie.

— Te-am întâlnit şi te răpesc, îi spuse. De peste două ore, cel puţin o sută de persoane te aşteaptă la Alcazar. Ştii că aseară, la masa dată de rege, nu mi-ai făcut portretul decât pe

hârtie, iar eu mi-l doresc din satin. Dac-ai fi drăguţ, Sulkham, m-ai însoţi până la mine acasă şi apoi aş porunci să fii condus la palat — ar fi un renghi bun pe care l-aş juca tuturor celor care nu mai pot de nerăbdare aşteptându-te.

Ducesa era una dintre cele mai drăguţe femei din aristocraţia spaniolă şi, totodată, una dintre cele mai respectate de popor, care o iubea pentru frumuseţea şi generozitatea să. Uimirea atinse, aşadar, culmea, când fu văzută dându-şi silinţa să obţină favorurile musulmanului.

Şi cum să rezişti surâsului unei femei drăguţe, chiar dacă eşti turc, cocoşat şi şchiop?

În pofida cuirasei sale de indiferenţă, Sulkham nu izbuti să se opună, căci nu ridică nici o obiecţie; dimpotrivă, zâmbind şi el la acea propunere de răpire, sărută — în mod foarte galant, trebuie să recunoaştem — degetele ducesei şi, după ce se sui pe treapta caleştii, se prăvăli cu o vădită lipsă de jenă pe perne, pe un loc pe care toată lumea l-ar fi invidiat.

Poate că aprecia că onoarea ce i se acordase era destul de mare căci, după ce termină portretul foarte îngrijit făcut şi reuşit al doamnei De la Ciudad, refuză în mod energic punga de mătase pe care aceasta i-o întindea.

— Ei bine, îi spuse ducesă, atunci păstrează foarfecele de aur de care te-ai slujit. Insist.

Când îşi făcu intrarea în Alcazar, în trăsura ducesei, stârni proteste vehemente în roiul de femei care nu-şi mai găseau locul de nerăbdare.

— Ducesa l-a răpit pe Sulkham!

— Ce viclenie!

— Oho! Ne va plăti ea asta!

— Draga mea, s-au mai văzut prinţese îndrăgostite de un cocoşat!

— După escapada asta, ducele ştie cum stă!

— Nu-i mai rămâne decât să se poarte frumos! Este drept că toate aceste mici răutăţi erau zvârlite pe un ton în care se simţea ciudă de a fi fost păcălite, dar, în fond, nici una dintre acele frumoase clevetitoare nu se îndoia de virtutea doamnei De la Ciudad, iar turcul era prea diform pentru a deveni un don Juan.

Între timp se înserase, şi Sulkham, socotind că era prea târziu pentru a le satisface chiar şi pe cele mai nerăbdătoare, le

dădu de înţeles că vor trebui să revină a doua zi. Şi, în mod evident, turcul acesta ciudat devenea un fel de putere, deoarece îşi permitea să le oblige să facă anticameră, şi chiar să amâne audienţele pe care le acordă. Doamnele binevoiră să nu se simtă jignite şi toate se înscriseră, la rând, pe tăbliţe pe care una dintre ele le dădu musulmanului.

Cât despre seniorii care aşteptau şi ei, aceştia fură trimişi la calendele greceşti[61], iar amabilitatea lor fu nevoită să se pună la unison cu cea a artistului.

Timp de câteva zile, acesta îşi alternă plimbările cu lungi şedinţe în care elita feminină a nobilimii venea să-i pozeze. Deoarece nu fixa nici un preţ, fiecare doamnă supralicita, după numele şi averea sa, astfel încât cocoşatul vâra în buzunar sume impresionante, din care cea mai mare parte o împărţea apoi schilozilor din Madrid. Astfel încât dărnicia sa şi favoarea regelui — care-l chemă în fiecare seară în saloanele Alcazar-ului — consacraseră renumele acestui individ extraordinar, care acum era cunoscut peste tot, de la cel mai orgolios palat, până în cea mai umilă casă din Madrid.

Gonzague crezu totuşi că trebuie să le arate desfrânaţilor săi portretul ce-i fusese făcut.

— Drace! Ce-i asta? exclamă Nocé, foarte impresionat de gaură făcută în frunte — gaură ce-ţi atrăgea atenţia de la primă privire.

Toţi se aplecară spre a vedea mai bine.

— *Sacrament!* murmură baronul de Bătz. Azda e geva voarde ciudat!

— Nu m-aş mira dacă aici nu s-ar ascunde vreun renghi murdar…

— …din partea lui Lagardère?… îi întrerupse Philippe de Mantoue, rânjind.

— Precum aţi spus, monseniore, încuviinţă Nocé, şi poate că v-aţi gândit la asta, ca şi mine?

— Mărturisesc că da.

Pe buzele tuturor se ivi aceeaşi întrebare:

— Cum arată individul?

— Este cocoşat!

---

[61] *A trimite la calendele greceşti*: a amâna un lucru până la o dată ce nu va sosi niciodată, deoarece la greci; antici lunile nu aveau calende. La romani, o lună avea trei părţi: *calendele*, *idele* şi *nonele*. (n.t.)

Oriol începu să tremure. Montaubert ridică din umeri.

— Lagardère are totuşi mai multe posibilităţi; ar fi ciudat să reia un rol de care s-a mai slujit.

— Doar dacă, interveni Taranne, doar dacă n-ar face-o pentru a-şi bate şi mai tare joc de noi. Este în stare de aşa ceva.

— Să ne aşteptăm să-l vedem, apărând într-una din zilele acestea, pe bruta aia de Cocardasse, îşi dădu cu părerea Lavallade.

— Se spune că turcul ăsta e înarmat cu un iatagan formidabil, mai spuse grasul Oriol, căruia nu-i plăceau armele periculoase.

— O luaţi razna, domnilor, declară Gonzague, şi iată că deja îl faceţi pe bietul Oriol să tremure. Liniştiţi-vă, l-am studiat pe cocoşat pe toate feţele: nu seamănă întru nimic cu cel despre care vorbiţi. Acesta are picioarele strâmbe şi noduroase ca un butuc bătrân de viţă de vie…

— Se poate preface că este infirm şi totuşi să meargă drept, după cum are chef, şopti Nocé.

Prinţul continuă:

— Este mut, şi cred că din naştere.

— Asta nu-i o dovadă, replică Montaubert. Oricine Ieste foarte hotărât să nu vorbească poate părea mut. Aş prefera un cocoşat nu într-atât de schilod şi care să-i semene mai mult… celuilalt. În mod sigur nu ar fi omul nostru…

— Pe toţi dracii, livreaua asta l-ar face prea uşor de recunoscut! zise Taranne.

— La naiba! Bunii mei gentilomi, tună Philippe de Mantoue, mă luaţi drept un prostănac, şi credeţi că nu ni-am gândit la toate lucrurile astea cu care mă bateţi la cap? Dacă vă voi spune că i-am văzut, cu propriii mei ochi, limba chircită, lipită de cerul gurii şi uscată ca o smochină, îmi veţi face onoarea să mă credeţi, sau mă veţi lăsa să cred că sunteţi nişte fricoşi? După câte ştiu, nici unul dintre voi n-a ţintuit până acum limba lui Lagardère; şi, atâta vreme cât asta nu se va înfăptui, voi rămâne la ceea ce am văzut şi vă voi spune: turcul Sulkham nu are nimic de-a face cu duşmanul nostru.

Baronul de Batz, care era întotdeauna de părerea celui mai puternic, întări vorbele stăpânului său.

— Lagartère — zise — nu jdie ză ze badă dechit cu zabia za. Iadaganele sint arme veghi, iar gea a turgului z-ar butea za vie din gardon.

— Destul cu toate astea, declară prinţul, prost dispus. Dacă vreunul dintre voi vrea să-l vadă pe om, să se ducă la palat sau să încerce să-l întâlnească undeva, când se plimbă prin Madrid. Totuşi, dacă vreţi să rămâneţi în relaţii bune cu regele, nu vă sfătuiesc să-i faceţi şicane.

— Pe toţi dracii! exclamă Nocé, care nu voia să renunţe. Vreau să mă duc să-l văd imediat. Veniţi cu mine, domnilor?

Philippe de Mantoue înălţă din umeri, şi desfrânaţii se îndreptară, în grup, spre Alcazar. Oriol, prudent, mergea ca încheietor de pluton, căci se gândea la iatagan şi, spre deosebire de părerea emisă de baronul de Batz se îndoia că ar fi făcut din carton.

În curtea din faţă a palatului îl zăriră pe Sulkham stând turceşte în faţa cortului său. Musulmanul tocmai sfârşise de mâncat şi-şi fuma pipa sa lungă, pierdut într-o visare fericită. La apropierea gentilomilor, nici nu le făcu măcar onoarea de a-şi ridica privirea la ei.

Aceştia îi dădu mai întâi roată, ca nişte câini în jurul mistreţului. Dacă ar fi fost Lagardère — lucru de care aveau o oarecare teamă — era mai bine să se ţină la distanţă de lovituri.

Nocé se înverşună cel mai mult în studiul său şi, după ce-l cercetase cât se poate de amănunţit pe personaj, fu nevoit să se convingă că Gonzague avea, poate, dreptate. Ba mai mult, această constatare îl făcu să devină mai îndrăzneţ.

— Hei! Omuleţule! — i se adresă — nu ţi-ai putea lăsa pentru o secundă pipa, ca să schiţezi silueta unor bravi seniori francezi?

Fără a-i privi — doar îi cunoştea prea bine — Sulkham se răsuci pe jumătate în şezut şi le întoarse în mod ostentativ spatele, ceea ce avu drept rezultat că-l jigni cumplit pe Montaubert, care avea sânge fierbinte în vine, dar îi făcu pe ceilalţi să izbucnească în râs.

— La naiba, exclamă cel dintâi, s-ar părea că nu ţi s-au explicat niciodată regulile politeţei, şi regret că nu pot să-ţi dau o lecţie decât în afara acestui palat.

De data aceasta, făcătorul de siluete se ridică, îl măsură cu o privire limpede pe cel care-l deranjase şi, luându-şi lancea cu

ambele mâini, îi împinse cu vârful ei pe toţi desfrânaţii, în bloc, făcându-i să se retragă cu câţiva paşi.

— Dacă are picioare proaste — remarcă Taranne, întinzându-i o mână de ajutor grasului Oriol, pe care împingerea îl făcuse să se clatine — cel puţin păgânul are braţul solid. Sunt de părerea ta, Nocé: ar trebui să vedem ce se află sub burnuz.

Sulkham îşi ridică poalele veşmântului şi-şi arătă muşchii, ce păreau de oţel, Apoi începu să râdă, cu un râs ciudat, aproape sălbatic şi, stând pe jos, cu lancea de-a curmezişul genunchilor, le făcu semn lui Oriol şi lui Lavallade să vină să se aşeze lângă el.

Fostul comerciant se lăsă rugat şi poate că ar fi refuzat să îndeplinească rugămintea omuleţului, dacă în jurul grupului nu s-ar fi format un cerc de curioşi, care clipă de clipă devenea tot mai compact. Fu nevoit, aşadar să se conformeze, iar tovarăşul său îi urmă.

Îi trebui un oarecare timp musulmanului să le explice prin gesturi, celor de faţă, că-şi propunea să-i ridice pe cei doi bărbaţi pe vergeaua lancei sale.

După ce făcu toate pregătirile şi prăjina lăncii fusese trecută pe sub picioarele lui Oriol şi ale lui Lavallade, care se strângeau lângă el, ţinându-se totodată zdravăn, cu ambele mâini, de lance, turcul se culcă brusc şi făcu să-i alunece arma în lungul bustului şi peste cap cu atâta repeziciune, încât îi zvârli cât colo pe cei doi gentilomi, care se rostogoliră ca nişte mingi elastice, pe o distanţă de cinci-şase paşi.

În vreme ce grasul Oriol rămăsese câteva secunde în echilibru pe cap, înainte de a-şi regăsi centrul de gravitate, Sulkham îşi încrucişă iar picioarele şi reîncepu să fumeze, fără a-i mai păsa de nimeni.

Un hohot de râs formidabil întâmpinase această glumă mai jignitoare decât o insultă. Desfrânaţii erau palizi de mânie. Poate chiar ar fi riscat unele represalii, dacă n-ar fi venit căpitanul gărzilor să-i invite să iasă din curtea palatului şi dacă un alt personaj, care tocmai se amestecase printre cei de faţă, nu l-ar fi luat pe Nocé de braţ, făcând semn celorlalţi să-l urmeze.

Cocoşatul îi aruncă şi acestuia o privire încărcată de ură, căci îl recunoscuse pe domnul Peyrolles.

Plecând, Montaubert, Taranne şi Nocé spumegau de furie; Oriol şi Lavaliade îşi frecau coastele; cât despre baronul de Batz, că bun german ce era, râdea pe ascuns.

— Dacă ticălosul ăsta iese din palat şi dacă-l întâlnesc în vreun colţ al Madridului, urla Nocé, să fiu al dracului dacă va mai veni vreodată să mănânce pâinea regelui.

— Liniştiţi-vă, încercă să-i calmeze Peyrolles. Avem şi noi partea noastră din această pâine, şi nu este momentul să ne batem cu vecinii, dacă nu vrem ca regele să desfiinţeze blidul.

— Deasupra regelui se află Sfânta-Hermandadă[62], mai spuse Nocé. O! Este o simplă joacă s-o pui în mişcare împotriva unui necredincios. Cine va râde la urmă, va râde mai bine.

În aceeaşi seară, Sulkham socotise nimerit să-şi ofere o mică plimbare, sub stele, în lungul râului Manzanares. Mergea, ca de obicei, cu lancea în mână, cu iataganul la şold, neluând seama — sau cel puţin prefăcându-se că nu ia seama — că este urmărit.

Apropiata căsătorie a infantei atrăsese la Madrid o mare afluenţă de cerşetori şi de călugări, cele două categorii având, de altminteri, acelaşi scop: să facă să cadă cât mai mult aur în cutiuţa lor de pomeni, întotdeauna goală.

Erau văzuţi şi unii şi alţii umblând pe străzi, atât ziua cât şi noaptea, sub pretext că hanurile erau pline şi că nu-şi găseau un adăpost. Adevărul era că cei dintâi găseau astfel prilejul să prade câţiva trecători, însoţindu-i de înjurături, în timp ce ceilalţi o făceau binecuvântându-i cu rugăciuni.

Aşa încât peste tot se vedeau cârje şi sutane de dimie — două haite ce puteau fi asmuţite cu uşurinţă împotriva unui burnuz sub care se ascundeau dubloni şi împotriva unui turban pe care se afla semiluna lui Mahomet.

Or, tocmai cu trebuşoara asta se îndeletniceau în acea seară complicii lui Gonzague, înconjuraţi de un număr impresionant de zdrenţăroşi şi de călugări mai mult sau mai puţin autentici, pe care îi târau cu ei în spatele turcului, la o distanţă respectuoasă.

Cel care conducea manevra era Nocé. Unora, le povestea că acel individ era un pirat barbar, îmbogăţit prin capturarea

---

[62] *Sfânta Hermandadă*: ligă de frăţietate, un fel de miliţie ireală în Spania la sfârşitul secolului ai XV-lea, pentru a se putea lupta împotriva răufăcătorilor. (n.t.)

unor corăbii spaniole; celorlalţi, le înşira că avea misiune, din partea sultanului, să vină în ziua căsătoriei să înfigă semiluna Islamului în altarul catedralei Sfântul Izidor[63], insultându-l astfel pe Dumnezeul creştinilor şi declanşând războiul.

— Poliţia regală nu-l închide în puşcărie, explica el. Sfânta Inchiziţie nu face nimic ca să împiedice sacrilegiul ce va fi săvârşit. E nevoie de noi, nişte străini, să venim să trezim din apatie poporul spaniol şi să-i spunem: "Duceţi-vă să-l denunţaţi justiţiei pe acest nemernic, daţi-l pe mâna Marelui Inchizitor… Şi, dacă nimeni nu vă ascultă, iată, Manzanares-ul curge la picioarele voastre: faceţi-vă singuri dreptate!"

În timp ce grăia astfel, nu-şi dăduse seama că turcul dispăruse şi trupa, ce se îngroşa cu fiece pas, continua să înainteze.

Nori negri alergau pe cer, acoperind deseori luna Străzile din Moseria — oraşul vechi, leagăn al Madridului — erau întunecate ca nişte tuneluri.

Tocmai când Nocé îşi încheia pledoaria, dintr-una din ele se ivi deodată o formă albă, care se năpusti asupra lor.

Mai întâi mulţimea se agită, apoi fu o adevărată goană de "scapă cine poate". Şchiopii alergau ca nişte iepuri, ciungii îşi întindeau înainte braţele, iar călugării, ale căror sandale clămpăneau pe pavaj, îşi sumeseseră în mâini poalele sutanelor, spre a fugi mai repede.

În curând, nu mai rămăseseră pe caldarâm decât desfrânaţii lui Gonzague, ale căror săbii ţâşniră afară din teacă.

— Săriţi, săriţi asupra turcului! urlă Nocé, ca şi cum ar fi fost un cruciat de odinioară, spintecându-i pe păgâni.

Cruciatul ar fi avut mare nevoie de o armă. Primi în umăr o lovitură de lance care-l făcu să dea drumul la spadă; Taranne fu cadorisit cu o altă lovitură, în coapsă, iar Montaubert se lungi la pământ, literalmente doborât de o izbitură cu vergeaua lăncii.

Iataganul, străpungând pantalonii baronului de Batz, îi făcu o tăietură lată pe şold: nu era un iatagan de carton!

Oriol şi Lavallade, care-şi luaseră deja partea în curtea de onoare a Alcazar-ului, o luaseră la sănătoasa.

---

[63] *Catedra Sfântul Izidor* (în lb. spaniolă = *San Isidoro*): catedrală în Madrid, al cărei patron este Sfântul Izidor de Peluza, pustnic mort în anul 440 e.n., discipol şi apărător al sfântului Chrysostom. Catedrala era locaşul ales în acea vreme pentru încoronarea regilor Spaniei. (n.t.)

Sulkham îşi înfipse iataganul în teacă şi, ridicându-şi lancea, se îndepărtă cu pasul său liniştit de om care se plimbă.

În mod cert, Lagardère ar fi putut crăpa ţeste, ar fi putut să le găurească în mijlocul frunţii. Dar asta ar fi însemnat să-şi trădeze incognito-ul, iar vânatul nu era de prea mare valoare. Avea nevoie de alte capete pentru a-şi înscrie semnătura sa personală şi însângerată.

Nemaiavând aceleaşi motive de răzbunare că odinioară, acum îşi inversa vechea deviză, spunându-şi: *Înaintea valeţilor*, *stăpânul!*

Capitolul XIV - Acuzatorul

Cu excepţia rănii lui Montaubert, al cărui craniu cam avusese de suferit de pe urma întâlnirii sale cu vergeaua lăncii, desfrânaţii nu aveau decât câteva zgârieturi; adversarul lor vrusese să le dovedească, în felul acesta, că se aflau la discreţia lui. Nefiind atacat direct de către cei care încercaseră să asmută mulţimea împotriva lui, se mulţumise să-i pedepsească doar, ca pe nişte şcolari răi.

Această purtare era o nouă lovitură dată orgoliului lor şi, ca urmare, se întoarseră din expediţie cu coada între picioare.

— Dacă ar fi fost cavalerul — reflecta cu glas tare Montaubert, care avea o migrenă puternică — nu am fi scăpat atât de ieftin; prea mare interes are să dispărem, ca să ne fi menajat, când prilejul de a scăpa de noi era aşa de bun. Şi, de altfel, acelea nu erau nici armele sale, nici felul său de a se lupta şi, cu elanul lui obişnuit, i-ar fi fost imposibil să nu strige câte ceva.

Pentru complicii lui Philippe de Mantoue şi pentru prinţul însuşi, Lagardère era întotdeauna cavaler. Trebuie să spunem că, de fapt, ei nu ştiau că regentul îi dăduse titlul de conte.

— Asta nu înseamnă — adăugă Taranne — că dacă vreodată aceşti doi oameni s-ar întâlni şi şi-ar uni îndrăzneala şi forţa, n-ar suna ceasul în care ar trebui să ne căutăm un alt drum, pe unde ei n-ar trece niciodată.

De Batz îi urmă şchiopătând, sprijinit de Oriol şi de Lavallade, care se întorseseră de îndată ce trecuse primejdia. Micul comerciant îşi binecuvânta picioarele scurte pentru felul în care se comportaseră cu acel prilej.

— Toate astea sunt foarte bune — spuse la rândul său Nocé — şi putem să ne felicităm că nu ne-am dus să luăm cina pe lumea cealaltă. Dar nu-i mai puţin adevărat că patru dintre noi sunt şchiopi şi că va trebui să-i dăm lui Gonzague explicaţii în legătură cu asta.

— Ce-o să-i spunem? întrebă îngrijorat grasul Oriol. Ne recomandase insistent să nu ne legăm de turc. Chiar şi Peyrolles ne atrăsese atenţia.

Situaţia era, fără doar şi poate, dintre cele mai neplăcute. Pe termen scurt, viitorul se arăta furtunos şi plin de complicaţii.

— Este greşeala noastră, bombăni Lavallade. Ce treabă aveam să ne ducem, azi dimineaţă, să ne lăsăm batjocoriţi în curtea Alcazar-ului şi, ca şi cum asta n-ar fi fost de ajuns, să mai venim şi în astă-seară, să ne atragem nişte ghionţi?

— Greşeala noastră? exclamă Oriol. Mai bine spune că-i vina lui Nocé. Nu este el cel care ne-a împins în încurcătura asta?

— Fir-ar al dracului! înjură Nocé, revoltat. Bine vă mai şade la amândoi să vă plângeţi… Şi mă rog, unde eraţi, domnilor, când se împărţeau bruftuluielile, şi cine sunt cei care le poartă urmele?

— Nu-l căutam pe Lagardère, replică Lavallade, profund jignit. La simplă vedere a unui cocoşat, voiai să-l mănânci dintr-o înghiţitură pe cel pe care-l credeai că-ţi e duşman. Dar nu era decât o slabă copie, şi iată în ce hal v-a adus.

Discuţia începea să semene a ceartă. Probabil chiar că, dacă Nocd n-ar fi fost rănit, s-ar fi scos săbiile pentru a da argumente cu ajutorul tăişurilor.

— Ei, na!… Vă pierdeţi minţile? interveni Taranne. Niciodată n-a fost mai stringent decât acum să lăsăm ceartă şi să ne înţelegem. Să ne aşezăm puţin pe parapetul acesta şi să stăm de vorbă. Cât timp crezi că-ţi vei târî piciorul, Nocé?

— Cinci sau şase zile… dar tu?

— Centura mea a atenuat izbitură, şi dacă n-aş simţi I sângele curgându-mi sub veşminte, nici n-aş crede că sunt rănit. Şi de Batz îşi va târî piciorul câteva zile. Cred că Montaubert

este cel mai grav rănit, şi băutura sedativă nu va face să-i treacă prea uşor durerea asta de cap… Acum, departe de a-i blama pe cei care n-au păţit nimic, trebuie — dimpotrivă — să-i felicităm, căci altminteri nu ştiu ce justificări am fi putut avansa.

— Şi ce motive vrei să invoci?

— Propun să nu spunem absolut nimic despre turc. N-a fost nici un cadavru, poliţia n-a intervenit, şi omul nu va vorbi, deoarece este mut. Călugării şi cerşetorii o şterseseră înainte de întâmplarea la care n-am asistat decât noi.

— Raţionamentul tău este foarte corect, încuviinţă Nocé. Ne va fi uşor să povestim că am fost atacaţi, cu lovituri de pumnal, de nişte haimanale care au rupt-o la fugă, de îndată ce ne-am scos săbiile. Departe de a fi blamaţi, vom fi plânşi.

— Vom fi plânşi cu atât mai tare, continuă Taranne, cu cât mâine va fi căsătoria şi noi toţi vom asista, tu — cu braţul în eşarfă, de Batz — sprijinit de cineva, Montaubert — cu capul înfăşurat în bandaje. Dacă eu însumi nu-mi voi putea arăta rana, nimic nu vă va împiedica să vorbiţi despre ea. Dar nici diseară, nici mâine, nici vreodată, să nu se facă vreo aluzie la turc.

Căzând toţi de acord asupra acestei probleme, răniţii se duseră să fie pansaţi şi se reîntoarseră împreună la palatul stăpânului lor, care începea să se mire de această întârziere.

— Ei, bine! rânji Gonzague. Ce credeţi despre pretinsul Lagardère şi despre primirea pe care v-a făcut-o? A fost cam rece, după câte-mi spune Peyrolles.

— Omul acela este un individ grosolan, răspunse Nocé. Primul meu imbold a fost să-l pedepsesc pentru insolenţa lui, dar cred că cel mai bine este să-l dispreţuieşti. Nu-ţi pui mintea cu oameni de felul lui.

În timpul acestui schimb scurt de cuvinte, Philippe de Mantoue, ocupat cu scrisul, nu-şi ridicase privirea. Dar Peyrolles intră şi scoase un strigăt.

— Dar, bine, domnilor! exclamă. Oare v-aţi bătut?

— Bătut?! reacţionă Gonzague, răsucindu-se pe scaun — şi, mă rog, cu cine?

— Cu cine?… Ai dracului să fim dacă ştim ceva, replică Nocé. N-am avut timp decât atât cât a trebuit ca să primim nişte lovituri de pumnal, înainte de a ne scoate săbiile împotriva adversarilor — nişte derbedei, dintre cei care mişună în aceste

zile prin Madrid — şi aceştia — adversarii noştri, adică — erau deja departe, atât de departe încât nu i-am mai văzut.

— Mă voi plânge de asta regelui, bombăni prinţul.

— Este îndoielnic dacă regele va avea timp să se ocupe de un lucru atât de mărunt. Montaubert are o apăsare pe creier, de Batz are coapsa uşor atinsă, Taranne — o zgârietură la şold, iar eu am o înţepătură la umăr. Astea sunt răni de care nu merită să vorbeşti.

— Fie; duceţi-vă să vă odihniţi. Pot conta că mâine, la ora unsprezece, veţi fi toţi, împreună cu mine, la Sfântul-Izidor?

— Nimeni n-ar îndrăzni să lipsească, monseniore.

După această replică a lui Nocé, desfrânaţii se retraseră, încântaţi să vadă că treburile se aranjau atât de bine.

A doua zi, încă din zori, Alcazar-ul îşi luase înfăţişarea sa din zilele de sărbătoare. Pe creneluri şi la ferestre fâlfâiau drapele; prin ferestruicile din ziduri, gurile de tun aruncau flăcări şi fum în cinstea celor a căror unire urma să fie binecuvântată. Numeroşi seniori, sosiţi din ajun sau în timpul nopţii din provinciile mai îndepărtate, invadau palatul.

Printre aceştia se aflau unii care — fiind invitaţi de către rege şi cunoscuţi de toţi — erau primiţi cu mari onoruri şi trataţi ca nişte prieteni; dar câţi alţii, modeşti — pentru a nu spune necunoscuţi — nu se strecurau timid, pierzându-se prin coridoare sau prin săli!?

Într-un colţ al curţii de onoare continua să se înalţe cortul lui Sulkham, asemănător cu o ciupercă uriaşă; dar cortul era gol. Deşi catârul i se reîntorsese la grajduri, turcul nu se înapoiase în seara din ajun.

Cineva consideră util să-l încunoştinţeze pe rege care, la aflarea acestui fapt, tresări. Desigur, musulmanul n-ar fi trebuit să figureze în cortegiul nupţial, nici să treacă de porţile bisericii. Dar în acele vremuri când pumnalul şi otrava aduceau moarte în familiile suveranilor chiar şi în timpul unei sărbători, această dispariţie subită a unei fiinţe misterioase, venite nu se ştie de unde, care se strecurase aproape cu de-a sila în palat şi care revoluţionase oraşul, putea da naştere unor comentarii numeroase.

În acea clipă, Filip al V-lea regretă că-i acordase favoarea sa. Slab şi fricos, tremura deja la gândul că, poate, atrăsese nenorocirea asupra casei regale. Cuprins de o mânie violentă,

dădu poruncă să se scotocească imediat capitala şi să fie găsit Sulkham, cu orice preţ. Ba chiar oferi o mie de pesetas celui care i-l va aduce înainte de slujba religioasă.

Crainici regali se împrăştiară prin Madrid, anunţând, în aceiaşi timp, căsătoria lui don Luis cu domnişoara de Montpensier şi ordinul regelui cu privire la turcul Sulkham.

Gonzague se dusese la Alcazar încă de la ora zece, şi regele însuşi fu cel care îi anunţă dispariţia musulmanului, împărtăşindu-i temerile sale.

— Majestatea Sa vă face bine să se liniştească, îi răspunse Philippe de Mantoue. Probabil turcul a nimerită în vreo ambuscadă şi o fi fost mai puţin norocos decât gentilomii casei mele. Într-adevăr, aceştia au fost atacaţi aseară de nişte tâlhari, dar, din fericire, au scăpat doar cu nişte zgârieturi neînsemnate. În momentele acestea, Madridul nu prezintă siguranţă, Sire, şi cu mulţimea asta de străini, poliţia domniei voastre este neputincioasă.

După cele două ore de frământări şi spaime cumplite, regele se agăţă repede de mână de ajutor pe care i-o întindea Gonzague.

— De-ar fi adevărat ce spui!... îi zise. Totuşi, au fost luate toate precauţiile; am poruncit să fie dublată toată paza şi escorta, pentru că nimic supărător să nu se întâmple în timpul ceremoniei — ceea ce nu ne va împiedica să continuăm căutarea lui Sulkham. Îţi mulţumesc pentru informaţii, prinţe; să ne pregătim să mergem la San-Isidoro.

În timpul acestei conversaţii, un senior în vârstă, cu mersul nesigur, cu părul albit de ani, necunoscut regelui cât şi lui Gonzague, ascultase cu atenţie. Când întrevederea se încheie, el merse în anticameră şi, stând într-un fotoliu, cu bărbia sprijinită-n mână, privi mişcarea de du-te-vino a curtenilor. În Alcazar erau atât de mulţi cei de felul său, încât nimeni nu-l luă în seamă.

Clopotele tuturor bisericilor din Madrid, începând cu Santa-Maria, San-Jives, Santa-Cruz, San-Andres şi San-Juste şi terminând cu cele patru clopote noi ale catedralei Incarnation începură să răsune puternic, şi cortegiul se alcătui.

Ar fi plictisitor să dăm aici toate detaliile şi să descriem întregul fast desfăşurat cu acest prilej. Totul, în moravurile, uzanţele şi costumele Spaniei, contribuia să dea o notă totodată

de pitoresc şi de grandoare, iar domnişoara de Montpensier trecu prin mulţimea voioasă, ca într-o apoteoză.

Când se păşi în piaţa din faţa catedralei San-Isidoro-El-Real, încă nu se aflase nimic despre Sulkham, dar regele nu se mai arăta neliniştit. Ba chiar aruncă o privire plină de bunăvoinţă grupului format de gentilomii casei de Gonzague şi, îndeosebi, lui Montaubert, al cărui cap era înfăşurat într-un fel de turban alb.

Slujba religioasă se desfăşură cu tot luxul şi măreţia pe care le adoptă clerul Spaniei în astfel de împrejurări, iar poporul Madridului îi însoţii pe noii căsătoriţi cu strigăte de veselie pe tot parcursul de întoarcere spre Alcazar. Bieţii oameni n-aveau să fie nici mai bogaţi, nici mai fericiţi, dar era o ocazie să facă zgomot, să cânte şi să bea — nu voiau s-o piardă.

La rândul său, poporul francez a cântat de multe ori la căsătoria regilor şi prinţeselor; a venit însă şi ziua în care cântecul său a fost la *Carmagnole*[64].

Filip al V-lea îşi recăpătase toată buna dispoziţie şi nu se mai gândea câtuşi de puţin la omul cu siluetele.

Defilarea aristocraţilor, care veneau să-şi prezinte omagiile, ţinu întreaga după-amiază, iar unul dintre ultimii care se înclinară fu bătrânul senior despre care am vorbit. Spuse că sosise din Andaluzia, unde îşi petrecuse viaţa iubindu-şi regele şi ţara, şi adăugă că nu vrusese să moară fără a-şi vedea, măcar o dată, suveranii, prinţii şi Curtea.

Atâta simplitate şi devotament îl mişcară pe Filip al V-lea, care se ridică spre a-l îmbrăţişa; chiar şi proaspăta căsătorită îi strânse mâna cu căldură.

Către orele zece seara, doamna de Soubise reuşi a să-l ia de o parte pe rege şi, potrivit instrucţiunilor pe care i le dăduse regentul, îi înmâna misiva secretă pe care i-o încredinţase.

Filip al V-lea rupse sigiliile, citi scrisoarea şi se încruntă.

— Cunoaşteţi conţinutul acestei scrisori, doamnă? o întrebă.

— Îmi este cu desăvârşire necunoscut, Sire. Dar trebuie să iau cu mine răspunsul, şi Majestatea Voastră nu ignoră că voi pleca mâine.

---

[64] *La Carmagnole*: cântec şi dans adaptate de către revoluţionari, în urma Marii Revoluţii Franceze (1789). În timpul consulatului lui Napoleon Bonaparte au fost interzise. (n.t.)

— Fie, încuviinţă regele, ne vom conforma dorinţelor vărului nostru, regentul Franţei, deşi ne va fi neplăcut, şi mai ales, dificil. Vă consideraţi o femeie în stare să păstraţi un secret şi să daţi un sfat bun — doamnă, arătaţi-ne mijlocul prin care să-l expulzăm de la Curte, chiar în astă-seară, pe Philippe de Gonzague.

— Oare Majestatea Voastră a avut cât de cât încredere în acest trădător… aş spune chiar mai mult… în acest asasin? răspunse, cu curaj, doamna de Soubise.

— Gonzague, asasin?… Ce spuneţi?…

— Nu afirm nimic, Sire, care să nu fi fost dovedit şi — judecat, iar soţia fiului domniei voastre va putea să-mi confirme spusele. Povestea este prea lungă pentru a o putea relata astăzi Majestăţii Voastre, care — dacă ar cunoaşte-o — n-ar ezita nici o secundă.

— Bine, doamnă, dorim să vă credem pe cuvânt… vom acţiona.

În momentul în care amândoi ieşeau din încăperea în care avusese loc această convorbire, alcadele-mayor, urmat de doi călugări şi de un cerşetor, şi care îi căutau pe rege încă de un sfert de oră, ceru permisiunea să-i vorbească chiar atunci.

— Majestatea Voastră a vrut să ştie ce s-a întâmplat cu omul cu siluetele? îi spuse.

— Ei bine?

— A fost ucis aseară, iar cadavrul său a fost aruncat, fără îndoială, în Manzanares, căci este de negăsit.

— Cine l-a ucis?

— După spusele acestor trei martori, ar fi oamenii domnului prinţ de Gonzague.

O flacără de mânie străluci în ochii suveranului, care mototoli scrisoarea pe care-o mai avea încă în mână.

— Prinţul se află în saloane? întrebă.

— Tocmai l-am zărit înăuntru.

— Atunci, o patrulă de alguazili să meargă imediat să-i caute pe acei gentilomi şi, de îndată ce vor fi aici, să fie aduşi în faţa tuturor celor care îi acuză.

Regele se reîntoarse în sală, fără a reuşi să ascundă tulburarea care-l frământa şi, printr-un fel de fatalitate ce-l împingea în faţa destinului său, Gonzague, ca un curtean

linguşitor ce era, vru să împărtăşească necazurile stăpânului său.

— Aşadar, Majestatea Voastră nu are încă veşti despre Sulkham? întrebă.

— Vom avea peste un sfert de oră, răspunse sec regele. Dacă i s-a întâmplat o nenorocire, pedeapsa va fi imediată.

După aceste cuvinte, îi întoarse spatele lui Philippe de Mantoue, care în zadar îşi frământă mintea să înţeleagă ce voia să spună cu aceste cuvinte.

Filip al V-lea îl poftise pe bătrânul senior andaluz să ia parte la serată dată la Alcazar, şi acesta stătea umil, în dreptul unei ferestre. Întâmplător, către el se îndreptă Gonzague, care simţea nevoia de a reflecta o clipă, dorinţa unei conversaţii îl făcu să intre în vorbă.

— Domnule, aţi auzit vorbindu-se despre un oarecare turc, sosit aici acum câteva zile şi care face nişte siluete admirabile?

— Am făcut chiar mai mult decât să aud despre el: l-am văzut aseară.

— Aseară! exclamă Gonzague. Şi la ce oră se întâmpla asta, vă rog?

— Foarte aproape de miezul nopţii.

— În ce loc?

— Pe malurile Manzanares-ului. Înspre Moreria.

— La naiba!… Iată o informaţie preţioasă pentru Majestatea Sa… Aţi fi atât de amabil, domnule, să mă însoţiţi până în faţa domniei sale?

Bătrânul se înclină şi porni în urma lui Gonzague, care îl conduse direct la rege.

— Sire, începu prinţul, domnul l-a văzut pe Sulkham aseară, către miezul nopţii. Va putea să-i spună Majestăţii Voastre în ce împrejurări.

Filip al V-lea îl privi pe prinţ în ochi, dar cel din urmă nu pricepu înţelesul acestei priviri.

— Vorbeşte, domnule, grăi regele.

— Mergeam fără un scop anume pe malul râului, povesti necunoscutul, prin vechile cartiere ale Madridului prin care tocmai mă rătăcisem, când un zgomot de voci mi-a ajuns la urechi. M-am repezit, îndată, într-una din străzile învecinate, şi am văzut trecând prin faţa mea un om îmbrăcat cu un burnuz şi înarmat cu o lance. Mi se vorbise despre el chiar în aceeaşi

dimineaţă, aşa că am ştiut cine era. Cei care-l urmăreau erau, fără îndoială, nişte curioşi — cel puţin aşa am crezut la început — căci erau de toate felurile: tineri seniori, preoţi şi cerşetori. Am rămas în continuare ascuns şi am încercat să prind câteva cuvinte — vorbeau despre un pirat, despre San-Isidoro şi despre Inchiziţie; înţelesul frazelor nu l-am priceput. Totuşi, tocmai când mă pregăteam să ies din umbră, i-am văzut pe toţi luând-o la goană şi, în depărtare, l-am zărit pe turc cum se lupta cu lancea şi cu iataganul său împotriva unui grup de şase oameni, care în curând s-au retras. Primul meu imbold a fost să mă duc să-l ajut pe cel care era singur contra şase, dar m-am gândit că, desigur, nu mai avea nevoie de intervenţia mea; îl omorâseră şi erau, ei înşişi, răniţi. Am auzit pronunţându-se numele unuia dintre ei…

În jurul regelui şi al interlocutorilor săi se făcuse cerc şi o tăcere de gheaţă le cuprinse pe femei, încă şi mai mult decât pe bărbaţi. Singurul glas care se auzea, tremurător dar sigur pe sine, era cel al bătrânului.

— Şi ce nume era acela? întrebă regele.

— Se numea Nocé!

Philippe de Mantoue păli.

— E cu neputinţă, domnule! exclamă. Nocé este unul dintre gentilomii mei şi garantez că, departe de a ataca pe cineva, el este cel care a trebuit să se apere, aseară, împotriva unor tâlhari.

Bătrânul îşi ridică energic capul.

— Acela era rănit la umăr, preciză. Spun ceea ce am văzut, ceea ce am auzit eu însumi.

Şi adăugă:

— Norii au întunecat cerul. Nu l-am mai văzut pe turc. După plecarea celorlalţi, am înaintat, l-am căutat peste tot pe unde ar fi putut să fi căzut, am scotocit prin străzile învecinate, unde ar fi putut să se târască… În zadar. Nu ştiu dacă a murit, dar pot afirma că s-a luptat de unul singur împotriva a şase bărbaţi dintre care unul se numea Nocé.

De data aceasta, Gonzague se clătină.

— Aşează-te, domnule, i se adresă cu ironie regele. Vom afla îndată dacă ai în slujbă asasini plătiţi.

Nimeni nu-şi amintea că la Curtea din Madrid, nici pe vremea lui Carol-Quintul, nici sub Carol al III-lea sau Ferdinand al VII-lea, să se dea atâta importanţă justiţiei, încât un bal să se transforme brusc într-un tribunal public, cu regele în chip de judecător suprem. Şi totuşi, este ceea ce s-a întâmplat în acea seară, lucrul fiind cu atât mai neobişnuit cu cât Filip al V-lea nu era omul unor decizii rapide. Tot secretul acestei energii stătea în scrisoarea regentului Franţei; şi, deoarece regele era singurul care-i cunoştea conţinutul, curtenii erau îndreptăţiţi să se mire, într-atât de puţin îi obişnuise suveranul lor cu astfel de acţiuni energice.

Desigur, regele îşi arătase interesul faţă de Sulkham. Timp de mai multe zile, turcul reuşise să distreze Curtea — şi o parte a oraşului; trebuia, aşadar, să i se poarte recunoştinţă pentru talentul său, a cărui noutate avusese un atât de mare succes. Dar de aici şi până la a întrerupe o petrecere care era totodată un eveniment dinastic şi naţional; a face să tacă viorile pentru a vorbi despre asasinat; a imobiliza nişte picioruşe fermecătoare, gata să-şi ia zborul într-un fandango dezlănţuit, pentru a le înlocui, pe covoare, cu tropăitul greoi al alguazili-lor, era o distanţă mare.

Turcul nu era, deci, decât un pretext, dar un pretext venit la ţanc şi de care trebuia să profite.

De altminteri, momentul era dintre cele mai prielnice: a-l azvârli pe Gonzague de pe culmile pe care îngâmfarea lui se simţea atât de bine trebuia să constituie o distracţie pe care foarte mulţi o vor gusta.

Într-adevăr, granzii nu simţeau pentru acest intrus decât o simpatie foarte slabă, iar femeile — neîncrezătoare în slugărnicia lui italienească — îl evitau pe cât puteau. Aşa că nu-şi ascunseră curiozitatea pentru evenimentele ce aveau să se desfăşoare şi a căror gravitate era bănuită de toţi.

Regele le rugă pe toate doamnele să ia loc în jurul sălii, iar pe gentilomi să stea în picioare în spatele lor. El însuşi, cu regina alături şi avându-i în spate pe părinţi, pe prinţese şi pe marii demnitari ai Curţii, se aşeză aproape în centru, pe un

fotoliu ce părea să întruchipeze un tron. Muzicanţii şi lacheii fură îndepărtaţi, până aveau să primească ordinul de a reveni.

Îngrijorarea provocată de toată această pregătire fu de scurtă durată, căci intrarea alcadelui-mayor făcu să se întindă toate gâturile. El se duse să-i şoptească regelui câteva cuvinte, apoi se îndreptă spre vestibul şi, după ce făcu un semn cu mâna, se dădu la o parte spre a-i lăsa să treacă pe gentilomii din suita lui Gonzague, printre care se afla şi domnul de Peyrolles, încadraţi de un pluton de halebardieri din garda regală, cărora le fuseseră încredinţaţi de către alguazili.

Pe chipul lor se zugrăvi îngrijorarea, iar prima privire o îndreptară spre Philippe de Mantoue. Căutau în el un sprijin şi o forţă — nu găsiră decât un om a cărui nelinişte era, poate, şi mai mare decât a lor.

Grupul se opri la câţiva paşi de rege şi expresia jalnică a lui Oriol dădea o notă comică deznădejdii lor. Suveranul îl rugă pe Gonzague să li se alăture, de îndată ce oamenii din gardă se dăduseră la o parte aşezându-se în semicerc în spatele lor, cu arma la picior.

— Domnule, începu Filip al V-lea, nu există nici un prinţ al Casei mele, nici un grande de la Curtea mea, care să nu se considere răspunzător de actele gentilomilor săi. Îţi asumi aceeaşi responsabilitate pentru ai dumitale?

— Garantez pentru onoarea şi loialitatea lor, răspunse Gonzague, plimbându-şi privirea semeaţă de jur-împrejur. Dacă şi le-ar fi pătat, aş fi ştiut-o, iar pedeapsa ar fi urmat greşelii.

— În acest caz, apără-i, şi în aşa fel încât vinovăţia lor să nu ne facă să credem într-a dumitale.

Philippe de Mantoue îşi mototoli dantela jaboului şi, stând ţanţoş în faţa regelui, cu acea insolenţă la care recurgea în situaţiile limită, pentru a îndepărta de la sine bănuielile, pronunţă pe un ton degajat:

— Puneţi întrebări, sire!

— Domnilor, li se adresă Filip al V-lea desfrânaţilor, unde vă aflaţi şi ce făceaţi aseară, către miezul nopţii? Domnule de Nocé, răspunde pentru toţi.

Acesta înţelese că, dacă nu dădea dovadă de îndrăzneală, totul era pierdut şi, urmând exemplul stăpânului său, înălţă capul. Chiar şi glasul îi păru calm, atunci când prezentă o relatare fantezistă a atacului ale căror victime fuseseră tovarăşii

săi şi el însuşi, când cuteză să critice modul în care-şi făcea datoria poliţia Madridului, afirmând că viaţa oamenilor cinstiţi era aici într-o continuă primejdie.

Credea că în felul acesta îi va inspira teamă unui suveran a cărui slăbiciune era prea bine cunoscută, nebănuind că în faţa să se afla un om gata să meargă până la capăt şi să se scape, cu orice preţ, de Gonzague şi de oamenii lui.

Aşa încât răspunsul pe care-l primi avu efectul unei palme, la care nu se aştepta.

— Este posibil, domnule, ca strada să nu prezinte siguranţă atunci când dumneata şi tovarăşii dumitale ieşiţi seara la plimbare. E singurul lucru care-ar putea fi adevărat în tot ceea ce spui; în rest, ai minţit…

Întregul grup fu străbătut de o mişcare de spaimă. Trăsăturile prinţului se contractară, iar Nocé îşi muşcă buzele.

— Şi ce acuzaţie ni se aduce? strigă acesta din urmă. Pentru a ne putea apăra, ar trebui că Majestatea Voastră să ne aducă măcar la cunoştinţă infamia ce ni se impută.

— Sunteţi acuzaţi — dumneata, domnule de Nocé, şi cinci dintre prietenii dumitale — că aseară, la miezul nopţii, pe malul Manzanares-lui, l-aţi asasinat pe turcul Sulkham şi aţi făcut să-i dispară cadavrul.

— Iar noi, la rândul nostru, jurăm că nu l-am ucis aseară nici pe Sulkham, nici pe altcineva, strigară cei şase bărbaţi, ridicând braţul.

Acest jurământ spontan făcu o puternică impresie asupra asistenţei. Satisfăcut, Philippe de Mantoue îşi închipui că-şi poate înălţa capul, cu o expresie de sfidare.

— Cine ne acuză? întrebă Nocé.

— Toţi cei de faţă, răspunse Filip al V-lea, au auzit adineauri relatarea făcută de către unul dintre martori, care este gata s-o repete dacă-l vom ruga. Şi acest martor nu este singurul; vor fi introduşi şi alţi trei, care au fost deja ascultaţi, fiecare în parte, de către alcadele-mayor, şi care, unul după celălalt, vor depune aici mărturie publică. Dacă aceste declaraţii sunt identice, convingerea noastră va fi deplină, iar negările dumneavoastră — inutile.

Fu adus, mai întâi, unul dintre călugării, care după ce jură pe Hristos şi pe toţi sfinţii Spaniei că va spune adevărul, povesti tot ce se întâmplase pe malul râului. Istorisi în amănunţime cum

gentilomii francezi asmuţiseră mulţimea, repetă chiar cuvintele lui Nocé, descrise în detaliu faptele până în momentul în care el însuşi o luase la fugă, împreună cu ceilalţi.

Cel de-al doilea călugăr şi apoi cerşetorul confirmară, în cuvinte asemănătoare, tot ceea ce se întâmplase, şi povestirea lor se oprea în acelaşi punct: nici unul dintre ei nu-l văzuse căzând pe Sulkman.

— Şi atunci, domnilor — exclamă regele, cu ironie — şi atunci, în toate acestea, unde sunt tâlharii care v-au atacat? Nu aveam dreptate când spuneam că strada devine periculoasă atunci când vă aflaţi acolo, deoarece, de o parte, se afla un plimbăreţ inofensiv, iar de cealaltă, bunul nostru popor pe care dumneavoastră îl întărâtaţi să-l sfâşie. S-a întâmplat ca cel ce se plimba să fie destul de curajos şi de îndrăzneţ pentru a brava primejdia; dar eraţi şase împotriva lui şi, de atunci, el n-a mai reapărut. Prima dumneavoastră minciună ne interzice să vă credem jurământul; omorului i se adaugă sperjurul.

— Între jurământul gentilomilor mei şi cel al acestor călugări şi al acestui cerşetor — replică Gonzague cu îndrăzneală — Majestatea Voastră poate alege. Dar nu trebuie să uite că a promis o mie de pesetas celui care va spune ce s-a întâmplat cu Sulkham; pentru un sfert din această sumă, s-ar găsi o sută de călugări şi tot atâţia zdrenţăroşi care să vină să afirme că m-au văzut pe mine însumi ucigându-l.

— Uiţi, prinţe, ripostă cu răceală Filip al V-lea, că acum o clipă, în faţa dumitale, un nobil hidalgo v-a spus aceleaşi lucruri. I-aţi aduce cumva insultă de a pretinde că, pentru o mie de pesetas, şi-ar vinde cuvântul?

Italianul nu se putea lăsa descumpănit pentru atât de puţin. Aşa că, vrând să păstreze avantajul pe care credea că-l obţinuse, strigă:

— Oare Majestatea Voastră îl cunoaşte? Îi ştie numele, e măcar convinsă că este gentilom? Nimeni nu poate răspunde nici pentru propriul său frate, nici un suveran nu este sigur de supuşii săi, cu atât mai puţin atunci când nu-i cunoaşte. Putem măcar să fim siguri că nu este, el însuşi, ucigaşul lui Sulkham?

Atunci fu văzut înaintând bătrânul, care-şi îndreptase statura înaltă şi ai cărui ochi păreau să aibă luciri de oţel.

— Prinţe de Gonzague, grăi cu semeţie, nobleţea mea este egală cu a dumitale, iar numele meu n-are nevoie să fie mânjit.

Devotamentul meu faţă de rege se bazează pe dezinteres şi pe onoare — al dumitale nu este decât josnicie şi calcul. Nu am spus că oamenii dumitale l-au ucis pe Sulkham, dar afirm că acesta n-ar fi primul asasinat, nici al lor, nici al dumitale. Ieri s-au bătut şase împotriva unui singur adversar, şi nu mă tem să adaug că urmau, fără îndoială, porunca dumitale.

— Insolentule! urlă Gonzague, ducându-şi mâna la mânerul spadei.

— Predă arma alcadelui, ordonă cu asprime regele. Nu te afli aici, domnule de Gonzague, în situaţia de a cere explicaţii cuiva pe care ai fost primul să-l insulţi, în faţa noastră.

Philippe de Mantoue se învineţi de mânie; şi văzându-l astfel, asemănător unui tigru căruia i se pilesc ghearele, un fior îi străbătu pe cei din faţă. Dar el era dintre aceia care, atunci când li se ia puterea, recurg la viclenie, aşa încât îşi scoase centură şi-şi predă spada cu un gest de adâncă durere.

— Majestatea Voastră să ierte reacţia pe care am avut-o. Dacă socoteşte nimerit să împingă mai departe umilirea, mă voi pleca şi mai mult, până ce, convins de dreptatea mea, voi proclama inocenţa mea şi pe cea a gentilomilor mei şi-mi voi câştiga dreptul de a mă răzbuna!

Rostind ultimele cuvinte, aruncă bătrânului o privire de furie cumplită şi adăugă:

— Şi atunci, nenorocire dumitale, domnule, dacă vei mai avea puterea să ţii o sabie!... O asemenea insultă n-ar putea fi spălată decât cu sânge, chiar dacă acesta ar fi al unui bătrân!

Gentilomul cel în vârstă râse batjocoritor, spunând cu jumătate de glas:

— Când vei vrea, şi contez pe asta. Într-una din serile următoare, la miezul nopţii, vă voi aştepta pe malurile Manzanares-ului, pe dumneata şi pe ai dumitale... Poate că nu vor fi în plus!

Filip al V-lea grăi din nou:

— Acum, mai multe puncte sunt lămurite şi se bazează pe mărturia a patru persoane; crima a fost pregătită cu pricepere; rănile a patru dintre dumneavoastră demonstrează că a existat o luptă, iar adversarul a dispărut. Nu mai aşteptăm decât să mărturisiţi sau nişte dovezi incontestabile de nevinovăţie, nişte dovezi pe care nu sunteţi în stare să le aduceţi.

— Şi ce ar dovedi, Sire, exclamă Gonzague, de vreme ce în balanţa justiţiei Voastre, mărturia lor nu cântăreşte cât a celorlalţi?… Ce-aş putea încerca să spun, eu însumi, dacă puneţi deasupra cuvântului unui prinţ, pe cel al unui bătrân ramolit?

— Nu credem în cuvântul dumitale, domnule, replică regele. Din această clipă, te izgonim pentru totdeauna de la Curte şi de pe pământul Spaniei!

— Pe mine?… strigă Philippe de Mantoue, îngrozit.

— Chiar pe dumneata!… O! Să nu-ţi închipui că vei ieşi de aici liber, cu capul sus şi privirea insolentă. Până mâine vei fi condus, împreună cu oamenii ce te slujesc, la palatul dumitale, unde vei fi prizonier; un şir dublu de gărzi va înconjura locul. Până atunci se vor lua toate măsurile pentru a-l regăsi pe Sulkham; dacă n-a murit, dumneata şi ai dumitale veţi merge imediat la frontieră sau până la mare, şi nu veţi primi nici o pedeapsă pentru faptul de a-i fi uneltit pieirea. Dar dacă nu va reapărea, dumneata singur, domnule de Gonzague, vei putea pleca; ceilalţi vor fi judecaţi. Mâine, când clopotele de la San-Isidoro vor suna de prânz, vă veţi cunoaşte soarta.

Furia lui Gonzague nu poate fi descrisă. Cu buzele spumegânde, cu ochii arzători, bătea pământul în loc cu picioarele, în timp ce desfrânaţii, zdrobiţi, se strângeau unul într-altul, ca o turmă de animale îngrozite.

— Unde să cauţi dreptatea, dacă este izgonită de la curtea suveranilor? strigă Philippe de Mantoue, ieşindu-şi din fire şi uitând că regele putea, printr-un gest, să facă să fie aruncat în temniţele Inchiziţiei. Unde să adăposteşti o întreagă viaţă de devotament şi de onoare, dacă puterea regală te zdrobeşte cu un cuvânt, punându-te în rând cu asasinii?

— Şi nu acesta ţi-e locul, prinţe de Gonzague?… rosti încet bătrânul, care rămăsese lângă el. Dacă regentul Franţei te-a izgonit pentru că aveai mâinile mânjite cu sânge, regele Spaniei ţi-a întins-o prea îndelung pe a sa!

Philippe de Mantoue îl privi cu spaimă şi încercă să vorbească; dar glasul i se oprea în gâtlej. Totuşi, printr-un efort de neînchipuit, îşi adună iar forţele, încercând să îndepărteze furtuna şi să-şi recapete poziţia.

— Sire, i se adresă regelui, este adevărat, regentul m-a acuzat. La Paris am fost obiectul unei maşinaţii infame, pusă la cale de către un trădător al cărui sânge l-aş bea cu paharul plin.

A strâns împotriva mea minciuni peste minciuni, mi-a subminat puterea, onoarea, a distrus tot ceea ce eram, tot ceea ce aş mai fi putut deveni… şi el este cel care a fost crezut, aşa cum adineauri au fost crezuţi cei trei oameni lipsiţi de credinţă şi de lege şi un altul, care-şi ascunde laşitatea sub părul său alb.

Printre curteni trecu un murmur.

Bătrânul se înălţase din nou. Privirea sa calmă şi gravă părea iluminată de mândrie şi de îndrăzneală. Îşi întinse braţul şi atinse umărul lui Gonzague.

— Înainte de a cere socoteală pentru noua dumitale insultă, îi zise, ai vrea să-mi spui numele calomniatorului cu care mă asemuieşti şi care, la Paris, a fost — acuzatorul şi învingătorul dumitale?

— Ce te interesează?

— Mă interesează atât de mult încât, dacă ai refuza să mi-l spui, n-ar fi lipsă aici de persoane care ar putea s-o facă… Uiţi, aşadar, prinţe, că te afli în prezenţa fiicei regentului Franţei? Că doamnele de Ventadour şi de Soubise îţi cunosc povestea, că sunt gata să afirme că dintre cei doi despre care vorbeşti, dumneata şi celălalt, doar unul era un om cinstit… Şi că, în fine, acel om cinstit nu purta veşmintele dumitale?

Gonzague, înnebunit de furie, îşi încleştă pumnii, gata să se arunce asupra interlocutorului său, care nu păru de loc a se emoţiona, ci continuă:

— Haideţi, domnule, care este acel nume?… Şi, dacă doriţi, vi-l voi da în schimb pe al meu.

— Se numeşte Henri de Lagardère! urlă prinţul. De s-ar afla, într-o zi, în vârful spadei mele, aşa cum aş vrea să te văd şi pe dumneata!

Regele nu intervenea, căci curajul bătrânului său supus atrăgea admiraţia tuturor şi pe a sa. Dintre toţi cei de faţă, nici unul n-ar fi pronunţat un cuvânt în favoarea prinţului.

— Mâine la prânz, domnule, mă voi afla în faţa spadei dumitale, râse batjocoritor gentilomul. După ce Majestatea Sa va fi hotărât care-ţi este soarta, socotelile dumitale vor fi încheiate cu domnia sa, dar nu şi cu mine; şi, mai norocos decât Lagardère, voi întâlni poate pieptul, nu spatele dumitale…

— Ce înseamnă aceste cuvinte?…

— Că nu eşti niciodată întâlnit din faţă… pentru că fugi…

— Cine ţi-a spus asta, domnule matador[65]? exclamă Gonzague, cu un hohot de râs ce sună fals.

Bătrânul păru că devine şi mai înalt; din ochi îi scăpărau scântei. Făcu un pas înainte. Şi, în timp ce toţi cei din sală nu mai îndrăzneau nici să respire, lăsă să cadă acste cuvinte zdrobitoare:

— Am aflat chiar de la Lagardère... şi Lagardère... sunt eu! ... Ridică-ţi fruntea, Gonzague, pentru ca toţi cei de aici să poată vedea locul unde, mâine, oţelul va face dreptate!...

Cu degetul, îl atinse între sprâncene, fără ca Philippe să îndrăznească să răspundă afrontului.

Capitolul XVI - Închisoarea goală

Printr-un dublu şir de soldaţi şi de alguazili, Gonzague fu condus la locuinţa sa, pe care o împărţea împreună cu toţi acoliţii săi. Palatul pe care-l locuia era o veche clădire, construită la început de către mauri, dar care fusese de atâtea ori incendiată, reconstruită, mărită, modificată, încât nu mai rămăsese aproape nimic din arhitectura iniţială, decât zidurile exterioare, care sfidau secolele, nişte coridoare prin care te pierdeai şi o mulţime de scări, dintre care multe erau secrete.

Gonzague ocupa o parte a palatului, desfrânaţii, o alta. Între ei, factotum-ul prinţului îşi avea propriul lui domeniu care servea drept legătură sau, mai bine zis, drept tampon. Domnul de Peyrolles avea, de asemenea, rolul de câine de pază al stăpânului său, la care nimeni nu putea ajunge fără a se adresa, în prealabil, intendentului.

Cât despre servitorime, al cărei număr era limitat la strictul necesar, aceasta locuia într-o clădire specială — precauţie foarte utilă dacă vrei să-ţi păstrezi libertatea vorbelor şi a faptelor.

---

[65] *Matador* (cuvânt provenit din lb. spaniolă, unde *matar* = a ucide): cel care, în corride, trebuie să ucidă taurul. Termenul se foloseşte şi pentru a descrie o persoană puternică prin funcţia sau prin corpolenţa sa. (n.t.)

Avantajul acestei locuinţe, pentru un om de felul lui Philippe de Mantoue, rezida şi în faptul că poseda o grădină imensă, ce se întindea în spatele palatului şi era dispusă în trepte până la o distanţă de o sută de paşi de Manzanares, datorind acestei configuraţii şi apropierii de râu mândria de a conţine cei mai frumoşi copaci din Madrid.

Porţi mici şi scunde, blindate cu fier spre exterior, erau tăiate, din loc în loc, în zid; prin ele se putea asigura accesul spre oraş, în toate direcţiile.

După ce-i înapoiase prinţului spada, alcadele-mayor luă, în faţa lui, toate măsurile necesare pentru ca nimeni să nu poată părăsi palatul fără a fi arestat pe loc. Postă halebardieri la fiecare poartă şi porunci ca două patrule de alguazili să facă încontinuu şi în sens invers înconjurul palatului şi al grădinii. Aceste patrule aveau datoria de a aresta pe oricine ar veni dinspre interior.

— Obligaţia mea este să rămân aici eu însumi, adăugă alcadele-mayor, adresând prizonierului său un salut ironic, căci îngâmfarea semeaţă a italianului îi atrăsese ura aproape a tuturor nobililor spanioli. Asta este de ajuns pentru a vă lămuri, domnule prinţ, că orice tentativă de evadare din partea dumneavoastră ar fi mai mult decât temerară. Aşadar, pe mâine; doriţi-vă ca până atunci să fie regăsit Sulkham.

Philippe de Mantoue îl măsură cu o privire batjocoritoare şi-şi înghiţi o replică datorită căreia s-ar fi ales, poate, cu paznici până şi în camera sa.

— Pe mâine… sau pe altădată, mormăi printre dinţi.

Cu glas tare, adăugă:

— Señor alcade, a fost o vreme când crucea a izgonit de aici semilună. Dacă nu vă găsiţi turcul, veniţi mâine în pivniţele palatului meu — veţi număra acolo craniile strămoşilor săi, ucişi de ai dumitale. Vremurile şi oamenii s-au schimbat — acolo unde, odinioară, se aflau mahomedani captivi sub jugul creştinilor, noi — prin voinţa Majestăţii Sale — vom fi prizonieri din cauza unui turc. Ar fi amuzant, dacă mâine n-am fi liberi. Bună-seara, domnule alcade, şi păziţi bine: noaptea este senină, cornul lunii vă va fi de ajutor.

După aceste cuvinte, făcu o plecăciune impertinentă şi se îndreptă spre apartamentele sale, urmat de toţi desfrânaţii.

— Hei! strigă, trezindu-i pe lacheii adormiţi. Să ni se servească de mâncat şi de băut… Este ultima noastră noapte în Spania, şi la Curte se dansează fără noi. Domnilor, dacă nu dansăm, măcar să bem… Poate că pe fundul paharelor noastre vom găsi mijlocul de a le juca un renghi lui Lagardère şi regelui! …

Nu mai era bărbatul copleşit de adineauri, care vedea căscându-i-se sub picioare prăpastia şi care, pentru o clipă, tremurase de teamă să nu fie dat pradă Inchiziţiei, împreună cu banda sa.

Filip al V-lea nu fusese bine inspirat când nu luase această hotărâre. Acum şarpele îşi înălţa capul şi şuiera.

* * *

Înainte ca prinţul de Gonzague să fi plecat de la Curte însoţit de alguazili, Lagardère — pentru a nu-i lăsa nici o îndoială — îşi scosese perucă albă care-i schimbă înfăţişarea şi apăruse, strălucitor şi superb, zdrobindu-şi adversarul cu dispreţul său.

Nu mai este nevoie să spunem că această lovitură de teatru provocase entuziasmul întregii părţi feminine a adunării, chiar şi pe cel al mărilor seniori, căci nimeni, la Curtea Spaniei, nu ignoră acum odiseea cavalerească a acestui om uimitor, al cărui renume, trecând din gură în gură, poate că mai şi exagerase legenda.

Acum, Lagardère — devenit punctul de atracţie al privirilor femeieşti şi văzând întinzându-i-se mâinile tuturor granzilor spanioli — se bucura de triumful său, convins că de data aceasta îşi va duce la bun sfârşit sarcina.

Prin faţa ochilor îi trecu chipul blând al Aurorei, doar acordurile instrumentelor muzicale reuşiră să-l smulgă din visare.

— Acum să dansăm, spusese regele. Viorile pot lua locul halebardelor.

Răceala produsă de scena ce tocmai se desfăşurase nu întârzie să se risipească. Toţi erau mulţumiţi de această încheiere care nu rănea nici o simpatie şi, în curând, bună dispoziţie atinse culmea.

Lagardère fu printre primii care avură onoarea de a dansa cu regina şi cu noua-căsătorită. Mai bine de o oră femeile se

luptară pentru plăcerea de a-l avea partener. Aşa încât fură dezamăgite când regele îi făcu semn să-l urmeze într-un salon în care puteau discuta între patru ochi.

— Domnule, i se adresă Filip, nu ştim aproape nimic despre dumneata, decât că eşti un fel de erou românesc, loial şi curajos. Ceea ce s-a întâmplat în seara aceasta între dumneata şi prinţul de Gonzague ne obligă să-ţi cerem nişte explicaţii pe care nimic nu te sileşte să le dai, dacă există vreun motiv care să te împiedice s-o faci; căci, chiar dacă acest incident nu ar fi avut loc, prinţul ar fi fost totuşi izgonit de la Curte, chiar în astă-seară.

— Ca urmare a cererii Majestăţii Sale Regale regentul Franţei. Ştiu acest lucru, Sire, căci sunt singurul care a citit scrisoarea adresată Majestăţii Voastre.

— În scrisoare nu ni se spune nimic nici despre prezenţa dumitale în Spania, nici despre duşmănia dintre dumneata şi Gonzague.

Pentru că rolul meu este să acţionez singur şi fiindcă povestea mea e lungă. Dacă Majestăţii Voastre îi face plăcere s-o cunoască, va trebui să se înarmeze cu răbdare spre a mă asculta.

— Vorbeşte, domnule, te vom asculta atâta cât va fi necesar.

Şi Lagardère vorbi, într-adevăr, îndelung, fără ca regele să-l întrerupă decât prin gesturi de mânie, de uimire, sau de admiraţie.

— Şi acum, ce vei face? îl întrebă, după ce auzise, totul.

— Îl voi ucide mâine, Sire, aşa precum i-am spus. Va fi liber, căci sunt convins că acoliţii săi n-au reuşit să-l omoare pe Sulkham şi că, dimpotrivă, el le-a dat o lecţie ale cărei urme le poartă. Turcul n-a murit. Poate că-l voi aduce înaintea Majestăţii Voastre, chiar mai înainte de încheierea balului.

— Ştii, replică Filip râzând, că până acum două secole ai fi fost ars ca vrăjitor, din porunca Sfintei Inchiziţii?

— Vrăjitoria mea constă în a vrea, iar pentru moment, voinţa mea este că doi criminali — Philippe de Mantoue şi Peyrolles — să-şi ispăşească mâine fărădelegile. Ceilalţi nu sunt decât nişte figuranţi; i-aş lăsa în viaţă — când va fi lovit capul, braţele se vor imobiliza de la sine.

— Ţi se poate întâmpla şi dumitale o nenorocire, şi nu credem că trebuie să-ţi îngăduim să faci ceea ce doreşti.

— Philippe de Nevers aşteaptă să fie răzbunat, declară Lagardère, pe un ton inspirat. Când va suna ceasul hotărât de Cel-de-Sus pentru înfăptuirea dreptăţii, nimeni nu-mi va putea opri braţul. Îi voi urmări pe asasini oriunde s-ar duce şi, dacă nu voi putea avea aici viaţa celor pe care vi i-am numit… să mă ierte Majestatea Voastră — o voi avea pe a tuturor, în altă parte!

— Am putea să te împiedicăm să-l urmăreşti…

— Pentru asta, ar trebui să mă închideţi — iar eu aş evada, să mă legaţi în lanţuri — şi eu mi le-aş rupe. Răzbunarea mea e sfântă; i-am arătat Majestăţii Sale că este necesară, că trebuie să se facă dreptate.

În faţa unei asemenea energii suveranul se înclină:

— Domnule, mâine, în prezenţa noastră, sub propria noastră răspundere şi în faţa celei mai înalte nobilimi a Spaniei, prinţul de Gonzague şi factotum-ul său vor fi aduşi, pe rând, în faţa dumitale, cu spada în mână. Dumnezeu este drept — vei fi victorios!

Îl luă de braţ pe Lagardère şi-l readuse în saloane, unde toată lumea le comenta lungă absenţă. Contele nu rămase totuşi mult timp acolo, ci dispăru fără a se şti unde; nici regele nu ştia ce se întâmplase cu el.

În timp ce era căutat în toate părţile, se produse un fapt cu totul neaşteptat, care creă diversiune. În prag apăru deodată o semilună şi o fiinţă chircită, cocoşată, cu faţa luminată de un zâmbet larg şi care străbătu mulţimea, părând că se rostogoleşte până în locul în care se afla Filip al V-lea.

— Sulkham?!… Iată-l pe Sulkham! se exclamă din toate părţile, în timp ce dânsul înceta şi toată lumea se strângea în jurul personajului.

— De unde-ai răsărit? îl întrebă regele, şi ce ţi s-a întâmplat aseară?

Musulmanul începu să râdă, poate ceva mai din toată inima decât o făcea de obicei; şi, printr-o mimică foarte expresivă, dădu de înţeles că pusese pe fugă şase bărbaţi, rănindu-l pe unul la umăr, pe altul la cap, pe un al treilea la şold, iar pe al patrulea la coapsă, cu o lovitură de iatagan.

— Îi cunoşti? mai întrebă Filip.

Turcul răspunse afirmativ printr-o mişcare a capului, şi toată lumea aplaudă.

— Bravo, Sulkham!… Ni-i vei arăta mâine!… Ah! Ce cocoşat frumos mai eşti şi tu!

Mai ales una dintre doamne îl felicită cu căldură: era ducesa De la Ciudad. Turcul îi mulţumi cu un zâmbet şi, făcându-i o plecăciune cu îndemânarea şi cu manierele unui gentilom, i se adresă deodată, vorbind cu un glas puternic şi plăcut care-i umplu de uimire pe cei de faţă:

— Doamna ducesă îmi va face Onoarea de a dansa cu mine?

— Ce înseamnă asta? strigară toţi. Iată că mutul vorbeşte…

Doamna De la Ciudad, care mai întâi roşise, bănui că surprizele nu se terminaseră şi că va mai avea loc vreun eveniment neaşteptat. Poate că nu-i părea rău să-i revină şi ei un rol.

— Primesc cu plăcere, răspunse cu curaj, chiar de n-ar fi decât pentru a vedea dacă şi picioarele se vor deznoda la fel de brusc că şi limba.

Un ritm de gavotă îi făcu pe amândoi să se avânte, uşori şi plini de graţie. Turcul era tot cocoşat, dar picioarele lui abia atingeau pământul.

Când dansul luă sfârşit, musulmanul scoase la iveală un foarfece de aur pe care-l prezentă ducesei:

— Iată un dar făcut lui Sulkham. Cu încuviinţarea ducelui, soţul domniei voastre, binevoiţi, doamnă, să-mi îngăduiţi a-l păstra, pentru a-l dărui, din partea dumneavoastră, logodnicei mele?

— Cocoşatul are o logodnică!… exclamară doamnele. Când ne-o vei prezenta, Sulkham?

— Spune-ne măcar numele ei… — Se numeşte Aurore de Nevers… iar eu mă numesc Henri de Lagardère!…

În aceeaşi clipă, iataganul, burnuzul şi turbanul zburau într-un colţ, iar contele apărea din nou, întâmpinat de aclamaţii entuziaste.

Filip al V-lea, care de o oră încoace cunoştea multe lucruri, se bucura de uimirea tuturor. Nu ceru nici o explicaţie pentru această lovitură de teatru care, pentru alţii, rămânea o enigmă.

— Este rândul nostru, domnule, să-ţi facem un dar, îi spuse. Darul nostru nu se adresează nici lui Sulkham, nici bătrânului

senior andaluz, ci unuia dintre cei mai îndrăzneţi, mai nobili şi mai bravi bărbaţi de dincolo de Pirinei. Conte de Lagardère, trebuie să faci parte dintre ai noştri — iată cordonul de onoare al Isabelei Catolică; regele Spaniei ţi-l dă, iar întregul Ordin îl aprobă.

Henri făcu o plecăciune adâncă pentru a primi această înaltă distincţie din mâinile lui Filip al V-lea care, în faţa tuturor, îl îmbrăţişă.

— Fie ca mâine să-ţi apere pieptul, îi şopti regele.

* * *

Dar în vreme ce toate acestea se petreceau la Alcazar, Gonzague şi desfrânaţii săi îşi terminau masa îmbelşugată. Şi, contrar obiceiului lor, aburul vinului nu le întuneca mintea. Aveau nevoie să-şi păstreze capul limpede pentru a juca în acea noapte o ultimă partidă plină de primejdii şi a cărei miză era libertatea, poate chiar viaţa lor.

La miezul nopţii, Peyrolles îi concediase pe servitori şi, la scurtă vreme după aceea, se dusese să se încredinţeze că toţi dormeau în pavilionul ce le fusese destinat.

Atunci Gonzague, insolent şi zeflemitor, ascultă paşii santinelelor ce răsunau pe caldarâm, zgomotul ajungând până la el.

— Astăzi, spuse, l-aţi văzut pe bătrânul senior andaluz preschimbându-se în Lagardère. Mâine, la Alcazar, îl veţi vedea pe Sulkham transformându-se în acelaşi fel. Pentru prima oară, Nocé, ai fost mai tare decât stăpânul tău, atunci când ai bănuit că sub acea cocoaşă se ascunde ceva. Ai avut intenţii bune vrând să i-o pipăi cu vârful spadei tale, dar ţi-ai ratat lovitura — iată-vă la discreţia adversarului vostru.

Grasul Oriol fu străbătut de un fior.

— Regele ne-a promis, şopti el, că ne va lăsa în viaţă dacă turcul trăieşte, şi acum spuneţi, monseniore, că-l vom vedea pe Sulkham la Alcazar.

— Să te încrezi în vorbă unui rege înseamnă să nu mai ai tăria de a te încrede în tine însuţi. Nu v-am învăţat eu că întotdeauna trebuie să-ţi urmezi calea, fără să-ţi pese nici de ameninţări, nici de promisiuni?... Filip al V-lea a promis,

Lagardère a ameninţat — nici unul dintre ei nu-şi va vedea planul îndeplinit, asta v-o afirm eu!

Aplecaţi înspre el, desfrânaţii sorbeau cu nesaţ cuvintele stăpânului lor. Încă o dată, acest om le ţinea în mână destinele. Înainte de a le spune dacă avea să-şi deschidă sau să-şi închidă această mâna, el se juca cu spaima şi cu speranţa lor.

Deodată, izbi cu pumnul în masă.

— Ce-aţi spune, exclamă, de o şedere de o lună de zile la Londra? Poate că ne vom găsi loc la Curte, şi Parisul este mai aproape de Londra decât de Madrid…

— Pentru asta, suspină Nocé, ar trebui să trecem peste trupurile gărzilor.

— Sau pe sub ele, ripostă Gonzague.

— Noaptea nu este îndeajuns de întunecată…

— Dar noi trebuie să vedem limpede… Aprinde o torţă, Montaubert! Luaţi-vă spadele, domnilor!

Se goli o ultimă sticlă de Xérès.

— Să mai lăsăm dintr-ăsta şi gărzilor, rânji prinţul. Limba li se va lipi de cerul gurii când vor găsi cuibul gol, şi chiar şi alcadelui i se va face sete.

Luând torţa aprinsă de Montaubert şi ridicând-o spre a lumina calea, adăugă:

— Urmaţi-mă.

În faţa lui se afla o uşă pe care n-o cunoştea decât el: permitea accesul spre o scară în spirală, umedă şi întunecoasă, care cobora în adâncimea pământului. Printr-o serie de coridoare strâmte şi întortocheate, ajunseră în afara zidurilor Madridului, pe malurile Manzanares-ului.

Desfăcură lanţurile a două bărci care îi purtară către Tago, spre mare, de unde urmau să se ducă în Anglia.

* * *

După alguazili, după halebardieri şi alcadele-mayor, Lagardère veni să scotocească, el însuşi, palatul.

În mijlocul mesei se afla, ţintuită cu un pumnal, o hârtie pe care Gonzague mâzgălise câteva cuvinte:

"Philippe de Mantoue nu fuge din faţa spadei lui Lagardère. Se duce să pregătească, în altă parte, moartea lui şi a Aurorei de Nevers."

Sfârşitul volumului Mariquita

Pe unde trece,
contele de Lagardère presară iubite și vrăjmași.
Mariquita — gitană frumoasă,
Mariquita — spaniolă vitează ca și Dona Cruz,
ce rol va avea, oare, în viața frumosului conte?

Războiul dintre Spania și Anglia îl va împiedica
pe Henri s-o mai caute pe Aurore?
Ingenua Aurore, pierdută și regăsită de atîtea ori,
va rămîne unica și marea iubire a lui Henri de Lagardère?

ISBN 973-96044-4-7
ISBN 973-96044-7-1

EDITURA ELIS

Vol. I+II = 2300 Lei